UNIVERSUL JURIDIC

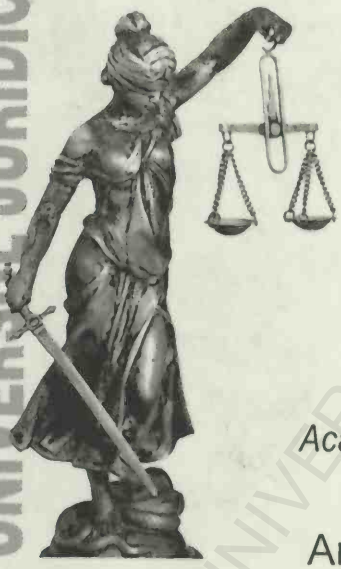

Acad. prof. univ. dr. doc.
Ion P. Filipescu
Andrei I. Filipescu

Adopția

II 374.630

PROTECȚIA ȘI PROMOVAREA DREPTURILOR COPILULUI

UJ

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

494567

Academician prof. univ. dr. docent ION P. FILIPESCU
Asistent univ. dr. ANDREI I. FILIPESCU

ADOPȚIA
PROTECȚIA ŞI PROMOVAREA DREPTURILOR COPILULUI

Ediția a III-a,
revăzută şi adăugită
potrivit
Legii nr. 273/2004
şi
Legii nr. 272/2004

391543
B.C.U. IASI

ACU

Universul Juridic
Bucureşti
-2005-

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2005, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
S.C. Universul Juridic S.R.L.
Nici o parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

NICI UN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOȚIT DE SEMNĂTURA AUTORULUI ȘI ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL ULTIMEI COPERTE.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
FILIPESCU, ION P.
Adopția : protecția și promovarea drepturilor copilului / Ion P. Filipescu, Andrei I. Filipescu. - Ed. a 3-a, rev. și adăug. - București : Universul Juridic, 2005
ISBN 973-8446-42-2

I. Filipescu, Andrei I.

347.633(498)

Distribuție: Prin S.C. ROLCRIS IMPEX S.R.L.,
Bd. A.I.Cuza nr.50, sector 1, București
Tel./Fax: (021) 222.222.3
E-mail: rolcris_carti@yahoo.com

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Ion P. Filipescu a absolvit Facultatea de Drept din Bucureşti, precum şi Facultatea de Economie Generală din cadrul Academiei de Studii Economice, obtinând licenţa cu diplomă de merit. În 1961 a primit titlul de *doctor în drept*, iar în 1974, pe baza activităţii ştiinţifice desfăşurate, a obţinut titlul ştiinţific de *doctor docent*. A colaborat cu Centrul de Cercetări Ştiinţifice de pe lângă Academia de Drept Internaţional de la Haga, Olanda, obţinând o prestigioasă diplomă în 1971.

A fost cadru didactic, fără întrerupere, în cadrul Facultăţii de Drept din Bucureşti, pe o perioadă de 52 de ani, de la 15 decembrie 1950 până la 12 decembrie 2002 (constituind un factor al unicităţii sale).

Activitatea sa de cercetare ştiinţifică în domeniul dreptului nu s-a limitat la spaţiul universitar, ci — între anii 1954 - 1959 — s-a desfăşurat şi în cadrul Institutului de Cercetări Juridice al Academiei, al cărui director a fost, fiind numit în această funcţie din nou, cu câteva săptămâni înainte de a se stinge din viaţă. A ocupat funcţia de arbitru la Curtea de Arbitraj Comercial Internaţional de la Bucureşti. În anul 1975, Academia Română i-a conferit Premiul Ştiinţific „Simion Bărnuţiu". A fost ales membru corespondent al Academiei Române în anul 1990, iar în 1993 a devenit membru titular al acestui înalt for ştiinţific.

În calitate de *academician*, a avut şi funcţia de vicepreşedinte al Secţiei de ştiinţe economice, juridice şi sociologice a Academiei Române.

În perioada 1992-1995 a făcut parte din primii judecători ai Curţii Constituţionale a României. A îndeplinit înalte funcţii în ierarhia universitară, respectiv decan şi prodecan al Facultăţii de Drept din Bucureşti, şef de catedră, precum şi conducător de doctorat în domeniile dreptului privat.

Este autor şi coautor a peste 230 de lucrări, din care peste 50 de volume (tratate, cursuri, monografii) şi peste 180 de articole, studii şi note de practică judiciară, unele publicate în străinătate.

Din această remarcabilă operă scrisă sunt de referinţă două lucrări fundamentale: *Cursul de dreptul familiei*, tipărit în mai multe ediţii, înainte de 1989, şi apoi *Tratatul de dreptul familiei*, apărut în 1989 şi reeditat aproape anual, având completările legislative la zi, după anul 1990; *Cursul de drept internaţional privat*, apărut în două volume în anul 1989, devenit *Tratatul de drept internaţional privat*, apărut în anul 1991, reelaborat complet după modificarea legislativă din anul 1992 şi tipărit ulterior în numeroase ediţii, fiecare din acestea având completările legislative la zi.

La acestea se adaugă, fără a epuiza lista operelor publicate, repetatele ediţii reactualizate ale lucrărilor: *Drept civil. Dreptul de proprietate şi alte drepturi reale; Drept civil. Teoria generală a obligaţiilor* şi *Drept instituţional comunitar european*.

A participat la numeroase manifestări ştiinţifice internaţionale. Centrul Internaţional de Biografii Cambridge (Anglia) i-a conferit Diploma de „Om Internaţional al anului 1998", Diploma de Onoare „Secolul XX" şi, de asemenea, Diploma de „Om Internaţional al Mileniului". Institutul American de Biografii i-a

acordat Diploma pentru Realizări în Activitatea Profesională. Uniunea Juriştilor din România i-a acordat Diploma de Onoare şi Medalia de Merit pentru activitatea depusă în slujba ideii de justiţie. În anul 1997 a fost ales membru al Academiei Europei Centrale de Ştiinţe şi Arte. Academia Română i-a conferit Medalia „Meritul Academic".

Pe data de 18 martie 2002 la împlinirea de 75 de ani, i-a fost conferită înalta distincţie Ordinul „Steaua României", în grad de Cavaler.

A încetat din viaţă, neaşteptat, în ziua de 12 decembrie 2002, fiind condus pe ultimul drum de familie şi de un grup restrâns de persoane care l-au preţuit şi apreciat.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Andrei I. Filipescu a absolvit Facultatea de Drept, obţinând titlul de licenţiat în drept în anul 1999, precum şi Facultatea de Inginerie şi Managementul Sistemelor Tehnologice din cadru Universităţii Politehnice Bucureşti, devenind inginer în anul 1995.

A urmat cursurile de vară organizate de Institutul Internaţional de Sociologia Dreptului din Onate, Spania, pentru care a primit o valoroasă diplomă. Este doctor în drept din martie 2002.

În anul 1996 s-a angajat cu contract de muncă la o bancă privată, lucrând aproximativ 5 ani sistemul bancar.

A urmat mai multe cursuri de specializare şi perfecţionare în domeniul bancar, precum: Riscul în activitatea de creditare; Sisteme de plăţi; Pieţe de capital; Marketing bancar; Principii. metode şi tehnici de creditare.

În prezent, are funcţia de director în cadrul unui minister.

Concomitent, desfăşoară o activitate de studiu şi cercetare în domeniul dreptului privat.

A publicat două cărţi în domeniul dreptului civil şi dreptului familiei şi cinci studii în reviste de specialitate.

De asemenea, a publicat, în colaborare, 11 cărţi, din care şase în domeniul dreptului civil, trei în domeniul dreptului familiei şi două în domeniul dreptului internaţional privat.

BCU IASI

Ion P. Filipescu

I. Tratate, studii, cursuri

- *Drept civil, spețe și soluții din practica judiciară*, București, 1970, 536 p., (în colaborare);
- *Drept civil. Drepturile reale*, București, 1992, 370 p.;
- *Drept civil. Dreptul de proprietate și alte drepturi reale*, Ed. Actami, București, 1994;
- *Drept civil. Dreptul de proprietate și alte drepturi reale*, Ed. Actami, București, 1996;
- *Drept civil. Dreptul de proprietate și alte drepturi reale*, Ed. Actami, București, 1998;
- *Drept civil. Dreptul de proprietate și alte drepturi reale*, Ed. Actami, București, 2000, (în colaborare);
- *Drept civil. Dreptul de proprietate și alte drepturi reale*, Ed. Actami, București, 2002, (în colaborare);
- *Drept civil. Dreptul de proprietate și alte drepturi reale*, Ed. Universul Juridic, București, 2004, (în colaborare);
- *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Ed. Actami, București, 1992;
- *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Ed. Actami, București, 1994;
- *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Ed. Actami, București, 1996;
- *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Ed. Actami, București, 1998;
- *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Ed. Actami, București, 2000, (în colaborare);
- *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*. Ed. Actami, București, 2002, (în colaborare);
- *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*. Ed. Universul Juridic, București, 2004, (în colaborare);
- *Drept instituțional comunitar european*, Ed. Actami, București, 1994, (în colaborare);
- *Drept instituțional comunitar european*, Ed. Actami, București, 1995, (în colaborare);
- *Drept instituțional comunitar european*, Ed. Actami, București, 1997, (în colaborare);
- *Drept instituțional comunitar european*, Ed. Actami, București, 2000, (în colaborare);
- *Drept internațional privat*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1968, 300 p., (în colaborare);

- *Drept internațional privat,* Universitatea Bucureşti, 1966, 420 p.;
- *Drept internațional privat, spețe şi soluții din practica judiciară şi arbitrală pentru comerțul exterior,* Bucureşti, 1968, 203 p., (în colaborare);
- *Drept internațional privat,* Universitatea Bucureşti, 1977, 390 p.;
- *Drept internațional privat,* Universitatea Bucureşti, 1982, vol. I, 270 p.;
- *Condiția străinului, persoana juridică,* în Instituții de drept comercial internațional, Ed. Academiei, Bucureşti, 1982;
- *Drept internațional privat,* Universitatea Bucureşti, 1984, vol. II, 300 p.;
- *Drept internațional privat,* Ed. Academiei, 1991, 464 p.;
- *Drept internațional privat,* Ed. Academiei, Chişinău, 1992, 464 p.;
- *Tratat de drept internațional privat,* Ed. Proarcadia, vol. I şi II, Bucureşti, 1993;
- *Tratat de drept internațional privat,* Ed. Actami, Bucureşti, vol. I şi II, 1995;
- *Tratat de drept internațional privat,* Ed. Actami, Bucureşti, vol. I şi II, 1997;
- *Tratat de drept internațional privat,* Ed. Actami, Bucureşti, 1999;
- *Tratat de drept internațional privat,* Ed. Actami, Bucureşti, 2001, (în colaborare);
- *Tratat de drept internațional privat, Monitorul oficial, 2004* (în colaborare);
- *Dreptul familiei,* Bucureşti, 1976, 521 p.;
- *Dreptul familiei,* Bucureşti, 1979, 573 p.;
- *Dreptul familiei,* Bucureşti, 1986;
- *Tratat de dreptul familiei,* Ed. All, Bucureşti, ediția I, 1993, 570 p.;
- *Tratat de dreptul familiei,* Ed. All, Bucureşti, ediția a II-a, 1995;
- *Tratat de dreptul familiei,* Ed. All Beck, Bucureşti, ediția a III-a, 1996;
- *Tratat de dreptul familiei,* Ed. All Beck, Bucureşti, ediția a IV-a, 1998;
- *Tratat de dreptul familiei,* Ed. All Beck, Bucureşti, ediția a V-a, 2000;
- *Tratat de dreptul familiei* Ed. All Beck, Bucureşti, ediția a VI-a, 2001, 594 p., (în colaborare);
- *Tratat de dreptul familiei,* Ed. All Beck, Bucureşti, ediția a VII-a, 2002, 657 p., (în colaborare);
- *Adopția şi protecția copilului aflat în dificultate,* Ed. All Beck, Bucureşti, 1997;
- *Adopția şi protecția copilului aflat în dificultate,* Ed. All Beck, Bucureşti, 1998.

II. Articole şi lucrări

- *Unele aspecte ale relaţiilor patrimoniale dintre soţi...*, în J.N. nr. 2/1955;
- *Încheierea contractului de transport de marfă pe calea ferată, în traficul intern şi cel internaţional*, în A.S. nr. 4/1962;
- *Obiectul şi preţul transportului în contractul de mărfuri pe calea ferată, în traficul intern şi internaţional*, în A.S. nr. 4/1962;
- *Aspecte conflictuale în domeniul căsătoriei...*, în J.N. nr. 10/1963;
- *Nulitatea înfierii sub aspectul organului de stat în faţa căruia poate fi invocată*, în J.N. nr. 2/1965;
- *Probleme privind modul de exercitare a drepturilor şi îndatoririlor părinteşti, îndeosebi cele cu privire la persoana copilului*, în J.N. nr. 11/1965;
- *Soluţionarea neînţelegerilor dintre părinţi privind exerciţiul drepturilor şi îndatoririlor părinteşti faţă de copilul minor*, în A.U.B. s.ş.j., 1965;
- *Unele probleme pe care le ridică reglementarea obligaţiei părinţilor faţă de copiii minori*, în J.N. nr. 8/1966;
- *Capacitatea persoanei fizice în dreptul internaţional privat român intern*, în A.U.B. s.ş.j., 1966;
- *Raporturile dintre părinţii fireşti şi copiii lor minori în dreptul internaţional privat*, în R.R.D. nr. 4/1967;
- *Unele aspecte privind bunurile comune ale soţilor*, în R.R.D. nr. 4/1968;
- *Unele probleme în legătură cu menţiunea despre hotărârea de divorţ în actul casătoriei*, în R.R.D. nr. 9/1968;
- *Răspunderea patrimonială a organizaţiilor cooperatiste ca persoane juridice*, în A.U.B. s.ş.j., 1968;
- *Aspecte de drept internaţional privat în legătură cu efectuarea menţiunii despre hotărârea de divorţ, pe marginea actului de casătorie*, în A.U.B. s.ş.j., 1968;
- *Unele probleme privind filiaţia faţă de mamă*, în R.R.D. nr. 7/1969;
- *Unele probleme în legatură cu stabilirea paternităţii*, în R.R.D. nr. 12/1970;
- *Die Schulden der Ehegatten*, în Wissenschaftliche Zeitschrift der Friederich Schiller-Universitat, 6, 1970, p. 1083-1087;
- *Zum rumanischen Scheidungsrecht*, în Wissenschaftliche Zeitschrift der Friederich, Schiller-Universitat, 6, 1970, p. 1103-1107;
- *Nulitatea căsătoriei în practica judiciară*, în R.R.D. nr. 9/1971, (în colaborare);
- *Obligaţia de întreţinere între foşti soţi*, în R.R.D. nr. 2/1971;
- *Ocrotirea minorului în cadrul divorţului*, în A.U.B. s.ş.j. nr. 2/1971;

- *Aspecte noi privind paternitatea copilului din afara căsătoriei,* în A.U.B. s.ş.j. nr. 1/1971;
- *Les modifications de la loi etrangere survenues au cour dinstance,* Haga, 1971;
- *Efectele tăgăduirii paternităţii din căsătorie, cu privire la numele copilului,* în R.R.D. nr. 12/1972;
- *Consideration sur la competence de larbitrage en matiere de commerce exterieur de resoudre des litiges issus de lexecution du contrat de montage,* în Recueil des materiaux du IV-eme Congres internaţional de larbitrage, Moscova, 3-6 octombrie 1972;
- *Consideraţii cu privire la rezoluţiunea contractului,* în A.U.B. s.ş.j. nr. 1/1972;
- *Unele soluţii teoretice şi practice în materia căsătoriei şi filiaţiei,* în A.U.B. s.ş.j. nr. 2/1973;
- *Aspecte privind înţelegerea părţilor pentru alegerea arbitrajului pentru comerţul exterior în*.U.B. s.ş.j. nr. 1/1974;
- *Dreptul la educaţie în contextul politicii demografice,* în Populaţia, familia şi drepturile omului nr. 4/1974;
- *Drepturile omului şi mortalitatea,* în The population debate, Dimensions and Perspectives, vol. II, United Nations, New York, 1975;
- *Exercitarea controlului asupra activităţii societăţii mixte,* în A.U.B. s.d., 1977;
- *Nulitatea relativă a căsătoriei în literatura şi practica judiciară,* în A.U.B. s.d., 1979;
- *Examen teoretic al practicii judiciare în materia datei acordării întreţinerii şi a organului competent pentru modificarea măsurilor luate cu privire la copii, în cazul divorţului,* în A.U.B. s.d., 1980;
- *Rolul uzanţelor comerciale în comerţul exterior,* în Consfătuirea de lucru a juriştilor din comerţul exterior, aprilie 1980;
- *Examen teoretic al practicii judiciare în materia locuinţei soţilor,* în A.U.B. s.d., 1981;
- *Persoana cu comportare culpabilă pierde dreptul de a primi întreţinere,* în R.R.D. nr. 11/1981;
- *La famille de remplacement,* în R.R.S.S. s.ş.j. nr. 1-2/1982;
- *Soluţii privind probleme actuale din practica instanţelor judecătoreşti în materia dreptului familiei,* în R.R.D. nr. 9/1982;
- *La protection de l'enfant...,* în A.U.B. s.d., 1982;
- *Cu privire la apărarea proprietăţii de stat prin mijloace de drept internaţional privat,* în S.C.J. nr. 2/1982;
- *Compunerea masei de împărţit a bunurilor comune între soţi,* în R.R.D. nr. 8/1982;

- *La loi applicable aux faits juridiques illicites*, în A.U.B. s.d., 1983;
- *Sinteză de practica judiciară privind rezoluțiunea contractului*, în R.R.D. nr. 6/1983;
- *Aspecte din practica juridiciară referitoare la acțiunea pentru stabilirea paternității în afara căsătoriei*, în R.R.D. nr. 10/1984;
- *Sinteza de practică judiciară privind dreptul părintelui de a avea legături personale copilul*, în R.R.D. nr. 6/1984;
- *The law applicable to the Right of Claim*, în A.U.B. s.d., 1984.
- *The competence of the Private International Law Romanian instances regard to divorce*, în A.U.B. s.d., 1985;
- *Domeniul de aplicare a legii locului delictului civil*, în R.R.D. nr. 10/1985;
- *The Recognition and Enforceinent of Money Judgements in Civil and Commercial Matt, in Romania*, în R.R.S.S. s.ș.j. nr. 1/1985, (în colaborare);
- *Aspecte teoretice și practice privind obligația legală de întreținere*, în S.C.J. nr. 4/1985.
- *Faptul juridic ilicit și dreptul internațional privat*, în R.R.D. nr. 8/1985;
- *Analiza practicii judiciare în materia acțiunii de stat și acțiunii în rectificarea unor înregistrări în registrul de stare civilă*, în R.R.D. nr. 9/1987;
- *Capacitatea procesuală a soțului alienat sau debil în cazul divorțului*, în S.C.J. nr. 3/1988.
- *Noțiunea de interes a minorului și importanța determinării lui*, în R.R.D. nr. 2/1988;
- *Theoretical explanations on Renvoi*, în A.U.B. s.d., 1988;
- *Legea după care se face calificarea în dreptul internațional privat*, în A.U.B. s.d., 1989.
- *Aspecte ale prezumției de paternitate a copilului conceput în timpul căsătoriei și născut după încetarea, desfacerea sau desființarea ei*, în R.R.D. nr. 6/1989;
- *Privire comparativă asupra cazurilor în care nu se aplica prezumția mandatului ta reciproc între soți*, în R.R.D. nr. 9-12/1989;
- *Aspecte teoretice și practice privind regimul juridic al aplicării legii străine*, în A.U.B., 1991.
- *Aspecte teoretice și practice privind drepturile reale*, în A.U.B., 1991;
- *Aspecte particulare privind unele drepturi reale în lumina transformărilor intervenite țara noastră*, în Studii juridice nr. 1/1992, Craiova;
- *Probleme de dreptul familiei în lumina legii societăților coinerciale*, în Dreptul nr. 11/1992.
- *Aspecte actuale privind adopția în dreptul român*, în A.U.B. s.d., 1992;

- *Probleme juridice privind certificatele de proprietate,* în Dreptul nr. 6/1993;
- *Noțiunea de patrimoniu și bunurile și datoriile comune ale soților,* în Dreptul nr. 3/1993.
- *Domeniul public și privat al statului și unităților teritorial-administrative,* în Dreptul nr. 5-6/1994;
- *Drept civil constituțional român,* în Dreptul nr. 3/1994, (în colaborare);
- *Practica Curții Constituționale privind apărarea proprietății private,* în Drept nr. 10/1994, (în colaborare);
- *Legea aplicabilă căsătoriei și divorțului potrivit dreptului internațional privat roman în* Dreptul nr. 10-11/1994;
- *Dreptul de superficie, în* Revista de științe juridice nr. 2/1995, Craiova;
- *Nature et statut de l'obligation d'entretien dans le systeme de droit national roumaine* în La Revue des Sc. Jur. nr. 3/1995, Craiova, (în colaborare).

Alte peste 100 lucrări apărute în diferite publicații de specialitate din țară și străinătate

Andrei I. Filipescu

I. Tratate, cursuri, eseuri

- *Drept civil. Teoria generala a obligațiilor,* Ed. Actami, București, 2000, (în colaborare);
- *Drept civil. Dreptul de proprietate și alte drepturi reale,* Ed. Actami, București, 2000, (în colaborare);
- *Tratat de dreptul familiei,* Ed. All Beck, București, 2001, (în colaborare);
- *Tratat de dreptul familiei,* Ed. All Beck, București, 2002, (în colaborare);
- *Drept internațional privat,* Ed. Actami, București, 2002, (în colaborare);
- *Tratat de drept internațional privat,* Monitorul Oficial, București, 2004 (în colaborare);
- *Eseu asupra legăturii dintre filiație și starea civilă,* Ed. Themis, Craiova, 2002, (monografie);
- *Filiația firească și filiația din adopție,* Ed. All Beck, București, 2002;
- *Drept civil. Ideea curgerii timpului și consecințele ei juridice,* Ed. All Beck, București, 2002, (coordonator Ion Dogaru);
- *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor,* Ed. Actami, București, 2002, (în colaborare);
- *Drept civil. Dreptul de proprietate și alte drepturi reale,* Ed. Actami, București, 2002, (în colaborare);

- *Drept civil. Teoria generală a obligaţiilor,* Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2004, (în colaborare);
- *Drept civil. Dreptul de proprietate şi alte drepturi reale,* Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2004, (în colaborare).

II. Studii

- *Garanţii reale imobiliare cu element internaţional potrivit Legii nr. 9911999, în* R.S.J. nr. 20/2001;
- *Aspecte privind protecţia copilului, cu deosebire a celui aflat în dificultate,* în R.S.J. nr. 22/2001;
- *Unele aspecte privind regimul juridic al străinilor, potrivit noii reglementări,* în R.S.J. nr. 22/2001.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

TITLUL I
Adopția

Capitolul I
PRECIZĂRI INTRODUCTIVE

Secțiunea I
Noțiunea adopției

1. Definiția adopției. Pentru înflorirea armonioasă a personalității sale, copilul trebuie să crească într-un mediu familial, care să-i asigure un climat de fericire, de iubire şi înțelegere. Pe cât este posibil, copilul trebuie menținut şi crescut în familia sa de origine. Dacă acest lucru nu este posibil, urmează a se asigura copilului o familie permanentă, în care să fie crescut şi format pentru a deveni folositor societății, în care să se integreze fără dificultăți. Adopția oferă posibilitatea unei familii permanente copilului. Prin adopție, copilul care este lipsit de părinți sau de o îngrijire corespunzătoare este primit în familia adoptatorilor, unde urmează a fi crescut ca şi un copil firesc al acestora.

Potrivit reglementării anterioare, art. 1 alin. (1) din O.U.G. nr. 25/1997, adopția este o măsură specială de protecție a drepturilor copilului, prin care se stabileşte filiația între cel care adoptă şi copil, precum şi rudenia dintre copil şi rudele adoptatorului. Din momentul stabilirii filiației prin adopție, pe care o putem numi filiație adoptivă, spre a o deosebi de filiația firească, ce ar putea fi numită în sensul Ordonanței de urgență menționată şi filiației naturală, care poate fi din căsătorie sau din afara căsătoriei, încetează filiația firească dintre copilul adoptat şi părinții săi fireşti [art. 1 alin. (4)].

Potrivit actualei reglementări, art. 1 din Legea nr. 273/2004, adopția este operațiunea juridică prin care se creează legătura de filiație între adoptator şi adoptat, precum şi legături de rudenie între adoptat şi rudele adoptatorului.

Prin urmare, potrivit ambelor acte normative menționate, prin adopție, adoptatorii îşi asumă obligațiile şi răspunderea ce revin părinților fireşti.

2. Adopția cu efecte depline. Codul familiei reglementa două feluri de adopție:

a) adopția cu efecte restrânse (art. 67-78 în prezent abrogate), care se caracteriza prin următoarele: 1) legăturile de rudenie dintre adoptat şi descendenții săi, pe de o parte, şi părinții fireşti şi rudele acestora, pe de altă parte, se mențineau; 2) între adoptat şi descendenții săi, pe de o parte, şi adoptator, pe de altă parte, se stabileau raporturi de rudenie asemănătoare acelora dintre părinți şi copii;

b) adopția cu efecte depline (cu efectele filiației fireşti – art. 79 în prezent abrogat), care se caracteriza prin următoarele: 1) legăturile de rudenie dintre adoptat şi descendenții săi, pe de o parte, şi părinții săi fireşti şi rudele acestora, pe de altă parte, încetau; cu toate acestea, impedimentul la căsătorie rezultând din rudenie se menținea; 2) între adoptat şi descendenții săi, pe de o parte, şi adoptatori şi rudele acestora, pe de altă parte, se stabileau raporturi de rudenie.

O.U.G. nr. 25/1997 cu privire la regimul juridic al adopției (în prezent abrogată) reglementa un singur fel de adopție, care se caracterizează prin următoarele: 1) între cel care adoptă şi copil se stabileşte filiația; 2) între copil şi rudele adoptatorului se stabileşte rudenia; deşi art. 1 al ordonanței menționate nu prevedea expres, rudenia se stabilea şi între descendenții copilului adoptat şi adoptator, precum şi între descendenții copilului adoptat şi rudele adoptatorului; soluție care rezultă din art. 1 alin. (1) care prevede stabilirea filiației dintre copilul adoptat şi cel care adoptă şi din art. 21 alin. (2) care arată că pe baza hotărârii judecătoreşti irevocabile de încuviințare a adopției, serviciul de stare civilă competent va întocmi, în condițiile legii, un nou act de naştere al copilului, în care adoptatorii vor fi trecuți ca fiind părinții săi fireşti; în acelaşi sens este şi art. 26 alin. (1) şi (3) din Legea actelor de stare civilă nr. 119/1996, care dispune că se întocmeşte un nou act de naştere al adoptatului cu efecte depline în care la rubrica „Locul naşterii" se va completa cu denumirea unității administrativ-teritorială unde îşi are sediul autoritatea administrației publice locale care întocmeşte actul; 3) filiația dintre copilul adoptat şi părinții săi fireşti încetează [art. 1 alin. (4)]; desigur că încetează şi rudenia copilului adoptat şi rudele sale fireşti, precum şi rudenia dintre descendenții copilului

adoptat şi rudele sale fireşti; se menţine impedimentul la căsătorie între adoptat şi rudele sale fireşti, deşi textul nu prevede expres aceasta.

În prezent, Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopţiei, reglementează, de asemenea, un singur fel de adopţie, care se caracterizează prin următoarele: 1) între adoptat şi cel care adoptă se stabileşte filiaţia; 2) între copil şi rudele adoptatorului se stabileşte rudenia, deşi art. 1 al legii menţionate ca şi în cazul O.U.G. nr. 25/1997 nu prevede expres, rudenia se stabileşte şi între descendenţii adoptatului şi adoptator, precum şi între descendenţii adoptatului şi rudele adoptatorului; soluţia care rezultă din art. 1 care prevede stabilirea filiaţiei dintre adoptat şi adoptator şi din art. 53 alin. (5) care arată că pe baza hotărârii judecătoreşti irevocabile de încuviinţare a adopţiei, serviciul de stare civilă competent întocmeşte, în condiţiile legii, un nou act de naştere al copilului, în care adoptatorii vor fi trecuţi ca fiind părinţii săi fireşti (vechiul act de naştere se va păstra, menţionându-se pe marginea acestuia întocmirea noului act); în acelaşi sens este şi Legea actelor de stare civilă nr. 119/1996, cu modificările şi completările ulterioare, avându-se în vedere cele menţionate mai sus; 3) rudenia firească dintre adoptat şi descendenţii săi, pe de o parte, şi părinţii săi fireşti şi rudele acestora, pe de altă parte, încetează (acest aspect fiind prevăzut expres de această dată prin art. 50 alin. (3) din Legea nr. 273/2004), cu excepţia adopţiei copilului de către soţul părintelui firesc sau adoptiv, caz în care încetarea raporturilor de rudenie se aplică numai în raport cu părintele firesc şi rudele părintelui firesc care nu este căsătorit cu adoptatorul; se menţine impedimentul la căsătorie izvorât din rudenie, potrivit legii, atât între adoptat şi descendenţii acestuia, pe de o parte, şi rudele sale fireşti, pe de altă parte, cât şi între adoptat şi descendenţii acestuia, pe de o parte, şi persoanele cu care a devenit rudă prin efectul adopţiei, pe de altă parte, de data aceasta textul prevăzând expres prin art. 50 alin. (4).

Rezultă că în prezent există un singur fel de adopţie şi anume corespunzătoare înfierii cu efecte depline reglementată anterior de Codul familiei.

Secțiunea a II-a
Caracterele generale ale adopției

A. În condițiile O.U.G. nr. 25/1997

3. Adopția se face în interesul superior al adoptatului [art. 1 alin. (2)]. Art. 1 din O.U.G. nr. 25/1997 prevede în alin. (1) că adopția este o măsură de protecție a drepturilor copilului, iar în alin. (2) prevede că adopția se face numai pentru protejarea intereselor superioare ale copilului. Convenția europeană în materia adopției de copii, ratificată de țara noastră prin Legea nr. 15/1993, prevede că adopția se face în interesul copilului [art. 8 alin. (1)], iar Convenția asupra protecției copilului și cooperării în materia adopției internaționale, ratificată de țara noastră prin Legea nr. 84/1994, prevede că adopția se încheie în interesul superior al copilului [art. 1 alin. (a)]. Dar nu se arată în ce constă interesul superior al copilului și prin ce se deosebește de interesul copilului. Copilul ar avea, deci două feluri de interese. Adopția trebuie să asigure dezvoltarea armonioasă a copilului și respectarea drepturilor fundamentale ce-i sunt recunoscute. Acesta ar fi interesul superior al copilului. Se consideră că interesul copilului constituie finalitatea superioară a adopției[1]. Favoarea pentru adopție înseamnă fa-

---

[1] Gerard Cornu, Droit civil, *La famille*, 4ème édition, Montchrestien, Paris, 1994, p. 370. Vz. și: A. Cotuțiu, *Discuții în legătură cu alcătuirea instanței și căile ordinare de atac în cauzele privind încuviințarea, nulitatea și desfacerea adopției în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 25/1997*, în Dreptul nr. 11, 1998, p. 18 și urm.; D. Dacian, *Formele de activitate ale autorităților administrației publice locale în domeniul stării civile*, în Dreptul nr. 1, 2000; E. Florean, *Unele considerații asupra noului regim al adopției*, în Dreptul nr. 11, 1998, p. 15 și urm.; I. Lupașcu, *Procedura adopției*, în Dreptul nr. 4, 1999, p. 69 și urm.; I. Imbrescu, A. Vasile, *Înregistrarea adopției în actele de stare civilă*, în Dreptul nr. 2, 2000, p. 82 și urm.; M. Harbădă, *Protecția copilului aflat în dificultate*, în Studii de drept românesc, nr. 1-2/1998, p. 99 și urm.; V. Stoica și M. Avram, *Natura juridică și procedura specifică a adopției*, în Dreptul nr. 2, 1991; C. Moroșanu, N. Eftimie, C. Chelariu, V. Eparu, I. Serbira, *Adopția națională și internațională*, Ed. Moldogrup, Iași, 1997; Al. Bacaci, C. Hageanu, V. Dumitrache, *Dreptul familiei*, Ed. All Beck, București, 1999; Coordonatori: Dr. M. Coca-Cozma, C.M. Crăciunescu, Dr. L.V. Fefterache, *Justiția pentru minori*, Ed. Universul Juridic, București, 2003.

voarea pentru copil. Interesul copilului este sufletul, esența adopției, finalitatea unică și superioară care justifică oricare dintre normele ce reglementează adopția. De aceea, folosirea adopției în alt scop decât interesul copilului nu se justifică. Prin urmare, adopția se încheie în interesul copilului, acest interes constituind rațiunea de a fi a adopției. Principiul ocrotirii interesului copilului este corespunzător principiilor prevăzute de art. 48 și 49 din Constituția României, republicată, care se regăsesc în art. 1 din Codul familiei.

4. Adopția este un act solemn. Caracterul solemn al adopției rezultă din următoarele împrejurări[1]:

a) consimțământul necesar în vederea adopției se poate da numai în formă autentică [art. 7 lit. a) și art. 12 alin. (6) lit. d)];

b) adopția se încuviințează numai de către instanța judecătorească competentă [art. 14 alin. (1)];

c) persoana sau familia care urmează să adopte se propune de Comisia pentru protecția copilului; persoana sau familia trebuie să prezinte condițiile materiale și garanțiile morale necesare asigurării dezvoltării armonioase a copilului; îndeplinirea acestor cerințe se constată printr-un atestat eliberat de Comisia pentru protecția copilului [art. 12 alin. 6 și art. 6] și trebuie să arate că persoana sau familia este aptă să adopte.

B. În condițiile reglementării actuale – Legea nr. 273/2004

5. Adopția se face cu respectarea unor principii (art. 2). Art. 1 din Legea nr. 273/2004[2] privind regimul juridic al adopției prevede că adopția este operațiunea juridică prin care se creează legătura de filiație între adoptator și adoptat, precum și legături de rudenie între adoptat și rudele adoptatorului, iar art. 2 prevede

---

[1] Pentru adopție, vz.: Ion Filipescu, *Adopția și protecția copilului aflat în dificultate*, Ed. All Beck, București, 1998.

[2] A se vedea și Al. Bacaci, C. Hogeanu, V. Dumitrache, *Dreptul familiei*, Ed. All Beck, București, 2005, p. 220-221.

principiile[1] care trebuie respectate în mod obligatoriu în cazul procedurii adopției, după cum urmează:

1. principiul interesului superior al copilului;
2. principiul creşterii şi educării copilului într-un mediu familial;
3. principiul continuității în educarea copilului, ținându-se seama de originea sa etnică, culturală şi lingvistică;
4. principiul informării copilului şi luării în considerare a opiniei acestuia în raport cu vârsta şi gradul său de maturitate;
5. principiul celerității în îndeplinirea oricăror acte referitoare la procedura adopției.

Constatăm că, deşi actualul regim juridic al adopției este mai explicit decât reglementarea anterioară, nu arată în ce constă interesul superior al copilului (aşa cum se prevede în convențiile internaționale).

Interesul adoptatului trebuie avut în vedere nu numai la încuviințarea adopției, ci şi în timpul în care aceasta există, precum şi atunci când se pune problema desfacerii ei. Aprecierea interesului adoptatului trebuie să se facă în cadrul dispozițiilor legale, iar interesul adoptatului nu înseamnă că adoptatorul nu poate avea şi el un interes moral la încheierea adopției în dorința de a-şi manifesta sentimente de ocrotire familială, pentru a veni în ajutorul copiilor care nu se pot bucura de ocrotire părintească.

De asemenea, între interesul adoptatului şi cel al adoptatorului nu trebuie să existe conflicte de interese. De aceea, principiul că adopția se face numai în interesul adoptatului trebuie înțeles în sensul că scopul principal al adopției, scopul superior al acesteia, este acela de a oferi posibilitatea copiilor care nu se pot bucura de ocrotire părintească de a fi crescuți şi educați în familia adoptatorului. Acesta este interesul superior al adoptatului. Acest interes constituie cauza adopției.

---

[1] Pentru o privire de ansamblu a legii, vz. : D. Lupaşcu, *Aspecte teoretice şi de practică judiciară privind adopția cu referire specială la reglementarea stabilită prin Legea nr. 273/2004*, în revista Pandectele Române nr. 4/2004, p. 119-150.

Prin urmare, principiile noi, introduse de reglementarea actuală, decurg şi se subordonează principiului interesului superior al copilului.

6. Adopţia este un act solemn. Deşi reglementarea actuală a înlăturat dispoziţia legală anterioară care prevedea că, consimţământul necesar în vederea adopţiei se poate da numai în formă autentică prin act notarial (fiind menţionată doar în anumite împrejurări), caracterul solemn al adopţiei rezultă din următoare împrejurări:

a) consimţământul părinţilor fireşti şi a adoptatorului sau a familiei adoptatoare se dă în faţa instanţei judecătoreşti [art. 15 alin. (1) şi art. 18 alin. (1)]; în cazul adopţiei copilului de către soţul părintelui său, consimţământul părintelui firesc se dă în formă autentică prin act notarial [art. 15 alin. (2)];

b) prezentarea unor documente doveditoare cu privire la exprimarea consimţământului părinţilor fireşti, în măsura în care nu s-a pronunţat anterior o hotărâre judecătorească de încuviinţare a deschiderii procedurii adopţiei interne a copilului [art. 35 alin. (2) lit. i];

c) încuviinţarea adopţiei este de competenţa instanţelor judecătoreşti (art. 34);

d) persoana sau familia care urmează să adopte se propune de către direcţia generală de asistenţă socială şi protecţia copilului în a cărei rază teritorială se află domiciliul acestora, persoana sau familia trebuie să prezinte garanţii morale şi condiţiile materiale necesare asigurării dezvoltării armonioase a copilului; rezultatul favorabil al evaluării se constată printr-un atestat eliberat de către direcţie [art. 19 alin. (2)] care trebuie să arate că persoana sau familia este aptă să adopte.

Capitolul II
CERINȚELE ÎNCHEIERII ADOPȚIEI

Secțiunea I
Reglementarea legală

1. Reglementarea internă. Adopția a fost reglementată prin dispozițiile capitolului III „Adopția" al titlului II din Codul familiei. Ulterior, a apărut Legea nr. 11/1990 privind încuviințarea adopției, modificată prin Legea nr. 48/1991 şi prin Legea nr. 65/1995, care a adus modificări şi completări reglementării din Codul familiei. Dispozițiile legale din Codul familiei privind adopția şi cele ale Legii nr. 11/1990, cu modificările şi completările ulterioare, precum şi orice alte dispoziții legale contrare au fost abrogate prin O.U.G. nr. 25/1997, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/1998, ulterior modificată şi completată prin Legea nr. 385/2003. De la 1 ianuarie 2005 a intrat în vigoare Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției, care a abrogat O.U.G. nr. 25/1997 cu privire la regimul juridic al adopției, cu modificările şi completările ulterioare. Această adopție corespunde, în ce priveşte efectele sale, adopției cu efecte depline sau adopției cu efectele filiației fireşti. Prin urmare, în prezent există un singur fel de adopție.

2. Reglementarea internațională. Prin Legea nr. 15 din 25 martie 1993, țara noastră a aderat la Convenția europeană în materia adopției de copii, încheiată la Strasbourg la 24 aprilie 1967, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 67 din 31 martie 1993. Legea nr. 15/1993 a fost adoptată de Camera Deputaților şi Senat în şedințele din 15 martie 1993 şi a fost promulgată prin Decretul nr. 44 din 25 martie 1993. Convenția a fost aprobată şi supusă spre ratificare Parlamentului prin Decretul nr. 130 din 24 iulie 1993.

De asemenea, prin Legea nr. 84/1994, țara noastră a ratificat Convenția asupra protecției copiilor şi cooperării în materia adopției internaționale, încheiată la Haga la 29 mai 1993. Legea nr. 84/1994 a fost adoptată de Senat şi Camera Deputaților în şedințele din 12 septembrie 1994 şi respectiv, 30 octombrie 1994 şi a fost promulgată prin Decretul nr. 190 din 17 octombrie 1994.

Totodată, prin Legea nr. 15/1990, republicată, ţara noastră a ratificat Convenţia Organizaţiei Naţiunilor Unite cu privire la drepturile copilului.

Convenţia a fost aprobată şi supusă spre ratificare Parlamentului prin Decretul nr. 86 din 31 mai 1994.

Potrivit primei Convenţii, fiecare parte contractantă se angajează să asigure conformitatea legislaţiei sale cu dispoziţiile părţii a II-a a acestei convenţii şi să ratifice secretarului general al Consiliului Europei măsurile luate în acest scop (art. 1) şi de asemenea, să ia în considerare dispoziţiile enunţate în partea a III-a acestei convenţii şi dacă le acordă efect sau dacă după ce le-a acordat efect, încetează să mai acorde efect oricăreia dintre dispoziţii, ea va trebui să ratifice aceasta secretarului general al Consiliului Europei (art. 3).

Această Convenţie priveşte numai instituţia juridică a adopţiei unui copil care, în momentul în care adoptatorul solicită adopţia, nu a împlinit 18 ani, nu este şi nu a fost căsătorit şi nu este socotit major (art. 3).

Aderarea la această Convenţie s-a făcut au următoarea rezervă: România declară că nu va aplica dispoziţiile art. 7, potrivit cărora vârsta minimă a adoptatorului nu poate fi mai mică de 21 de ani şi nici mai mare de 35 de ani, în legislaţia română vârsta minimă fiind de 18 ani, fără limită maximă. De asemenea, România declară că din partea a III-a a Convenţiei va da efect art. 18, 19 şi 20: a) autorităţile publice vor veghea la promovarea şi buna funcţionare a instituţiilor publice sau private cărora pot să se adreseze cei care doresc să adopte sau să fie adoptat un copil, în vederea obţinerii de sprijin şi de sfaturi; b) aspectele sociale şi juridice ale adopţiei vor figura în programele de pregătire a lucrătorilor sociali; c) adopţia poate interveni, dacă este cazul, fără ca identitatea adoptatorului să fie dezvăluită familiei copilului; procedura adopţie se poate desfăşura în şedinţă secretă; extrasele din registrele publice prin conţinutul lor să nu dezvăluie în mod expres adopţia şi identitatea părinţilor fireşti, registrele publice vor fi ţinute în aşa fel încât persoanele care nu au interes legitim să nu poată afla că o persoană a fost adoptată sau identitatea părinţilor fireşti ai adoptatului.

Cea de-a doua Convenție, adică de la Haga din 21 mai 1993, are drept obiect (art. 1):

a) să stabilească garanții pentru ca adopțiile internaționale să se înfăptuiască în interesul superior al copilului şi în respectul drepturilor fundamentale care îi sunt recunoscute în dreptul internațional;

b) să instaureze un sistem de cooperare între statele contractante pentru a asigura respectul acestor garanții şi să prevină astfel răpirea, vânarea şi traficul de copii;

c) să asigure recunoaşterea în statele contractante a adopțiilor realizate potrivit convenției.

Convenția se aplică adopțiilor internaționale. În acest sens, art. 2 al Convenției prevede că aceasta se aplică în cazul în care un copil având reşedința obişnuită într-un stat contractant (statul de origine) a fost, este sau urmează a fi deplasat către un alt stat contractant (statul primitor), fie după adopția sa în statul de origine de către soți sau de către o persoană având reşedința obişnuită în statul primitor, fie în vederea unei asemenea adopții în statul primitor sau în statul de origine.

Convenția priveşte numai adopțiile ce stabilesc o legătură de filiație [art. 2 alin. (2)].

În ce priveşte raportul dintre cele două convenții, art. 39 alin. (1) din Convenția de la Haga din 1993 prevede următoarele: Convenția nu derogă de la instrumentele internaționale la care statele contractante sunt părți şi care cuprind dispoziții referitoare la materiile reglementate prin prezenta convenție, afară dacă o declarație contrară nu s-a făcut de statele legate prin atare instrumente.

3. Clasificarea cerințelor legale ale adopției. Pentru încheierea adopției sun necesare a fi îndeplinite anumite cerințe, care pot fi clasificate după diferite criterii[1]. Ne oprim la următoarea

---

[1] Vz. de exemplu: Ion P. Filipescu, *Tratat de dreptul familiei*, Ed. All, Bucureşti, 1997, p. 379 şi urm.; I. Albu, I. Reghini, P.A Szabo, *Înfierea*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1977; A. Ionaşcu ş.a., *Filiația şi ocrotirea minorilor*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1980, p. 95 şi urm.; aceşti din urmă autori se referă la noțiunea de instituție juridică a adopției, la noțiunea de actul juridic şi raportul juridic al adopției care formează (cele două din urmă) o unitate practic indisolubilă (p. 98-99). În ce priveşte condițiile actului juridic al adopției, aceşti

clasificare: a) condițiile de fond; b) lipsa impedimentelor la adopție; c) condițiile de formă. Impedimentele la adopție sunt condiții de fond care trebuie să nu existe pentru a se putea încheia adopția.

Secțiunea a II-a
Condițiile de fond ale adopției

A. În condițiile reglementării anterioare – O.U.G. nr. 25/1997

4.1. Consimțământul la adopție. Încheierea adopției necesită, în primul rând, manifestarea de voință a anumitor persoane (art. 7, 8 şi 12):

a. Consimțământul celui care adoptă. Este posibilă adopția de către o singură persoană sau de doi soți [art. 4 alin. (1)], respectiv de familie în formularea Ordonanței de urgență, de exemplu art. 6. Persoana care adoptă poate fi necăsătorită sau căsătorită, în acest din urmă caz numai un soț devine adoptator, de exemplu, un soț adoptă copilul celuilalt soț, care poate fi dintr-o căsătorie precedentă sau din afara căsătoriei.

Consimțământul trebuie să provină de la o persoană cu capacitate deplină de exercițiu şi să nu fie viciat. În consecință, nu pot exprima un consimțământ valabil în vederea adopției, minorul necăsătorit şi cel pus sub interdicție (art. 8 Decretul nr. 31 din 1954 şi art. 117 C. fam.).

Alienatul şi debilul mintal care nu au fost puşi sub interdicție nu pot consimți la adopție în perioadele de luciditate pasageră, deoarece o asemenea adopție nu este în interesul adoptatului, iar adopția se face în interesul superior al adoptatului. Potrivit art. 6 alin. (1) din O.U.G. nr. 25/1997, nu pot adopta decât persoanele sau familiile care prezintă condițiile materiale şi garanțiile morale necesare asigurării dezvoltării armonioase a copilului, iar alin. (2) al aceluiaşi articol prevede că persoana sau familia pot adopta dacă sunt apte să adopte. Este evident că alienatul şi debilul mintal, nepuşi sub interdicție, nu prezintă garanții morale necesare

---

autori disting: condiții privitoare la adoptat, la adoptator şi la raporturile preexistente între aceştia; condiții de fond şi cele de formă ale actului juridic al adopției; condiții legate de încuviințarea adopției şi de înregistrarea adopției.

pentru a asigura dezvoltarea armonioasă a copilului, nu au deci aptitudinea de a adopta şi ca atare nu pot exprima un consimțământ valabil pentru adopție. Rezultă că alienatul şi debilul mintal nu pot adopta, deci nu pot consimți în calitate de adoptator, fie că sunt ori nu puşi sub interdicție, fie că ar consimți la adopție (în calitate de adoptatori) în momentul în care sunt ori nu sunt în stare de luciditate pasageră. Alienația şi debilitatea mintală constituie o stare incompatibilă cu finalitatea adopției[1].

Consimțământul la adopție se exprimă în formă autentică [art. 7 alin. (1) lit. a) şi art. 12 alin. (6) lit. d)].

S-a decis[2], până la Legea nr. 11/1990 care prevedea că declarația de adopție ce cuprinde consimțământul la adopție se dă prin înscris autentic, că cel care adoptă poate să-şi exprime consimțământul în fața organului competent fie în scris, fie oral, în

---

[1] S-a considerat că alienatul şi debilul mintal, nepuşi sub interdicție, nu pot exprima un consimțământ valabil pentru încheierea adopției în momente de luciditate pasageră, deoarece legea le refuză dreptul de adopție pe motivul că nu se poate realiza finalitatea adopției (I. Rucăreanu, *Rudenia în dreptul....* Bucureşti, Ed. Academiei, 1966, p. 219; I. Albu, *Dreptul familiei,* Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1975, p. 272; I. Albu, I. Reghini, P. Szabo, *op. cit.,* p. 90; Ion P. Filipescu, *op. cit., p.* 380-381). Aşadar, deşi această stare este legată de problema consimțământului la adopție, se consideră, totuşi, că alienația şi debilitatea mintală constituie o stare patologică gravă care contravine scopului adopției. În sensul că alienatul şi debilul mintal pot consimți la adopție, dacă nu sunt puşi sub interdicție, în momentele de luciditate pasageră, aşa cum de drept comun pot consimți la încheierea oricărui alt act juridic, dar că organul competent poate să refuze încuviințarea adopției dacă va constata că alienatul şi debilul mintal, nepuşi sub interdicție, nu prezintă garanții pentru a i se încredința un copil spre creştere şi educare (Scarlat Şerbănescu, *Codul familiei comentat şi adnotat,* Ed. Ştiințifică, Bucureşti, 1963, p. 215-216; T.R. Popescu, *Dreptul familiei. Tratat,* vol. II, Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1965, p. 126).

[2] Trib. Suprem, dec. civ. nr. 937 din 10 aprilie 1973, în C.D. 1974, p. 266. Chiar dacă adoptatorul nu şi-a dat consimțământul la adopție în forma prevăzută de lege, totuşi, prin comportarea sa ulterioară a putut suplini această deficiență de ordin formal şi deci nu mai poate să o invoce, bineînțeles, cât timp din probele administrate rezultă că a fost de acord cu adopția şi s-a comportat față de copil ca părinte adoptator (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 1014 din 6 iunie 1975, în R.R.D. nr. 1/1976, p. 71).

acest ultim caz fiind necesar să se facă menţiunea în decizia de încuviinţare a adopţiei.

Ţinând seama de dispoziţiile O.U.G. nr. 25/1997, cu modificările şi completările ulterioare, care prevedeau o anumită procedură ce se desfăşoară în timp şi implică un anumit rol Comitetului Român pentru Adopţii şi Comisiei pentru protecţia copilului, iar cererea persoanei sau familiei care doreşte să adopte un copil este trimisă instanţei de judecată de către Comitetul Român pentru Adopţie, considerăm că exprimarea consimţământului pentru adopţie de către cel care doreşte să adopte (în cazul adopţiilor supuse reglementării anterioare) trebuie să fie în formă autentică încă înainte de a fi sesizată instanţa de judecată, iar în instanţă familia sau persoana care doreşte să adopte poate fi reprezentată numai de serviciul public specializat pentru protecţia copilului sau de organismul privat autorizat [art. 18 alin. (2)].

Persoana sau familia care adoptă este propusă de Comisia pentru protecţia copilului [art. 17 alin. (1)].

b. Consimţământul soţului celui care adoptă. Dacă cel care vrea să adopte este căsătorit, se cere pentru încheierea adopţiei şi consimţământul soţului său [art. 4 alin. (1)]. Această cerinţă se justifică pe consideraţia că adopţia nu trebuie să creeze relaţii incompatibile cu o viaţă normală de familie. Într-adevăr, cel care urmează a fi adoptat va locui, de obicei, la domiciliul celui care adoptă, intrând în familia acestuia unde trebuie să găsească o atmosferă de familie favorabilă dezvoltării fizice şi intelectuale. Ori, aceasta nu poate avea loc dacă unul din soţi se opune la adopţie.

Consimţământul soţului celui care adoptă nu poate fi înlocuit cu autorizaţia autorităţii tutelare sau a instanţei judecătoreşti, ori a altui organ. Nu se prevede expres că acest consimţământ trebuie dat în formă autentică, aşa cum se prevede pentru consimţământul persoanei sau familiei care doreşte să adopte, ori pentru consimţământul părinţilor celui ce urmează a fi adoptat.

Nu se cere consimţământul soţului celui care doreşte să adopte dacă acesta este în imposibilitatea de a-şi manifesta voinţa [art. 4 alin. (2)]. În această situaţie se află soţul care este pus sub interdicţie, decăzut din drepturile părinteşti, sau, din orice împrejurare, se află în neputinţă de a-şi exprima voinţa. Imposibilitatea de a-şi manifesta voinţa din partea soţului celui care

doreşte să adopte urmează a se interpreta în sens restrictiv. În consecinţă, vor fi avute în vedere numai acele împrejurări care pun în imposibilitate absolută pe soţul celui care doreşte să adopte, de a-şi manifesta voinţa, cum ar fi, de exemplu, dispoziţia sa, chiar nedeclarată prin hotărâre judecătorească. Dimpotrivă, nu vor fi apreciate în sensul amintit împrejurările care pun pe soţul celui care doreşte să adopte numai în imposibilitate temporară de a-şi manifesta voinţa.

În situaţia pe care o avem în vedere, soţul celui care doreşte să adopte nu devine, prin manifestarea consimţământului său, adoptator, alături de celălalt soţ. Consimţământul soţului celui care doreşte să adopte este cerut numai ca o condiţie de fond pentru ca celălalt soţ să poată adopta. Această situaţie trebuie deosebită de aceea în care amândoi soţii devin adoptatori şi când ei trebuie să-şi manifeste consimţământul în acest sens. În această situaţie când amândoi soţi devin adoptatori, consimţământul se exprimă de fiecare în formă autentică. Situaţia este deci distinctă, de aceea în care un soţ devine adoptator, dar se cere şi consimţământul soţului său, fără ca acesta să devină şi el adoptator [art. 4 alin. (2)].

c. Consimţământul părinţilor fireşti ai celui ce urmează a fi adoptat. Amândoi părinţii fireşti trebuie să consimtă la adopţia copilului, care nu a dobândit capacitatea deplină de exerciţiu [art. 2 alin. (1) şi art. 7 alin (1) lit. a)]. Acest consimţământ se cere chiar dacă părinţii fireşti sunt divorţaţi. De asemenea, acest consimţământ se cere şi în cazul în care cel ce urmează a fi este încredinţat unei a treia persoane sau unei familii, în condiţiile art. 42 C. fam.(în cazul divorţului părinţiilor, când copilul nu a fost încredinţat unuia dintre părinţi). Prin decizia Curţii Constituţionale nr. 277 din 9 octombrie 2001 republicată în M. Of. nr. 9 din 10.01.2002, se constată că art. 7 alin. (1)lit. a) din O.U.G. nr. 25/1997 cu privire la regimul juridic al adopţiei, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/1998, este neconstituţional în ceea ce priveşte cerinţa exprimării consimţământului părinţilor fireşti pentru încuviinţarea adopţiei persoanei care a dobândit capacitatea deplină de exerciţiu.

Adopția nu poate avea loc în cazul în care unul din părinții fireşti consimte la adopția copilului său care nu a dobândit capacitatea deplină de exercițiu, iar celălalt părinte nu consimte[1]. Acest dezacord dintre părinți nu poate fi soluționat de către instanța judecătorească, deoarece nu există o dispoziție legală în acest sens[2]. S-ar putea pune întrebarea dacă această soluție a Codului familiei nu a fost modificat de art. 21 din Constituție, care prevede că orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților şi a intereselor sale legitime, nici o lege neputând îngrădi exercitarea acestui drept.

Dezacordul dintre părinți privind adopția copilului lor care nu a dobândit capacitatea deplină de exercițiu nu poate fi soluționat de către autoritatea tutelară potrivit art. 99 C. fam. deoarece, la cazul la care ne referim, nu este vorba de exercitarea drepturilor părinteşti sau la îndeplinirea îndatoririlor părinteşti, ci de trecerea acestora de la părinții fireşti la adoptator; în soluția contrară, ar însemna că părintele care nu consimte la adopția copilului său care nu a dobândit capacitatea deplină de exercițiu este tratat ca un părinte decăzut din drepturile părinteşti.

În consecință, dacă unul dintre părinții fireşti nu-şi dă consimțământul la adopție, instanța judecătorească nu poate decide în locul lui.

Este distinctă, problema dacă părintele nu consimte la adopție în mod abuziv, deşi interesul superior al copilului ar fi în sensul adoptării lui, dar părintele firesc nu consimte în mod abuziv.

S-a propus[3] în interesul copilului, ca legea să fie modificată în sensul dreptului instanței judecătoreşti de a aprecia şi a avea dreptul să încuviințeze adopția. Abuzul de drept în această privință al părintelui copilului ar urma să fie susceptibil de sancțiune.

Consimțământul părinților fireşti ai celui ce urmează a fi adoptat nu este necesar în următoarele cazuri [art. 7 alin. (2)]: părinții sun decăzuți din drepturile părinteşti; sunt decedați; sunt puşi sub interdicție; sunt declarați judecătoreşte morți sau dispă-

---

[1] Scarlat Şerbănescu, *op. cit.*, p. 216.

[2] Cazurile în care instanța judecătorească decide cu privire la dezacordul dintre părinți sunt arătate în mod expres de lege, în sistemul Codului familiei.

[3] Ion P. Filipescu, *op. cit.*, 1997, p. 417.

ruți; sunt necunoscuți; se află în situația care determină imposibilitatea de a-şi manifesta voința (această ultimă situație trebuie interpretată în sens restrictiv, pentru a nu se ajunge la eludarea dispozițiilor legale care cer consimțământul ambilor părinți fireşti pentru încheierea adopției; în consecință, o împrejurare de scurtă durată care ar împiedica pe un părinte sau pe ambii de a-şi manifesta voința, nu poate justifica încheierea adopției un copil); copilul este declarat judecătoreşte abandonat (deşi textul prevede prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă, hotărârea judecătorească trebuie să fie definitivă şi irevocabilă). În situațiile menționate nu se cere consimțământul ambilor părinți fireşti.

Pentru încheierea adopției est suficient numai consimțământul unuia dintre părinții săi fireşti ori de câte ori celălalt părinte este decăzut din drepturile părinteşti, este decedat, pus sub interdicție, declarat judecătoreşte mort sau dispărut, necunoscut ori se află în imposibilitate, din orice împrejurare, de a-şi manifesta voința [art. 6 alin. (3)][1].

Părinții adoptatori nu pot consimți la adopția copilului adoptat de ei.

Consimțământul părinților fireşti se poate exprima în formă autentică [art. 7 alin. (1) şi art. 8 alin (2)]. Consimțământul părinților fireşti se poate exprima numai după trecerea unui termen de 45 zile de la naşterea copilului [art. 8 alin. (2)].

Consimțământul părinților fireşti se poate exprima numai după trecerea unui termen de 45 de zile de la naşterea copilului [art. 8 alin. (2)].

Părintele poate revoca consimțământul dat în termen de 30 de zile de la data înscrisului autentic prin care acesta a fost exprimat [art. 8 alin. (2)]. După exprimarea acestui termen de 30 de zile, consimțământul părintelui devine irevocabil [art. 8 alin. (3)].

În cazul în care părintele îşi revocă consimțământul în termenul menționat, încheierea adopției nu mai poate avea loc. Dacă părintele ce şi-a revocat consimțământul decedează, adopția se

[1] Alineatele (2) şi (3) ale art. 7 prezintă deosebiri în ce priveşte redactarea lor; din compararea lor, rezultă clar domeniul de aplicare în sensul arătat în text.

poate încheia numai dacă se îndeplinesc toate condițiile în raport de noua situație creată şi anume:

a) celălalt părinte firesc a consimțit la adopție, încheierea adopției putându-se face pe baza consimțământului acelui părinte;

b) copilul ce urma să fie adoptat a rămas fără părinți, adopția copilului se poate face în aceleaşi condiții ca pentru copilul fără ambii părinți [art. 2 alin. (2)].

c) părintele firesc al copilului rămas în viață este pus sub interdicție, decăzut din drepturile părinteşti, necunoscut, declarat judecătoreşte mort sau dispărut, ori din orice împrejurare se află în imposibilitatea, de a-şi manifesta consimțământul se va proceda ca şi în cazul precedent.

În cazul în care părintele firesc îşi revocă consimțământul după trecerea termenului de 30 de zile, deci când devine irevocabil, considerăm că instanța de judecată poate să aprecieze motivele revocării ori alte împrejurări în legătură cu revocarea şi, dacă le apreciază ca fiind întemeiate, să respingă încuviințarea adopției.

d. Problema consimțământului în cazul copilului lipsit de ocrotirea părintească. Acest copil se poate găsi într-una din următoarele situații:

d.1. se află pus sub tutelă. În această situație, tutorele exercită drepturile şi îndatoririle părinteşti. În consecință, tutorele ar urma să consimtă la adopția copilului. O.U.G. nr. 25/1997 nu menționează consimțământul tutorelui ca o condiție de fond a adopției copilului. Dar art. 18 alin. (3) din O.U.G. nr. 25/1997 prevede că instanța poate administra orice probă admisă de lege. Instanța de judecată poate să ceară consimțământul tutorelui, care poate fi în sensul încheierii adopției ori împotriva încheierii acesteia. El nu este o condiție a adopției.

d.2. copilul nu este pus sub tutelă, deşi se găseşte în situația de a fi pus sub tutelă. În asemenea situație, se poate încuviința adopția fără a se mai institui tutela. Ordonanța de urgență nu spune nimic în această situație.

e. Consimțământul copilului care urmează a fi adoptat. Dacă cel care urmează a fi adoptat a împlinit vârsta de 10 ani se cere, pentru adopție, şi consimțământul său [art. 18 alin. (4)].

Potrivit acestui text, consimțământul copilului se cere de instanța de judecată. Nimic nu s-ar opune ca acest consimțământ să fie exprimat într-un înscris autentic anterior sesizării instanței de judecată.

5.2. Persoana sau familia (doi soți) care adoptă trebuie să aibă capacitatea deplină de exercițiu [art. 5 alin. (1)]. Această condiție mai rezultă, pe de o parte, din prevederea care cere un consimțământ, ce se exprimă de cel cu capacitate deplină de exercițiu, pentru a fi valabil, şi pe de altă parte, din prevederea potrivit căreia la desfacerea adopției, părinții fireşti ai copilului redobândesc drepturile şi îndatoririle părinteşti, care s-au exercitat de persoana sau familia adoptatoare, ceea ce presupune existența capacității depline de exercițiu, aşadar că drepturile şi îndatoririle părinteşti au trecut de la părintele firesc la părintele adoptator.

Persoana cu capacitate deplină de exercițiu poate adopta fără deosebire de sex, naționalitate, rasă sau religie.

Împrejurarea că aceasta are un copil nu constituie un impediment pentru încheierea adopției.

Persoana poate adopta fie că este căsătorită fie că este necăsătorită.

Vârsta maximă a adoptatorului este nelimitată şi nu poate conduce la refuzul încuviințării adopției decât în condiții excepționale, când nu se poate realiza scopul adopției.

6.3. Diferența de vârstă între persoana care adoptă şi cel care urmează a fi adoptat să fie de cel puțin 18 ani [art. 5 alin. (1)]. Această condiție se justifică prin faptul că între adoptator şi adoptat trebuie să existe o diferență de vârstă asemănătoare cu aceea care de obicei, există între părintele firesc şi copilul său. Pentru motive temeinice, instanța de judecătorească poate încuviința adopția chiar dacă, diferența de vârstă între adoptator şi adoptat va fi mai mică de 18 ani [art. 5 alin. (2)]. S-ar putea încuviința adopția, de exemplu, în cazul în care cel ce vrea să adopte a crescut pe cel ce urmează a fi adoptat, iar diferența de vârstă între ei este mai mică de 18 ani sau în cazul în care o femeie căsătorită cu vârsta sub 18 ani ar vrea să adopte cu soțul ei un copil.

7.4. Cel ce urmează a fi adoptat să nu fi dobândit capacitatea deplină de exercițiu [art. 2 alin. (1)]. De regulă, această capacitate se dobândeşte la împlinirea vârstei de 18 ani, când persoana devine majoră. Până la împlinirea vârstei 18 ani, persoana este minoră. Vârsta minimă pentru căsătorie este de 18 ani împliniți pentru bărbat şi 16 ani împliniți pentru femeie. Cu dispensă, femeia se poate căsători la împlinirea vârstei de 15 ani. Minora care se căsătoreşte dobândeşte capacitatea deplină de exercițiu. Această capacitate de exercițiu se menține chiar dacă se desface căsătoria prin divorț ori încetează prin decesul soțului. În consecință, bărbatul care nu a împlinit vârsta de 18 ani, şi femeia necăsătorită până la împlinirea vârstei de 18 ani, precum şi minora până la data încheierii căsătoriei, nu au capacitatea deplină de exercițiu, şi, ca atare, pot fi adoptați dacă îndeplinesc şi celelalte condiții pentru adopție.

Condiția lipsei capacității depline de exercițiu se justifică prin finalitatea adopției.

De la această regulă există o excepție, în sensul că persoana care a dobândit capacitatea deplină de exercițiu poate fi adoptată numai de către o persoană sau familia care a crescut-o [art. 2 alin. (2)].

Nu trebuie să se confunde creşterea unei persoane cu întreținerea acesteia. Creşterea unei persoane presupune o preocupare permanentă pentru ocrotirea intereselor acesteia. Asemenea preocupare a dus la stabilirea unor legături afective între cel ce a fost crescut şi cel care la crescut, care creează premisele necesare pentru a se putea păşi la adopție[1]. Prin urmare, a creşte o persoană înseamnă mai mult decât a acorda întreținere acesteia. Noțiunea „a creşte" copilul trebuie înțeleasă în sensul art. 101 C. fam., care este complexă, incluzând întreținerea, dar fiind mai mult decât aceasta. În acest sens, s-a arătat că prin noțiunea de „creştere", în materia adopției, trebuie să se înțeleagă nu numai acordarea întreținerii în timpul minorității, ci şi existența unor raporturi între adoptator şi adoptat asemănătoare acelora existente

---

[1] Emilian Popescu, Adrian Stegărescu, *Două probleme în legătură cu înfierea*, în L.P, nr. 10, 1958, p. 39 şi p. 41; V. Niciu, *Probleme în legătură cu desfacerea înfierii*, în J.N. nr. 4. 1959, p. 745.

între părinte şi copil[1]. Creşterea în timpul minorităţii de către cel ce vrea să adopte trebuie să fie pe o durată de timp suficient de lungă şi cu caracter de continuitate, care să excludă ideea unei îngrijiri ocazionale[2]. S-a decis[3] că persoana majoră poate fi adoptată cu condiţia să fi fost crescută pe timpul minorităţii de către adoptatori, iar durata de timp din perioada minorităţii să fie suficient de lungă şi cu caracter de continuitate, ca să excludă urmărirea unui alt scop decât cel al adopţiei. În situaţia la care ne referim se pot afla: a) copiii luaţi spre creştere, fără întocmirea formelor cerute pentru adopţie (art 88 C. fam. – în prezent abrogat); b) copiii încredinţaţi unor rude sau altor persoane, de către instanţa judecătorească, în cazul divorţului (art. 42 C. fam.), ori de către Comisia pentru protecţia copilului în condiţiile art. 7-14 din O.U.G. nr. 26/1997 privind protecţia copilului aflat în dificultate sau plasamentul copilului la o

---

[1] Trib. Suprem, dec. civ. nr. 364 din 10 feb. 1975, în RRD nr. 9. 1975, p. 72. Au fost considerate creştere, raporturile create între adoptatorul căsătorit cu mama adoptatei, care a fost crescută de la vârsta de 11 ani până la 51 de ani în familia sa. Adopţia a intervenit după decesul soţiei (mamă a adoptatei) adoptatorului. La data adopţiei, adoptatorul avea 71 de ani şi adoptata 51 de ani (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 529 din 25 martie 1976, în CD, 1977, p. 174). În privinţa noţiunii de „creştere", vz. şi Trib. Suprem, dec. civ. nr. 69 din 15 ian. 1971 şi dec. civ. nr. 531 din 15 aprilie 1970, în I.G. Mihuţă, *Repertoriu ...* 1969-1975, p. 44-45. Prin creşterea în timpul minorităţii se înţelege existenţa unor relaţii de durată şi cu caracter de continuitate, asemănătoare celor de familie, dintre părinţi şi copii (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 22 din 6 ian. 1982, în RRD nr. 11. 1982, p. 64). Noţiunea de creştere este identică cu aceea de „creştere" de la ocrotirea părintească (E. Barasch, I. Nestor, S. Zilberstein, *Ocrotirea părintească* (Drepturile şi îndatoririle părinţilor faţă de copiii minori), Bucureşti, Ed. Ştiinţifică, 1960, p. 88-89). Noţiunea de creştere implică şi întreţinerea acordată copilului, dar depăşeşte sfera acesteia. În sensul că noţiunea de creştere a minorului nu ar implica în mod necesar şi întreţinerea acestuia, I. Rucăreanu, *Înfierea,* în volumul *Rudenia în dreptul...* p. 203.

[2] Trib. Suprem, dec. civ. nr. 117 din 19 ian. 1973, în CD 1974, *p.* 264; Trib. Suprem, dec. civ. nr. 1011 din 22 iulie 1970, în CD 1970, p. 202.

[3] Trib, Suprem, dec. civ. nr. 1011 din 22 iulie 1970, în CD *1970,* p. 202. În sensul că perioada de timp în care copilul major a fost crescut, în timpul minorităţii, trebuie să fie destul de lungă şi să aibă caracter de continuitate, condiţie asupra căreia instanţa urmează să aprecieze dacă este ori nu îndeplinită (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 1774 din 14 oct. 1975, în RRD, nr. 4, 1976, p. 53).

persoană sau familie în condițiile art. 14 din aceeaşi Ordonanță de urgență; c) copiii crescuți de către tutore (art. 123 C. fam.). Într-o situație asemănătoare se găseşte copilul soției adoptatorului ori al soțului adoptatoarei, crescut vreme îndelungată, apoi adoptat, după decesul mamei sau tatălui său, care devine astfel, după caz, adoptator ori adoptatoare.

8.5. Adopția să fie în interesul superior al celui ce urmează a fi adoptat. Instanța judecătorească poate încuviința adopția numai dacă este în interesul superior al adoptatului. În acest scop, se va verifica îndeplinirea tuturor cerințelor legale pentru încheierea adopției, inclusiv a termenelor şi procedurilor prevăzute de lege, şi se va recurge la anchetă socială pentru a verifica pe teren scopurile reale care se urmăresc prin adopția ce se solicită a fi încuviințată. Potrivit art. 18 alin. (5) din O.U.G. nr. 25/1997, raportul referitor la ancheta psihosocială a copilului este cerut de instanța judecătorească. Acesta se prezintă de către Comisia pentru protecția copilului şi cuprinde date privind: personalitatea, starea fizică şi mentală a copilului, antecedentele acestuia, condițiile în care a fost crescut şi a trăit, orice alte date referitoare la creşterea şi educarea copilului, precum şi opinia copilului cu privire la adopția propusă, ceea ce presupune o anumită vârstă a copilului. Într-adevăr, părinții adoptivi au obligația de a informa copilul că este adoptat, de îndată ce vârsta şi gradul de maturitate al acestuia o permit. Acest lucru va fi notificat Comisiei pentru protecția copilului. Serviciile publice specializate pentru protecția copilului sunt obligate să acorde părinților adoptivi sprijinul necesar pentru îndeplinirea corespunzătoare a acestei obligații (art. 26). Pe de altă parte, copilul care a împlinit vârsta de 10 ani consimte la adopție. S-a decis[1] că instanța trebuie să verifice dacă adopția se face în interesul adoptatului.

În toate cazurile, interesul superior al adoptatului, trebuie înțeles în sensul că adoptatorul să prezinte condițiile materiale şi

---

[1] C.S.J., dec. civ. nr. 595 din 1991 în Dreptul nr. 1, 1992, p. 103. În cazul adoptării de către străini se va avea în vedere ca minorul să beneficieze de garanțiile şi normele echivalente asigurate pe plan național de statul care acceptă astfel de adopții (C.S.J, dec. civ. nr. 595/1991).

garanţiile morale necesare asigurării dezvoltării armonioase a copilului. Trebuie, deci, avut în vedere satisfacerea intereselor personale, nepatrimoniale ale adoptatului şi cele patrimoniale ale acestuia. Adoptatul trebuie să găsească în familia adoptatorului o atmosferă de familie prielnică dezvoltării sale fizice şi morale. Interesul adoptatului trebuie să existe în momentul încheierii adopţiei, în timpul existenţei acesteia şi la data desfacerii adopţiei[1].

9.6. Atestatul Comisiei pentru protecţia copilului. Acest atestat se referă la îndeplinirea condiţiilor materiale şi morale, de către persoana sau familia ce doreşte să adopte, necesare asigurării dezvoltării armonioase a copilului, respectiv atestatul să constate faptul că persoana sau familia este aptă să adopte [art. 6 alin. (1) şi (2)]. Atestatul se elibera la cererea persoanei sau familiei interesate, în termen de 30 de zile de la data depunerii cererii, pe baza rapoartelor şi a propunerilor serviciului public specializat pentru protecţia copilului, din judeţ sau din sectorul municipiului Bucureşti, sau ale unui organism privat autorizat [art. 8 alin. (3)]. Ulterior, acest termen a fost modificat la 60 de zile prin Legea nr. 385/2003 pentru modificarea O.U.G. nr. 25/1997 cu privire la regimul juridic al adopţiei.

Acest atestat nu se confundă cu avizul favorabil al Comisiei pentru protecţia copilului de la domiciliul acestuia.

Atestatul şi avizul intervin la momente deosebite şi produc efecte specifice. Astfel, atestatul se eliberează la cerere în termenul menţionat şi pe baza lui şi a consimţământului persoanei sau familiei ce doreşte să adopte şi al consimţământului părinţiilor celui ce urmează a fi adoptat, exprimate în condiţiile legii, Comisia pentru protecţia copilului poate încredinţa copilul în vederea adopţiei persoanei sau familiei care a primit atestatul [art. 9 alin. (1)].

---

[1] Adopţia poate fi deturnată de la scopurile sale, de exemplu, un soţ decedează, iar cel supravieţuitor se recăsătoreşte, soţul acestuia din urmă doreşte a adopta copilul celuilalt cu scopul de a îndepărta pe copil de la legăturile acestuia cu bunicii săi (Gérard Cornu, *op. cit.*, p. 370, nota 3). Tot astfel ar fi cazul dacă adopţia s-ar face cu scopul de a folosi pe adoptat la muncile în gospodăria adoptatorului, dar nu ca mijloc de formare şi educare, ori pentru alte scopuri potrivnice legii ori regulilor de convieţuire socială.

Această încredințare se face în condițiile O.U.G. nr. 26/1997 privind protecția copilului aflat în dificultate.

Cererea persoanei sau familiei care soreşte să adopte se transmite Comitetului român pentru adopții în termen de 5 zile de la eliberarea atestatului [art. 11 alin. (1)].

Avizul Comisiei pentru protecția copilului se eliberează după terminarea perioadei pentru care a fost încredințat copilul în vederea adopției, perioadă stabilită de Comisie o dată cu încredințarea copilului şi are ca efect prelungirea de drept a perioadei, pentru care copilul a fost încredințat în vederea adopției, până la încuviințarea sau respingerea cererii de adopție de către instanța de judecată.

Atestatul şi avizul se eliberează de Comisia pentru protecția copilului şi sunt amândouă condiții pentru încheierea adopției (art. 6 şi 7).

10.7. Avizul favorabil al Comisiei pentru protecția copilului de la domiciliul acestuia [art. 7 alin. (1) lit. b)]. S-a arătat că acest aviz nu se confundă cu atestatul deşi ambele se dau de către acelaşi organ şi anume Comisia pentru protecția copilului[1]. Potrivit art. 9 alin. (6) din O.U.G. nr. 25/1997 se face deosebire între hotărârea privind eliberarea avizului favorabil şi eliberarea acestui aviz. Într-adevăr, la sfârşitul perioadei pentru care copilul este încredințat în vederea adopției, Comisia pentru protecția copilului hotărăşte asupra eliberării avizului favorabil, iar eliberarea avizului prelungeşte de drept perioada pentru care copilul a fost încredințat în vederea adopției până la încuviințarea sau respingerea cererii de către instanță [art. 9 alin. (6)]. Desigur, eliberarea avizului favorabil este ulterioară hotărârii de eliberare, dar efectul juridic îl produce eliberarea avizului, care practic însemnează comunicarea lui celui interesat. Prin urmare, avizul favorabil, adică actul ce-l constată, comunicat celui în drept produce efect juridic menționat.

---

[1] Organizarea şi funcționarea Comisiei sunt reglementate prin art. 26-29 din Ordonanța de urgență nr. 26 din 9 iunie 1997, care devin art. 31-33 potrivit Legii nr. 108 publicată la 2 iunie 1998, prin care se aprobă, cu modificări şi completări, Ordonanța de urgență nr. 26/1997.

11.8. Încredințarea copilului în vederea adopției, persoanei sau familiei care dorește să-l adopte (art. 9). Adopția copilului este precedată de încredințarea acestuia persoanei sau familiei ce dorește să-l adopte. Potrivit art. 9 alin. (1) din O.U.G. nr. 25/1997, în cazul în care există atestatul și consimțământul părinților firești ai copilului și consimțământul persoanei sau familiei care dorește să adopte copilul, Comisia pentru protecția copilului „poate" încredința copilul în vederea adopției. Textul trebuie înțeles nu în sensul de facultate sau posibilitate pe care o are Comisia pentru protecția copilului, ci în sens de atribuție, competență a comisiei pentru această măsură de protecție a copilului [art. 7 alin. lit. c)], care premerge adopția, fiind o condiție pentru adopția unui copil, care constituie mijlocul ce permite organului competent să verifice și să aprecieze raporturile ce se vor stabili între viitorul adoptator și viitorul adoptat, dacă, deci se poate acorda avizul favorabil pentru adopție și încuviințarea adopției de către instanța de judecată. Este vorba de verificare prealabilă adopției dacă aceasta va fi ori nu în interesul superior al copilului. Prin urmare, încredințarea copilului pentru adopție este o condiție pentru încheierea acesteia, și nu o simplă facultate pentru Comisia de protecție a copilului, care să fie folosită în unele cazuri, deci în altele nu. În acest sens, se pot invoca următoarele argumente:

1) Comisia pentru protecția copilului hotărăște asupra eliberării avizului favorabil adopției la sfârșitul perioadei de încredințare a copilului în vederea adopției [art. 9 alin. (6)], iar eliberarea avizului prelungește de drept perioada încredințării copilului. În lipsa încredințării copilului în vederea adopției nu ar fi posibil nici unul din efectele menționate de text;

2) Comitetul Român pentru Adopții este obligat să comunice tuturor Comisiilor pentru protecția copilului datele de identitate și toate informațiile pertinente referitoare la copii care au fost comunicate Comitetului Român pentru Adopții de către fiecare Comisie pentru protecția copilului în legătură cu copiii a căror adopție sunt competente să o realizeze. Prin urmare, datele și informațiile se comunică de fiecare comisie în parte pentru protecția copilului privind copiii din circumscripția respectivă, către Comitetul Român pentru Adopții, iar acesta le face cunoscut tuturor Comisiilor pentru protecția copilului. Aceste comisii, pe baza datelor și informațiilor

primite, transmit cererile persoanelor sau ale familiilor atestate corespunzător şi care doresc să le fie încredinţaţi acei copii în vederea adopţiei. Art. 12 alin. (3) din O.U.G. nr. 25/1997, în redactarea iniţială, până la aprobarea prin Legea nr. 87/1998, prevedea că, în cazul în care Comisia pentru protecţia copilului de la domiciliul copilului nu a comunicat hotărârea de încredinţare a acestuia, în vederea adopţiei, unei persoane sau familii, Comitetul Român pentru Adopţii va repartiza sarcina încredinţării copilului în vederea adopţiei Comisiei care a transmis cele mai multe cereri în acest sens. (art. 12 din O.U.G. nr. 25/1997 cu privire la regimul juridic al adopţiei a fost modificat prin Legea nr. 385/2003).

Dacă nu există cereri privind încredinţarea copilului în vederea adopţiei sau dacă cererea de încredinţare a copilului în vederea adopţiei nu a fost aprobată, Comitetul Român pentru Adopţii va repartiza sarcina identificării unei persoane sau familii potrivite pentru copil unui serviciu public specializat pentru protecţia copilului sau unui organism privat român autorizat. H.G. nr. 1315 din 7 decembrie 2000, publicată în M. Of. nr. 678 din 19 decembrie 2000, privind unele măsuri pentru protecţia drepturilor copilului prin adopţie (în prezent abrogată) prevedea că, în aplicarea art. 12 alin. (4) din O.U.G. nr. 87/1998, Comitetul Român pentru Adopţii poate repartiza sarcina identificării unei persoane sau familii adoptive pentru copiii aflaţi în evidenţa sa, unor organisme private române autorizate să desfăşoare activităţi în domeniul protecţiei drepturilor copilului art. (1). Agenţia Naţională pentru Protecţia Drepturilor Copilului întocmeşte şi centralizează evidenţa organismelor private române autorizate, cărora li se poate reportiza sarcina identificării unei persoane sau familii adoptive [art. 4 alin. (2)]. Numai acestor organisme private li se poate încredinţa de către Comitetul Român pentru Adopţii sarcina identificării unei persoane sau familii adoptive.

O.U.G. nr. 192/1999 privind înfiinţarea Agenţiei Naţionale pentru Protecţia Drepturilor Copilului a fost abrogată prin O.U.G. nr. 12/2001 privind înfiinţarea Autorităţii Naţionale pentru Protecţia Copilului şi Adopţiei care a preluat drepturile şi obligaţiile fostei agenţii. De asemenea, H.G. nr. 96/2000 privind organizarea şi funcţionarea Agenţiei Naţionale pentru Protecţia Drepturilor Copilului a fost abrogată prin H.G. nr. 216/2001 privind organizarea şi

funcționarea Autorității Naționale pentru Protecția Copilului şi Adopției. Ulterior, H.G. nr. 216/2001 a fost abrogată prin H.G. nr. 770/2003 privind organizarea şi funcționarea Autorității Naționale pentru Protecția Copilului şi Adopție, care prevede că subsecretarul de stat coordonează activitatea executivă şi de secretariat a Comitetului Român pentru Adopție. În termenul stabilit de Comitetul Român pentru Adopții, serviciul public specializat pentru protecția copilului sau organismul privat autorizat va prezenta acestuia propunerea privind încuviințarea adopției copilului, acordând prioritate persoanelor sau familiilor cu cetățenie română. Propunerile vor fi însoțite de anumite acte, între care avizul favorabil al Comisiei pentru protecția copilului privind încuviințarea adopției. Rezultă că încuviințarea adopției se face fără încredințarea copilului în vederea adopției numai în cazul în care încredințarea nu este posibilă. Regula este că adopția se încheie cu încredințarea prealabilă a copilului în vederea adopției.

Considerăm că adopția se poate încheia fără încredințarea prealabilă a copilului, în afară de cazul când nu a fost posibilă asemenea încredințare, şi în următoarele cazuri:

a) persoana sau familia care doreşte să adopte a crescut pe cel care doreşte să-l adopte [art. 2 alin. (2)];

b) un soț adoptă copilul celuilalt soț;

În ambele cazuri, rațiunea lipsei de încredințare prealabile în vederea adopției este uşor de înțeles. În realitate, copilul ce se va adopta se găseşte într-o situație asemănătoare încredințării prealabile;

c) adoptatorii sunt rude până la gradul al patrulea inclusiv cu unul din părinții copilului.

În toate cele 3 cazuri menționate se poate face adopția copiilor care nu sunt în evidența Comitetului Român pentru Adopții, spre deosebire de regula generală că este interzisă adopția copiilor care nu se află în evidența acestui Comitet (art.13).

Încuviințarea adopției aste de competența instanței judecătoreşti [art. 14 alin. (1)]. Cererea persoanei sau a familiei care doreşte să adopte un copil aflat în evidența Comitetului Român pentru Adopție este transmisă de aceasta instanței judecătoreşti competente, prin intermediul serviciului public specializat pentru

protecția copilului sau a organismului privat autorizat [art. 14 alin. (2) în redactarea Legii nr. 385/2003].

În toate cazurile, adică în cazul încredințării în vederea adopției şi în situațiile de excepție când adopția se poate încuviința fără încredințarea copilului în vederea adopției, cererea pentru încuviințarea adopției va fi însoțită de confirmarea Comitetului Român pentru Adopții, din care să rezulte că procedurile şi termenele prevăzute de art. 11,12 şi 13 din O.U.G. nr. 25/1997 au fost respectate, care se referă şi la excepțiile de la regula că adopția este procedura de încredințare prealabilă în vederea adopției.

În ce priveşte încredințarea copilului în vederea adopției, trebuie avute în vedere următoarele (art. 9):

a) încredințarea copilului în vederea adopției se poate face persoanei sau familiei care beneficiază de atestatul din care să rezulte condițiile materiale şi garanțiile morale necesare asigurării dezvoltării armonioase a copilului;

b) încredințarea se poate face unei persoane sau familii cu cetățenie română şi care nu are cetățenie română, dar care are reşedința pe teritoriul statului român de cel puțin 6 luni;

c) încredințarea copilului în vederea adopției durează minimum 3 luni; Comisia pentru protecția copilului stabileşte o dată cu încredințarea copilului în vederea adopției, durata încredințării; în cazul în care copilul se află în plasament sau încredințare la persoana sau la familia adoptatoare, Comisia pentru Protecția Copilului poate să reducă durata minimă de 3 luni, cu perioada în care copilul s-a aflat în plasament sau încredințare, dacă aceasta se justifică; în cazul în care copilul este încredințat, în vederea adopției, unei rude până la gradul al IV-lea inclusiv, durata minimă a încredințării poate fi redusă de către Comisia pentru protecția copilului, dacă aceasta se justifică [art. 9 alin. (4) în redactarea Legii nr. 385/2003 pentru modificarea O.U.G. nr. 25/1997 cu privire la regimul juridic al adopției];

d) în perioada încredințării copilului, persoana sau familia căruia i s-a încredințat copilul se află sub supravegherea serviciului specializat pentru protecția copilului din subordinea Comisiei pentru protecția copilului sau a organismului privat autorizat care a propus comisiei încredințarea copilului, în vederea adopției, persoanei sau familiei respective; aceste servicii publice specializate

pentru protecția copilului sau organisme private autorizate sunt obligate să prezinte comisiei rapoarte bilunare, referitoare la evoluția copilului şi a relațiilor dintre acesta şi persoana sau familia căreia i-a fost încredințat în vederea adopției;

e) la sfârşitul perioadei de încredințare, Comisia pentru protecția copilului hotărăşte asupra eliberării avizului adopției şi apoi eliberează avizul favorabil care prelungeşte de drept încredințarea în vederea adopției până la încuviințarea ori respingerea acesteia;

f) dacă în termen de 30 de zile de la data înscrisului autentic prin care consimțământul părinților a fost exprimat (şi în care ar putea fi revocat de părinți), o rudă a copilului până la gradul al IV-lea inclusiv cere ca acesta să îi fie încredințat în vederea adopției Comisia pentru protecția copilului va lua în considerare, la expirarea acelui termen, când consimțământul părinților devine irevocabil cu prioritate, posibilitatea încredințării copilului acelei rude; în acest caz, termenul în care se eliberează atestatul de către Comisia pentru protecția copilului este de 30 de zile de la data cererii, pe baza rapoartelor şi a propunerilor serviciului public specializat pentru protecția copilului sau ale unui organism privat autorizat;

g) în cazul în care se cere încredințarea copilului în vederea adopției de către o persoană sau familie cu cetățenie română şi de către o persoană sau familie străină, posibilitatea încredințării copilului la persoana sau familia cu cetățenie română va fi luată în considerare cu prioritate de către Comisia pentru protecția copilului. Potrivit art. 9 alin. (8) din O.U.G. nr. 25/1997, în redactarea dată prin Legea nr. 87/1998, opinia exprimată de copilul cu discernământ nu mai este determinantă în luarea hotărârii; tot astfel, serviciul public specializat pentru protecția copilului sau organismul privat autorizat va prezenta Comitetului Român pentru Adopții, propunerea privind încuviințarea adopției copilului, acordând prioritate persoanelor sau familiei cu cetățenie română [art. 12 alin. (5)]; prin urmare, prioritatea există atât pentru încredințarea copilului în vederea adopției, cât şi pentru propunerea încuviințării adopției; Legea nr. 385/2003 a modificaat prevederile art. 12 din O.U.G. nr. 25/1997, astfel încât, serviciul public specializat sau organismul privat autorizat va transmite Comitetului Român pentru Adopții propunerea de eliberare a deciziei de confirmare necesară încuviințării adopției [art. 12 alin. (6)]; deci, nu se mai acordă pri-

oritate persoanelor sau familiilor de cetățenie română, în redactarea acestei legi.

12.9. Se pot adopta copiii care se află în evidența Comitetului Român pentru Adopții (art. 13). Ca excepție, se pot adopta copiii care nu sunt în evidența Comitetului Român pentru Adopții în următoarele cazuri:

a) un soț adoptă copilul celuilalt soț;

b) adoptatorii sunt rude până la al IV-lea grad inclusiv cu unul din părinții copilului; trebuie subliniată diferența dintre acest text (art. 13) şi art. 9 alin. (7) care se referă la prioritatea rudelor până la al IV-lea grad inclusiv cu copilul, deci nu cu unul din părinții copilului, la încredințarea copilului în vederea adopției;

c) persoana care a dobândit capacitatea de exercițiu se adoptă de persoana sau familia care a crescut-o.

Rezultă că situațiile în care se pot adopta copiii care nu sunt în evidența Comitetului Român pentru Adopții sunt totodată situații în care se pot face adopții unui copil fără să fi fost în prealabil încredințat persoanei sau familiei care îl adoptă. Nu se cere condiția încredințării copilului în vederea adopției, pentru adopție şi în cazul în care această încredințare nu a fost posibilă, dar copilul poate fi adoptat numai dacă se află în evidența Comitetului Român pentru Adopții.

13.10. Condiții speciale pentru persoanele sau familiile cu domiciliul sau reşedința pe teritoriul altor state şi care doresc să adopte copii cu cetățenie română ori cu reşedința pe teritoriul român [art. 11 alin. (2)]. Aceste condiții speciale sunt de fond, de formă şi de procedură. Ne referim numai la cele de fond[1]:

---

[1] Legea nr. 347/18 iunie 2002 privind aprobarea O.U.G. nr. 121/2001 pentru suspendarea temporară a tuturor procedurilor referitoare la adopțiile internaționale permite, în situații excepționale, la propunerea Autorității Naționale pentru Protecția Copilului şi Adopției, avizată de Secretariatul General al Guvernului, ca Guvernul să poată aproba transmiterea unei cereri de încuviințare a adopției internaționale către instanțele judecătoreşti competente. Prin Legea nr. 348/13 iunie 2002 s-a respins O.U.G. nr. 161/2001 privind completarea O.U.G. nr. 121/2001; O.U.G. nr. 226/2002 modifică şi completează Legea cetățeniei române nr. 21/1991, republicată.

a) un act eliberat de autoritățile străine anume arătate (autoritatea centrală care acționează în statul străin în domeniul protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale; sau organisme private autorizate de autoritatea centrală menționată și de către Comitetul Român pentru Adopții; în lipsa unei autorități centrale, autoritatea publică din statul respectiv, cu atribuții în domeniul adopției, care a încheiat cu Comitetul Român pentru Adopții un acord de colaborare sau organismul privat autorizat de această autoritate publică și de Comitetul Român pentru Adopții), din care să rezulte că există garanții pentru ca minorul să intre și să locuiască în statul străin respectiv în cazul încuviințării adopției, cât și pentru urmărirea evoluție lui după adopție;

b) un act eliberat de autoritățile străine competente (menționate mai înainte), din care să rezulte că persoana sau familia care dorește să adopte este aptă să adopte, în conformitate cu prevederile legilor menționate;

c) raportul asupra anchetei psihosociale efectuată de către autoritățile competente sau de organismele private autorizate de către acestea la domiciliul persoanei sau al familiei în cauză, în care să se arate opinia acestora cu privire la adopție[1].

B. În condițiile reglementării actuale – Legea nr. 273/2004

Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției a fost publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 557 din 23.06.2004.

Potrivit acesteia dispozițiile art. 19 alin (1) din lege se aplică și foștilor cetățeni români care înainte de data de 22 decembrie 1989 au pierdut cetățenia română fără voia lor sau din alte motive neimputabile lor și descendenților acestora. Legea cetățeniei române nr. 21/1991, republicată, a mai fost modificată și completată prin O.U.G. nr. 43/2003, Legea nr. 405/2003 și Legea nr. 248/2003.

[1] Încheierea adopțiilor internaționale a fost suspendată pe timp de un an. Acest termen a fost prorogat printr-o serie de acte normative (în acest sens, Legea nr. 233/2003 a prevăzut că termenul stabilit la art. 1 alin. (1) din O.U.G. nr. 121/2001 pentru suspendarea temporară a tuturor procedurilor referitoare la adopțiile internaționale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 347/2002, astfel cum a fost prorogat prin O.U.G. nr. 123/2002, prin O.U.G. nr. 151/2002 și O.G. nr. 16/2003, se prorogă până la data intrării în vigoare a noilor reglementări privind regimul juridic al adopției.

Această lege a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2005, cu excepția prevederilor art. 43 alin. (3), art. 67 alin. 3, art. 69 alin. 4 şi art. 77, care au intrat în vigoare la 3 zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, partea I. Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției au fost aprobate prin H.G. nr. 1435/2004.

La data intrării în vigoare a acestei legi s-au abrogat următoarele acte normative:

a) O.U.G. nr. 25/1997 cu privire la regimul juridic al adopției, publicată în M.Of., Partea I nr. 120 din 12 iunie 1997, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/1998, cu modificările şi completările ulterioare;

b) O.U.G. nr. 121/2001 pentru suspendarea temporară a tuturor procedurilor referitoare la adopțiile internaționale, publicată în M.Of., Partea I nr. 633 din 9 octombrie 2001, aprobată cu modificări prin Legea nr. 347/2002, cu modificări ulterioare;

c) H.G. nr. 245/1997 cu privire la criteriile de autorizare a organismelor private care desfăşoară activități în domeniul protecției drepturilor copilului prin adopție, publicată în M.Of., Partea I nr. 112 din 5 iunie 1997;

d) Orice alte dispoziții contrare.

De asemenea, la 3 zile de la data publicării Legii nr. 273/2004 în M.Of., Partea I, au fost abrogate următoarele acte normative:

a) Legea nr. 47/1993 cu privire la declararea judecătorească a abandonului de copii, publicată în M.Of., Partea I nr. 153 din 8 iulie 1993;

b) H.G. nr. 1315/2000 privind unele măsuri pentru protecția copilului prin adopție, publicată în M.Of., Partea I nr. 678 din 19 decembrie 2000.

Autorizațiile emise de Comitetul român pentru Adopții în baza H.G. nr. 245/1997 cu privire la criteriile de autorizare a organismelor private care desfăşoară activități în domeniul protecției drepturilor copilului prin adopție îşi încetează valabilitatea de la 1 ianuarie 2005 (art. 76 din Legea nr. 273/2004).

Condițiile de fond ale adopției sunt prevăzute în Capitolul II, art. 5-18 din Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției.

14.1. Consimțământul la adopție. Încheierea adopției necesită, în primul rând, manifestarea de voință a anumitor persoane (art. 11–18):

a. Consimțământul celui care adoptă. Este posibilă adopția de către o singură persoană sau de doi soți [art. 5 şi art. 11 alin. (1) lit. c)], respectiv de familia adoptatoare în formularea Legii nr. 273/2004, de exemplu art. 2, lit. i). Persoana care adoptă poate fi necăsătorită sau căsătorită, în acest din urmă caz numai un soț devine adoptator, de exemplu, un soț adoptă copilul celuilalt soț, care poate fi dintr-o căsătorie precedentă sau din afara căsătoriei.

Consimțământul trebuie să provină de la o persoană cu capacitate deplină de exercițiu [art. 9 alin. (1)] şi să nu fie viciat. În consecință, nu pot exprima un consimțământ valabil în vederea adopției, minora necăsătorită şi minorul pus sub interdicție (art. 8 Decretul nr. 31 din 1954 şi art. 117 C. fam.).

Alienatul şi debilul mintal care nu au fost puşi sub interdicție nu pot consimți la adopție în perioadele de luciditate pasageră, deoarece o asemenea adopție nu este în interesul adoptatului, iar adopția se face în interesul superior al adoptatului. Potrivit art. 19 alin. (1) din Legea nr. 273/2004, evaluarea garanțiilor morale şi condițiilor materiale ale adoptatorului sau familiei adoptatoare se face pe baza solicitării lor, de către direcția de la domiciliul acestora şi trebuie să aibă în vedere: a) personalitatea, starea sănătății şi situația economică a adoptatorului sau familiei adoptatoare, viața familială, condițiile de locuit, aptitudinea de educare a unui copil; b) motivele pentru care adoptatorul sau familia adoptatoare doreşte să adopte; c) motivele pentru care, în cazul în care numai unul dintre cei doi părinți solicită să adopte un copil, celălalt soț nu se asociază la cerere; d) impedimente de orice natură relevante pentru capacitatea de a adopta, iar alin. (2) al aceluiaşi articol prevede că pe baza acestei evaluări, persoana sau familia adoptatoare sunt sau nu apți să adopte. Este evident că alienatul sau debilul mintal, nepuşi sub interdicție, nu prezintă garanții morale necesare pentru a asigura dezvoltarea armonioasă a copilului, nu au deci aptitudinea de a adopta şi ca atare nu pot exprima un consimțământ valabil pentru adopție. Rezultă că alienatul şi debilul mintal nu pot adopta, deci nu pot consimți în calitate de adoptator, fie că sunt ori nu puşi sub interdicție, fie că ar consimți la adopție

(în calitate de adoptatori) în momentul în care sunt ori nu sunt în stare de luciditate pasageră. Alienația și debilitatea mintală constituie o stare incompatibilă cu finalitatea adopției. Actuala reglementare prevede expres că persoanele cu boli psihice și handicap mintal nu pot adopta [art. 8 alin. (3)].

Consimțământul adoptatorului sau familiei adoptatoare se dă în fața instanței judecătorești o dată cu soluționarea cererii de încuviințare a adopției [art. 18 alin. (1)]. Prin urmare, spre deosebire de reglementarea actuală, nu se prevede că, consimțământul la adopție se exprimă în formă autentică prin act notarial, cu excepția cazului adopției copilului de către soțul părintelui său, consimțământul părintelui firesc se dă în formă autentică prin act notarial [art. 15 alin. (2)].

b. Consimțământul soțului celui care adoptă. Dacă persoana care dorește să adopte este căsătorită, este necesar și consimțământul soțului său, cu excepția cazurilor în care acesta este în imposibilitatea de a-și manifesta voința [art. 18 alin. (2)]. Această cerință se justifică pe considerația că adopția nu trebuie să creeze relații incompatibile cu o viață normală de familie. Într-adevăr, cel ce urmează a fi adoptat va locui, de obicei, la domiciliul celui care adoptă, intrând în familia acestuia, unde trebuie să găsească o atmosferă de familie favorabilă dezvoltării fizice și intelectuale. Or, aceasta nu poate avea loc dacă unul din soți se opune la adopție.

Nu se cere consimțământul soțului celui care dorește să adopte dacă acesta este în imposibilitatea de a-și manifesta voința [art. 18 alin. (2)]. În această situație se află soțul care este pus sub interdicție, decăzut din drepturile părintești, sau din orice împrejurare, se află în neputința de a-și exprima voința. Imposibilitatea de a se manifesta voința din partea soțului celui care dorește să adopte urmează a se interpreta în sens restrictiv. În consecință, vor fi avute în vedere numai acele împrejurări care pun în imposibilitate absolută pe soțul celui care dorește să adopte, de a-și manifesta voința, cum ar fi, de exemplu, dispariția sa, chiar nedeclarată prin hotărâre judecătorească. Dimpotrivă, nu vor fi apreciate în sensul amintit împrejurările care pun pe soțul celui

care doreşte să adopte numai în imposibilitatea temporară de a-şi manifesta voinţa.

În situaţia pe care o avem în vedere, soţul celui care doreşte să adopte nu devine, prin manifestarea consimţământului său, adoptator, alături de celălalt soţ. Consimţământul soţului celui care doreşte să adopte este cerut numai ca o condiţie de fond pentru ca celălalt soţ să poată adopta. Această situaţie trebuie deosebită de aceea în care amândoi soţii devin adoptatori şi când ei trebuie să-şi manifeste consimţământul în acest sens. În această situaţie când amândoi soţii devin adoptatori, consimţământul se dă în faţa instanţei judecătoreşti o dată cu soluţionarea cererii de încuviinţare a adopţiei. Situaţia este, deci, distinctă de aceea în care un soţ devine adoptator, dar se cere şi consimţământul soţului său, fără ca acesta să devină şi el adoptator.

c. Consimţământul părinţilor fireşti ai celui ce urmează a fi adoptat. Amândoi părinţii fireşti trebuie să consimtă la adopţia copilului. În cazul adopţiei copilului şi de către soţul adoptatorului, consimţământul trebuie exprimat de către soţul care este deja părinte adoptator al copilului [art. 12 alin. (1)]. Deşi legea nu prevede în mod expres, acest consimţământ se cere chiar dacă părinţii fireşti sunt divorţaţi. De asemenea, acest consimţământ se cere şi în cazul în care cel ce urmează a fi adoptat este încredinţat unei a treia persoane sau unei familii, în condiţiile art. 42 C. fam. (în cazul divorţului părinţilor, când copilul nu a fost încredintat unuia din părinţi).

Adopţia nu poate avea loc în cazul în care unul din părinţii fireşti consimte la adopţia copilului său care nu a dobândit capacitatea deplină de exerciţiu, iar celălalt parinte nu consimte. Acest dezacord dintre părinţi nu poate fi soluţionat de către instanţa judecătorească, deoarece nu există o dispoziţie legală în acest sens (vezi supra, 4.1. c). Considerăm că lipsa unei prevederi legale în cazul dezacordului dintre părinţii fireşti poate fi interpretată ca o omisiune a Legii nr. 273/2004.

Propunem, de lege ferenda, în interesul copilului, ca legea să fie modificată în sensul dreptului instanţei de judecată de a aprecia şi avea dreptul să încuviinţeze adopţia, în cazul dezacordului dintre părinţi.

Este distinctă problema dacă părintele nu consimte la adopție în mod abuziv, deşi interesul superior al copilului ar fi în sensul adoptării lui, dar părintele firesc nu consimte în mod abuziv. În această situație, potrivit art. 13 din Legea nr. 273/2004, în mod excepțional, instanța judecătorească poate trece peste refuzul părinților fireşti sau, după caz, al tutorelui de a consimți la adopția copilului, dacă se doreşte, prin orice mijloc de probă, că aceştia refuză în mod abuziv să-şi dea consimțământul la adopție şi instanța apreciază că adopția este în interesul superior al copilului, ținând seama şi de opinia acestuia dată în cazul în care copilul a împlinit vârsta de 10 ani, cu motivarea expresă a hotărârii în această privință. Astfel, a fost introdusă în Legea nr. 273/2004, propunerea de lege ferenda[1] (având în vedere interesul copilului) privind modificarea O.U.G. nr. 25/1997 în sensul dreptului instanței de judecată de a aprecia şi a avea dreptul să încuviințeze adopția, în cazul în care părintele firesc nu consimte la adopție în mod abuziv, deşi interesul copilului ar fi în sensul adoptării lui.

Consimțământul părinților fireşti ai celui ce urmează a fi adoptat nu este necesar în următoarele cazuri [art. 12 alin. (3) şi alin. (4)]: sunt decedați, nucunoscuți, declarați, în condițiile legii, morți sau dispăruți, puşi sub interdicție, precum şi dacă se află, din orice împrejurare, în imposibilitatea de a-şi manifesta voința.

Pentru încheierea adopției este suficient numai consimțământul unuia dintre părinții săi fireşti ori de câte ori celălalt părinte este decedat, necunoscut, decăzut din drepturile părinteşti, declarat, în condițiile legii, mort sau dispărut, pus sub interdicție, precum şi dacă se află în imposibilitate, din orice împrejurare, de a-şi manifesta voința [art. 12 alin. (3)].

Părintele sau părinții decăzuți din drepturile părinteşti sau cărora li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti păstrează dreptul de a consimți la adopția copilului. Consimțământul reprezentantului legal este obligatoriu [art. 12 alin. (2)]. Deci, față de regimul juridic al adopției reglementat prin O.U.G. nr. 25/1997, cu modificările şi completările ulterioare, Legea nr. 273/2004 prevede păstrarea dreptului de a consimți la adopția copilului a

[1] Ion P. Filipescu, *op. cit.*, 1997, p. 417.

părintelui decăzut din drepturile părinteşti sau a celui căruia i s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti.

Părinții fireşti ai copilului sau, după caz, tutorele acestuia trebuie să consimtă la adopție în mod liber, necondiționat, şi numai după ce au fost informați în mod corespunzător asupra consecințelor adopției, în special asupra încetării legăturii de rudenie ale copilului. Direcția în a cărei rază teritorială locuiesc părinții fireşti sau, după caz, tutorele este obligată să asigure consilierea şi informarea acestora înaintea exprimării de către aceştia a consimțământului la adopție şi să întocmească un raport în acest sens (art. 14).

Consimțământul părinților fireşti sau, după caz, al tutorelui se dă în fața instanței de judecată o dată cu soluționarea cererii de deschidere a procedurii adopției [art. 15 alin. (1)]. În cazul adopției copilului de către soțul părintelui său, consimțământul părintelui firesc se dă în formă autentică prin act notarial [art. 15 alin. (2)].

Consimțământul la adopție al părinților fireşti ai copilului sau, după caz, al tutorelui poate fi dat numai după trecerea unui termen de 60 de zile de la data naşterii copilului înscrisă în certificatul de naştere [art. 16 alin. (1)]. Părintele firesc poate revoca consimțământul în termen de 30 de zile de la data exprimării lui în condițiile legii [art. 16 alin. (2)].

În cazul în care părintele firesc îşi revocă consimțământul în termenul menționat, încheierea adopției nu mai poate avea loc. Dacă părintele ce şi-a revocat consimțământul decedează, adopția se poate încheia numai dacă se îndeplinesc toate condițiile în raport de noua situație creată.

În cazul în care părintele firesc îşi revocă consimțământul după trecerea termenului de 30 de zile, deci când devenise irevocabil, considerăm că instanța de judecată poate să aprecieze motivele revocării ori alte împrejurări în legătură cu revocarea şi, dacă le apreciază ca fiind întemeiate, să respingă încuviințarea adopției.

d. Problema consimțământului în cazul copilului lipsit de ocrotirea părintească. Acest copil se poate găsi într-una din următoarele situații:

1. *se află pus sub tutelă.* În această situație, tutorele exercită drepturile şi în-datoririle părinteşti. În consecință, tutorele ar urma să consimtă la adopția copilului. Legea nr. 273/2004 menționează consimțământul tutorelui ca o condiție de fond a adopției copilului în art. 11 alin. (1) (spre deosebire de O.U.G. nr. 25/1997, care nu menționa consimțământul tutorelui ca o condiție de fond a adopției copilului).

2. *copilul nu este pus sub tutelă, deşi se găseşte în situația de a fi pus sub tutelă.* În asemenea situație, se poate încuviința adopția fără a se mai institui tutela. Legea nr. 273/2004, ca şi reglementarea anterioară, nu spune nimic în această situație.

e. Consimțământul copilului care urmează a fi adoptat. Dacă cel care urmează a fi adoptat a împlinit vârsta de 10 ani se cere, pentru adopție, şi consimțământul său [art. 11 alin. (1), lit. b)]. Consimțământul la adopție al copilului care a împlinit vârsta de 10 ani, se dă în fața instanței judecătoreşti, în faza încuviințării adopției [art. 17 alin. (1)]. Adopția nu va putea fi încuviințată fără consimțământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani [art. 17 alin. (2)]. Anterior exprimării consimțământului, direcția în a cărei rază teritorială domiciliază copilul care a împlinit vârsta de 10 ani îl va sfătui şi informa pe acesta, ținând seama de vârsta şi de maturitatea sa, în special asupra consecințelor adopției şi ale consimțământului său la adopție, şi va întocmi un raport în acest sens [art. 17 alin. (3)].

15.2. Persoana sau familia (doi soți) care adoptă trebuie să aibă capacitatea deplină de exercițiu [art. 9 alin. (1)]. Această condiție mai rezultă, pe de o parte, din prevederea care cere un consimțământ, ce se exprimă de cel cu capacitate deplină de exercițiu, pentru a fi valabil, şi, pe de altă parte, din prevederea potrivit căreia la desfacerea adopției, părinții fireşti ai copilului redobândesc drepturile şi îndatoririle părinteşti, care s-au exercitat de persoana sau familia adoptatoare.

Persoana cu capacitate deplină de exercițiu poate adopta fără deosebire de sex, naționalitate, rasă sau religie.

Împrejurarea că aceasta are un copil nu constituie un impediment pentru încheierea adopției.

Persoana poate adopta fie că este căsătorită, fie că este necăsătorită.

Vârsta maximă a adoptatorului este nelimitată şi nu poate conduce la refuzul încuviințării adopției decât în condiții excepționale, când nu se poate realiza scopul adopției.[1]

16.3. Diferența de vârstă între persoana care adoptă şi cel care urmează a fi adoptat să fie de cel puțin 18 ani [art. 9 alin. (1)]. Această condiție se justifică prin faptul că între adoptator şi adoptat trebuie să existe o diferență de vârstă asemănătoare cu aceea care, de obicei, există între părintele firesc şi copilul său. Pentru motive temeinice, instanța judecătorească poate încuviința adopția chiar dacă, diferența de vârstă între adoptator şi adoptat va fi mai mică de 18 ani, dar în nici o situație, mai puțin de 15 ani [art. 9 alin. (2)].

17.4. Cel ce urmează a fi adoptat să nu fi împlinit vârsta majoratului civil [art. 5 alin. (2)]. Reglementarea anterioară prevedea ca condiție de fond că cel ce urmează a fi adoptat să nu fi dobândit capacitatea deplină de exercițiu, ceea ce însemna că bărbatul care nu a împlinit vârsta de 18, precum şi minora până la data încheierii căsătoriei nu au capacitate deplină de exercițiu, şi, ca atare, pot fi adoptați (cezi supra 7.4.). Legea nr. 273/2004 prevede că copilul poate fi adoptat până la împlinirea vârstei majoratului civil. În consecință, potrivit actualei reglementări, bărbatul care nu a împlinit 18 ani şi femeia care nu împlinit 18 (căsătorită sau necăsătorită), pot fi adoptați, dacă îndeplinesc şi celelalte condiții pentru adopție.

De la această regulă există o excepție, în sensul că persoana majoră poate fi adoptată numai dacă adoptatorul sau familia adoptatoare a crescut-o în timpul minorității sale [art. 5 alin. (3)].

---

[1] C.S.J., s. civ., dec. nr. 578/1992, în revista Dreptul nr. 2/1993, p. 68.

Nu trebuie să se confunde creşterea unei persoane cu întreţinerea acesteia (vezi supra 7.4.).

18.5. Adopţia să fie în interesul superior al celui ce urmează a fi adoptat. Instanţa judecătorească poate încuviinţa adopţia numai dacă este în interesul superior al adoptatului. În acest scop, se va verifica îndeplinirea tuturor cerinţelor legale pentru încheierea adopţiei, inclusiv a termenelor şi procedurilor prevăzute de lege, şi se va recurge la ancheta socială pentru a verifica pe teren scopurile reale care se urmăresc prin adopţia ce se solicită a fi încuviinţată.

În toate cazurile, interesul superior al adoptatului, trebuie înţeles în sensul că adoptatorul să prezinte garanţiile morale şi condiţiile materiale necesare asigurării dezvoltării armonioase a copilului. Trebuie, deci, avută în vedere satisfacerea intereselor personale, nepatrimoniale ale adoptatului şi cele patrimoniale ale acestuia. Adoptatul trebuie să găsească în familia adoptatorului o atmosferă de familie prielnică dezvoltării sale fizice şi morale. Interesul adoptatului trebuie să existe în momentul încheierii adopţiei, în timpul existenţei acesteia şi la data nulităţii adopţiei.

19.6. Atestatul direcţiei în a cărei rază teritorială domiciliază adoptatorul sau familia adoptatoare. Acest atestat se referă la îndeplinirea garanţiilor morale şi condiţiilor materiale, de către persoana sau familia ce doreşte să adopte, necesare asigurării dezvoltării armonioase a copilului, respectiv atestatul să constate faptul că persoana sau familia este aptă să adopte [art. 19 alin. (2)].

Evaluarea garanţiilor morale şi a condiţiilor materiale ale adoptatorului sau familiei adoptatoare se face, pe baza solicitării lor, de către direcţia de la domiciliul acestora şi trebuie să aibă în vedere [art. 19 alin. (1)]:

a) personalitatea, starea sănătăţi şi situaţia economică a adoptatorului sau familiei adoptatoare, viaţa familială, condiţiile de locuit, aptitudinea de educare a unui copil;

b) motivele pentru care adoptatorul sau familia adoptatoare doreşte să adopte;

c) motivele pentru care, în cazul în care numai unul dintre soți solicită să adopte un copil, celălalt soț nu se asociază la cerere;

d) impedimentele de orice natură relevante pentru capacitatea de a adopta.

Prin direcția înțelegem direcția generală de asistență socială și protecția copilului, instituție publică, cu personalitate juridică, înființată în subordinea consiliilor județene, respectiv consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București, în condițiile Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului. Direcția generală de asistență socială și protecția copilului, preia în mod corespunzător, funcțiile serviciului public de asistență socială de la nivelul județului și respectiv, atribuțiile serviciului public de asistență socială de la nivelul sectoarelor municipiului București. [art. 105 alin. (2) din Legea nr. 272/2004].

Pe baza rezultatelor evaluării prevăzute la alin. (1), direcția în a cărei rază teritorială se află domiciliul adoptatorului sau familiei adoptatorului decide, în termen de 60 de zile de la data depunerii cererii de evaluare de către adoptator sau familia adoptatoare, dacă acesta sau aceştia sunt sau nu apți să adopte. În cazul unui rezultat favorabil al evaluării, direcția va elibera atestatul de persoană sau familie aptă să adopte [art. 19 alin. (2)].

Atestatul eliberat de direcția în a cărei rază teritorială domiciliază adoptatorul sau familia adoptatoare este valabil pe o perioadă de un an. Valabilitatea acestui atestat poate fi prelungită anual, cu condiția respectării aceloraşi condiții prevăzute la alin. (1) şi în urma unei solicitări de reînnoire din partea adoptatorului sau familiei adoptatoare [art. 19 alin. (3)].

În cazul unui rezultat nefavorabil al evaluării, adoptatorul sau familia adoptatoare au dreptul să solicite direcției, în termen de 30 de zile de la comunicarea rezultatului, reevaluarea [art. 19 alin. (4)].

Rezultatul nefavorabil al reevaluării poate fi atacat, în termen de 15 zile de la data comunicării, la instanța competentă în materia adopției de la domiciliul adoptatorului [art. 19 alin. (5)].

De la această regulă există două excepții, în sensul că obținerea atestatului nu este necesară (art. 20) şi anume:

a) pentru adopția persoanei majore care poate fi adoptată numai dacă adoptatorul sau familia adoptatoare a crescut-o în timpul minorității;

b) pentru adopția copilului de către soțul părintelui firesc sau adoptiv.

Pe parcursul procesului de evaluare, direcția în a cărei rază teritorială domiciliază adoptatorul sau familia adoptatoare este obligată să asigure acestora serviciile de pregătire/consiliere necesare pentru a-şi asuma în cunoştință de cauză şi în mod corespunzător rolul părintelui (art. 21).

20.7. Încredințarea copilului în vederea adopției, persoanei sau familiei care dorește să-l adopte (art. 25). Adopția copilului este precedată de încredințarea acestuia persoanei sau familiei care dorește să-l adopte. Potrivit art. 25 alin. (1) din Legea nr. 273/2004, adopția nu poate fi încuviințată de către instanța judecătorească decât după ce copilul a fost încredințat pentru o perioadă de 90 de zile persoanei sau familiei care dorește să-l adopte, astfel încât instanța să poată aprecia, în mod rațional, asupra relațiilor de familie care s-ar stabili dacă adopția ar fi încuviințată.

Capacitatea de adaptare, fizică şi psihică, a copilului, la noul mediu familial va fi analizată în raport cu condițiile de natură socio-profesională, economică, culturală, de limbă, religie şi cu orice alte asemenea elemente caracteristice locului în care trăieşte copilul în perioada încredințării şi care ar putea avea relevanță în aprecierea evoluției ulterioare a acestuia în cazul încuviințării adopției [art. 25 alin. (2)].

În termen de 30 de zile de la data rămânerii definitive şi irevocabile a hotărârii judecătoreşti prin care s-a încuviințat deschiderea procedurii adopției interne, direcția în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului efectuează demersurile necesare identificării celui mai potrivit adoptator sau celei mai potrivite familii adoptatoare pentru copil [art. 26 alin. (1)].

În termenul prevăzut mai sus, direcția în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului analizează cu prioritate posibilitatea încredințării copilului în vederea adopției cu prioritate unei rude din familia extinsă (părinții, copilul şi rudele fireşti ale acestuia, până la

gradul IV inclusiv), cu excepția cazului prevăzut la art. 8 alin. (1) (potrivit căruia adopția între frați este interzisă), asistentului maternal profesionist la care se află copilul ori unei alte persoane sau familii la care copilul se află în plasament [art. 26 alin. (2)]. Dacă nu există solicitări din partea persoanelor sau familiilor prevăzute la alin. (2), direcția în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului efectuează demersuri în vederea identificării pe raza sa administrativ-teritorială a unei persoane sau familii atestate şi aflate în evidența oficiului [art. 26 alin. (3)].

Potrivit Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției Oficiul este definit ca fiind organul de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, înființat prin reorganizarea Comitetului Român pentru Adopții, cu atribuții de supraveghere şi coordonare referitoare la adopție. În scopul întocmirii şi organizării la nivel național a evidenței în materia adopției, oficiul are obligația de a întocmi şi de a ține la zi Registrul național pentru adopții [art. 65 alin. (1) din Legea nr. 273/2004]. Registrul conține datele referitoare la adoptatorul sau familia adoptatoare, române sau străine, precum şi cele referitoare la copii pentru care a fost deschisă procedura adopției interne, pentru cei pentru care a fost pronunțată o hotărâre judecătorească de încredințare în vederea adopției, de încuviințare a adopției sau de declarare a nulității adopției [art. 65 alin. (2)].

Oficiul Român pentru Adopții a fost înființat prin Legea nr. 274/2004.

Regulamentul de organizare şi funcționare a Oficiului Român pentru Adopții a fost aprobat prin H.G. nr. 1433/2004.

Încredințarea în vederea adopției se despune de către instanța judecătorească de la domiciliul copilului pentru o perioadă de 90 de zile (art. 28).

Pe durata încredințării copilului în vederea adopției, domiciliul acestuia se află la persoana sau familia căreia i-a fost încredințat. Efectuarea actelor obişnuite necesare exercitării drepturilor şi îndeplinirii obligațiilor părinteşti, cu excepția celor care conduc la încheierea unui act juridic, se realizează de către persoana sau familia căreia acesta i-a fost încredințat [art. 30 alin. (1)]. Dreptul de a reprezenta copilul în actele juridice sau, după caz, de a încuviința actele pe care acesta le încheie, precum şi dreptul de a

administra bunurile copilului se exercită de către consiliul județean sau local al sectorului municipiului București în a cărei rază teritorială domiciliază persoana sau familia căreia i-a fost încredințat copilul în vederea adopției. Dreptul de administrare poate fi delegat, în mod excepțional, către persoana sau familia căreia i s-a încredințat copilul pentru efectuarea unor acte speciale, în interesul copilului, care vor fi expres menționate în cuprinsul documentului prin care se acordă delegarea [art. 30 alin. (2)].

În perioada încredințării copilului în vederea adopției, direcția de la domiciliul adoptatorului sau familiei adoptatoare urmărește evoluția copilului și a relațiilor dintre acesta și persoana sau familia căreia i-a fost încredințat, întocmind în acest sens rapoarte bilunare [art. 31 alin. (1)]. La sfârșitul perioadei de încredințare în vederea adopției, direcția întocmește un raport final referitor la evoluția relațiilor dintre copil și adoptatori, pe care îl comunică instanței competente în vederea soluționării cererii de încuviințare a adopției [art. 31 alin. (2)]. Cererea de încuviințare a adopției adresată instanței judecătorești prelungește de drept perioada de încredințare până la soluționarea cererii prin hotărâre judecătorească irevocabilă [art. 31 alin. (4)].

Dacă pe durata perioadei de încredințare în vederea adopției direcția în a cărei rază teritorială domiciliază adoptatorul sau familia adoptatoare constată neadaptarea copilului cu persoana sau familia adoptatoare ori existența oricăror alte motive de natură să împiedice finalizarea procedurii de adopție, sesizează de îndată instanța judecătorească, în vederea revocării sau, după caz, prelungirii măsurii încredințării [art. 32 alin. (1)]. Dispozițiile privind procedura de judecată a cererilor referitoare la încredințare se aplică în mod corespunzător și în cazul cererilor prevăzute la alin (1). Hotărârea prin care instanța de fond dispune revocarea sau prelungirea încredințării este executorie de drept [art. 32 alin. (2)]. Dacă în situația prevăzută mai înainte, instanța judecătorească dispune revocarea măsurii încredințării, direcția este obligată să reia procedura prevăzută la articolele 26 și 27 (art. 33).

De la regula încredințării există unele excepții, în sensul că încredințarea în vederea adopției nu este necesară în următoarele cazuri [art. 29 alin. (1)]:

a) pentru adopția persoanei majore de către adoptatorul sau familia adoptatoare care a crescut-o în timpul minorității sale;

b) pentru adopția copilului de către soțul părintelui firesc sau adoptiv;

c) pentru adopția copilului pentru care a fost deschisă procedura adopției interne și acesta a fost plasat la adoptator sau la familia adoptatoare, iar măsura plasamentului durează de cel puțin 90 de zile.

În situațiile prevăzute la lit. a) și b) persoana sau familia care dorește să adopte va putea solicita în mod direct instanței judecătorești încuviințarea adopției, în condițiile Legii nr. 273/2004 [art. 29 alin. (2)].

d) un certificat eliberat de către Oficiul Român pentru Adopții prin care se atestă că adopția internațională încuviințată de instanța judecătorească română este conformă cu dispozițiile Convenției de la Haga. Acest certificat este înscris autentic (art 40 din H.G. nr. 1435/2004).

21.8. Se pot adopta copiii care se află în evidența Oficiului Român pentru Adopții. Reglementarea anterioară prevedea expres prin art. 13 din O.U.G. nr. 25/1997 că pot fi adoptați numai copiii care se află în evidența Comitetului Român pentru Adopții (actualul Oficiu Român pentru Adopții), cu unele excepții.

Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției nu prevede expres această regulă dar considerăm că rezultă din prevederile potrivit cărora, Oficiul Român pentru Adopții are obligația de a ține evidența copiilor pentru care a fost deschisă procedura adopției interne potrivit art. 65 alin. (2).

Încuviințarea deschiderii procedurii adopției interne se face numai dacă planul individualizat de protecție stabilește necesitatea adopției interne.

Potrivit Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, planul individualizat de protecție este demersul prin care se realizează planificarea serviciilor, prestațiilor și a măsurilor de protecție specială a copilului, pe baza evaluării psihosocială a acestuia și a familiei sale, în vederea integrării copilului care a fost separat de familia sa într-un mediu stabil permanent în cel mai scurt timp posibil.

Planul individualizat de protecție poate avea ca finalitate adopția internă dacă demersurile pentru reintegrarea copilului în familie sau în familia lărgită au eşuat [art. 22 din (2) din Legea nr. 173/2004].

În consecință putem spune că, planul individualizat de protecție care stabileşte necesitatea adopției interne şi încuviințarea deschiderii procedurii adopției interne sunt condiții de fond. Acestea sunt prealabile luării în evidență de către Oficiul Român pentru Adopții, a copiilor pentru care a fost deschisă procedura adopției interne.

Ca excepție, considerăm că se pot adopta copiii care nu sunt în evidența Oficiului Român pentru Adopții în următoarele cazuri:

a) persoana majoră se adoptă de persoana sau familia care a crescut-o;

b) adopția copilului de către soțul părintelui firesc sau adoptiv;

c) pentru adopția copilului pentru care a fost deschisă procedura adopției interne şi acesta a fost plasat la adoptator sau la familia adoptatoare, iar măsura plasamentului durează de cel puțin 90 de zile (situație care se află oricum în evidența oficiului).

Rezultă că situațiile în care se pot adopta copiii care nu sunt în evidența Oficiul Român pentru Adopții sunt totodată situații în care se poate face adopția unui copil fără să fi fost în prealabil încredințat persoanei sau familiei care îl adoptă.

22.9. Condiții speciale pentru adopția internațională. În cazul persoanelor sau familiilor cu domiciliul pe teritoriul altor state şi care doresc să adopte copii care au domiciliul pe teritoriul român, trebuie îndeplinite unele condiții speciale. Aceste condiții speciale sunt de fond, de formă şi de procedură. Ne referim numai la cele de fond:

a) adopția internațională a copilului care are domiciliul în România poate fi încuviințată numai în situația în care adoptatorul sau unul dintre soții din familia adoptatoare care domiciliază în străinătate este bunicul copilului pentru care a fost încuviințată deschiderea procedurii adopției interne (art. 39 din Legea nr. 273/2004);

b) atestarea autorităților străine anume arătate (autoritatea centrală competentă din statul respectiv cu atribuții în domeniul

adopției internaționale; sau organizațiile sale acreditate în acest sens în statul de primire şi autorizate de către Oficiul Român pentru Adopții) din care să rezulte că adoptatorul sau familia adoptatoare îndeplineşte condițiile de eligibilitate pentru adopție şi este apt să adopte în conformitate cu legislația aplicabilă în statul primitor;

c) un act eliberat de autoritățile străine competente (menționate mai înainte), din care să rezulte că există garanția că adoptatul are posibilitatea să intre şi să locuiască permanent în statul primitor;

d) un raport întocmit de autoritățile competente din statul primitor, cuprinzând informații cu privire la identitatea persoanelor care doresc să adopte, capacitatea şi aptitudinea lor de a adopta, situația lor personală, familială şi materială şi medicală, mediul social, motivele care îi determină să adopte un copil din România.

Secțiunea a III-a
Lipsa impedimentelor la adopție

A. În condițiile reglementării anterioare – O.U.G. nr. 25/1997

Pentru a se putea încheia adopția este necesar să nu existe impedimente la adopție.

23. Lipsa impedimentului rezultând din rudenie. Adopția între frați este interzisă [art. 3 alin. (1)]. Acest impediment se justifică prin faptul că adopția, în asemenea situație, ar crea relații de familie incompatibile cu reporturile de rudenie existente între frați. Potrivit textului, nu interesează dacă este vorba de frații din căsătorie sau din afara căsătoriei, dacă este vorba de frați buni sau de frați numai după mamă ori numai după tată. Impedimentul este de strictă interpretare. În consecință, în alte cazuri de rudenie este permisă adopția. Astfel, de exemplu, pot fi adoptați nepoții de către unchii lor. După cum s-a arătat, rudenia adoptatorului până la al patrulea grad - față de unul din părinții copilului ori față de copil - constituie un exercițiu de prioritate pentru adopția copilului ori pentru încredințarea lui în vederea adopției. Deci, adopția între rude

este posibilă, chiar de dorit, cu excepția fraților între care adopția este oprită.

Totuși, adopția nu este posibilă nici între părintele firesc și copilul său. Acest impediment rezultă din art. 7 al O.U.G. nr. 25/1997, care prevede că, pentru încheierea adopției, se cere consimțământul persoanei sau familiei care dorește să adopte și cel al părinților firești ai copilului care urmează a fi adoptat, ceea ce înseamnă că adoptatorul este o altă persoană decât părintele firesc al adoptatorului[1]. În mod practic problema unui atare impediment se pune în cazul în care, ulterior încuviințării adopției, se stabilește filiația firească a adoptatorului față de adoptator[2].

În mod asemănător se pune problema și în cazul în care adopția a intervenit între frații din afara căsătoriei, mai înainte ca filiația din afara căsătoriei să fi fost stabilită.

24. Lipsa impedimentului rezultând din calitatea de soț. Adopția între soți este oprită. Legea nu prevede expres această intervenție, însă ea se impune deoarece calitatea de soț este incompatibilă cu relațiile dintre părinți și copii. Nu se poate admite ca o persoană să fie în același timp soț și părinte sau soț și copil.

---

[1] Convenția europeană în materia adopției de copii prevede posibilitatea ca adoptatorul să fie tatăl sau mama copilului ce se adoptă [art. 7 alin. (2) lit. a)].

[2] Vz., în acest sens, Jud. Gura Humorului, sent. civ. nr. 281 din 6 martie 1981 (nepublicată) în I. P. Filipescu, *Dreptul familiei*, București, 1986, p. 432; Tudor Crăciun, *Posibilitatea stabilirii filiației firești a înfiatului față de înfietor*, în R.R.D. nr. 3, 1971, p. 84-87, care arată că se poate stabili filiația firească de către adoptat; se poate stabili filiația firească chiar față de adoptator. În această din urmă situație este nevoie de o hotărâre judecătorească pentru a constata nulitatea adopției. În sensul că un copil recunoscut nu mai poate fi adoptat de aceeași persoană: Trib. Suprem, dec. civ. nr. 30 din 1973, în C.D. 1973, p. 252; D. Rizeanu, *Considerații în legătură cu unele soluții în materie civilă ale Tribunalului Suprem*, în R.R.D. nr. 7, 1976, p. 36-37. În ceea ce privește impedimentul rezultând din rudenie, într-o părere, se poate face adopția între alte rude decât între frați și decât între părinți și copii (soluția din text), iar în altă părere, se consideră că adopția nu este posibilă între rude în linie directă, ci numai în linie colaterală, cu excepția fraților (D. Rizeanu, *op. cit.*, p. 36; I. Rucăreanu, *Rudenia în dreptul ...*, p. 211). În ceea ce privește adopția între rude, vz., pentru unele considerații, și A. Ionașcu ș.a., *Filiația și ocrotirea minorilor*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1980, p. 117 și urm., p. 123 și urm.

Adopția nu ar putea interveni între doi fireşti soți, deoarece, fiind cu capacitate deplină de exercițiu, ar fi însemnat ca unul să fi crescut pe celălalt în timpul minorității. De asemenea, se pune problema dacă s-ar putea realiza finalitatea adopției în asemenea situație, răspunsul fiind negativ.

Tot astfel, doi foşti soți nu ar putea fi adoptați de către aceeaşi persoană, deoarece ar fi însemnat să fi fost crescuți în timpul minorității de către cel ce vrea să-i adopte. De asemenea, situația ce s-ar crea prin adopție ar fi incompatibilă cu finalitatea adopției şi cu familia.

25. Adopția a doi soți de către aceeaşi persoană sau familie este interzisă [art. 3 alin. (2)]. Rațiunea impedimentului se găseşte în incompatibilitatea situației ce s-ar crea prin adopție şi aceea existentă între soți. Prin adopție cei doi soți ar deveni frați şi ar fi totodată soți între ei. Calitatea de soț este incompatibilă cu aceea de frate. După cum un soț nu poate avea această calitate şi pe aceea de adoptator sau de adoptat, tot aşa un soț nu poate avea această calitate şi pe aceea de frate ori soră.

26. Lipsa impedimentului rezultând dintr-o adopție anterioară. Potrivit art. 4 alin. (1) din O.U.G. nr. 25/1997, adopția unui copil de către mai multe persoane este interzisă, cu excepția cazului în care ea se face de către soț şi soție, simultan sau succesiv. Rațiunea acestei prohibiții se găseşte în finalitatea adopției. Ca efect al acesteia, drepturile şi îndatoririle părinteşti trec asupra adoptatorului sau adoptatorilor soți. Între adoptat şi adoptatori se creează relații asemănătoare acelora dintre părinți şi copii. Într-adevăr, se întocmeşte un nou act de naştere adoptatului, în care adoptatorii vor fi trecuți ca fiind părinții săi fireşti [art. 21 alin. (2)]. Dacă s-ar permite adopția unui copil de către mai multe persoane ar însemna să se creeze situații în care relațiile dintre adoptator şi adoptat să nu fie asemănătoare acelora dintre părinți şi copii. Ar însemna ca mai multe persoane să exercite drepturile şi îndatoririle părinteşti asupra aceluiaşi copil, ceea ce ar fi în detrimentul

său[1]. Aceste raţiuni nu-şi găsesc aplicare dacă adopţia se face de doi soţi. De aceea, legea permite – şi este chiar de dorit – ca adopţia să se facă de către soţ şi soţie, fie deodată fie succesiv [art. 4 alin. (1)]. Impedimentul la care ne referim trebuie înţeles în sensul că mai multe persoane nu pot adopta acelaşi copil, cu excepţia menţionată, fie deodată, fie succesiv, câtă vreme adopţia precedentă nu a fost desfăcută. Adopţiile succesive ale aceluiaşi copil sunt permise, dacă adopţia are loc după ce precedenta a fost desfăcută. La noua adopţie nu consimte adoptatorul precedent, ci părinţii fireşti ai copilului, care au redobândit exerciţiul drepturilor şi îndatoririlor părinteşti la desfacerea adopţiei precedente, dacă instanţa nu a decis altă măsură de protecţie a copilului [art. 22 alin. (4)]. Impedimentul rezultând din adopţie există şi în cazul în care adoptatorul a decedat, deoarece prin decesul acestuia, adopţia nu s-a desfăcut. O nouă adopţie ar putea avea loc numai după desfacerea adopţiei în cazul căreia adoptatorul a decedat[2].

27. Lipsa confirmării cererii de adopţiei a Comitetului Român pentru Adopţii. Cererea persoanei sau familiei care doreşte să adopte un copil trebuie să fie însoţită de confirmarea Comitetului Român pentru Adopţii [art. 14 alin. (5)]. Această confirmare este cerută fie că persoana sau familia ce doreşte să adopte are cetăţenie română, fie că are cetăţenia altui stat, iar în ambele cazuri se doreşte adopţia unui copil cu cetăţenie română.

Cetăţenia persoanei care doreşte să adopte prezintă importanţă pentru încredinţarea copilului, în vederea adopţiei [art. 9 alin.

---

[1] S-a decis că adopţia unui copil de două persoane, care nu sunt soţ şi soţie, fiind oprită de lege, instanţa poate, ţinând seama de interesul minorului, să desfiinţeze una din adopţii, deşi încuviinţarea adopţiei s-a dat de către organul competent prin acelaşi act (Trib. jud. Argeş, dec. civ. nr. 816 din 5 decembrie 1962, în J.N. nr. 2, 1965, p. 118, cu *nota* R. Drăghiciu). Soluţia nu este corespunzătoare: 1) în speţă este vorba de nulitatea absolută, care operează de drept, iar instanţa numai o constată; aşa fiind, instanţa nu poate alege şi desfiinţa una din adopţii, căci oricare din acestea este nulă de drept, instanţa neputând declara valid ceea ce legea declară nul; 2) interesul minorului trebuie apreciat în marginile legii.

[2] Trib. Suprem, dec. civ. nr. 1095 din 6 iulie 1963, în C.D. 1963, p. 164; I.P. Filipescu, *op.* cit., p. 434; I. Mihuţă, *Probleme de drept din practica Tribunalului Suprem, secţia civilă*, în R.R.D. nr. 2, 1972, p. 125.

(3) şi (8)], pentru legea aplicabilă adopției potrivit normelor dreptului internațional privat român (art. 30 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat) şi procedura de urmat (art. 11, 19, şi 20 din O.U.G. nr. 25/1997) şi actele anexate cererii de adopție. Din acest punct de vedere există deosebiri între reglementarea dată de Legea nr. 11/1990 şi cea prevăzută prin O.U.G. nr. 25/1997.

B. În condițiile reglementării actuale – Legea nr. 273/2004

Pentru a se putea încheia adopția este necesar şi în cazul actualei reglementări să nu existe impedimente la adopție.

28. Lipsa impedimentului rezultând din rudenie. Adopția între frați este interzisă [art. 8 alin. (1)]. Ca şi în cazul reglementării anterioare (vezi supra 23) acest impediment se justifică prin faptul că adopția, în asemenea situație, ar crea relații de familie incompatibile cu raporturile de rudenie existente între frați. Potrivit reglementării, nu interesează dacă este vorba de frații din căsătorie sau din afara căsătoriei, dacă este vorba de frați buni sau de frați numai după mamă ori numai după tată. Impedimentul este de strictă interpretare. În consecință, în celelalte cazuri de rudenie este permisă adopția. Astfel, de exemplu, pot fi adoptați nepoții de către unchii lor. După cum s-a arătat, rudenia adoptatorului până la al patrulea grad – față de unul din părinții copilului ori față de copil – constituie un criteriu de prioritate pentru adopția copilului ori pentru încredințarea lui în vederea adopției. Deci, adopția între rude este posibilă, chiar de dorit, cu excepția fraților între care adopția este oprită.

Totuşi, adopția nu este posibilă nici între părintele firesc şi copilul său. Acest impediment rezultă din art. 11 al Legii nr. 273/2004, care prevede că, pentru încheierea adopției, se cere consimțământul adoptatorului sau familiei adoptatoare şi cel al părinților fireşti ai copilului ce urmează să fie adoptat, ceea ce înseamnă că adoptatorul este o altă persoană decât părintele

firesc al adoptatului[1]. În mod practic problema unui atare impediment se pune în cazul în care, ulterior încuviinţării adopţiei, se stabileşte filiaţia firească a adoptatului faţă de adoptator.

În mod asemănător se pune problema şi în cazul în care adopţia a intervenit între fraţii din afara căsătoriei, mai înainte ca filiaţia din afara căsătoriei să fi fost stabilită.

În concluzie, în ceea ce priveşte acest impediment, prevederile Legii nr. 273/2004 nu sunt diferite faţă de reglementarea anterioară.

29. Lipsa impedimentului rezultând din calitatea de soţ. Adopţia între soţi sau foşti soţi este interzisă [art. 8 alin. (2)]. Spre deosebire de reglementarea anterioară care nu prevedea expres această interdicţie, însă ea se impunea deoarece calitatea de soţ este incompatibilă cu relaţiile dintre părinţi şi copii, Legea nr. 273/2004 prevede expres că, adopţia între soţi sau foşti soţi este oprită. Raţiunea impedimentului se găseşte în faptul că nu se poate admite ca o persoană să fie în acelaşi timp soţ şi părinte sau soţ şi copil. De asemenea, adopţia nu ar putea interveni între doi foşti soţi, deoarece, fiind cu capacitate deplină de exerciţiu, ar fi însemnat ca unul să fi crescut pe celălalt în timpul minorităţii.

30. Adopţia a doi soţi sau foşti soţi de către acelaşi adoptator sau familie adoptatoare este interzisă [art. 8 alin. (2)]. Raţiunea impedimentului se găseşte în incompatibilitatea situaţiei care s-ar crea prin adopţie şi cea existentă între soţi. Prin adopţie cei doi soţi ar deveni fraţi şi ar fi totodată soţi între ei. Calitatea de soţ este incompatibilă cu cea de frate. De asemenea, doi foşti soţi nu ar putea fi adoptaţi de către aceeaşi persoană, deoarece ar fi însemnat să fi fost crescuţi în timpul minorităţii de către cel ce vrea să-i adopte, raţiunea impedimentului se găseşte în incompatibilitatea situaţiei care s-ar crea prin adopţie şi aceea privind finalitatea adopţiei şi familia.

---

[1] Convenţia europeană în materia adopţiei de copii prevede posibilitatea ca adoptatorul să fie tatăl sau mama copilului ce se adoptă [art. 7 alin. (2) lit. a)].

31. Lipsa impedimentului rezultând dintr-o adopție anterioară. Potrivit art. 7 din Legea nr. 273/2004 copilul (respectiv majorul care poate fi adoptat numai dacă adoptatorul sau familia adoptatoare l-a crescut în timpul minorității sale) nu poate fi adoptat de mai mulți adoptatori nici simultan, nici succesiv, cu excepția cazurilor:

a) adopția se face de către soț și soție, simultan sau succesiv;

b) adoptatul sau soții adoptatori au decedat; în acest caz, adopția anterioară se consideră desfăcută pe data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești de încuviințare a noii adopții;

c) adopția anterioară a încetat din orice alt motiv.

Rațiunea impedimentului se găsește în finalitatea adopției. Ca efect al acesteia, drepturile și îndatoririle părintești trec asupra adoptatorului sau adoptatorilor soți. Între adoptat și adoptatori se creează relații asemănătoare acelora dintre părinți și copii. Într-adevăr, se întocmește un nou act de naștere adoptatului în care adoptatorii vor fi trecuți ca fiind părinții săi firești [art. 52 alin. (5)]. Dacă s-ar permite adopția unui copil de către mai multe persoane ar însemna să se creeze situații în care relațiile dintre adoptator și adoptat să nu fie asemănătore acelora dintre părinți și copii. Ar însemna că mai multe persoane să exercite drepturile și îndatoririle părintești asupra aceluiași copil, ceea ce ar fi în detrimentul lui. Aceste rațiuni nu-și găsesc aplicare dacă adopția se face de doi soți. De aceea legea permite și este chiar de dorit ca adopția să se facă de către soț și soție, fie deodată, fie succesiv [art. 7 alin. (2)]. Impedimentul la care ne referim trebuie înțeles în sensul că mai multe persoane nu pot adopta același copil, cu excepțiile menționate, fie deodată, fie succesiv, câtă vreme adopția precedentă nu a încetat. Adopțiile succesive ale aceluiași copil sunt permise, dacă adopția are loc după ce precedenta a încetat din orice motiv [art. 7 alin. (3) lit. b)]. La noua adopție nu consimte adoptatorul precedent, ci părinții firești ai copilului, care au redobândit exercițiul drepturilor și îndatoririlor părintești dacă instanța nu decide instituirea tutelei sau a altor măsuri de protecție specială a copilului [art. 69 alin. (2)].

Spre deosebire de reglementarea anterioară, unde impedimentul rezultând din adopție exista și în cazul în care adoptatorul a decedat, deoarece, prin decesul acestuia, adopția nu s-a desfăcut

(O.U.G. nr. 25/1997 nu prevedea expres ce se întâmplă în această situație), Legea nr. 273/2004 prevede expres că în cazul în care adoptatorul sau adoptatorii au decedat, adopția anterioară se consideră desfăcută pe data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătoreşti de încredințare a noii adopții.

Prin urmare, potrivit reglementării actuale impedimentul rezultând din adopție nu mai există în cazul în care adoptatorul sau adoptatorii au decedat, adopția anterioară considerându-se desfăcută pe data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătoreşti de încuviințare a noii adopții.

32. Lipsa confirmării cererii de adopție a Oficiului Român pentru Adopții. Reglementarea anterioară prevedea expres că cererea persoanei sau familiei care doreşte să adopte un copil trebuie să fie însoțită de confirmarea Comitetului Român pentru Adopții, atât în cazul adopției interne cât şi în cazul adopției internaționale [art. 14 alin. (5) din O.U.G. nr. 25/1997].

Legea nr. 273/2004 nu prevede expres că cererea persoanei sau familiei care doreşte să adopte un copil trebuie să fie însoțită de confirmarea Oficiului Român pentru Adopții, dar considerăm că această cerință se subînțelege din alte prevederi legale, cum ar fi:

a) încredințarea copilului în vederea adopției se poate face unor familii atestate şi aflate în evidența Oficiului [art. 26 alin. (3)], în cazul adopției interne;

b) cererea adoptatorului sau familiei adoptatoare este luată în evidență de Oficiul Român pentru Adopții numai dacă autoritatea centrală competentă din statul primitor sau organizațiile sale acreditate şi autorizate atestă cerințele prevăzute de legea română (art. 44), în cazul adopției internaționale.

Prin urmare, considerăm că cererea persoanei sau familiei care doreşte să adopte un copil trebuie să fie însoțită de confirmarea Oficiului Român pentru Adopții, atât în cazul adopției interne cât şi în cazul adopției internaționale.

Cetățenia persoanei sau familiei care doreşte să adopte prezintă importanță pentru încredințarea copilului, în vederea adopției, pentru legea aplicabilă adopției potrivit normelor dreptului internațional privat român (art. 30-33 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat) şi pentru

procedura de urmat şi actele anexate cererii de adopţie. Din acest punct de vedere există deosebiri între reglementarea anterioară şi cea actuală.

Secţiunea a IV-a
Condiţiile de formă

A. În condiţiile reglementării anterioare – O.U.G. nr. 25/1997

Aceste condiţii sunt cerute de lege în scopul de a asigura îndeplinirea condiţiilor de fond şi lipsa impedimentelor la adopţie. Condiţiile de formă se referă la actele juridice ale părinţilor exprimate în forma prevăzută de lege şi la procedura adopţiei.

33. Forma actelor juridice ale părţilor. Adopţia necesită, în primul rând consimţământul anumitor persoane prevăzute de lege. Actul juridic principal, substanţial, care formează fundamentul adopţiei, în interesul superior al adoptatului, este consimţământul celui care doreşte să adopte, dar care nu este suficient pentru o adopţie. Consimţământul persoanei sau familiei care doreşte să adopte se dă în forma unei „declaraţii autentificată de consimţământul la adopţie" [art. 12 alin. (6) lit. d)] în redactarea dată prin Legea nr. 385/2003 pentru modificarea O.U.G. nr. 25/1997 cu privire la regimul juridic al adopţiei]. Consimţământul se exprimă în vederea adopţiei şi trebuie să mai cuprindă declaraţia că s-a luat cunoştinţă de starea de sănătate a copilului, potrivit certificatului medical al acestuia, eliberat de policlinica de la domiciliul copilului. Prin formularea „declaraţia autentificată" [art. 12 alin. (6) lit. d)] se înţelege că autentificarea se face de notariatul public. Până la Legea nr. 11 din 1990, consimţământul adoptatorului putea fi dat în faţa organului competent, fie în scris, fie oral, în acest ultim caz fiind necesar să se facă menţiune în decizia de încuviinţare a adopţiei[1]. Chiar dacă adoptatorul nu şi-a dat consimţământul la adopţie în forma prevăzută de lege, totuşi, dacă din comportarea sa ulterioară rezultă că a fost de acord cu adopţia, se suplineşte în acest fel deficienţa de ordin formal şi nu o mai poate să o invoce

[1] Trib. Suprem, dec. civ. nr. 937 din 10 aprilie 1974, în CD 1974, p. 226.

(Trib. Suprem, dec. civ. nr. 1014 din 6 iunie 1975, în R.R.D. nr. 1, 1976, p. 61). Deci, consimțământul la adopție se exprimă numai în formă autentică, prin notariatul public. Declarația de adopție dată în fața instanței de judecată competentă să încuviințeze adopția nu ar fi în spiritul O.U.G. nr. 25/1997, pentru motivele arătate mai înainte[1], care prevede că se cere, de instanță, consimțământul numai pentru copilul care a împlinit 10 ani, nu şi pentru adoptator. Copilul nu ar putea să-şi exprime consimțământul în fața notarului public, în forma autentificată întocmită de acesta, dat fiind că el nu are capacitatea deplină de exercițiu. În cazul în care se adoptă o persoană cu capacitate deplină de exercițiu, desigur consimțământul acestuia poate fi dat în forma autentificată de notariatul public.

În mod obişnuit, consimțământul se exprimă separat de fiecare persoană chemată să consimtă la adopție.

Consimțământul în vederea adopției se poate exprima personal sau prin mandatar. În acest ultim caz, procedura trebuie să fie autentică şi specială.

Consimțământul părinților fireşti ai celui ce urmează a fi adoptat se exprimă în formă autentică [art. 7 alin. (1) şi lit a)]. Acest consimțământ se poate exprima numai după trecerea unui termen de 45 de zile de la naşterea copilului. Această condiție se cere şi pentru tată şi pentru mamă, deoarece legea nu face nici o deosebire.

Consimțământul părinților este revocabil în termen de 30 de zile de la data înscrisului autentic prin care acesta a fost exprimat, după care devine irevocabil. Ar rezulta că nici părinții adoptatului nu pot să-şi exprime consimțământul direct în fața instanței judecătoreşti chemată să încuviințeze adopția.

Soțul celui ce adoptă, care nu devine adoptator, trebuie să consimtă la adopția dorită de celălalt soț. Legea nu prevede nimic în ce priveşte forma în care se exprimă acest consimțământ. Ar putea, deci, fi exprimat în scris fără a fi act autentic, sau ar putea fi exprimat direct în fața instanței de judecată chemată să încuviințeze adopția. În mod obişnuit, acest consimțământ se exprimă în formă autentică.

---

[1] A se vedea supra 4.1.

Dacă ambii soți adoptă, ei pot să-şi exprime consimțământul numai în formă autentică. Aceasta este o situație distinctă.

Copilul ce urmează a fi adoptat, dacă a împlinit vârsta de 10 ani trebuie să consimtă la adopție. Acest consimțământ se cere de instanța de judecătorească ce încuviințează adopția. Dacă persoana ce urmează a fi adoptată are capacitatea deplină de exercițiu, consimțământul său se poate exprima în forma autentică de notariatul public. S-ar putea pune problema dacă acest consimțământ al persoanei cu capacitate deplină de exercițiu poate fi exprimat în scris, fără a fi act autentic; consimțământul ar putea fi exprimat direct în fața instanței de judecată chemată să încuviințeze adopția.

Consimțământul persoanelor menționate, exprimat în forma arătată, nu este suficient pentru adopție, nu valorează prin el însuşi adopție. Este nevoie de îndeplinirea şi a celorlalte condiții de fond şi a celorlalte condiții de formă. Dar consimțămintele persoanei care doreşte să adopte şi ale părinților fireşti ai adoptatului produc şi unele efecte prealabile adopției, în cadrul procedurii adopției, de exemplu, eliberarea atestatului care constată aptitudinea de a adopta ori permit încredințarea copilului în vederea adopției.

La declarația de adopție se anexează actele din care să rezulte că sunt îndeplinite cerințele legale pentru încuviințarea acesteia. O.U.G. nr. 25/1997 nu enumeră aceste acte, dar ele rezultă din menționarea cerințelor legale pentru adopție, unele din aceste acte fiind arătate ca atare. Alte acte necesare se întocmesc în cadrul procedurii adopției.

Actele pentru adopție sunt următoarele:

a) certificatul de naştere al copilului, în copie legalizată;

b) certificatul medical privind starea de sănătate a copilului, eliberat de policlinica de la domiciliul acestuia;

c) avizul favorabil al comisiei pentru protecția copilului privind încuviințarea adopției.

d) certificatele de naştere şi, după caz de căsătorie sau deces ale părinților fireşti ai minorului, în copie legalizată;

e) declarația autentificată de consimțământ la adopție dată de părinții fireşti ai copilului;

f) dovada încredințării copilului în vederea adopției;

g) în cazul cererii persoanelor sau familiilor care au domiciliul sau reşedinţa pe teritoriul altui stat sunt necesare alte acte: 1) actul eliberat de autorităţile străine anume prevăzute de art. 11 alin. (2) din O.U.G. nr. 25/1997, din care să rezulte că există garanţii pentru ca minorul să intre şi să locuiască în statul străin respectiv în cazul încuviinţării adopţiei, cât şi pentru urmărirea evoluţiei lui după adopţie; 2) un act eliberat de autorităţile străine menţionate mai înainte din care să rezulte că persoana sau familia în cauză este aptă să adopte, în conformitate cu prevederile legii lor naţionale; 3) raportul asupra anchetei psihosociale, efectuată de autorităţile străine competente sau de organisme private autorizate de către acestea la domiciliul persoanei sau familiei în cauză, în care să se arate opinia acestora cu privire la adopţie; 4) certificatele de naştere şi de căsătorie ale persoanei sau familiei în cauză, în copie legalizată; 5) certificatele privind starea de sănătate şi antecedentele penale ale persoanei sau ale familiei respective. Toate actele menţionate trebuie însoţite de traducerea autentificată în limba română;

h) declaraţia autentificată privind consimţământul, dată de persoana sau familia care doreşte să adopte, în care să se arate că s-a luat cunoştinţă de starea de sănătate a copilului;

i) dacă este cazul, declaraţia de adopţie privind consimţământul soţului celui care doreşte să adopte;

j) certificatele de naştere şi de căsătorie, în copie legalizată, ale persoanei sau familiei care doreşte să adopte;

k) certificatele privind antecedentele penale ale persoanei sau familiei care doreşte să adopte;

l) certificatele de sănătate ale persoanei sau familiei în cauză;

m) atestatul care să constate aptitudinea de a adopta, existând garanţiile materiale şi morale necesare asigurării dezvoltării armonioase a copilului:

n) actul din care să rezulte gradul de rudenie între cel care doreşte să adopte şi copilul ce urmează a fi adoptat;

o) certificatul de deces sau hotărârea judecătorească din care să rezulte că unul din părinţii celui ce urmează a fi adoptat a decedat;

p) hotărârea judecătorească din care să rezulte că unul din părinții acelui ce urmează a fi adoptat se găseşte într-una din situațiile în care consimțământul său nu este necesar pentru adopție;

q) hotărârea judecătorească din care să rezulte acelaşi lucru pentru soțul celui ce adoptă;

r) alte acte din care să rezulte îndeplinirea unei anumite cerințe legale pentru situația respectivă.

34. Procedura adopției. Deosebim procedura în fața organelor administrației publice şi aceea în fața de judecată.

34.1. Procedura administrativă. Încheierea adopției presupune intervenția unor organe ale administrație publice care au anumite atribuții cu scopul de a asigura realizarea interesului superior al adoptatului. Rolul acestor organe a crescut potrivit reglementării date prin O.U.G. nr. 25/1997, în raport cu reglementarea anterioară.

Există mai multe organe administrative cu atribuții în materia adopției:

1) Serviciul public specializat pentru protecția copilului. Organizarea şi funcționarea acestui organ este reglementată prin O.U.G. nr. 26/1997 în prezent abrogată, privind protecția copilului aflat în dificultate. Serviciul public specializat pentru protecția copilului se înființează prin hotărârea consiliului județean, respectiv a consiliului local al sectorului municipiului Bucureşti, şi funcționează ca instituție publică de interes județean, respectiv local, cu personalitate juridică [art. 6 alin. (1) din O.U.G. nr. 26/1997].

Serviciile publice specializat pentru protecția copilului propune Comisiei pentru protecția copilului măsurile de protecție a copilului aflat în dificultate şi asigură aplicarea lor. Acest serviciu public specializat se află în subordinea Consiliului județean. Activitatea acestuia este coordonată de secretarul consiliului județean.

Serviciul public de specialitate din subordinea consiliilor locale desfăşoară activități în domeniul autorității tutelare şi al protecției drepturilor copilului în realizarea atribuțiilor ce le revin.

În domeniul adopției, Serviciul public specializat pentru protecția copilului are următoarele atribuții:

a) întocmeşte rapoarte şi propune comisiei pentru protecția copilului eliberarea atestatului, persoanei sau familiei care doreşte

să adopte, prin care se constată aptitudinea de a adopta [art. 6 alin. (3)]; eliberarea atestatului are loc numai dacă din rapoartele întocmite de serviciul public specializat pentru protecția copilului, din județ sau din sectorul municipiului Bucureşti, rezultă că persoana sau familia în cauză prezintă garanțiile morale necesare asigurării dezvoltării armonioase a copilului şi prezintă condițiile materiale pentru acelaşi scop [art. 6 alin. (4)];

b) în cazul încredințării copilului în vederea adopției, ca o condiție prealabilă încuviințării adopției, serviciile publice specializate pentru protecția copilului sunt obligate să prezinte Comisiei pentru protecția copilului care a dispus măsura încredințării copilului rapoarte bilunare referitoare la evoluția copilului şi a relațiilor dintre acesta şi persoana sau familia căreia i s-a încredințat copilul în vederea adopției [art. 9 alin. (5)];

c) cererile persoanelor sau ale familiilor cu domiciliul sau reşedința în România, care doresc să adopte, se transmit Comitetului Român pentru Adopții, după eliberarea atestatului, numai prin intermediul serviciilor publice specializate pentru protecția copilului din subordinea comisiilor pentru protecția copilului [art. 11 alin. (1)];

d) în cazul în care nu există cereri privind încredințarea copilului în vederea adopției sau dacă cererea de încredințare nu a fost aprobată, Comitetul Român pentru Adopții va determina serviciul public specializat pentru protecția copilului ce va avea sarcina identificării unei persoane sau familii potrivite pentru copil [art. 12 alin. (4)]; în termenul stabilit de Comitetul Român pentru Adopții, serviciul public specializat pentru protecția copilului va prezenta Comitetului propunerea privind încuviințarea adopției copilului, acordând prioritate persoanelor sau familiilor cu cetățenie română, propunerile fiind însoțite de actele prevăzute de art. 12 alin (6) din O.U.G. nr. 25/1997, cu modificările şi completările ulterioare;

e) cererea persoanei sau familiei care doreşte să adopte un copil aflat în evidența Comitetului Român pentru Adopții este transmisă de acest Comitet instanței judecătoreşti competente prin intermediul serviciului public specializat pentru protecția copilului sau al organismului privat autorizat [art. 14 alin. (2)];

f) persoana sau familia care doreşte să adopte un copil este reprezentată în instanța de judecată numai de serviciul specializat

pentru protecția copilului sau de organism privat autorizat [art. 18 alin. (2)]; art. 18 alin (2), în redactarea Legii nr. 87/1998 nu mai are această prevedere;

g) părinții adoptivi au obligația de a informa copilul că este adoptat, de îndată ce vârsta şi gradul de maturitate ale acestuia o permit; serviciile publice specializate pentru protecția copilului sun obligate să acorde părinților adoptivi sprijinul necesar pentru îndeplinirea corespunzătoare a acestor obligații (art. 14);

h) alte atribuții prevăzute de lege (de exemplu, cele din art. 20 al O.U.G. nr. 26/1997).

2) Comisia pentru protecția copilului. În subordinea consiliului județean, respectiv a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului Bucureşti, se organizează şi funcționează Comisia pentru protecția copilului, ca organ de specialitate al consiliului județean, respectiv al consiliului local al sectorului municipiului Bucureşti [art. 4 alin. (2) şi art 5 alin. (1) din O.U.G. nr. 26/1997].

Comisia pentru protecția copilului coordonează activitatea autorităților administrației publice locale din unitățile administrativ-teritoriale de pe teritoriul județelor în domeniul autorității tutelare şi al protecției drepturilor copilului [art. 5 alin. (2) din O.U.G. nr. 26/1997].

Organizarea şi funcționarea Comisiei pentru protecția copilului sunt reglementate prin art. 26-29 ale O.U.G. nr. 26/1997, respectiv art 31,33 şi 34 în redactarea Legii nr. 108/1998 prin care s-a aprobat O.U.G. nr. 26/1997. Ulterior s-au mai adus modificări şi completări prin O.U.G. nr. 123/2001, Legea nr. 71/2002, O.U.G. nr. 25/2003 şi Legea nr. 325/2003.

În domeniul adopției, Comisia pentru protecția copilului are următoarele atribuții:

a) constată existența condițiilor materiale şi a garanțiilor morale necesare dezvoltării armonioase a copilului şi atestă faptul că persoana sau familia care doreşte să adopte este aptă să adopte [art. 6 alin. (1) şi (2)]; la cererea persoanei sau familiei în cauză eliberează atestatul care constată aptitudinea de a adopta în termenul de 90 de zile, respectiv de 30 de zile de la data cererii [art. 6 alin. (3) şi art 9 alin. (7)];

b) propune persoana sau familia care poate să adopte copilul [art. 7 alin. (1)];

c) acordă existența favorabil pentru încuviințarea adopției copilului [art. 7 alin. (1) şi lit b) art 9 alin. (6)];

d) în cazul existenței condițiilor prevăzute de art. 6, art. 7 alin. (1) lit a) şi d), art. 8, pentru ca adopția să poată fi încuviințată, încredințează copilul în vederea adopției, persoanei sau familiei care beneficiază de atestatul pentru aptitudinea de a adopta [art. 9 alin. (1)]; în anumite cazuri, adopția poate fi încuviințată fără a se cere încredințarea copilului în vederea adopției [art. 13 şi art. 4 alin. (1)]; încredințarea copilului în vederea adopției se poate face de către Comisie şi unei persoane care nu are cetățenie română, dar are reşedința pe teritoriul statului român de cel puțin 6 luni şi îndeplineşte condițiile pentru a fi adoptator [art. 9 alin. (3)]; o dată cu încredințarea copilului în vederea adopției, stabileşte durata acesteia, perioada minimă fiind de 3 luni [art. 9 alin. (4)];

e) primeşte rapoarte bilunare de la serviciile publice specializate pentru protecția copilului referitoare la evoluția copilului şi a relațiilor dintre acesta şi persoana sau familia căreia i-a fost încredințat în vederea adopției [art. 9 alin. (5)];

f) în cazul în care persoana sau familia cu cetățenie română şi o persoană sau familie cu cetățenie străină cer încredințarea în vederea adopției a aceluiaşi copil, ia în considerare cu prioritate posibilitatea încredințării copilului la persoana sau familia cu cetățenie română [art. 9 alin. (8)];

g) judecarea cererii pentru încuviințarea instanței de judecată se face cu citarea Comisiei pentru protecția copilului, care a avizat favorabil încuviințarea adopției [art. 18 alin. (2)]; comisia reprezintă ori asistă pe copil;

h) primeşte notificarea despre informarea copilului că este adoptat, informare făcută de părinții adoptivi, iar notificarea este îndeplinită tot de către părinții adoptivi [art. 24];

i) poate cere desfacerea adopției, dacă desfacerea este în interesul superior al copilului [art. 22 alin. (2)];

j) alte atribuții prevăzute de lege, de exemplu de art. 20 şi 21 din O.U.G. nr. 26/1997, care devin art. 17 şi 18 potrivit Legii nr. 108/1998.

3) Comitetul Român pentru Adopții. Hotărârea Guvernului nr. 502/1997 (în prezent abrogată) reglementează organizarea şi funcționarea Comitetului Român pentru Adopții – persoana juridică

română – este un organ de specialitate în subordinea Ministerului Muncii, Solidarității Sociale şi Familiei, înființat în scopul supravegherii şi sprijinirii acțiunilor de protecție a drepturilor copilului prin adopție şi al realizării cooperării internaționale în acest domeniu [art. 10 alin. (1)].

Comitetul Român pentru Adopții este autoritatea centrală română, însărcinată să aducă la îndeplinire obligațiile prevăzute de Convenția asupra protecției copiilor şi cooperării în materia adopției internaționale încheiată la Haga la 29 mai 1993 şi ratificată de țara noastră prin Legea nr. 84/1994.

Activitatea acestui organ este coordonată de Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului şi Adopției din subordinea Ministerului Muncii, Solidarității Sociale şi Familiei.

Comitetul Român pentru Adopții colaborează cu autoritățile publice române şi străine, cu serviciile publice specializate pentru protecția copilului, subordonate acestora, cu organismele private române şi străine autorizate şi cu organizații internaționale, în orice probleme de interes reciproc în domeniul adopției [art. 10 alin. (4)].

Comitetul Român pentru Adopții are următoarele atribuții:

a) cererilor persoanelor sau familiilor cu domiciliul sau reşedința în România care doresc să adopte se transmit Comitetului Român pentru Adopții, după eliberarea atestatului de către Comisia pentru protecția copilului, numai prin intermediul serviciilor publice specializate pentru protecția copilului din subordinea comisiilor pentru protecția copiilor sau al organismelor private române autorizate; cererile persoanelor sau familiilor care au domiciliul sau reşedința pe teritoriul altui stat şi care doresc să adopte se transmit Comitetului Român pentru Adopții numai prin intermediul autorității centrale care acționează în acel stat în domeniul protecției copiilor şi cooperării în materia adopției internaționale sau al organismelor private autorizate de către aceasta şi de către Comitetul Român pentru Adopții. În lipsa unei autorități centrale, cererile se transmit Comitetului Român pentru Adopții numai prin intermediul autorității publice din statul respectiv, cu atribuții în domeniul adopției, care a încheiat cu Comitetul acorduri de colaborare, sau al organismului privat autorizat de către acesta şi de către Comitet [art. 11 alin. (1) şi (2)]. În cazul cererilor persoanelor sau familiilor în cauză cu domiciliul sau reşedința pe teritoriul unui stat străin, aceste cereri

trebuie însoțite de actele prevăzute de art. 11 alin (3) din O.U.G. nr. 25/1997. Atât cererile, cât şi actele trebuie însoțite de traducerea lor autorizată în limba română.

b) Comisiile pentru protecția copilului din fiecare județ, respectiv din sectoarele municipiului Bucureşti, sunt obligate să transmită Comitetului Român pentru Adopții datele de identitate şi toate informațiile pertinente referitoare la copiii a căror adopție sunt competente să o avizeze [art. 12 alin. (1)];

c) Comitetul Român pentru Adopții este obligat să transmită datele primite menționate înaintea tuturor comisiilor pentru protecția copilului în termen de 5 zile de la primire [art. 12 alin. (2)];

d) în termen de 60 de zile de la comunicarea datelor de către Comitetul Român pentru Adopții, comisiile pentru protecția copilului vor transmite cererile persoanelor sau familiilor atestate corespunzător şi care doresc să le fie încredințați acei copii în vederea adopției [art. 12 alin. (3), în redactarea Legii nr. 87/1998, devenit alin (4) prin adoptarea Legii nr. 385/2003];

e) stabileşte termenul în care serviciul specializat pentru protecția copilului sau organismul privat autorizat va prezenta acestuia propuneri privind încuviințarea adopției copilului, acordându-se prioritate persoanelor sau familiilor cu cetățenie română [art. 12 alin. (6) în redactarea Legii nr. 385/2003];

f) ține evidența copiilor care urmează să fie adoptați, cu excepția cazurilor în care se pot adopta copii care nu sunt în evidența Comitetului Român pentru Adopții (art. 13);

g) transmite instanței judecătoreşti, prin intermediul serviciului public specializat pentru protecția copilului sau al organismului privat autorizat, cererea de adopție a persoanei sau familiei care doreşte să adopte un copil aflat în evidența Comitetului Român pentru Adopții [art. 14 alin. (2) în redactarea Legii nr. 385/2003];

h) confirmă îndeplinirea procedurilor şi termenelor prevăzute de art. 11, 12 şi 13, adică în cazul adopțiilor de persoane sau familii cu domiciliul sau reşedința în străinătate, îndeplinirea măsurilor pentru identificarea unei persoane sau familii pentru încredințarea copilului în vederea adopției, precum şi la confirmarea Comitetului Român pentru Adopții că acel copil se află în evidența acestuia [art. 14 alin. (5)];

i) judecarea cererii de adopție se face cu citarea Comitetului Român pentru Adopții [art. 18 alin. (2)];

j) eliberează un certificat în cazul adopției copilului de către o familie sau o persoană cu domiciliul pe teritoriul altui stat, care atestă că adopția este conformă cu normele impuse de Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale încheiată la Haga la 29 mai 1993 (art. 20);

k) cu sprijinul reprezentanților diplomatice și consulare române și pe alte căi admise de normele internaționale, dispune diligențele necesare pe lângă autoritățile sau organismele statului al cărui cetățean a adoptat un copil român, pentru ca acesta să beneficieze de garanțiile și normele echivalente acelora existente în cazul unei adopții naționale [art. 23 alin. (1)];

l) are datoria să urmărească evoluția copilului și a relațiilor dintre acesta și părinții săi adoptivi cel puțin doi ani după încuviințarea adopției; în acest scop, primește rapoarte periodice din partea serviciilor publice specializate pentru protecția copilului sau a organelor private autorizate [art. 23 alin. (2)];

m) acordă autorizarea organismelor private care acționează în domeniul protecției drepturilor copilului prin adopție; autorizarea oricărui organism privat străin este posibilă numai dacă acesta este reprezentat de un organism privat român specializat [art. 25 alin. (2) și (3)].

Atribuțiile Comitetului Român pentru Adopții sunt prevăzute și de art. 4 din H.G. nr. 502/1998.

4) Organismele private autorizate. Acestea sunt persoane juridice de drept privat, cu scop nelucrativ, constituite în condițiile legii [art. 25 alin. (1)]. Aceste organisme au unele atribuții în materie de adopție:

a) întocmesc rapoarte și fac propuneri Comisiei pentru protecția copilului în ceea ce privește eliberarea atestatului care constată aptitudinea de a adopta [art. 6 alin. (3)];

b) propun Comisiei pentru protecția copilului încredințarea acestuia în vederea adopției unei persoane sau familii [art. 9 alin. (5)];

c) colaborează cu Comitetul Român pentru Adopții în orice problemă în domeniul adopției [art. 10 alin. (4)];

d) cererile persoanelor sau familiilor cu domiciliul sau reşedinţa în România se transmit Comitetului Român pentru Adopţii, după eliberarea atestatului, şi prin organisme private autorizate [art. 11 alin. (1)];

e) pot primi de la Comitetul Român pentru Adopţii sarcina de a identifica o persoană sau o familie potrivită pentru copilul care nu există cererii privind încredinţarea copilului în vederea adopţiei [art. 12 alin. (4) în redactarea Legii nr. 385/2003 nu mai are această prevedere];

f) cererea persoanei sau familiei care doreşte să adopte se transmite, de către Comitetul Român pentru Adopţii, instanţei judecătoreşti, prin intermediul serviciului public specializat pentru protecţia copilului sau al organismului privat autorizat [art. 14 alin. (2) în redactarea Legii nr. 385/2003];

g) persoana sau familia care doreşte să adopte poate fi reprezentată în faţa instanţei de judecată care judecă cererea pentru încuviinţarea adopţiei şi de un organism privat autorizat [art. 18 alin. (2)]; această prevedere nu mai există în redactarea dată prin Legea nr. 87/1998;

h) au obligaţia de a prezenta rapoarte periodice privind evoluţia copilului adoptat şi a relaţiilor dintre acesta şi părinţii săi adoptivi, cel puţin doi ani, Comitetului Român pentru Adopţii în cazul copilului cu cetăţenie română adoptat de o persoană sau familie cu cetăţenie străină [art. 23 alin. (2)];

5) Serviciul de stare civilă. Acest serviciu de stare civilă competent potrivit legii, are unele atribuţii în materie de adopţie:

a) pe baza hotărârii definitive şi irevocabile de încuviinţare a adopţiei, întocmeşte un nou act de naştere al copilului, în care adoptatorii vor fi trecuţi ca fiind părinţii săi fireşti, vechiul act de stare civilă păstrându-se, iar pe marginea lui se face menţiunea despre întocmirea noului act [art. 21 alin. (2); Legea nr. 119/1996, art. 26];

b) în actele de stare civilă se înscriu menţiunile cu privire la modificările intervenite în starea civilă a persoanei, în anumite cazuri, între care adopţia, desfacerea, încetarea sau anularea adopţiei [Legea nr. 119/1996, art. 44 lit. d)];

Precizare. Numai o parte sin atribuţiile organelor administraţiei publice sau ale organelor private autorizate interesează formarea

adopției în urma parcurgerii unei perioade procedurale, dintre care una administrativă și una în fața instanței de judecată. În acest fel, intervenția statului în formarea adopției îmbracă forme diferite constituind atribuțiile statului, rolul acestuia în încheierea adopției, fără de care actele juridice ale părților în vederea adopției, nu valorează adopție. Adopția presupune două elemente constitutive: aportul privat; controlul statului[1]. S-a mai spus că adopția presupune două operații juridice: actul părților în vederea adopției; încuviințarea adopției[2].

34.2. Procedura în fața instanței judecătorești. Încuviințarea adopției este de competența instanței judecătorești [art. 14 alin. (1)]. Se pot deosebi următoarele aspecte:

a) Competența jurisdicțională materială pentru încuviințarea adopției. Potrivit art. 15 alin. 1 din O.U.G. nr. 25/1997, cauzele privitoare la încuviințarea adopției se judecă în primă instanță de către tribunale. În acest fel, având în vedere gradul instanței competente, care are mai multe posibilități de informare decât judecătoria, există o garanție în plus pentru evitarea erorilor privind încuviințarea adopției în interesul superior al adoptatului. Această reglementare a înlăturat discuția care se născuse privind competența judecătorească materială privind încuviințarea adopției, datorită faptului, pe de o parte, că Legea nr. 11/1990, republicată în M. Of. nr. 159/1991 ca urmare a modificării ei prin Legea nr. 48/1991, fără ca textul privind competența materială să fi fost modificat prin Legea nr. 65/1995, prevedea că cererea pentru încuviințarea adopției se introduce la judecătoria în raza căreia domiciliază cel care adoptă, iar, pe de altă parte, Codul de procedură civilă modificat prin Legea nr. 59/1993 prevedea competența tribunalului pentru cauzele privind încuviințarea adopției. Doctrina[3] și jurisprudența[4] au considerat că tribunalul este competent în primă instanță pentru încuviințarea adopției.

---

[1] Gérard Cornu, *op. cit.* p. 371-372.

[2] Ion P. Filipescu, *op. cit.*, p. 393.

[3] Ion P. Filipescu, *op. cit.*, 1997, p. 390.

[4] C.S.J., dec. civ. nr. 2106/1991, în V. Bogdănescu ș.a., *Probleme de drept din deciziile Curții Supreme de Justiție*, 1990-1992, București, Ed. Orizonturi, 1993, p. 194.

Potrivit Legii nr. 87/1998, art. 15 şi 16 ale O.U.G.nr. 25/1997, devin art. 15 cu 3 alineate. Astfel alin. (1) prevede că încuviinţarea adopţiei este de competenţa, în primă instanţă, a tribunalului în a cărui rază teritorială se găseşte domiciliul copilului, iar alin (2) precizează că, dacă nu se poate determina instanţa competentă potrivit alin. (1), este competent Tribunalul Bucureşti.

b) Competenţa teritorială. Cauzele privind încuviinţarea adopţiei sunt de competenţa tribunalelor în a căror rază teritorială se găseşte domiciliul copilului ce urmează a fi adoptat [art. 15 alin. (1)]. Prin urmare, instanţa teritorială competentă este determinată după domiciliul copilului ce urmează a fi adoptat, spre deosebire de reglementarea dată prin Legea nr. 11/1990 care era în sensul instanţei de la domiciliul adoptatorului, afară de situaţia în care se adopta un copil părăsit sau din părinţi necunoscuţi sau care se află în îngrijirea unei instituţii de ocrotire, când competenţa teritorială se determina după sediul instituţie la care se afla copilul; tot astfel, adopţia făcută de un străin sau de un cetăţean român cu domiciliul sau reşedinţa în străinătate era de competenţa tribunalului în a cărui rază teritorială se află domiciliul adoptatorului cu cetăţenie română; dacă se adopta un copil cetăţean român cu domiciliul sau reşedinţa în străinătate, competenţa aparţinea Tribunalului Bucureşti.

Potrivit O.U.G. nr. 25/1997, competenţa teritorială este în raport de domiciliul adoptatului, aşa cum s-a arătat, afară de cazul în care nu se poate stabili instanţa competentă după domiciliul adoptatului, situaţie în care este competent Tribunalul Bucureşti [art. 15 alin. (2)].

c) Atribuţiile instanţei de judecată. Instanţa competentă are următoarele atribuţii cu privire la încuviinţarea adopţiei:

c.1. – verifică îndeplinirea condiţiilor de fond şi de formă, precum şi lipsa impedimentelor la adopţie. O atenţie deosebită trebuie acordată verificării existenţei consimţămintelor necesare pentru adopţie. În unele situaţii, instanţa poate lua consimţământul; în acest sens, consimţământul copilului care a împlinit 10 ani se va cere în instanţă [art. 18 alin. (4)]. S-a decis că părintele adoptiv poate să-şi exprime consimţământul fie prin declaraţie în faţa instanţei care încuviinţează adopţia, fie prin înscris autentic,

personal sau prin procură specială şi autentică[1]. Această reglementare este în sensul că persoana sau familia care doreşte să adopte îşi exprimă consimţământul în formă autentică, ce trebuie anexat la propunerea privind încuviinţarea adopţiei făcută de serviciul public specializat pentru protecţia copilului, către Comitetul Român pentru Adopţii, împreună cu avizul favorabil al Comisiei pentru protecţia copilului privind adopţia, ceea ce propune existenţa consimţământului viitorului adoptator [art. 12 alin. (6)].

Verificarea îndeplinirii cerinţelor legale pentru adopţie se face cu ajutorul actelor depuse de părţi, al celorlalte acte ale dosarului întocmite în faza prealabilă judecăţii şi ale anchetei psihosociale a copilului, care se cere de instanţă. Instanţa poate administra orice probă admisă de lege [art. 18 alin. (3)]; în unele situaţii, făcând verificări, instanţa judecătorească este chemată să aprecieze asupra unor împrejurări:

- dacă adopţia se face în interesul superior al copilului (art. 1);
- dacă persoana sau familia ce doreşte să adopte prezintă condiţiile materiale şi garanţiile morale necesare dezvoltării armonioase a copilului [art. 6 alin. (1)];
- dacă există motive temeinice pentru încuviinţarea adopţiei deşi diferenţa de vârstă între adoptator şi adoptat este mai mică de 18 ani [art. 5 alin. (2)];
- dacă în cazul, încredinţării prealabile adopţiei, copilul evoluează favorabil şi s-au statornicit relaţii corespunzătoare între copil şi viitorul adoptator care să justifice încuviinţarea adopţiei [art. 9 alin. (5)];
- în cazul adopţiei copilului de către o persoană sau familie cu domiciliul pe teritoriul altui stat, se va pronunţa asupra cererii de beneficia încuviinţare a adopţiei având în vedere ca adoptatul să poată în ţara străină de garanţiile şi normele echivalente acelora existente în cazul unei adopţii naţionale (art. 19). În această situaţie, pe baza unei hotărâri judecătoreşti irevocabile, Comitetul Român pentru Adopţii va elibera un certificat care atestă că adopţia este conformă cu normele impuse de Convenţia asupra protecţiei copiilor şi cooperării în materia adopţiei internaţionale încheiată la Haga la 29 mai 1993 (art. 20).

---

[1] C.S.J., dec. civ. nr. 1731/1991, în V. Bogdănescu ş.a., *op. cit.*, p. 192.

c.2. – După ce verifică îndeplinirea cerinţelor legale pentru adopţie, instanţa este obligată să se pronunţe prin hotărâre de încuviinţare sau de respingere a adopţiei.

d) Aspecte procedurale. Deosebim:

- cererea persoanei sau familiei care doreşte să adopte un copil aflat în evidenţa Comitetului Român pentru Adopţii este transmisă de acesta instanţei judecătoreşti competente, prin intermediul serviciului public specializat pentru protecţia copilului sau al organismului privat autorizat [art. 14 alin. (2)]. Dar pot fi adoptaţi şi copii care nu sunt în evidenţa Comitetului Român pentru Adopţii, în cazurile prevăzute de art. 13 din O.U.G. nr. 25/1997. Ţinând seama de sistemul acestei reglementări, considerăm că şi cererile pentru adopţia copiilor care nu sunt în evidenţa Comitetului Român pentru Adopţii sunt transmise instanţei judecătoreşti tot prin intermediul serviciului public specializat pentru protecţia copilului sau prin organismul privat autorizat. Precizarea pe care o face art. 14 alin (2) din O.U.G. nr. 25/1997 privind evidenţa copiilor ce se adoptă are scopul de a sublinia regula şi anume că se pot adopta copiii aflaţi în evidenţa Comitetului Român pentru Adopţii, datorită anumitor raţiuni, dar aceasta nu poate fi interpretată că în cazurile posibile de adopţii ale copiilor care nu se află în evidenţa Comitetului Român pentru Adopţii, cererea de adopţie se poate transmite direct instanţei de judecată de către persoana sau familia ce doreşte să adopte. Procedura administrativă prealabilă procedurii judecătoreşti nu face posibilă transmiterea cererii de adopţie decât prin intermediul organelor ori organismelor prevăzute de lege şi cu respectarea celorlalte condiţii legale [de exemplu, art. 11 alin. (1) şi art.9 alin (1), art. 7 şi art. 14 alin (5)].

Cererea de adopţie trebuie însoţită de actele prevăzute de art. 11 alin (3), art. 12 alin (6) [datele de identificare şi toate informaţiile pertinente referitoare la copil şi propunerea serviciului public specializat pentru protecţia copilului sau organismului privat autorizat către Comitetul Român pentru Adopţii, propunere privind încuviinţarea adopţiei]. De asemenea, cererea persoanei sau familiei cu domiciliul sau reşedinţa în România trebuie însoţită de atestatul privind aptitudinea de a adopta, iar dacă s-a dispus încredinţarea copilului în vederea adopţiei, se va anexa o copie certificată conformă cu originalul de pe hotărârea de încredinţare a copilului în

vederea adopției, măsură dispusă de Comisia pentru protecția copilului.

În toate cazurile, cererea de adopție trebuie însoțită de confirmarea Comitetului Român pentru Adopții care să rezulte că s-au respectat procedurile şi termenele prevăzute de art. 11, 12 si 13 din O.U.G. nr. 25/1997.

- Acțiunile şi cererile privind încuviințarea adopției sunt scutite de taxa de timbru (art. 17).

- Cererea pentru încuviințarea adopției se soluționează de camera de Consiliu, în complet constituit din doi judecători special desemnați de ministrul justiției [art. 18 alin. (1) si (2)];

- Judecarea cererii pentru încuviințarea adopției se face cu citarea Comisiei pentru protecția copilului care a avizat favorabil încuviințarea adopției, care reprezintă sau asistă pe copil după caz a persoanei sau familiei care doreşte să adopte, a Comitetului Român pentru Adopții şi participarea procurorului [art. 18 alin. (2)]. Persoana sau familia care doreşte să adopte poate fi reprezentată numai de serviciul public specializat pentru protecția copilului sau de organismul privat autorizat [art. 18 alin. (2)]; această prevedere nu mai există în redactarea Legii nr. 87/1998.

- Instanța poate administra orice probă admisă de lege [art. 18 alin. (3)].

- Consimțământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani va fi cerut în instanță [art. 18 alin. (4)].

- De asemenea, instanța va cere raportul referitor la ancheta psihosocială a copilului. Acesta se prezintă de Comisia pentru protecția copilului care a avizat favorabil adopția copilului: Raportul privind ancheta psihosocială a copilului cuprinde: a) date privind personalitatea copilului; starea fizică şi mentală a acestuia; b) antecedentele copilului; c) condițiile în care a fost crescut şi în care a trăit; d) orice alte date referitoare la creşterea şi educarea copilului; e) opinia copilului cu privire la adopția propusă [art. 18 alin. (5)].

- Potrivit deciziei nr. V din 27 septembrie1999 a Curții Supreme de Justiție, secțiunile unite, în recursul în interesul legii, publicată în M.Of. nr. 636 din 27 decembrie 1999, soluționarea cererii de încuviințare adopției se face de instanța în complet de doi judecători special denumiți de ministrul justiției.

Nimic nu se opune ca să se solicite un raport referitor la ancheta socială privind persoana sau familia care doreşte să adopte. În acest sens, ancheta ar urma să cuprindă[1]: a) personalitatea, starea sănătăţii şi situaţia economică a adoptatorului, viaţa sa familială, condiţiile de locuit, aptitudinea sa de educare a copilului; b) motivele pentru care adoptatorul doreşte să adopte copilul; c) motivele pentru care, în cazul în care numai unul din soţi solicită să adopte un copil, celalalt soţ nu se asociază la cerere; d) potrivirea reciprocă între copil şi adoptator, durata perioadei în care el a fost încredinţat în grija sa; e) religia adoptatorului şi religia copilului, dacă este cazul.

Comisia pentru protecţia copilului de la domiciliul persoanei sau familiei care doreşte să adopte eliberează atestatul care constată aptitudinea de a adopta (art. 6).

Instanţa noastră supremă s-a pronunţat în sensul că cererile referitoare la adopţie este obligatorie efectuarea anchetei sociale[2].

- Normele dreptului procesual comun se aplică, în măsura în care sunt compatibile cu reglementarea O.U.G nr. 25/1997.

- Hotărârile date în cauzele având ca obiect încuviinţarea adopţiei nu sunt supuse apelului [art. 15 alin. (3)]. Aceste hotărâri sunt supuse recursului, după care devin irevocabile (art. 20). Instanţa competentă să judece recursul este Curtea de Apel [art. 15 alin. (3)]. Hotărârile pot fi supuse şi celorlalte căi de atac, în măsura în care nu există incompatibilitate cu reglementarea specială în materie de adopţie.

- În cazul adopţiei copilului de către o persoană sau familie cu domiciliul pe teritoriul altui stat, instanţa va trebui să aibă în vedere, la încuviinţarea adopţiei, ca adoptatorul să poată beneficia în ţară străină de garanţiile şi normele echivalente acelora existente în cazul unei adopţii naţionale (art. 19).

e) Înregistrarea adopţiei. Pe baza hotărârii irevocabile de încuviinţare a adopţiei, serviciul de stare civilă competent va întocmi, în condiţiile legii, un nou act de naştere al copilului, în care

---

[1] A se vedea Convenţia europeană în materia adopţiei de copii, încheiată la Strasbourg la 24 aprilie 1967, art. 9 alin. (1).

[2] C.S.J., dec. civ. nr. 816/1992 şi nr. 1894/1992, în V. Bogdănescu ş.a., *op. cit.*, p. 198 şi 202.

adoptatorii vor fi trecuți ca fiind părinții săi firești; vechiul act de naştere se va păstra, menționându-se pe marginea acestuia întocmirea noului act [art. 21 alin. (2)]. În noul act de naştere al copilului, ca loc al naşterii se trece denumirea unității administrativ-teritoriale unde îşi are sediul autoritatea administrației publice locale care întocmeşte actul [Legea nr. 119/1996, art. 26 alin. (1) şi (3)]. Problema care se poate ridica este aceea de a şti care este serviciul de stare civilă competent pentru întocmirea noului act de naştere al copilului, în condițiile în care instanța competentă teritorial pentru încuviințarea adopției este aceea de la domiciliul copilului [art. 15 alin. (1) din O.U.G. nr. 25/1997], iar Legea actelor de stare civilă nr. 119/1996 prevede în art. 26 alin. (1) că serviciul de stare civilă competent este cel în a cărui rază teritorială se găseşte domiciliul adoptatorului sau unde îşi are sediul instituția de ocrotire în cazul copiilor aflați în îngrijirea acesteia[1]. Dacă adoptatorul este străin sau cetățean român cu domiciliul sau reşedința în străinătate, serviciul competent este în raport de domiciliul adoptatorului sau de sediul instanței de ocrotire pentru copii aflați în îngrijirea acesteia.

f) Competența jurisdicțională în cazul desfacerii şi nulității adopției. Potrivit art.22 alin. (5) din O.U.G. nr. 25/1997, cererile de desfacere a adopției urmează aceleaşi reguli de competență ca şi cele pentru încuviințarea adopției. Textul nu distinge între competența materială şi competența teritorială.

În ce priveşte nulitatea adopției, nu există o reglementare specială, spre deosebire de desfacerea adopției, privind competența jurisdicțională. În aceste condiții competența materială şi competența teritorială a instanței judecătoreşti se determină potrivit dreptului procesual civil comun.

Concluzii. Reglementarea O.U.G. nr. 25/ 1997, cu modificările şi completările ulterioare, se deosebeşte de cea anterioară şi în ce priveşte procedura în fața instanței de judecată.

---

[1] Problema a fost ridicată pentru cazul copilului aflat în îngrijirea unei instituții de ocrotire, considerându-se că serviciul de stare civilă competent este în toate cazurile de la domiciliul adoptatorului (C. Popescu, *Aspecte practice din activitatea de stare civilă*, în R.R.D. nr. 6, 1997, p. 80).

B. În condițiile reglementării actuale – Legea nr. 273/2004

Aceste condiții sunt cerute de lege (ca şi în cazul reglementării anterioare) în scopul de a asigura îndeplinirea condițiilor de fond şi lipsa impedimentelor la adopție. Condițiile de formă se referă la actele juridice ale părților exprimate în forma prevăzută de lege şi la procedura adopției.

35. Forma actelor juridice ale părților. Indiferent de reglementare, adopția necesită, în primul rând, consimțământul anumitor persoane prevăzute de lege. Consimțământul adoptatorului sau familiei adoptatoare se dă în fața instanței judecătoreşti o dată cu soluționarea cererii de încuviințare a adopției [art.18 alin. (1)]. Dacă persoana care doreşte să adopte este căsătorită, este necesar şi consimțământul soțului său, cu excepția cazurilor în care acesta este în imposibilitate de a-şi manifesta voința [art. 18 alin.(2)]. Se observă că există deosebiri fața de reglementarea anterioară, potrivit căreia consimțământul la adopție se putea exprima numai în formă autentică, prin notariatul public. Deoarece textul nu distinge, cei care adoptă pot să-şi exprime consimțământul în fața instanței judecătoreşti fie în scris, fie oral, în acest ultim caz fiind necesar să se facă mențiunea în hotărârea de încuviințare a adopției.

Consimțământul la adopție al copilului care a împlinit vârsta de 10 ani se dă în fața instanței judecătoreşti, în faza încuviințării adopției [art. 17 alin. (1)]. Adopția nu va putea fi încuviințată fără consimțământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani [art. 17 alin. (2)]. Anterior exprimării consimțământului, direcția în a cărei rază teritorială domiciliază copilul care a împlinit vârsta de 10 ani, îl va sfătui şi informa pe acesta, ținând seama de vârsta şi de maturitatea sa, în special asupra consecințelor adopției şi ale consimțământului său la adopție, şi va întocmi un raport în acest sens [art. 17 alin. (3)].

În cazul în care se adoptă o persoană cu capacitate deplină de exercițiu, desigur consimțământul acesteia se va da tot în fața instanței judecătoreşti.

În mod obişnuit, consimțământul se exprimă separat de fiecare persoană chemată să consimtă la adopție.

Consimțământul în vederea adopției se poate exprima personal sau prin mandatar. În acest ultim caz, procura trebuie să fie autentică şi specială.

Consimțământul la adopție trebuie să fie dat de către părinții fireşti ai copilului. În cazul adopției copilului şi de către soțul adoptatorului, consimțământul trebuie exprimat de către soțul care este deja părinte adoptator al copilului [art. 12 alin. (1)]. De asemenea, este necesar consimțământul tutorelui copilului ai cărui părinți fireşti sunt decedați, necunoscuți, declarați morți dau dispăruți ori puşi sub interdicție în condițiile legii.

Părintele sau părinții decăzuți din drepturile părinteşti sau cărora li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti păstrează dreptul de a consimți la adopția copilului. Consimțământul reprezentantului legal este obligatoriu [art. 12 alin. (2)]. Dacă unul din părinții fireşti este decedat, necunoscut, declarat în condițiile legii, mort sau dispărut, pus sub interdicție, precum şi dacă se află din orice împrejurare, în imposibilitatea de a-şi manifesta voința, consimțământul celuilalt este obligatoriu [art. 12 alin. (3)]. Consimțământul părinților fireşti ai copilului nu este necesar dacă ambii se găsesc în oricare dintre situațiile prevăzute la alin. (3), precum şi în cazul adopției persoanei majore de către adoptatorul sau familia adoptatoare care a crescut-o în timpul minorității sale [art. 12 alin. (4)].

În mod excepțional, instanța judecătorească poate trece peste refuzul părinților fireşti sau, după caz, al tutorelui de a consimți la adopția copilului, dacă se dovedeşte, prin orice mijloc de probă, că aceştia refuză în mod abuziv să-şi dea consimțământul la adopție şi instanță apreciază că adopția este în interesul superior al copilului, ținând seama şi de opinia acestuia în condițiile arătate (copilul care a împlinit vârsta de 10 ani), cu motivarea expresă a hotărârii în această privință (art. 13).

Părinții fireşti ai copilului sau, după caz, tutorele acestuia trebuie să consimtă la adopție în mod liber, necondiționat şi numai după ce au fost informați în mod corespunzător asupra consecințelor adopției, în special asupra încetării legăturilor de rudenie ale copilului. Direcția în a cărui rază teritorială locuiesc părinții fireşti, sau, după caz, tutorele este obligat să asigure consilierea şi informarea acestora înaintea exprimări de către aceştia a

consimțământului la adopție şi să întocmească un raport în acest sens (art. 14).

Consimțământul părinților fireşti sau, după caz, al tutorelui se dă în fața instanței judecătoreşti o dată cu soluționarea cererii de deschidere a procedurii adopției [art. 15 alin. (1)]. În cazul adopției copilului de către soțul părintelui său, consimțământul părintelui firesc se dă în formă autentică prin act notarial [art. 15 alin. (2)]. Spre deosebire de reglementarea anterioară, această ultimă situație este singura în care se solicită consimțământul la adopție în formă autentică prin act notarial.

Consimțământul la adopție al părinților fireşti ai copilului sau, după caz, al tutorelui poate fi dat numai după trecerea unui termen de 60 de zile de la data naşterii copilului înscrisă în certificatul de naştere, [art. 16 alin. (1)]. Părintele firesc sau, după caz, tutorele poate revoca consimțământul în termen de 30 de zile de la data exprimării lui în fața instanței judecătoreşti, după care devine irevocabil.

Se constată că, față de legislația anterioară, Legea nr. 273/2004 se deosebeşte atât în privință formei exprimării consimțământului, cât şi prin păstrarea dreptului de a consimți la adopția copilului a părintelui decăzut din drepturile părinteşti sau a celui căruia i s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti.

Consimțământul persoanelor menționate, exprimat în forma arătată, nu este suficient pentru adopție, nu valorează prin el însuşi adopție. Este nevoie de îndeplinirea şi a celorlalte condiții de fond şi a celorlalte condiții de formă. Dar consimțămintele persoanei care doreşte să adopte şi ale părinților fireşti ai adoptatorului produc şi unele efecte, în cazul procedurii adopției, de exemplu, eliberarea atestatului care constată aptitudinea de a adopta ori permit încredințarea copilului în vederea adopției.

La cererea de evaluare pentru obținerea atestatului de persoană/familie adoptatoare, precum şi la cererea de încuviințare a adopției de anexează actele din care să rezulte că sunt îndeplinite cerințele legale pentru adopție.

Actuala reglementare prin Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 273/2004 spre deosebire de cea anterioară enumeră aceste acte.

Actele pentru adopție sunt următoarele:

a) copie de pe buletinul/cartea de identitate, copie legalizată de pe certificatul de naştere, căsătorie/hotărâre de divorţ, copie legalizată de pe titlul de proprietate sau alt titlu care să ateste dreptul de folosinţă a locuinţei, certificat de cazier judiciar, certificat medical tip Ministerul Sănătăţii, cu semnătura şi parafa fiecărui medic specialist, şi adeverinţe de venit;

b) certificat de cazier judiciar al persoanelor cu care locuieşte solicitantul;

c) caracterizări de la ultimul loc de muncă (minimum două pentru fiecare persoană/membru al cuplului conjugal);

d) certificat medical privind starea de sănătate a celorlalte persoane cu care domiciliază solicitantul;

e) declaraţie pe proprie răspundere a persoanei/fiecărui membru al cuplului conjugal, dată în faţa notarului public, că nu au fost decăzuţi din drepturile părinteşti;

f) declaraţie privind motivaţia de a adopta şi aşteptările persoanei/familiei în legătură cu vârsta, sexul şi situaţia psihosocio-medicală a copilului pe care doresc să îl adopte;

g) declaraţia privind indicarea motivelor pentru care unul dintre soţi nu doreşte şă adopte, în cazul în care cererea este formulată de către unul dintre soţi şi celălalt nu se asociază la cerere; **(toate actele menţionate se anexează la cererea de evaluare în vederea obţinerii atestatului);**

h) certificatul de naştere al copilului în copie legalizată;

i) certificatul medical privind starea de sănătate a copilului, eliberat de către unităţi publice nominalizate de către direcţia de sănătate publlică;

j) atestatul valabil al adoptatorului sau familiei adoptatoare;

k) hotărârea judecătorească irevocabilă de încredinţare în vederea adopţiei;

l) certificatele de naştere ale adoptatorului sau ale soţului şi soţiei din familia adoptatoare, în copie legalizată;

m) certificatul de căsătorie al adoptatorului sau al soţilor din familia adoptatoare, în copie legalizată;

n) cazierul judiciar al adoptatorului sau, după caz, al fiecărui membru al fiecărui membru al familiei adoptatoare;

o) certificatul medical privind starea de sănătate al adoptatorului, eliberat de medicul de familie pe lista căruia este înscris;

p) documentele doveditoare cu privire la exprimarea consimțământului părinților fireşti (sau tutorelui dacă este cazul), în măsura în care nu s-a pronunțat anterior o hotărâre judecătorească de încuviințare a deschiderii procedurii adopției interne a copilului; **(actele menționate se anexează la cererea de încuviințare a adopției);**

q) alte acte din care să rezulte îndeplinirea unei anumite cerințe legale pentru situația respectivă;

r) **în cazul adopției internaționale sunt necesare anumite acte:**

1) actul din care să rezulte rudenia între cel care doreşte să adopte şi copilul ce urmează a fi adoptat (art. 39 din Legea nr. 273/2004 dispune că adopția internațională a copilului care are domiciliul în România poate fi încuviințată numai în situația în care adoptatorul sau unul dintre soții din familia adoptatoare care domiciliază în străinătate este bunicul copilului pentru care a fost încuviințată deschiderea procedurii adopției interne);

2) atestatul autorităților străine competente, din care să rezulte că adoptatorul sau familia adoptatoare îndeplineşte condițiile de eligibilitate pentru adopție şi este apt să adopte în conformitate cu legislația aplicabilă în statul primitor;

3) actul din care să rezulte garanția că adoptatorul are posibilitatea să intre şi să locuiască permanent în statul primitor;

4) raportul întocmit de autoritățile străine competente din statul primitor;

5) certificatul eliberat de către Oficiul Român pentru Adopții prin care se atestă că adopția internațională este conformă cu dispozițiile de la Haga.

36. Procedura adopției.

Ca şi în cazul reglementării anterioare, deosebim procedura în fața organelor administrației publice şi aceea în fața instanței de judecată.

36.1. Procedura administrativă. Încheierea adopției presupune intervenția unor organe ale administrației publice care au anumite

atribuții cu scopul de a asigura realizarea interesului superior al adoptatului. Rolul acestor organe a crescut potrivit reglementării date prin Legea nr. 273/2004, în raport cu reglementarea anterioară.

1. Direcția generală de asistență socială şi protecția copilului. Organizarea şi funcționarea acestui organ este reglementată prin H.G. nr. 1434/2004.

Direcția generală de asistență socială şi protecția copilului, are rolul de a asigura la nivel județean, respectiv la nivel sectoarelor municipiului Bucureşti, aplicarea politicilor şi strategiilor de asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap, precum şi a oricăror persoane aflate în nevoie.

Potrivit Legii nr. 272/2004 privind protecția şi promovarea drepturilor copilului, Direcția generală este instituție publică cu personalitate juridică, înființată în subordinea consiliului județean respectiv a consiliului local al sectorului municipiului Bucureşti, prin comasarea serviciului public de asistență socială şi a serviciului public specializat pentru protecția copilului de la nivelul județului, respectiv al sectorului municipiului Bucureşti, prin preluarea în mod corespunzător, a atribuțiilor şi funcțiilor acestora.

În domeniul adopției, Direcția generală de asistență socială şi protecția copilului are următoarele atribuții:

- îndeplineşte demersurile vizând deschiderea procedurii adopției interne pentru copii aflați în evidența sa;
- identifică familiile sau persoanele cu domiciliul în România care doresc să adopte copii; evaluează condițiile materiale şi garanțiile morale pe care acestea le prezintă şi eliberează atestatul de familie sau de persoană aptă să adopte copii;
- monitorizează evoluția copiilor adoptați, precum şi a relațiilor dintre aceştia şi părinții lor adoptivi; sprijină părinții adoptivi ai copilului în îndeplinirea obligației de a-l informa pe acesta că este adoptat, de îndată ce vârsta şi gradul de maturitate ale copilului permit.
- îndeplineşte orice alte atribuții prevăzute de lege.

2. Oficiul Român pentru Adopții este înființat în temeiul Legii nr. 274/2004 privind înființarea, organizarea şi funcționarea Ofi-

ciului Român pentru Adopții, prin reorganizarea Comitetului Român pentru Adopții, care se desființează.

Potrivit art. 6 alin (1) din Legea nr. 274/2004, Oficiul Român pentru Adopții are următoarele atribuții principale:

a) constituie evidența centralizată a copiilor pentru care a fost încuviințată deschiderea procedurii de adopție, în conformitate cu prevederile Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției;

b) ține evidența cererilor familiilor sau ale persoanele care și-au manifestat dorința de a adopta copii și care sunt apte să adopte;

c) îndrumă și sprijină în mod corespunzător aceste familii sau persoane în vederea efectuării procedurii necesare adopției;

d) încheie acorduri de colaborare cu autoritățile centrale, cu organismele private autorizate sau acreditate din alte state care au atribuții în domeniul adopției, fie direct, fie prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe, prin schimb de toate sau scrisori diplomatice;

e) autorizează organismele private străine și române să desfășoare activități în domeniul adopției (în acest sens, au fost adoptate H. G. nr. 1441/2004 cu privire la autorizarea organizațiilor private străine de a desfășura activități în domeniul adopției internaționale și H.G. nr. 1442/2004 privind serviciile și activitățile ce pot fi desfășurate de către organismele private române în cadrul procedurii adopției interne);

f) recomandă direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului familii ori persoane care doresc să adopte;

g) efectuează notificările și comunicările prevăzute de Legea nr. 273/2004;

h) urmărește evoluția copilului și a relațiilor dintre acesta și adoptator sau familia adoptatoare străină, pe o perioadă de cel puțin doi ani de la încuviințarea unei adopții internaționale, prin autoritatea publică centrală competentă sau organizația acreditată ori autorizată de statul primitor;

i) transmite instanțelor judecătorești competente cererile familiilor sau ale persoanelor care doresc să adopte copii aflați în evidența sa, în cazul adopției internaționale;

j) participă în cauzele care au drept obiect soluționarea cererilor privind înființarea adopției internaționale aflate pe rolul instanțelor judecătorești;

k) stabilește măsurile necesare pentru evitarea încuviințării unei adopții supuse eșecului, a obținerii oricăror foloase materiale necuvenite și a oricăror tendințe de trafic de copii;

l) eliberează certificate care atestă că adopția a fost încuviințată conform normelor impuse de Convenția de la Haga;

m) depune diligențele necesare pe lângă autoritățile statului al cărui cetățean a adoptat un copil aflat în evidența sa, pentru ca acesta să beneficieze de garanțiile și normele echivalente celor existente în cazul unei adopții naționale;

n) ține evidența centralizată a tuturor adopțiilor încuviințate;

o) elaborează proiecte de acte normative, norme și metodologii în domeniul adopției.

Potrivit H.G. nr. 1433/2004 care reglementează organizarea și funcționarea Oficiului Român pentru Adopții, aceasta este autoritatea centrală română însărcinată să aducă la îndeplinire obligațiile prevăzute în Convenția asupra protecției și cooperării în materia adopției internaționale, încheiată la Haga la 29 mai 1993, ratificată prin Legea nr. 84/1994. De asemene, Oficiul are rolul de a duce la îndeplinire obligațiile asumate de statul român în materia adopției prin convențiile și tratatele internaționale la care România este parte, de a pune în aplicare și de a urmări și asigura aplicarea unitară a legislației în domeniul adopției.

Potrivit hotărârii menționate, în cadrul Oficiului Român pentru adopții funcționează biroul de evidență a adopției care întocmește și actualizează Registrul Național pentru Adopții. Registrul conține datele referitoare la adoptatorul sau familia adoptatoare, română și străină, precum și cele referitoare la copiii pentru care a fost pronunțată o hotărâre judecătorească invocabilă de încuviințare a deschiderii procedurii adopției interne, de încredințare în vederea adopției, de încuviințare a adopției sau de declarare a nulității acesteia. În Registru se operează și mențiunile privind transmiterea rapoartelor postadopție întocmite pentru copiii care au fost adoptați conform procedurii adopției internaționale, precum și cele vizând eliberarea certificatului care atestă conformitatea adopțiilor

internaționale cu dispozițiile Convenției de la Haga. Datele care se consemnează în Registru sunt:

- date privind copilul: numele şi prenumele, data naşterii, codul numeric personal, numele şi prenumele tatălui biologic, numele şi prenumele mamei biologice, situația fraților biologici, direcția în a cărei evidență se află, forma de protecție, hotărârea judecătorească de deschidere a procedurii adopției interne, hotărârea judecătorească de încredințare în vederea adopției, hotărârea judecătorească de încuviințare a adopției, hotărârea judecătorească de declarare a nulității adopției, numărul şi data fiecărui raport privind urmărirea evoluției postadopție, în cazul adopției internaționale, numărul şi data eliberării certificatului care atestă conformitatea adopției internaționale cu dispozițiile Convenției de la Haga;
- date privind persoana sau familia adoptatoare cu domiciliul în România: numărul şi data cererii de adopție formulate de persoana sau familia adoptatoare, numele şi prenumele, domiciliul, numărul şi data de eliberare a atestatului de persoană sau familie aptă să adopte;
- date privind familia adoptatoare cu domiciliul în străinătate: numărul şi data cererii de adopție formulate de persoana sau de familia adoptatoare, numele şi prenumele, domiciliul, autoritatea centrală sau organizația străină acreditată care transmite cererea de adopție şi care a atestat persoana sau familia ca fiind aptă să adopte, oferind garanțiile prevăzute de lege.

3. Organismele private acreditate. H.G. nr. 1442/2004 reglementează serviciile şi activitățile ce pot fi desfăşurate de către organismele private române în cazul procedurii adopției interne. Potrivit acestei hotărâri, prin organisme private se înțelege asociațiile, fundațiile, federațiile, precum şi filialele acestora, acreditate în condițiile legii. Organismele private acreditate pot înființa servicii de adopție internă doar pe baza obținerii, în condițiile legii, a licenței eliberate de către Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului (art. 1).

Potrivit art. 4 din H.G. nr. 1442/2004, serviciile şi activitățile desfăşurate de către organismele private, adresate copiilor al căror plan individualizat de protecție are ca finalitate adopția internă sunt:

a) întocmirea unor materiale de informare adresate copiilor cu privire la procedurile, demersurile şi efectele adopției;

b) informarea şi consilierea copilului cu privire la modificarea obiectivelor planului individualizat de protecție şi includerea adopției interne ca finalitate a acestuia, precum şi referitor la procesul de adopție, la implicațiile şi consecințele adopției, etapele, la procedurile şi activitățile specifice.

c) informarea şi consilierea copilului cu privire la modul şi consecințele exprimării consimțământului ori la adopție sau, după caz, cu privire la motivul pentru care opinia sa nu a fost luată în considerare;

d) sprijinirea, informarea şi consilierea copilului în vederea exprimării opiniei şi dorințelor sale pe parcursul procedurilor de adopție;

e) consilierea şi asistența de specialitate în situația copilului pentru care nu s-a putut identifica o familie adoptatoare potrivită sau în cazul în care acomodarea cu o familie potențial adoptatoare a eşuat;

f) întocmirea de rapoarte şi note cu privire la activitățile de informare şi consiliere a copiilor adoptabili;

g) realizarea sau, după caz, participarea la evaluarea compatibilității dintre copil şi familia potențial adoptatoare, întreprinderea demersurilor necesare acomodării copilului cu familia potențial adoptatoare şi întocmirea unor rapoarte în acest sens, pe care le înaintează Direcției generale de asistență socială şi protecția copilului;

h) supravegherea şi evaluarea modului şi capacității de adaptare fizică şi psihică a copilului încredințat în vederea adopției la noul mediu familial, precum şi întocmirea şi prezentarea Direcției generale de asistență socială şi protecția copilului competente a unor rapoarte bilunare cu privire la adaptarea copilului la noul mediu familial, modul de integrare şi orice alte elemente relevante în aprecierea evoluției ulterioare a copilului încredințat în vederea adopției în familia potențial adoptatoare;

i) constatarea şi sesizarea Direcției generale de asistență socială şi protecția copilului cu privire la neadaptarea copilului încredințat în vederea adopției cu persoana sau familia adopta-

toare, precum şi cu privire la orice alte motive de natură să impiedice finalizarea procedurii de adopţie;

j) consilierea şi asistarea adoptatului în obţinerea informaţiilor cu privire la identitatea părinţilor săi fireşti, în condiţiile legii;

k) asigurarea, în perioada postadopţie, de asistenţă şi sprijin de specialitate, adaptate nevoilor copilului, inclusiv în situaţia desfacerii sau constatării nulităţii adopţiei;

l) informarea, consilierea şi asistenţa de specialitate a copilului pentru care a încetat dreptul de deschiderea procedurii adopţiei interne.

Activităţile şi serviciile desfăşurate de către organismele private acreditate şi licenţiate în condiţiile legii, destinate familiilor/ persoanelor potenţial adoptatoare, sunt prevăzute de art. 5 din H.G. nr. 1442/2004:

a) informarea familiilor/persoanelor care îşi exprimă intenţia de a adopta cu privire la documentaţia necesară, la demersurile şi la durata procedurilor adopţiei interne;

b) asigurarea asistenţei de specialitate, consilierea şi pregătirea persoanelor/familiilor potenţial adoptatoare, pe parcursul întregii proceduri de adopţie, cu privire la implicaţiile şi transformările în plan personal, social şi profesional generate de procesul adopţiei, în vederea asumării în cunoştiinţă de cauză şi în mod corespunzător a rolului de părinte;

c) evaluarea garanţiilor morale şi a condiţiilor materiale ale persoanei sau familiei care doreşte atestarea în vederea adopţiei şi întocmirea şi prezentarea de rapoarte în acest sens către Direcţia generală de asistenţă socială şi protecţia copilului;

d) realizarea sau colaborarea la procesul de acomodare a copilului cu persoana/familia potenţial adoptatoare, atestată în condiţiile legii, şi realizarea de rapoarte cu privire la modul de derulare a acestuia, pe care le înaintează Direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţia copilului;

e) realizarea sau, după caz, asigurarea asistenţei de specialitate pentru informarea persoanei/familiei potenţial adoptatoare cu privire la nevoile şi caracteristicile copilului, pe toată perioada derulării procedurilor de adopţie;

f) supravegherea timp de minim 2 ani a evoluţiei copilului în cadrul familiei adoptive, întocmirea de rapoarte trimestriale în

acest sens şi sesizarea Direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţia copilului în situaţia în care se constată încălcări ale dreptului copilului;

g) consilierea şi asistarea adoptatorilor în vederea obţinerii, în condiţiile legii, a informaţiilor cu privire la identitatea părinţilor fireşti ai copilului;

h) asigurarea de sprijin şi asistenţă de specialitate adoptatorilor în perioada postadopţie, adaptate nevoilor acestora, inclusiv în situaţia desfacerii sau constatării nulităţii adopţiei.

De asemenea, organismele private pot desfăşura activităţi destinate familiei biologice a copilului al cărui plan individualizat de protecţie are ca finalitate adopţia internă. Aceste activităţi sunt prevăzute de art. 6 alin. (1) din H.G. nr. 1442/2004, după cum urmează:

a) informarea părinţilor fireşti sau, după caz, a familiei extinse cu privire la modificarea planului individualizat de protecţie şi includerea adopţiei interne ca finalitate a acestuia;

b) informarea părinţilor fireşti sau, după caz, a familiei extinse cu privire la procedurile şi efectele adopţiei şi întocmirea unor rapoarte sau note care atestă realizarea acestor activităţi;

c) informarea şi consilierea părinţilor fireşti cu privire la condiţiile de exprimare a consimţământului la adopţia copilului, modul de realizare, efectele produse şi termenul de evaluare, întocmind rapoarte cu privire la aceste demersuri;

d) realizarea, dacă este cazul, a unor rapoarte în care se notifică atitudinea, comportamentul sau eventualele fapte ale părintelui de natură a aproba refuzul abuziv al acestuia de a-şi exprima consimţământul la adopţia copilului;

e) informarea părintelui sau a familiei biologice cu privire la încheierea adopţiei;

f) asigurarea de asistenţă de specialitate în situaţia constatării nulităţii adopţiei.

Activităţile desfăşurate la lit. b), c) şi d) sunt destinate după caz, şi tutorelui copilului potrivit art. 6 alin. (2) din H.G. nr. 1442/2004.

4. Serviciul de stare civilă. Acest serviciu de stare civilă, competent potrivit legii, are unele atribuţii în materie de adopţie:

a) pe baza hotărârii judecătoreşti irevocabile de încuviinţare a adopţiei. serviciul de stare civilă competent întocmeşte, în condi-

ţiile legii, un nou act de naştere al copilului, în care adoptatorii vor fi trecuţi ca fiind părinţii săi fireşti. Vechiul act de naştere se va păstra, menţionându-se pe marginea acestuia întocmirea noului act [art. 53 alin. (5) din Legea nr. 273/2004 şi art. 26 din Legea nr. 119/1996].

b) În actele de stare civilă se înscriu menţiunile cu privire la modificările intervenite în starea civilă a persoanei, în anumite cazuri, între care adopţia, desfacerea, încetarea sau anularea adopţiei [art.44 lit. d) din Legea nr. 119/1996].

36.2 Procedura în faţa instanţei judecătoreşti. Încuviinţarea adopţiei este de competenţa instanţelor judecătoreşti (art. 34 din Legea nr. 273/2004). Se pot deosebi următoarele aspecte:

Instanţele judecătoreşti române sunt competente să judece cererile prevăzute de prezenta lege dacă cel puţin una dintre părţi are domiciliul în România [art. 61 alin. (1) din Legea nr. 273/2004].

Instanţele judecătoreşti române sunt exclusiv competente să judece procesele privind încuviinţarea deschiderii procedurii adopţiei interne, încredinţarea în vederea adopţiei şi încuviinţarea adopţiei dacă cel ce urmează a fi adoptat are domiciliul în România şi este cetăţean român sau străin fără cetăţenie [art. 61 alin. (2)].

1) Competenţa jurisdicţională materială pentru încuviinţarea adopţiei. Potrivit art. 61 alin. (3) din Legea 273/2004, cauzele privitoare la încuviinţarea adopţiei se judecă în primă instanţă de către tribunale. În acest fel, având în vedere gradul instanţei competente, care are mai multe posibilităţi de informare decât judecătoria, există o garanţie în plus pentru evitarea erorilor privind încuviinţarea adopţiei în interesul superior al adoptatului (în acelaşi sens era şi O.U.G. nr. 25/1997 spre deosebire de Legea nr. 11/1990 care prevedea că cererea pentru încuviinţarea adopţiei se introduce la judecătoria în raza căruia domiciliază cel care adoptă).

2) Competenţa teritorială. Cererile prevăzute de Legea nr. 273/2004 sunt de competenţa tribunalului în a cărui rază teritorială se află domiciliul adaptatului. Cauzele pentru care judecarea cărora nu se poate determina instanţa competentă să judecă de Tribunalul Bucureşti (art. 61 alin.3 din Legea nr. 273/2004). Prin

urmare, instanța teritorială competentă este determinată după domiciliul copilului ce urmează a fi adoptat, ca şi în cazul reglementării anterioare dată prin O.U.G.nr. 25/1997, cu modificările şi completările ulterioare. Deci în prezent competența teritorială este în raport de domiciliul adoptatorului, aşa cum s-a arătat, afară de cazul în care nu se poate stabili instanța competentă după domiciliul adoptatului, situație în care este competent Tribunalul Bucureşti.

3) Atribuțiile instituției de judecată. Instanța competentă are următoarele atribuții cu privire la încuviințarea deschiderii procedurii adopției interne, încredințarea în vederea adopției şi încuviințarea adopției:

- Deschiderea procedurii adopției naționale se face numai de către instanța judecătorească şi numai după realizarea de către aceasta a unui control riguros asupra demersurilor efectuate în vederea reintegrării copilului în familia naturală sau lărgită. Astfel, pe baza planului individualizat de protecție, aşa cum acesta este reglementat prin Legea nr. 272/2004 privin protecția şi promovarea dreptului copilului, direcția în a cărui rază teritorială se află domiciliul copilului efectuează demersuri pentru reintegrarea copilului în familie sau, după caz, pentru plasamentul copilului în familia extinsă sau substitutivă [art. 22 alin. (1) din Legea nr. 273/2004]. Planul individualizat de protecție poate avea ca finalitate adopția internă dacă demersurile pentru reintegrarea copilului în familie sau în familia lărgită au eşuat [art. 22 alin. (2) din Legea nr. 273/2004]. Această situație va fi verificată în mod riguros de către instanță.

Încuviințarea deschiderii procedurii adopției interne se face numai dacă: a) planul individualizat de protecție stabileşte necesitatea adopției interne; b) părinții copilului sau, după caz, tutorele îşi exprimă consimțământul la adopție, în condițiile legii [art. 23 alin. (1) din Legea nr. 273/2004]. În cazul în care instanța constată îndeplinirea condițiilor prevăzute mai sus şi apreciază că deschiderea procedurii adopției interne este în interesul superior al copilului va pronunța hotărârea judecătorească privind încuviințarea deschiderii procedurii adopției interne. Această hotărâre judecătorească irevocabilă produce anumite efecte în condițiile Legii nr. 273/2004.

- instanța va putea încuviința adopția decât după ce copilul a fost încredințat pentru o perioadă de 90 de zile persoanei sau familiei care dorește să-l adopte, astfel încât instanța să poată aprecia, în mod rațional, asupra relațiilor de familie care s-ar stabili dacă adopția ar fi încuviințată [art. 25 alin. (1) din Legea nr. 273/2004].

- instanța va verifica îndeplinirea condițiilor de fond și de formă, precum si lipsa impedimentelor la adopție. O atenție deosebită trebuie acordată verificării existenței consimțămintelor necesare adopției. În cazul copilului care împlinit 10 ani, consimțământul se va cere în instanță [art. 11 alin. (1) lit b)].

Spre deosebire de reglementarea anterioară, Legea nr. 273/2004 prevede păstrarea dreptului de a consimți la adopția copilului a părintelui decăzut din drepturile părintești sau a celui căruia i s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părintești.

Verificarea îndeplinirii cerințelor legale pentru adopție se face cu ajutorul actelor care însoțesc cererea de încuviințare a adopției, al celorlalte acte ale dosarului întocmit în faza prealabilă a judecății și al anchetei psihosociale a copilului, care se cere de instanță. Instanța poate administra orice probe admise de lege [art. 64 alin. (1)].

- după ce verifică îndeplinirea cerințelor legale pentru adopție, instanța este obligată să se pronunțe prin hotărâre de încuviințare sau de respingere a adopției.

4) **Aspecte procedurale.** Deosebim:

- Direcția în a cărei rază teritorială domiciliază copilul va sesiza, în termen de 30 de zile de la finalizarea demersurilor pentru reintegrarea copilului în familie sau în familia lărgită (în cazul în care aceste demersuri au eșuat), instanța judecătorească de la domiciliul copilului, pentru a se reînființa deschiderea procedurii adopției interne [art. 22 alin. (3)]. Hotărârea judecătorească irevocabilă prin care instanța admite cererea direcției produce următoarele efecte: a) drepturile și obligațiile părintești ale părinților firești sau, după caz, cele exercitate de persoane fizice sau juridice se suspendă; b) drepturile și obligațiile părintești sunt exercitate de către consiliul județean sau, după caz, consiliul local al sectorului municipiului București în a cărui rază teritorială domiciliază copilul [art 23 alin. (3)]. Prin excepție, efectele hotărârii

judecătoreşti prevăzute mai înainte, încetează de drept dacă, în termen de un an de la data rămânerii irevocabile a hotărârii, direcţia nu a identificat o persoană sau familie corespunzătoare pentru copil şi nu a iniţiat procedurile prevăzute de Legea nr. 273/2004 în vederea realizării unei adopţii interne [art. 23 alin. (4)].

- În termen de 30 de zile de la data rămânerii definitive şi irevocabile a hotărârii judecătoreşti prin care s-a încuviinţat deschiderea procedurii adopţiei interne, direcţia în a cărei rază teritorială teritorială se află domiciliul copilului efectuează demersurile necesare identificării celui mai potrivit adoptator sau celei mai potrivite familii adoptatoare pentru copil [art. 26 alin. (1)]. Încredinţarea în vederea adopţiei nu este necesară în anumite cazuri prevăzute de Legea nr. 273/2004. Încredinţarea în vederea adopţiei se dispune de către instanţa judecătorească de la domiciliul copilului pentru o perioadă de 90 zile (art. 28). Instanţa va pronunţa o hotărâre judecătorească irevocabilă de încredinţare în vederea adopţiei. În cazul existenţei unor motive de natură să împiedice finalizarea procedurii de adopţie, instanţa poate revoca sau, după caz, prelungii măsura încredinţării. Hotărârea prin care instanţa de fond dispune revocarea sau prelungirea încredinţării este executorie de drept [art. 32 alin. (2)].

- Cererea de încuviinţare a adopţiei este însoţită de actele prevăzute de art. 35 alin. (2). Cererea de încuviinţare a adopţiei poate fi introdusă direct de către adoptator sau familia adoptatoare (în situaţia adopţiei persoanei majore dacă adoptatorul sau familia adoptatoare a crescut-o în timpul minorităţii sale şi în situaţia adopţiei copilului de către soţul părintelui firesc sau adoptiv), în toate celelalte cazuri cererea de încuviinţare a adopţiei putând fi introdusă fie de către adoptator sau familia adoptatoare, fie de către direcţia de la domiciliul acestora, la sfârşitul perioadei de încredinţare în vederea adopţiei sau după caz, la împlinirea termenelor pentru adopţia copilului când nu este necesară încredinţarea [art. 35 alin. (1)].

- Instanţa judecătorească va admite cererea de încuviinţare a adopţiei numai dacă, pe baza probelor administrate, şi-a format convingerea că adopţia este în interesul superior al copilului [art. 37 alin. (1)].

- Instanța poate administra orice probe admise de lege [art. 64 alin. (1)].

- Cererile prevăzute de Legea nr. 273/2004 sunt scutite de taxa de timbru şi se soluționează cu celeritate (art. 62).

- Cererile de deschidere a procedurii adopției interne, cererile de încredințare a copilului în vederea adopției şi cererile de încuviințare a adopției se judecă în primă instanță, potrivit regulilor prevăzute de Cartea III – Dispoziții generale privitoare la procedurile necontencioase din Codul de procedură civilă, cu excepțiile prevăzute de Legea 273/2004 [art. 61 alin. (4)].

- Hotărârile prin care se soluționează cererile menționate nu sunt supuse apelului. Aceste hotărâri sunt supuse recursului după care devin irevocabile. Exercitarea recursului suspendă executarea [art. 61 alin. (5)].

- Potrivit art 63 alin. (1) cererile privind adopția se soluționează de complete specializate ale instanței judecătoreşti, în camera de consiliu, cu participarea obligatorie a procurorului. Prezentarea de către direcție a raportului de anchetă socială privind copilul este obligatorie (în cazul reglementării anterioare nu se prevedea expres acest lucru, aşa încât instanța noastră supremă s-a pronunțat în sensul că în cererile referitoare la adopție este obligatorie efectuarea anchetei sociale).

- Judecarea cererilor referitoare la deschiderea procedurii adopției interne a copilului se face cu citarea părinților fireşti ai copilului sau, după caz, a tutorelui şi a direcției în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului [art. 63 alin. (2)].

- Judecarea cererilor de încredințare a copilului în vederea adopției interne, precum şi a celor de încuviințare a adopției se face cu citarea direcției în a cărei rază teritorială se află domililiul copilului, a direcției în a cărei rază teritorială domiciliază adoptatorul sau familia adoptatoare şi a persoanei sau familiei adoptatoare [art. 63 alin. (3)].

- Judecarea cererilor de încuviințare a adopției internaționale se face cu citarea direcției în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului, al personei sau familiei adoptatoare, precum şi a Oficiului Român pentru Adopții (art. 63 alin. 4).

- Judecarea cererilor de încuviințare a adopției persoanei majore de către adoptatul sau familia adoptatoare care a crescut-o

în timpul minorității sale, se face cu citarea adoptatorului sau a familiei adoptatoare şi a copilului [art. 63 alin. (5)].

- Judecarea cererilor de încuviințare a adopției copilului de către soțul părintelui firesc sau adoptiv, se face cu citarea adoptatorului şi a părinților fireşti ai adoptatului [art. 63 alin. (5)].

- La judecarea cererii referitoare la deschiderea procedurii adopției interne a copilului, precum şi a cererii de încredințare în vederea adopției, ascultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie, iar la încuvințarea adopției copilului care a împlinit vârsta de 10 ani i se va solicita consimțământul [art. 64 alin. (2)].

- Opinia copilului exprimată la judecarea cererilor prevăzute de Legea nr. 273/2004 va fi luată în considerare şi i se va acorda importanța cuvenită, avându-se în vedere vârsta şi gradul acestuia de maturitate. În situația în care instanța hotărăşte în contradictoriu cu opinia exprimată de copil, aceasta este obligată să motiveze rațiunile care au condus la înlăturarea opiniei copilului [art. 64 alin. (3)].

5) Înregistrarea adopției. Pe baza hotărârii judecătoreşti irevocabile de încuviințare a adopției, serviciul de stare civilă competent întocmeşte, în condițiile legii, un nou act de naştere al copilului, în care adoptatorii vor fi trecuți ca fiind părinții săi fireşti. Vechiul act de naştere se va păstra, menționându-se pe marginea acestuia întocmirea noului act [art. 53 alin. (5)]. În noul act de naştere al copilului, ca loc al naşterii se trece denumirea unității administrative teritoriale unde işi are sediul autoritatea administrației publice locale care întocmeşte actul (Legea nr. 119/2004). Problema care se poate ridica este aceea de a şti care este serviciul de stare civilă competent pentru întocmirea noului act de naştere al copilului, în condițiile în care instanța competentă teritorial pentru încuviințarea adopției este cea de la domiciliul adoptatului [art. 61 alin. (3) din Legea nr. 273/2004], iar Legea actelor de stare civilă nr. 119/1996 prevede în art. 26 alin. 1 că serviciul de stare civilă competent este cel în a cărui rază teritorială se găseşte domiciliul adoptatorului sau unde îşi are sediul instituția de ocrotire în cazul copiilor aflați în îngrijirea acesteia (această problemă se ridică şi în cazul reglementării anterioare; redefinirea regimului juridic al adopției prin Legea nr. 273/2004 nu a rezolvat

această situație, de aceea propunem o reglementare prin text în cazul unei modificări a Legii nr. 119/1996). Dacă adoptatul este cetățean străin sau cetățean român cu domiciliul sau reședința în străinătate, serviciul competent este în raport de domiciliul adoptatului sau de sediul instituției de ocrotire pentru copiii aflați în îngrijirea acesteia. Astfel, și în cazul adopției internaționale trebuie avută în vedere o coordonare a textelor, întrucât noul regim juridic al adopției reglementat prin Legea nr. 273/2004 nu prevede posibilitatea adopției de către persoanele care au reședința pe teritoriul altui stat, spre deosebire de Legea nr. 119/1996 privind actele de stare civilă.

6) Competența jurisdicțională în cazul desfacerii și nulității adopției. Potrivit art. 61 alin. (3) din Legea nr. 273/2004, cererile prevăzute de prezenta lege (deci, și cererile de desfacere a adopției) urmează aceleași reguli de competență ca și pentru încuviințarea adopției, în sensul că sunt de competența tribunalului în a cărei rază teritorială se află domiciliul adoptatului. Cauzele pentru judecarea cărora nu se poate determina instanța competentă se judecă de Tribunalul București.

În ce privește nulitatea adopției (spre deosebire de reglementarea anterioară, în care nu există o prevedere expresă, situație în care competența materială și competența teritorială a instanței judecătorești în cazul nulității adopției, se determină potrivit dreptului procesual civil) se reglementează expres prin art. 61 alin. (3) că toate cererile prevăzute de Legea nr. 273/2004 (prin urmare și cererea de declarare a nulității adopției) urmează aceleași reguli de competență materială și competență teritorială.

7) Concluzii. Reglementarea nouă se deosebește de cea anterioară și în ce privește procedura în fața instanței de judecată.

De asemenea se constată că Legea nr. 273/2004 a preluat opiniile exprimate în literatura juridică și a ținut cont de unele soluții ale instanțelor judecătorești privind neajunsurile reglementării anterioare dată prin O.U.G. nr. 25/1997.

Capitolul III
NATURA JURIDICĂ A ADOPȚIEI ŞI INTERESUL DETERMINĂRII ACESTEIA

Secțiunea I
Natura juridică a adopției în contextul reglementării anterioare

1. Adopția presupune mai multe operații juridice. Încheierea sau formarea adopției necesită săvârşirea mai multor operații juridice: a) actele juridice ale persoanelor chemate să-şi exprime consimțământul în vederea adopției. O importanță deosebită în procesul formării adopției, care declanşează încredințarea copilului în vederea adopției, prezintă consimțământul persoanei sau familiei care doreşte să adopte [art. 9 alin. (1)]. Acest consimțământ trebuie exprimat în formă autentică; b) actele autorităților publice sau private autorizate, care constituie cerințe legale pentru încheierea adopției. În acest sens, menționăm cu deosebire atestatul eliberat de Comisia pentru protecția copilului, avizul favorabil pentru încheierea adopției eliberat de către aceeaşi autoritate publică, încredințarea copilului în vederea adopției către persoana sau familia care doreşte să adopte, confirmarea Comitetului Român pentru Adopții din care să rezulte îndeplinirea procedurilor şi termenelor prevăzute de art. 11, 12 şi 13 din Ordonanța de urgență nr. 25/1997, transmiterea cererii pentru adopție a persoanei sau familiei care doreşte să adopte, instanței judecătoreşti competente pentru încuviințarea adopției, transmitere care se face de Comitetul Român pentru Adopții, prin intermediul serviciului public specializat pentru protecția copilului sau a unui organism privat autorizat. Toate aceste acte ale autorităților menționate sunt prealabile încuviințării adopției dar fac parte din procesul sau din ansamblul operațiilor juridice necesare încheierii adopției, adică încuviințării adopției; c) încuviințarea adopției de către instanța de judecată competentă, în conformitate cu o procedură şi potrivit unor condiții anume prevăzute de lege.

Operațiile juridice menționate se săvârşesc în momente diferite şi într-o anumită ordine. În toate cazurile, actele juridice ale persoanelor chemate să-şi exprime consimțământul în vederea

adopției, cu excepția consimțământului copilului care a împlinit 10 ani și care se ia de către instanța de judecată, preced încuviințarea adopției de către instanța de judecată. Aceste acte juridice preced și actele autorităților chemate să-și îndeplinească obligațiile privind încheierea adopției, care sunt, în majoritate, acte de natură administrativă. Consimțământul părinților poate fi revocat în anumite condiții, iar uneori nu se cere, încheierea adopției putându-se face fără acesta. Uneori, între operațiile juridice menționate poate trece o anumită perioadă de timp, în care pot să intervină schimbări în ceea ce privește condițiile de fond, impedimentele sau condițiile de formă pentru adopție.

2. Adopția este un act juridic complex[1].

Rezultă că adopția nu se poate încheia decât prin îndeplinirea celor trei categorii de operații juridice, dar fiecare din acestea este un element esențial al adopției. Pe de altă parte, fiecare categorie din cele trei menționate are o natură juridică deosebită. Actele juridice ale persoanelor chemate să consimtă pentru adopție sunt acte de dreptul familiei, actele autorităților cu atribuții în domeniul adopției sunt, în general, acte de natură administrativă, iar actul de încuviințare a adopției de către instanța judecătorească este de drept procesul civil. În acest prim sens, adopția este un act juridic complex, reprezentând totalitatea operațiilor de natură juridică diferită, dar privite în unitatea lor, adică adopția încheiată, care ca atare necesită îndeplinirea cerințelor legale examinate și produc anumite efecte juridice. Prin urmare, lipsa impedimentelor la adopție și condițiile de fond se referă la actul juridic complex al adopției și tot astfel efectele adopției sunt ale actului juridic complex al adopției.

---

[1] În acest sens, Ion P. Filipescu, *op. cit.*, p. 394. În unele cazuri, actul administrativ dobândește și trăsăturile unui act juridic specific altei ramuri de drept, iar regimul său juridic devine un regim mixt, normele care definesc acest regim juridic formând o instituție juridică complexă de drept administrativ și dreptul familiei. (Antonie Iorgovan, Ion Muraru, Dorel Mustețea, *Legalitatea actelor administrative*, București, Ed. Politică, 1985, p. 52). Vz. și Ion Deleanu, *Controlul deciziilor autorității tutelare*, în R.R.D., nr. 12, 1987, p. 35. Pentru natura procedurii adopției, V. Stoica și M. Ronea, *Natura juridică și procedura specifică adopției*, în Dreptul nr. 2, 1993, p. 31-43.

În al doilea sens, adopția este un act juridic complex care presupune o anumită procedură, dintre care una administrativă și cealaltă jurisdicțională, se formează deci în timp, cu intervenția mai multor autorități, fiecare cu atribuțiile sale, care fiecare poate și trebuie analizat separat, deoarece fiecare act îndeplinit în realizarea unei atribuții produce efecte specifice în ansamblul procedurii de încheiere a adopției.

În sfârșit, s-a pus problema naturii juridice a procedurii judiciare pentru încuviințarea adopției, considerându-se că aceasta este o procedură necontencioasă, grațioasă[1], care prezintă anumite particularități în raport cu procedura contencioasă.

Reglementarea procedurii necontencioase este făcută prin art. 331-337 și art. 339 C. proc. civ.

Procedura necontencioasă se aplică cererilor pentru dezlegarea cărora este nevoie de mijlocirea instanței fără însă să se urmărească stabilirea unui drept potrivnic față de o altă persoană (art. 331 C. proc. civ.). Procedura necontencioasă se aplică și în cazurile în care legea dă în căderea președintelui Instanței luarea unor măsuri cu caracter necontendos (art. 339 C. proc. civ.).

Procedura necontencioasă reglementată de art. 331-338 din C. proc. civ. se întregește cu dispozițiile de procedură contencioasă în măsura în care nu sunt potrivnice naturii necontencioase a cererii [art. 338 alin. (1) C. proc. civ.]. Pe de altă parte, măsurile necontencioase cu privire la care legea prevede o procedură specială rămân supuse dispozițiilor speciale, care se vor întregi cu cele prevăzute de art. 331-338 și 339 C. proc. civ. în acest sens, este reglementarea specială privind judecarea cererii de încuviințare a adopției.

De aceea, s-a precizat că procedura necontencioasă în materia adopției prezintă anumite particularități[2]. Astfel: a) cererea persoanei sau familiei care dorește să adopte se transmite instanței competente de către Comitetul Român pentru Adopții, prin

---

[1] Gerard Cornu, *op. cit.*, p. 376, 378; V. Stoica, M. Ronea, *op. cit*, în Dreptul nr. 2/1993, p. 31-43; G. Boroi, D. Rădescu, *Codul de procedură civilă comentat și adnotat*, Ed. All, București, 1995, p. 603-608; V.M. Ciobanu, *Tratat teoretic și practic de procedură civilă*, Ed. Național, București, 1996, p. 23.

[2] Gerard Cornu, *op. cit.*, p. 378.

intermediul serviciului specializat pentru protecția copilului sau a organismului privat autorizat [art. 14 alin. (1)]; b) instanța soluționează cauza în camera de consiliu, în complet format din doi judecători special desemnați de ministrul justiției [art. 18 alin. (1)]; c) judecata cererii se face cu citarea autorităților şi persoanelor prevăzute de art. 18 alin. (2) din Ordonanța de urgență nr. 25/1997; d) consimțământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani se cere în instanță [art. 8 alin. (4)]; e) instanța cere raportul referitor la ancheta psihosocială a copilului [art. 18 alin. (5)]; f) hotărârile în cauzele având ca obiect încuviințarea adopției nu sunt supuse apelului [art. 15 alin. (3)]; aceste hotărâri sunt supuse recursului [art. 20 şi art. 15 alin. (3)]; rezultă că aceste hotărâri produc efecte dacă sunt irevocabile.

Rezultă din cele arătate că instanța de judecată competentă exercită un control de legalitate şi unul de oportunitate privind interesul superior al adopției, care constituie şi finalitatea acesteia. Procedura administrativă urmăreşte aceeaşi finalitate.

Adopția este un actjuridic complex şi în sensul particularităților pe care le pre-zintă procedura administrativă şi procedura judiciară necontencioasă.

Adopția produce efecte juridice de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătoreşti [art. 1 alin. (2)].

3. Alte opinii:

A. O altă părere, pe baza reglementării anterioare, este în sensul că adopția este o operațiune juridică bazată pe juxtapunerea unor acte unilaterale de voință care dă naştere raporturilor de rudenie civilă, în condițiile legii şi între persoanele prevăzute de lege.[1] Adopția poate lua înfățişarea unui act unilateral colectiv constituit dintr-un fascicul de declarații unilaterale de voință[2]. Adopția nu este un acord de voințe, neputându-se accepta părerea că aceasta este un act juridic complex, deoarece nu reuşeşte să concilieze natura adopției (convențională) cu efectele adopției. Dacă se defineşte adopția ca un acord de voințe, se deformează con-

---

[1] Marieta Avram, *Filiația. Adopția națională şi internațională*, Ed. All Beck, Bucureşti, 2001, p. 124-125.

[2] *Ibidem.p.* 124.

ceptul clasic de contract sau se inventează un acord de voințe care nu este contract. Acordul de voințe, care nu este contract, ci opera doctrinei nu ține, practic, nici de esența nici de natura adopției.

Această părere nu este în afară de critică.

În primul rând, nu se poate pune semnul egalității între contract şi acordul de voințe. Orice contract este un acord de voințe, dar nu orice acord de voințe este un contract. Astfel, de exemplu, căsătoria este un acord de voințe ale viitorilor soți, consimțământul viitorilor soți nefiind două acte juridice unilaterale, la care ar urma să se adauge actul unilateral al ofițerului de stare civilă, dar acest acord de voințe nu este un contract, având o natură juridică proprie, specifică, iar efectele căsătoriei nu sunt determinate de părți prin acordul lor de voințe, ci sunt determinate de lege, acordul soților nefiind decât condiția pentru a se produce efectele prevăzute de lege, care nu se limitează numai la părți, deoarece, ca urmare a căsătoriei, se modifică starea civilă a părților supusă principiului indivizibilității stării civile, opozabilă tuturor, *erga omnes.*

Adopția este supusă, de asemenea, unei reglementări speciale. Atât încheierea adopției, cât şi efectele acesteia nu urmează regulile încheierii şi ale efectelor contractului, ceea ce înseamnează că nu este un contract.

Adopția produce efecte care sunt în întregime prevăzute de lege, efecte prin care se realizează interesul superior al adoptatului. Prin încheierea adopției, persoanele chemate să consimtă la adopție vor să se producă efectele adopției care sunt în întregime prevăzute de lege, inclusiv în raporturile dintre ele, deci părtile urmăresc prin încheierea adopției să se constituie între ele raporturi juridice, dar acestea sunt prevăzute de lege, nu de acestea.

În al doilea rând, dacă adopția este o operațiune juridică, un act juridic în sensul de *negotium,* bazată pe acte juridice unilaterale, deci distinctă de acestea, care este mecanismul de formare, de încheiere a acestei operațiuni juridice, ce rol are încuviințarea instanței judecătoreşti, ce încuviințează aceasta, încuviințează actele de voință unilaterale, sau încuviințează adopția, cum prin încuviințarea actelor unilaterale de voință apare efectul, care este o operațiune juridică? Dacă adopția este un fascicul de acte ju-

ridice unilaterale, însemnează că efectele adopției sunt supuse dispozițiilor legale care reglementează efectele actelor juridice unilaterale ce stau la baza adopției? Care sunt aceste dispoziții legale? Dacă efectele adopției nu sunt supuse dispozițiilor legale privind efectele contractului, însemnează că nu sunt supuse nici dispozițiilor legale ce reglementează efectele acestor acte unilaterale.

În concluzie, părerea respectivă nu poate fi primită. Adopția este supusă unui regim juridic în întregime stabilit de lege, care însă se aplică pe baza actelor juridice în vederea adopției, şi care toate împreună exprimă caracterul sau natura juridică a adopției ca fiind un act juridic complex. Această părere se pare că a fost împărtăşită şi de instanța noastră supremă, care în considerentele deciziei de îndrumare nr. 2/1967 arată că decizia de încuviințare a înfierii (azi adopției), „nu are numai un caracter de act administrativ, ci alcătuieşte un tot indisolubil cu actul civil al înfierii, cu care împreună creează raporturi civile de rudenie prevăzute de Codul familiei" şi că „în cazul înfierii constatarea sau pronunțarea nulității nu are ca obiect principal desființarea actului administrativ, ci a unui act complex care produce consecințe ce ies din sfera raporturilor administrative şi se situează în sfera celor civile".[1]

Tot astfel, pe baza reglementării Codului familiei privind adopția s-a spus că adopția ia naştere prin intermediul a două acte juridice distincte şi anume: un act juridic de dreptul familiei, numit actul adopției, care cuprinde consimțămintele necesare potrivit legii la adopție; un act juridic individual de drept administrativ, numit decizia de încuviințare a adopției, care cuprinde aprobarea actului de către organul potrivit legii.[2]

B. O altă părere, pe baza reglementării anterioare a adopției, este în sensul că adopția este un act juridic de dreptul familiei supus încuviințării instanței de judecată[3], deoarece determinant

---

[1] Decizia de îndrumare nr. 2/1967 cu privire la organul în drept să constate sau să pronunțe nulitatea înfierii, C.D., 1967, p. 21.

[2] Ioan Albu, *Dreptul familiei*, Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1975, p. 266.

[3] Al. Bacaci, C. Hageanu, V. Dumitrache, *Dreptul familiei*, Ed. All Beck, Bucureşti, 1999, p. 194.

pentru conținutul ei este consimțământul persoanelor prevăzute de lege şi că acesta stă la baza constituirii familiei adoptive, tot aşa cum familia firească este rezultatul consimțământului viitorilor soți, cuprins în actul juridic al căsătoriei. Se mai arată că încuviințarea sau autorizarea unor acte juridice de drept civil, de drept comercial sau de dreptul familiei, prin decizii ale unor autorități ale administrației publice sau prin hotărâri judecătoreşti, nu este de natură a schimba caracterul acestor acte.

În acelaşi sens şi anume că adopția este un act de dreptul familiei, deoarece aceasta nu este posibilă decât cu îndeplinirea unor condiții de fond şi de formă specifice şi că adopția se încuviințează de instanța judecătorească, după ce îşi exercită atribuțiile de control al legalității şi de apreciere a oportunității adopției, prin prisma interesului superior al copilului[1], iar intervenția în procedura adopției a autorității publice - administrative şi judiciare - este cerută de lege.

4. Opinii exprimate pe baza reglementării prin Codul familiei. Problema naturii juridice a adopției s-a ridicat şi înainte de Legea nr. 11/1990 privind adopția, în prezent abrogată, avându-se în vedere reglementarea existentă atunci, adică aceea dată de Codul familiei privind adopția, şi această reglementare fiind abrogată în prezent.

Părerile exprimate au fost următoarele:

a) adopția presupune două operații juridice şi anume actul juridic al părților în vederea adopției şi încuviințarea acestui act, după caz, de către autoritatea tutelară sau de către instanța de judecată; adopția este un act juridic complex[2].

b) adopția este un act de drept administrativ, deoarece efectele ei se produc de la data încuviințării de către autoritatea tutelară competentă[3]. În această părere se supraapreciază actul de încuviințare şi se reduce actul de voință al părinților la o condiție cerută de lege pentru validitatea actului adopției, la un act prelimi-

---

[1] Gabriel Lupşan, *Dreptul familiei*, Ed. Junimea, Iaşi, 2001, p. 196.

[2] Ion P. Filipescu, *op. cit.*, p. 391 şi 392.

[3] Emil Puşcariu, *Notă* la dec. civ. nr. 6648 din 9 decembrie 1957, a fostului Trib. reg. Craiova, în L.P., nr. 11, 1958, p. 105.

nar care urmează să fie ratificat de autoritatea competentă prin încuviințare.

c) adopția este un act de dreptul familiei, care se analizează în consimțământul părților, decizia de încuviințare a adopției fiind numai o condiție cerută de lege pentru formarea acestui act[1]. În această părere se supraapreciază actul de voință al părților. În sprijinul acestei opinii se arată că dispozițiile Codului familiei califică consimțământul părților la adopție drept actul juridic al adopției, iar decizia organului competent ca încuviințare a adopției. Aceste calificări legale corespund rolului pe care operațiile juridice, care fac obiectul lor, îl au în formarea juridică a adopției. În această părere se mai arată și că adopția produce efecte de la data încuviințării de către organul competent are semnificația că eficacitatea actului adopției este subordonată unei condiții legale, și anume încuviințarea acestui act de către organul competent.

Rezultă că fiecare din ultimele două păreri accentuează pe unul din cele doua acte, subapreciind însemnătatea celuilalt, deși, la data respectivă, așa cum s-a arătat, ele valorează adopție numai împreună.

Secțiunea a II-a
Natura juridică a adopției în contextul reglementării actuale

Cu toate că Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției se deosebește în multe privințe de reglementarea anterioară dată prin O.U.G. nr. 25/1997, nu influențează și nu modifică natura juridică a adopției[2]. Dimpotrivă, actuala reglementare întărește opinia prezentată mai înainte, potrivit căreia adopția este un act juridic complex prin îndeplinirea celor trei categorii de operații juridice (care se mențin și potrivit Legii nr. 273/2004), dar fiecare

---

[1] Ion Rucăreanu, *op. cit.*, p. 200; I. Albu, *Dreptul familiei*, București, Ed. Didactică și Pedagogică, 1975, p. 268.

[2] O altă părere, pe baza reglementării actuale, este în sensul că adopția este un act de dreptul familiei, considerându-se în același timp că teza adopției, ca act juridic complex, nu este lipsită de substanță. Vz., Al. Bacaci, V.C. Dumitrache, C. Hageanu, *Dreptul familiei*, Ed. All Beck, București, 2005, p. 223.

din acestea este un element esențial al adopției. Pe de altă parte, fiecare categorie din cele trei menționate are o natură juridică deosebită.

Astfel, în cazul în care legiuitorul ar fi dorit să modifice natura juridică a adopției, ar fi putut să prevadă în cadrul Capitolului I - Dispoziții generale din Legea nr. 273/2004 că adopția este un contract ori o operațiune juridică bazată pe juxtapunerea unor acte unilaterale de voință, ori un act juridic de dreptul familiei supus încuviințării instanței de judecată, etc.

Prin urmare, nu putem primi celelalte opinii privind natura juridică a adopției nici în contextul Legii nr. 273/2004.

Totodată, având în vedere că potrivit Legii nr. 273/2004 adopția este considerată o operațiune juridică (fiind înlăturată expresia de măsură de protecție a drepturilor copilului, prevăzută de O.U.G. nr. 25/1997; adopția continuă să fie o măsură de protecție a copilului, acesta rezultând din alte dispoziții legale) putem accepta această nouă terminologie, așa încât adopția să fie considerată fie un act juridic complex, ori o operațiune juridică complexă. Dar, orice act juridic este o operațiune juridică.

În cele ce urmează, vom întări opinia privind complexitatea naturii juridice a adopției, prezentată în cadrul Secțiunii I, dar având în vedere prevederile actuale ale Legii nr. 273/2004.

5. Adopția presupune mai multe operații juridice. Încheierea adopției necesită săvârşirea mai multor operații juridice: a) actele juridice ale persoanelor chemate să-şi exprime consimțământul în vederea adopției. Consimțământul trebuie exprimat în fața instanțelor judecătoreşti, iar în anumite cazuri prin act notarial; b) actele autorităților publice, care constituie cerințe legale pentru încheierea adopției (atestatul eliberat de direcția generală de asistență socială şi protecția copilului, înregistrarea în Registrul național pentru adopții a datelor referitoare la adoptator sau familia adoptatoare, române şi străine, cele referitoare la copii pentru care a fost deschisă procedura adopției interne, etc). Toate aceste acte ale autorităților publice sunt prealabile încuviințării adopției dar fac parte din procesul încuviințării adopției; c) încuviințarea deschiderii procedurii adopției interne, încredințarea în vederea adopției şi încuviințarea adopției de către instanța judecătorească competentă,

în conformitate cu o procedură şi potrivit unor condiţii anume prevăzute de lege.

Operaţiile juridice menţionate se săvârşesc în momente diferite şi într-o anumită ordine. Uneori, între operaţiile juridice menţionate poate trece o anumită perioadă de timp, în care pot să intervină schimbări în ceea ce priveşte condiţiile de fond, impedimentele sau condiţiile de formă pentru adopţie.

6. Adopţia continuă să fie un act juridic complex. Rezultă că adopţia nu se poate încheia decât prin îndeplinirea celor trei categorii de operaţii juridice, dar fiecare din acestea este un element esenţial al adopţiei. Pe de altă parte, fiecare categorie din cele trei menţionate are o natură juridică deosebită. Actele juridice ale persoanelor chemate să consimtă pentru adopţie sunt acte care privesc relaţiile de familie (de dreptul familiei), actele autorităţilor cu atribuţii în domeniul adopţiei sunt, în general, acte de natură administrativă, iar actele privind încuviinţarea deschiderii procedurii adopţiei interne, încredinţarea în vederea adopţiei şi încuviinţarea adopţiei de către instanţa judecătorească sunt de drept procesual civil.

În acest prim sens, adopţia este un act juridic complex, reprezentând totalitatea operaţiunilor de natură juridică diferită, dar privite în ansamblul lor, adică adopţia încheiată, care ca atare necesită îndeplinirea cerinţelor legate şi produc anumite efecte juridice. Prin urmare, lipsa impedimentelor la adopţie şi condiţiile de fond se referă la actul juridic complex al adopţiei şi tot astfel efectele adopţiei sunt ale actului juridic complex al adopţiei.

În al doilea sens, adopţia este un act juridic complex care presupune o anumită procedură, dintre care una administrativă şi cealaltă jurisdicţională, se formează deci în timp, cu intervenţia mai multor autorităţi, fiecare cu atribuţiile sale, care fiecare poate şi trebuie analizat separat, deoarece fiecare act îndeplinit în realizarea unei atribuţii produce efecte speciale specifice în ansamblul producerii de încheiere a adopţiei.

În sfârşit, în privinţa problemei naturii juridice a procedurii juridice pentru încuviinţarea adopţiei, nu mai există nici un dubiu că aceasta este o procedură necontencioasă, care prezintă anumite

particularități în raport cu procedura contencioasă [așa cum rezultă din art. 61 alin. (4) din Legea nr. 273/2004].

Prin urmare, instanța de judecată competentă exercită un control de legalitate și unul de oportunitate privind interesul superior al adopției, care constituie și finalitatea acesteia. Procedura administrativă urmărește aceeași finalitate.

Adopția este un act juridic complex și în sensul particularităților pe care le prezintă procedura administrativă și procedura judiciară necontencioasă.

Secțiunea a III-a
Interesul determinării naturii juridice a adopției

7. La ce moment trebuie îndeplinite cerințele legale pentru adopție. Condițiile de fond și lipsa impedimentelor la adopție, așa cum le-am arătat, trebuie îndeplinite la data săvârșirii fiecărei operații juridice, care împreună formează actul juridic complex al adopției, de exemplu, când se exprimă consimțământul, se eliberează atestatul sau se ia măsura încredințării copilului în vederea adopției.

Această soluție se întemeiază pe ideea că instanța de judecată încuviințează actele juridce în vederea adopției în procesul de formare al acesteia, ceea ce însemnează că acele acte juridice trebuie să fie făcute în mod valabil, deși numai ele, fără încuviințarea instanței nu valorează încă adopție. Or, condițiile de valabilitate ale actelor juridice nu se pot aprecia decât la data încheierii acelor acte.

Pe de altă parte, adopția nu este nici rezultatul numai al încuviințării instanței judecătorești și de aceea nu este posibil a considera că se poate încheia adopția prin încuviințarea instanței de judecată a unui act ori a unor acte care s-au săvârșit fără respectarea cerințelor legale de la data săvârșirii acestora.

Așadar, adopția este un act juridic complex, care necesită săvârșirea mai multor operații juridice, dintre care ultima, adică încuviințarea de către instanța de judecată desăvârșește pe precedentele.

Condițiile de fond și lipsa impedimentelor la adopție, fiind cerințe legale pentru încheierea adopției ca act juridic complex,

trebuie îndeplinite şi la data încuviinţării de către instanţa judecătorească. Soluţia se impune deoarece la această dată se îndeplinesc condiţiile legale pentru încheierea adopţiei ca act juridic complex. Totodată, instanţa judecătorească va admite cererea de încuviinţare a adopţiei, numai dacă, pe baza probelor administrate, şi-a format convingerea că adopţia este în interesul superior al copilului [art. 37 alin. (1), din Legea nr. 273/2004].

Prin urmare, condiţiile de fond şi lipsa impedimentelor la adopţie trebuie îndeplinite atât la data săvârşirii oricăruia dintre actele juridice prealabile încuviinţării adopţiei de către instanţa de judecată. Neîndeplinirea acestor cerinţe legale la una din datele întocmirii actelor juridice menţionate opreşte instanţa de judecată să încuviinţeze adopţia ca act juridic complex.

Aceasta se poate întâmpla în următoarele situaţii:

a) La data săvârşirii actului juridic, de exemplu, manifestarea consimţământului de către persoana sau familia adoptatoare şi părinţii fireşti ai copilului sau tutorele, s-au respectat toate condiţiile de fond, însă până la data încuviinţării de către instanţă, se schimbă împrejurările, în sensul că ele nu mai sunt îndeplinite: de exemplu, înăuntrul termenului de 30 de zile în care se poate revoca consimţământul părintelui firesc al copilului sau, după caz, tutorele, o rudă a acestuia cere să i se încredinţeze copilul, în vederea adopţiei, când se acordă prioritate, neadaptarea copilului pe perioada încredinţării. În aceste situaţii, instanţa nu ar putea încuviinţa adopţia.

O problemă ridicată în literatura juridică în contextul reglementării anterioare dată prin O.U.G. nr. 25/1997, este aceea de a şti ce se întâmplă dacă, exprimarea consimţământului în vederea adopţiei, dar înainte de încuviinţarea adopţiei de către instanţă, decedează cel ce urmează a fi adoptat sau cel ce vrea să adopte. Deosebim:

- Dacă cel ce urmează a fi adoptat decedează, adopţia nu mai poate fi încuviinţată, deoarece nu se vede cum ar mai putea fi utilizat interesul acestuia, căci scopul principal al adopţiei este creşterea şi educarea adoptatului. Pentru acelaşi motiv, adopţia nu ar putea fi încuviinţată de către instanţă, nici în cazul în care cel care ar fi urmat să fie adoptat are descendenţi;

- Dacă cel ce vrea să adopte a decedat, de asemenea, adopția nu poate fi încuviințată, deoarece nu se vede cum s-ar mai putea realiza finalitatea adopției. Ar însemna, în caz contrar, că adopția poate da naştere unui raport juridic, deşi în momentul naşterii acestuia nu există decât una dintre părțile lui. De asemenea, principalul efect al adopției – dobândirea drepturilor şi îndatoririlor părinteşti de către adoptator – nu s-ar mai putea realiza. Dat fiind că decesul celui ce urma să adopte are loc înainte ca adopția să se încuviințeze, înseamnă că succesiunea se deschide înainte de data încheierii adopției. Prin urmare, la această dată, nu mai există nici patrimoniul celui ce urma să adopte. Pe de altă parte, moştenitorii acestuia nu ar putea avea obligația de întreținere prevăzută de art. 96 C.fam., deoarece textul presupune încheierea unei adopții, apoi, decesul adoptatorului, pe când situația la care ne referim presupune mai întâi producerea decesului celui care urma să adopte şi apoi încheierea adopției. În sfârşit, interesul adoptatului sub aspectul relațiilor personale şi al creşterii şi educării sale, în sensul că el ar putea găsi în familia adoptatorului o atmosferă de familie, de care are nevoie şi pe care o poate găsi mai bine decât în altă parte, nu poate justifica încheierea adopției, în situația pe care o avem în vedere, deoarece interesul adoptatului ar depinde de familia adoptatorului, care nu se vede cum ar avea obligația, chiar dacă s-ar fi încheiat adopția, de a asigura acest interes. Totul ar depinde de o situație de fapt, şi anume atitudinea pe care familia adoptatorului ar avea-o față de viitorul adoptat. Această atitudine s-ar realiza în interesul adoptatului cu mijloace materiale ale membrilor acestei familii şi nu cu ale adoptatorului, care au încetat pe data decesului său, prin trecerea lor, pe cale succesorală, la moştenitori şi aceasta anterior adopției. În aceste condiții, interesul adoptatului ar putea fi realizat mai degrabă, dacă este cazul, prin adopția acestuia de către un membru al familiei adoptatorului. Dar aceasta este o situație diferită de aceea pe care o avem în vedere.

În cazul în care cel ce ar urma să fie adoptat este major, cu atât adopția nu poate fi încuviințată de către instanță, dacă, până

la data încuviinţării, cel ce urma să adopte, care consimţise la adopţie, a decedat[1].

În cazul în care ridicăm aceleaşi probleme şi în contextul reglementării actuale dată prin Legea nr. 273/2004, opiniem că se aplică soluţiile menţionate mai înainte.

b) La data săvârşiri actului juridic în vederea adopţiei nu s-au respectat toate condiţiile de fond ale adopţiei, ori au existat impedimente la adopţie peste care s-a trecut, însă, până la data încuviinţării acestui act de către instanţă, acestea s-au schimbat, în sensul că la data încuviinţării instanţei sunt îndeplinite toate cerinţele amintite pentru încheierea adopţiei. În această situaţie urmează a se considera că nu se poate da încuviinţarea instanţei atât potrivit reglementării anterioare dată prin O.U.G. nr. 25/1997, cât şi celei actuale dată prin Legea nr. 273/2004. Părţile vor putea săvârşi, însă, din nou actul juridic în vederea adopţiei. Prin urmare, există posibilitatea încheierii adopţiei[2].

În ceea ce priveşte momentul în care trebuie îndeplinite cerinţele legale ale adopţiei, s-au mai exprimat şi alte păreri potrivit reglementării Legii nr. 11/1990 (în prezent abrogată).

Astfel, într-o opinie[3], consimţământul şi capacitatea persoanelor chemate să consimtă la adopţie se apreciază la momentul în care şi-au exprimat voinţa lor în vederea încheierii

---

[1] Cu privire la adopţiile şi înfierile încuviinţate înainte de punerea în aplicare a Codului familiei: acestea rămân supuse legilor în vigoare la data când au fost încuviinţate numai în ceea ce priveşte validitatea lor. În privinţa celorlalte aspecte sun supuse dispoziţiilor Codului familiei, de la data intrării lui în vigoare (art. 9 Decretul nr. 32 din 1954). Înfiatul, anterior Codului familiei, dobândeşte numele înfietorului, fără a folosi şi vechiul nume, dacă nu a cerut în acest sens încuviinţarea autorităţii tutelare (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 581 din 3 aprilie 1963, în J.N. nr. 4, 1964, p. 172). Cererile pentru încuviinţarea adopţiei pe rolul instanţelor la data intrării în vigoare a Ordonanţei de urgenţă nr. 25/1997, vor fi soluţionate potrivit reglementării în vigoare la data introducerii cererii [art. 27 alin. (2) din Ordonanţa de urgenţă nr. 25/1997].

[2] În sensul că adopţia este posibilă chiar dacă a decedat adoptatorul, când viitorul adoptat este minor, vz.: A. Stegărescu, R. Petrescu, E. Popescu, *Efectele consimţământului dat de înfietor*, în L.P., nr. 1, 1961, p. 69-70; Tudor R. Popescu, *op. cit., Dreptul familiei.* Tratat, Bucureşti, Ed. Didactică şi Pedagogică, 1965, vol. II, p. 136.

[3] Tudor R. Popescu, *op. cit.*, vol. II, p. 133-135.

adopției, deoarece această manifestare este un act juridic. În același moment se analizează și vârsta minorului pentru a ști dacă trebuie să i se ia consimțământul. Toate celelalte cerințe legale pentru încheierea adopției trebuie îndeplinite în momentul încuviințării. Prin urmare, în această părere, se distinge între cerințele legale ale adopției, unde trebuie îndeplinite în momentul actului juridic, iar altele în momentul încuviințării de către organul competent.

Într-o altă opinie[1], se consideră că în primul moment trebuie îndeplinite numai condițiile privitoare la capacitatea și consimțământul părților, și nu ale tuturor persoanelor chemate să consimtă la adopție. În acest sens, soțul celui ce urmează a adopta, nefiind parte la adopție, nu este necesar ca și consimțământul său să existe la momentul încheierii adopției, care, în această părere, se reduce la actul părților, act de dreptul familiei, încuviințarea organului competent având numai semnificația că eficacitatea actului adopției este subordonată unei condiții legale, anume: încuviințarea organului competent. Restul condițiilor de fond ar urma deci să fie îndeplinite în momentul încuviințării organului competent.

[1] I. Rucăreanu, *op.* cit., p. 221-222.

Capitolul IV
EFECTELE ADOPȚIEI

Secțiunea I
Filiația și rudenia civilă (prin adopție).

1. Distincția între filiație și rudenia civilă. Legea nr. 273/2004 prevede în art. 1 că adopția creează legătura de filiație între adoptator și adoptat, precum și legături de rudenie între adoptat și rudele adoptatorului, iar art. 50 alin. (2) prevede că, prin adopție se stabilesc filiația între adoptat și cel care adoptă, precum și legături de rudenie între adoptat și rudele adoptatorului. În legătură cu aceste texte se ridică următoarele probleme:

a) textele nu prevăd expres că descendenții adoptatului sunt în raporturi de filiație cu adoptatorul ori de rudenie cu acesta. Soluția afirmativă se impune, deoarece în sens larg, filiația desemnează un șir neîntrerupt de nașteri care leagă o persoană de un strămoș al ei[1], un șir neîntrerupt de persoane între care faptul nașterii a stabilit legătura de la părinte la copil[2]. În sens restrâns, filiația este raportul de descendență dintre un copil și fiecare din părinții lui. Dar, rudenia în linie directă este aceea dintre persoane care coboară unele din altele, fie în mod nemijlocit, în sensul că persoana este copilul celeilalte, fie în mod mijlocit, indirect, în sensul că persoanele respective nu sunt născute una din alta, dar între ele există un șir neîntrerupt de nașteri, un șir de persoane între care s-a stabilit prin faptul nașterii, legătura de la părinte la copil. Sunt rude în linie directă tatăl, fiul, nepotul de fiu (dacă textele folosesc noțiunea de filiație în sens restrâns, atunci descendenții adoptatului sunt rude în linie directă cu adoptatorul).

b) textele nu prevăd expres că descendenții adoptatului devin rudă cu rudele adoptatorului. Soluția se impune în sens afirmativ, deoarece numai astfel rudenia creată prin adopție este asimilată cu rudenia firească, iar un text care să prevadă, din acest punct de vedere, contrariul nu există. Prin urmare, descendenții adoptatului devin rudă cu rudele adoptatorului. Față de ascendenții adoptato-

---

[1] T. R. Popescu, *op.* cit. vol. II, p. 7.
[2] P. Anca, *Rudenia în dreptul...*, p. 8.

rului, descendenții adoptatului sunt rude în linie directă descendentă.

Pe de altă parte, soluția afirmativă se impune şi având în vedere art. 50 alin. (4) din Legea nr. 273/2004 care prevede că, impedimentul la căsătorie izvorât din rudenie există, potrivit legii, atât între adoptat şi descendenții acestuia, pe de o parte, şi rudele sale fireşti, pe de altă parte, cât şi între adoptat şi descendenții acestuia, pe de o parte, şi persoanele cu care a devenit rudă prin efectul adopției, pe de altă parte. Deşi textul foloseşte termenul „persoanele", acestea nu pot fi decât rudele adoptatorului. Prin urmare, se poate desprinde şi din acest text faptul că, descendenții adoptatului devin rudă prin efectul adopției cu rudele adoptatorului.

Față de cele arătate, însemnă că rudenia care se stabileşte prin adopție, dacă termenul de filiație este folosit în sens restrâns, există între adoptat şi descendenții lui, pe de o parte, şi rudele adoptatorului, pe de altă parte.

Reglementarea anterioară dată prin O.U.G. nr. 25/1997 prevedea că adopția stabileşte filiația între cel care adoptă şi copil, precum şi rudenia dintre copil şi rudele adoptatorului [art. 1 alin. (1), în prezent abrogat]. Deci putem spune că, cu excepția dispozițiilor art. 50 alin. (4), nu există deosebiri esențiale între reglementarea actuală şi cea anterioară, din acest punct de vedere.

2. Asimilarea filiației şi rudeniei din adopție cu filiația şi rudenia firească. În principiu există această asimilare. În privința unora din efectele juridice produse în cele două situații există, însă, unele deosebiri. Astfel:

a) recunoaşterea unui copil din afara căsătoriei, după ce acesta a decedat, de către tatăl său, se poate face numai dacă acel copil a lăsat descendenți fireşti [art. 57 alin. (1) C. fam.]; recunoaşterea nu poate avea loc dacă acel copil are descendenți, prin adopție;

b) soțul care a contribuit la întreținerea copilului celuilalt soț este obligat să continue a acorda întreținerea copilului, cât timp acesta este minor, însă numai dacă părinții săi fireşti, nu şi cei prin adopție, au murit, sunt dispăruți ori sunt în nevoie [art. 87 alin. (1) C. fam.];

c) cel care a luat un copil spre creştere, fără a întocmi formele cerute pentru adopţie, are obligaţia să-l întreţină, cât timp copilul este minor, însă numai dacă părinţii fireşti, deci nu şi cei adoptivi, au murit, sunt dispăruţi ori sunt în nevoie [art. 88 alin. (1) C. fam., abrogat prin Legea nr. 272/2004];

d) donaţia nu se revocă în condiţiile art. 836 C. civ., dacă, ulterior acesteia, donatorul a adoptat un copil, deoarece acestă categorie de copii nu se include în enumerarea limitativă a textului menţionat (copil din căsătorie, cel din afara căsătoriei, fie chiar postum)[1].

3. Relaţiile dintre adoptat şi părinţii săi fireşti şi rudele acestora. Potrivit art. 50 alin. (3) din Legea nr. 273/2004, în momentul stabilirii filiaţiei prin adopţie, rudenia firească dintre adoptat şi descendenţii săi, pe de o parte, şi părinţii săi fireşti şi rudele acestora, pe de altă parte, încetează. (cu excepţia adopţiei copilului de către soţul părintelui firesc sau adoptiv, caz în care încetarea raporturilor de rudenie se aplică numai în raport cu părintele firesc şi rudele părintelui firesc care nu este căsătorit cu adoptatorul). În legătură cu acest text, se impun următoarele precizări:

a) data producerii ori stabilirii filiaţiei prin adopţie (sau data când adopţia produce efecte) este dată rămâneri irevocabile a hotărâri judecătoreşti de încuviinţare a adopţiei, adică aceeaşi când se stabileşte filiaţia prin adopţie, deci cele două date se suprapun, încetează o filiaţie şi începe alta, adică cea prin adopţie [art. 50 alin. (1)-(3) din Legea nr. 273/2004];

b) descendenţii adoptatului nu se mai află în raporturi de rudenie firească cu părinţii fireşti ai adoptatului, pe aceeaşi dată cu încetarea filiaţiei fireşti ai adoptatului. Soluţia se impune din art. 50 alin. (3) şi art. 53 alin. (5) care prevede că se întocmeşte un nou act de naştere adoptatului, în care adoptatorii vor fii trecuţi ca fiind părinţi săi fireşti, desigur cu consecinţele care rezultă din aceasta. Pe de altă parte, potrivit principiului simetriei, descendenţii adoptatului devin rude în linie directă cu adoptatorul şi încetează

---

[1] Trib. jud. Vâlcea, dec. civ. nr. 1384 din 26 decembrie 1981, în R.R.D., nr. 11, 1982, p. 62.

rudenia firească în linie directă cu părintele firesc, față de care încetează filiația adoptatului;

c) descendenții adoptatului încetează de a mai fi rudă cu rudele părintelui său firesc, devenind rudă cu rudele părintelui adoptiv;

d) față de O.U.G. nr. 25/1997 (în prezent abrogată) cât şi față de noua reglementare, nu se mai pune problema dacă adoptatorul are dreptul de a moştenii pe adoptat, răspunsul fiind afirmativ şi dacă părintele firesc are dreptul de al moşteni pe adoptat, răspunsul fiind negativ; această problemă s-a pus în cazul adopției cu efecte restrânse.

În consecință, drepturile şi îndatoririle izvorâte din filiația între adoptat şi descendenții săi, pe de o parte, şi părinții fireşti rudele acestora încetează. Se menține însă impedimentul la căsătorie rezultând din rudenia firească [art. 50 alin. (4) din Legea nr. 273/2004].

Putem spune că, şi față de cele arătate mai sus, nu există deosebiri esențiale între reglementarea anterioară şi cea actuală.

Secțiunea a II-a
Drepturile şi îndatoririle părinteşti

4. Trecerea drepturilor şi îndatoririlor părinteşti de la părinții fireşti asupra părinților adoptivi. În cazul reglementării anterioare, acest efect se producea în cazul adopției unei persoane care nu a dobândit capacitate deplină de exercițiu[1], de regulă, minorul. Adoptatul intră în familia adoptatorului, locuieşte la acesta, care este dator să-l crească şi să-l educe pentru a se putea integra în societate. De aceea, este normal ca drepturile şi îndatoririle părinteşti să treacă de la părinții fireşti la cei adoptivi. Soluția rezultă din art. 22 alin. (4) din O.U.G. nr.25/1997, care prevedea că la desfacerea adopției părinții fireşti redobândesc

[1] Dacă o persoană a adoptat copilul fără ştiința şi voința soțului său, în lipsa acestuia de la domiciliu, iar, ulterior, adopția a fost anulată, obligația de întreținere subzistă în sarcina acelei persoane care a luat copilul pentru al creşte, dar nu şi în sarcina soțului (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 475 din 21 martie 1978, în R.R.D. nr. 9, 1978, p. 60).

drepturile şi îndatoririle părinteşti, dacă nu se decide o altă măsură de protecţie a copilului, ceea ce înseamnă că le-au pierdut prin efectul adopţiei. În acelaşi sens, art. 97 alin. (1) C. fam. dispune că ambii părinţii au aceleaşi drepturi şi îndatoriri faţă de copiii lor minori, fără a deosebi după cum aceştia sunt din căsătorie, din afara căsătoriei ori adoptaţi. În consecinţă, prevederile stabilite pentru ocrotirea minorului prin titlul III, capitolul I din Codul familiei erau aplicabile şi copilului adoptat.

S-a decis că adoptatul dobândeşte un drept locativ propriu. Devenind major, adoptatul nu poate fi evacuat, chiar dacă părintele adoptatului se mută în casă proprie sau ca urmare a căsătoriei încheiată ulterior[1].

Părinţii fireşti nu rămân complet dezinteresaţi de soarta copilului. Se admitea că ei au dreptul de a cere desfacerea adopţiei, dacă aceasta este în interesul minorului.

Noua reglementare prin Legea nr. 273/2004 prevede expres că adoptatorul are faţă de copilul adoptat drepturile şi îndatoririle părintelui firesc faţă de copilul său [art. 51 alin.(1)], precum şi adoptatul are faţă de adoptator drepturile şi îndatoririle de orice natură pe care le are o persoană faţă de părinţii săi fireşti (art. 51 alin. 3).

De asemenea, se mai prevede că, la încetarea adopţiei părinţii fireşti ai copilului redobândesc drepturile şi îndatoririle părinteşti dacă instanţa nu decide instituirea tutelei sau a altor măsuri de protecţie specială a copilului, în condiţiile legii [art. 59 alin. (2)]. Adopţia încetează prin desfacerea sau ca urmare a declarării nulităţii acesteia (art. 54).

5. Adopţia de către soţ a copilului firesc al celuilalt soţ. O situaţie deosebită există în cazul în care cel care adoptă este soţul părintelui firesc al adoptatului. Potrivit art. 51 alin. (2) din Legea nr. 273/2004, în această situaţie, având în vedere relaţiile dintre soţi şi în scopul unităţii familiei, drepturile şi îndatoririle părinteşti aparţin adoptatorului şi părintelui firesc căsătorit cu acesta. Ei le vor exercita în conformitate cu prevederile art. 97 şi urm. C. fam.

---

[1] I. Mihuţă, *Probleme de drept din practica pe 1970 a Tribunalului Suprem*, secţia civilă, în R.R.D., nr. 8, 1971, p. 108 şi urm.

În acelaşi sens, era şi reglementarea anterioară prin art. 13 din O.U.G. nr. 25/1997 care dispunea că, drepturile şi îndatoririle părinteşti aparţin celui care adoptă şi părintelui căsătorit cu acesta[1].

6. Decăderea adoptatorului din drepturile părinteşti. Părinţii adoptatori – sau numai unul dintre ei – pot fi decăzuţi din drepturile părinteşti dacă sănătatea ori dezvoltarea fizică a copilului adoptat este primejduită prin felul de exercitare a drepturilor părinteşti, prin purtarea abuzivă sau neglijenţa gravă în îndeplinirea îndatoririlor de părinte, ori dacă educarea, învăţătura sau pregătirea profesională a copilului minor nu se fac în spirit de devotament faţă de România (art. 109 C. fam.). Decăderea ambilor adoptatori din drepturile părinteşti sau decăderea adoptatorului din aceleaşi drepturi, în cazul în care există un singur adoptator, nu înseamnă desfacerea adopţiei.

Această soluţie este în interesul adoptatului, căci decăderea se poate ridica de către instanţa judecătorească în condiţiile art. 112 C. fam.

În cazul decăderii ambilor adoptatori din drepturile părinteşti ori a decăderii adoptatorului din aceleaşi drepturi când există un singur adoptator, instanţa judecătorească ce pronunţă decăderea

---

[1] În acest caz, înseamnă că legăturile de rudenie dintre părintele firesc (al cărui soţ adoptă) şi copilul său şi copilul său adoptat de către celălalt soţ se menţin. Pe cale de consecinţă, ar urma că adoptatul continuă să se afle în raporturi de rudenie firească cu rudele părintelui său. Ar însemna deci că, în mod practic, legăturile de rudenie firească încetează, în cazul pe care-l avem în vedere, numai faţă de un singur părinte şi rudele acestuia. În această interpretare, adoptatul are aceeaşi situaţie cu ceea a copilului firesc, deoarece el este rudă cu rudele fiecăruia dintre părinţii săi (din care unul este firesc şi unul adoptator cu efecte depline). Dacă se consideră că rămâne rudă numai cu părintele său (al cărui soţ l-a adoptat), se ajunge la rezultatul că el (adoptatul) devine rudă cu toate rudele părintelui adoptator, dar nu este rudă cu nici una din rudele părintelui firesc al cărui soţ la adoptat. Vz.: Al. Ţiclea, *Consideraţii privind înfierea copilului celuilalt soţ*, în Dreptul nr. 6, 1991, p.41 şi urm. O situaţie deosebită este aceea în care adoptatul are filiaţia stabilă numai faţă de un soţ şi este adoptat de celălalt soţ. Nu se ridică nici o problemă în acestă situaţie.

trebuie să decidă cu privire la exercițiul drepturilor părinteşti pe timpul cât durează decăderea.

Această soluție era dată prin asimilare de către reglementarea anterioară prin art. 22 alin. (4) din O.U.G. nr. 25/1997 şi este prevăzută şi de reglementarea actuală prin art. 59 alin. 2 din Legea nr. 273/2004, care prevede că la încetarea adopției (desfacerea sau declararea nulității),părinții fireşti ai copilului redobândesc drepturile şi îndatoririle părinteşti, numai dacă instanța nu decide instituirea tutelei sau a altor măsuri de protecție specială a copilului, în condițiile legii. Aceasta înseamnă că instanța poate decide o astfel de măsură de protecție a copilului şi în cazul decăderii adoptatorilor ori a adoptatului din drepturile părinteşti.

În cazul în care numai unul dintre adoptatori este decăzut din drepturile părinteşti, celălalt adoptator va avea singur exercițiul acestor drepturi.

O problemă care se ridică (care exista şi în cazul reglementării anterioare prin O.U.G. nr. 25/1997 şi O.U.G. nr. 26/1997) este aceea a delimitării cazurilor în care intervine decăderea din drepturile părinteşti şi acela în care intervine plasamentul copilului în regim de urgență. Într-adevăr, potrivit art. 64 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 (care a abrogat O.U.G. nr. 26/1997), plasamentul copilului în regim de urgență este o măsură de protecție specială, cu caracter temporar, care se stabileşte în situația copilului abuzat sau neglijat, precum şi în situația copilului găsit sau a celui abandonat în unități sanitare, iar direcția generală de asistență socială şi protecția copilului poate decide plasamentul copilului în regim de urgență la o persoană sau familie, un asistent maternal sau un serviciu de tip rezidențial licențiat în condițiile legii. Pe de altă parte, art. 109 C. fam. prevede că dacă sănătatea sau dezvoltarea fizică a copilului este primejduită prin felul de exercitare a drepturilor părinteşti, prin purtare abuzivă sau prin neglijență gravă în îndeplinirea îndatoririlor de părinte, ori dacă educarea, învățătura sau pregătirea profesională a copilului nu se fac corespunzător, instanța judecătorească, la cererea autorității tutelare, va pronunța decăderea părintelui din drepturile părinteşti. Unele cauze sunt formulate asemănător, deşi sancțiunile sau consecințele sunt diferite. Astfel, se face vorbire de abuz şi neglijență, dar consecințele sunt diferite. Desigur, se va institui mai întâi plasamentul în

regim de urgență, care produce unele efecte, printre care şi suspendarea de drept a exercițiului drepturilor părinteşti, dar până când existența judecătorească ca decide cu privire la menținerea sau înlocuirea acestei măsuri şi cu privire la exercitarea drepturilor părinteşti [art. 64 alin. (3) din Legea nr. 272/2004]. Deci, ulterior luări acestei măsuri de protecție se va cere şi decăderea din drepturile părinteşti, caz în care instanța va decide [art.66 alin. (2) din Legea nr. 272/2004].Deci, ulterior luării acestei măsuri de protecție se va cere şi decăderea din drepturile părinteşti, caz în care instanța va decide [art. 66 alin. (2) din Legea nr. 272/2004]. Acest tip de plasament se deosebeşte de plasamentul la o persoană sau familie, asistent maternal ori un serviciu de tip rezidențial ce se ia în cazul în care dezvoltarea sau integritatea morală a copilului sunt periclitate datorită unor motive independente de voința părinților.

7. Adoptatorii divorțați. Dacă soții adoptatori divorțează, se aplică, în privința relațiilor dintre ei şi minorul adoptat, prin asemănare, prevederile legale cu privire la desfacerea căsătoriei pentru cazul când există copii minori (art. 42-44 C. fam.).

Secțiunea a III-a
Numele de familie al adoptatului

8. Numele dobândit de adoptat. Prin adopție, adoptatul dobândeşte numele de familie al adoptatorului. Dacă adopția se face de doi soți şi aceştia au nume comun, adoptatul dobândeşte acest nume. Se procedează în acelaşi fel şi în cazul în care un soț adoptă copilul celuilalt soț (ambii soți având nume comun). Dacă soții nu au un nume de familie comun, ei sunt obligați să declare instanței judecătoreşti care încuviințează adopția numele pe care adoptatul urmează să-l poarte [art. 53 alin. (1) şi (2) din Legea nr. 273/2004].

În acelaşi sens, era şi reglementarea anterioară.

Legea nr. 273/2004 prin art. 53 alin. (3) mai prevede că, pentru motive temeinice, instanța, încuviințând adopția, la cererea adoptatorului sau familiei adoptatoare şi cu consimțământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani, poate dispune schimbarea prenumelui copilului adoptat. Textul nu arată în ce constau aceste

motive temeinice, ceea ce înseamnă că sunt lăsate la aprecierea instanței.

9. Schimbarea numelui de familie al adoptatorului. În situația în care soții adoptatori își schimbă numele de familie[1] adoptatul minor dobândește și el numele de familie schimbat al adoptatorilor, dacă soții sau înțeles în acest sens și s-a făcut cerere de schimbare a numelui minorului. Pentru minor, cererea de schimbare a numelui de familie se face, după caz, de către părinții adoptatori sau, cu încuviințarea autorității tutelare, de către tutore. Cererea se semnează și de către copil dacă a împlinit 14 ani. În cazul în care părinții adoptatori nu se înțeleg cu privire la schimbarea numelui de familie al părinților adoptivi sau, pentru motive temeinice și separat.

Dacă unul dintre soții adoptatori își schimbă numele de familie, soții se pot înțelege cu privire la numele de familie al minorului care urmează a fi purtat, în care scop se va face cererea de schimbare a numelui copilului. În caz de neînțelegere a soților în această privință, va hotărî autoritatea tutelară. Schimbarea numelui de familie al unuia dintre soți nu are efect asupra numelui de familie al celuilalt soț-

În toate situațiile organul competent, propune, motivat, președintelui consiliului județean, respectiv primarului general al municipiului București, emiterea dispoziției de admitere sau de respingere a cererii de schimbare a numelui, în termenul stabilit de lege.

10. Numele soțului adoptat. O.U.G. nr. 25/1997 nu prevedea ce nume va lua soțul care are nume comun cu celălalt soț, dar care este adoptat în timpul căsătoriei. Astfel, în legătură cu art. 28 C. fam. se punea întrebarea se a știi ce nume va lua soțul care are nume comun cu celălalt soț, dar care este adoptat în timpul căsătoriei. Soțul adoptat rămâne cu numele comun; el nu dobândește

---

[1] În condițiile O.G. nr. 41/2003 privind dobândirea și schimbarea pe cale administrativă a numelor persoanelor fizice (care a abrogat Decretul nr. 975/1968 cu privire la nume), cu modificările și completările ulterioare, aduse prin Legea nr. 323/2003 și O.U.G. nr. 50/2004.

deci, numele adoptatului. În cazul în care celălalt soț consimte, soțul adoptat poate dobândi numele de familie al adoptatorului. Dacă soțul adoptat rămâne cu numele comun, iar căsătoria se desface prin divorț, acel soț, nu va lua numele pe care l-a avut înainte de căsătorie, în sensul art. 40 alin. (3) C. fam., ci numele adoptatorului, deoarece trebuie să dispară toate urmele rudeniei fireşti[1]. Nimic nu se opune ca fostul soț adoptat să poarte după divorț, în condițiile art. 40 alin. (1) şi (2) C. fam., numele comun din timpul căsătoriei, deci nu numele adoptatorului. Soțul supraviețuitor adoptat rămâne cu numele comun, reluând numele adoptatorului (după decesul celuilalt soț).

Legea nr. 273/2004 prin art. 53 alin. (4) prevede că, în cazul adopției unei persoane căsătorite care poartă un nume comun în timpul căsătoriei, soțul adoptat poate primi în timpul căsătoriei numele adoptatorului, cu consimțământul celuilalt soț, acordat în fața instanței care încuviințează adopția. În celelalte cazuri (menționate mai înainte) se vor aplica soluțiile arătate mai sus.

Secțiunea a IV-a
Domiciliul şi locuința adoptatului[2]

11. Domiciliul adoptatului. În această privință se vor aplica, prin asemănare, prevederile art. 97 alin. (1), art. 100 şi 102 C. fam. şi cele ale art. 14 din Decretul nr. 31/1954. În consecință, domiciliul minorului adoptat este la părinții adoptatori sau acela dintre adoptatori la care locuieşte. Minorul adoptat încredințat de instanța judecătorească unei a treia persoane are domiciliul la adoptatori, iar dacă aceştia au domicilii separate şi nu se înțeleg la care dintre ei va avea domiciliul copilul adoptat, decide instanța judecătorească[3]. În cazul în care numai unul dintre părinții adoptatori reprezintă

---

[1] I. Deleanu, *op. cit.*, p. 145. În sens contrar, fostul Trib. rai. Gherla, sent. civ. nr. 515 din 1966. În sensul că adoptatul major căsătorit nu poate să-şi schimbe numele prin adopție, ci numai pe cale administrativă, V. P., în Dreptul nr. 1, 1992, p. 102.

[2] Cu privire la distincția dintre cele două noțiuni, vz.: E. Barasch, I. Nestor, S. Zilberstein, *op. cit.*, p. 147.

[3] La stabilirea domiciliului copilului minor din căsătorie, când părinții sunt separați în fapt, se ține seama de interesul minorului. În situația mai multor

pe adoptat sau îi încuviințează actele, domiciliului adoptatului este la acel părinte.

Pe durata încredințării copilului în vederea adopției, domiciliul acestuia se află la persoana sau familia căreia i-a fost încredințat [art. 30 alin. (1) din Legea nr. 273/2004].

Pe toată durata plasamentului ori plasamentului în regim de urgență, domiciliul copilului se află, după caz, la persoana, familia, asistentul maternal sau la serviciul de tip rezidențial care îl are în îngrijire (art. 59 din Legea nr 272/2004).

Prin urmare, dacă ar fi vorba de un adoptat care ar fi dat în plasament ori în plasament în regim de urgență, în condițiile Legii nr 272/2004, domiciliul copilului este diferit decât în cazul încredințării acestuia de către instanța de judecată.

12. Locuința adoptatului. În ceea ce privește locuința minorului adoptat, acesta este la părinții săi. Dacă soții adoptatori nu locuiesc împreună, aceştia decid la care dintre ei va locui copilul. În caz că părinții adoptatori nu cad la învoială, decide instanța judecătorească, ținând seama de interesele copilului după ce ascultă pe părinți şi pe copil, dacă acesta a împlinit vârsta de 10 ani. Autoritatea tutelară poate da încuviințarea adoptatului minor, la cererea acestuia, după împlinirea vârstei de 14 ani, să aibă locuința pe care o cere desăvârşirea învățăturii sau pregătirii profesionale (art. 102 C. fam.).

---

copii, separarea lor trebuie să constituie o măsură extremă (Trib. Jud. Hunedoara, dec. civ. nr. 517 din 9 mai 1978, în R.R.D., nr. 1, 1979, p. 56). Pentru criteriul stabilirii domiciliului, acesta constând într-un complex de împrejurări, Trib. Suprem, dec. civ. nr. 1019 din 25 mai 1977, în C.D. 1978, p. 127. Soluția se aplică, prin asemănare, şi adoptatului.

Secțiunea a V-a
Cetățenia adoptatului

13. Dobândirea cetățeniei române prin adopție. În conformitate cu Legea nr. 21/ 1991 privind cetățenia română[1], minorul (persoana sub 18 ani) străin sau fără cetățenie adoptat de un cetățean român sau adoptat de doi soți cetățeni români dobândește cetățenia română. Dacă unul dintre soții adoptatori este cetățean român, cetățenia adoptatului se decide de adoptatori, de comun acord. În caz de neînțelegere, instanța competentă să încuviințeze adopția decide asupra cetățenie adoptatului.

14. Pierderea cetățeniei române prin adopție. Minorul cetățean român, adoptat de un cetățean străin, pierde cetățenia română, dacă, după caz, adoptatorii sau adoptatorul solicită aceasta în mod expres şi dacă adoptatul este considerat, potrivit legii străine, că a dobândit cetățenia străină (art. 29 din Legea nr 21/1991).

Totodată, Legea nr 273/2004 prin art. 50 alin. 5, prevede că, efectele adopției internaționale, precum şi efectele în cazul anulării adopției internaționale asupra cetățenie adoptatului sunt cele prevăzute de Legea cetățeniei române nr 21/1991, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

15. Schimbarea cetățeniei adoptatului. Schimbarea cetățeniei române de către adoptator produce asupra cetățeniei române a adoptatului aceleaşi efecte ca şi în cazul părinților fireşti.

De asemenea, dobândirea cetățeniei române de către adoptator, produce efecte asemănătoare asupra cetățeniei adoptatului, ca şi în cazul părinților fireşti.

---

[1] Legea cetățeniei române nr. 21/1991, republicată în M. Of. nr. 98/2000, a fost modificată prin O.U.G. nr. 167/2001. Legea nr 225/2002 aprobă O.U.G. nr. 167/2001 privind suspendarea aplicării prevederilor art. 35 din Legea cetățeniei române nr 21/1991, republicată. O.U.G. nr. 226/2002 modifică şi completează Legea cetățeniei române nr. 21/1991, republicată. De asemenea, Legea nr 248/2003, O.U.G. nr. 43/2003 şi Legea nr 405/2003 privind aprobarea O.U.G. nr. 43/2003, modifică şi completează Legea cetățeniei române nr. 21/1991, republicată.

Capitolul V
DESFIINȚAREA ŞI DESFACEREA ADOPȚIEI

Încetarea adopției poate avea loc prin desfacere sau ca urmare a declarării nulității acesteia (art. 54 din Legea nr 273/2004).

Secțiunea I
Desființarea adopției[1]

1. Adopția poate fi lovită de nulitate. S-ar fi putut considera că adopția nu este supusă cauzelor de nulitate absolută şi relativă, cunoscute în dreptul comun, deoarece în Codul familiei nu exista o reglementare specială cu privire la nulitatea adopției, aşa cum exista în materie de căsătorie. Ceva mai mult, Codul familiei reglementa prin art. 80, un caz de desfacere a adopției, caz care, potrivit dreptului comun, ar fi trebuit să fie de desființare a adopției (lipsa consimțământului părinților adoptatului[2]).

Soluția la care s-a ajuns, a fost aceea că nulitatea absolută sau relativă se aplică şi adopției în măsura în care Codul familiei nu deroga de la dreptul comun.

Într-adevăr, Codul familiei cuprinde o reglementare specială cu privire la nulitatea absolută şi cea relativă a căsătoriei, deoarece s-a voit să se deroge de la dreptul comun în materia nulității actelor juridice. Această derogare se explică prin specificul pe care-l reprezintă căsătoria. Codul familiei nu cuprindea o reglementare specială cu privire la nulitatea absolută şi cea relativă a adopției, deoarece nu s-a voit să se deroge de la dreptul comun în materia

---

[1] În sensul admiterii nulității adopției: Plen. Trib. Suprem, dec. nr. 16 din 20 iulie 1955, în C.D. 1955, vol, I. p. 243-244; Tudor R. Popescu, *op.* cit., vol. II, p. 109 şi urm., E. A Basarach, I. Nestor, S. Zilberstein, *op.* cit., p. 37 şi urm.; Sc. Şerbănescu, *op.* cit., p. 234; I. P. Filipescu, *op.* cit., p. 217; A. Petrescu, *Unele probleme referitoare la desființarea înfierii,* în A.U.B., s. ş. j., 1963, p. 49 şi urm.; de asemenea, practica judiciară la care ne referim mai departe, în text.

[2] Trib. Suprem, dec. civ. nr. 874 din 1954, în CD 1955, vol. I, p. 242-243.

nulității actelor juridice[1]. În măsura în care o asemenea derogare s-a voit, ea s-a desfăcut. Astfel, art. 80 C. fam. dispunea că adopția încheiată fără consimțământul părinților adoptatului putea fi desfăcută de către instanța judecătorească, la cererea oricăruia dintre părinți, dacă era în interesul copilului ca el să se întoarcă la aceştia, şi că, în cazul în care adoptatul a împlinit vârsta de 10 ani, i se va cere consimțământul. În mod obişnuit, lipsa consimțământului părinților adoptatului ar fi trebuit să fi fost sancționată cu nulitatea. În practică judecătorească s-a decis, de exemplu, că adopția încheiată fără consimțământul adoptatorului[2] sau al adoptatului minor peste 10 ani[3] este lovită de nulitate. Soluția este aceeaşi dacă s-a încuviințat adopția unei persoane majore, fără ca aceasta, în timpul minorității să fi fost crescută de către adoptator[4] sau dacă s-a încuviințat adopția între frați, precum şi în celelalte cazuri de nerespectare a condițiilor de fond şi a impedimentelor la adopție, în măsura în care un text expres nu prevede altfel. În acest sens, s-a decis că adopția poate fi anulată pentru vicii de consimțământ[5].

---

[1] Plen. Trib. Suprem, dec. civ. nr. 16 din 20 iulie 1955, p. 243 şi dec. civ. nr. 422 din 24 aprilie 1961, în J.N. nr. 4. 1963, p. 163.

[2] Trib. Suprem, col. civ. dec. nr. 2473 din 17 decembrie 1955, în L.P. nr. 5, 1956, p. 619.

[3] Trib. Suprem, col. civ., dec. r. 422 din 24 aprilie 1961, în J.N., r. 4, 1963, p. 163. În acelaşi sens este şi Trib. Suprem, dec. civ. nr. 1491 din 20 iunie din 1974, în I. G. Mihuță, Repertoriu... *1969-1975*, p. 44. De asemenea, nulitatea absolută poate fi invocată, după decesul adoptatorului, de către moştenitorii legali ai acestuia (Trib. jud. Hunedoara, dec. civ. nr. 5 din 9 iunie 1981, în R.R.D., nr. 3, 1982, p. 62).

[4] Fostul Trib. reg. Oltenia, dec. civ. nr. 6648 din 9 decembrie 1957, în L.P., nr. 11, 1958, p. 103, cu *notele* N. Şchiopu şi E. Puşcariu.

[5] Trib. Suprem, col. civ., dec. nr. 2473 din 14 decembrie 1955 în L.P., nr. 5, 1955, p. 619. Fictivitatea adopției există în cazul în care adopția a fost concepută ca mijloc de partajare a drepturilor şi îndatoririlor părinteşti între adoptatori şi părinții fireşti, fiind sancționată cu nulitatea (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 657 din 17 aprilie 1985, în R.R.D., nr. 1, 1986, p. 65). Dimpotrivă, împrejurarea că, la un an după data adopției, adoptatorul a încetat din viață şi faptul că după alți cinci - şase ani minorul a început să locuiască cu părinții fireşti nu justifică, prin ele însele, concluzia că adopția este fictivă (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 2628 din 24 noiembrie 1984, în R.R.D., nr. 10, 1985, p. 51). Adopția nu are o cauză nelegală când adoptatoarea a avut, la data

De asemenea, adopția unui copil care a fost recuperat de către adoptator, înainte de încheierea adopției, este lovită de nulitate absolută[1], deoarece un copil nu poate fi recunoscut și adoptat de către aceeași persoană.

În speță, întâi a intervenit recunoașterea și apoi adopția. Soluția este însă, aceeași adică nulitatea absolută a adopției, și în cazul în care adopția ar fi intervenit întâi și apoi recunoașterea, care poate privi chiar pe adoptat.

Prin decizia de îndrumare nr. 3 din 13 aprilie 1974 Plenul Tribunalului Suprem a stabilit[2] că este obligatoriu consimțământul soțului celui care adoptă. Neîndeplinirea acestei condiții de fond atrage nulitatea relativă a adopției încheiate. În consecință, acțiunea în nulitate se poate introduce numai de către soțul adoptatorului, nu poate acoperii nulitatea, prin renunțare expresă sau tacită, la exercitarea acțiunii în nulitate.

---

adopției, 70 ani, a adoptat o rudă de 17 ani, pe care a îndrăgit-o, având discernământul nealterat, chiar dacă a decedat la o lună de la încheierea adopției, în timp ce asista la un spectacol în care evolua adoptata (Trib. jud. Hunedoara, dec. civ. nr. 930 din 26 septembrie 1985, în R.R.D., nr. 6, 1986, p. 71). Pe de altă parte, în cazul în care mobilul adopției a fost de a crea minorei adoptate vocație succesorală (adoptatorul având 84 ani, iar adoptata 6 ani), adopția este nulă (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 2144 din 1985, pct. 22, în R.R.D., nr. 9, 1986, p. 65). În același sens, Trib. Suprem, dec. civ. nr. 2186 din 3 octombrie 1984, în R.R.D., nr. 7, 1985, p. 71. Împrejurarea că minorul și părinții lui au urmărit ca prin adopție să realizeze anumite avantaje materiale pentru adoptat nu poate să influențeze valabilitatea consimțământului adoptatorilor. De asemenea, comportarea adoptatului, în considerarea căreia au încheiat adopția, nu constituie un element determinant al consimțământului și deci lipsa lui nu poate fi socotită un viciu distructiv de voință (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 693 din 22 mai 1970, în I.G. Mihuță, *Repertoriu... 1969-1975*, p. 4). Eroarea, viciu de consimțământ, trebuie deosebită de eroarea-obstacol (adoptatorii, nelămuriți asupra naturii actului pe care l-au încheiat, au crezut că se încheie un contract de întreținere, și nu o adopție - fostul Trib. pop. Reghin, sent. civ. nr. 1223 din 1960, în V. Nicolaescu, T. Hentea, E. Popescu, *Autohtatea tutelară*, București, Ed. Științifică, 1956, p. 119). în sensul deosebirii între eroare, viciu de consimțământ și eroare-obstacol, vz. și I. Albu, *op. cit.*, p. 277 și Ion P. Filipescu, *Drept civil, Teoria generală a obligațiilor*, București, 1997, p. 34 și urm.

[1] Trib. Suprem, dec. civ. nr. 30 din 9 ianuarie 1973, în *C.D. 1974*, p. 262.

[2] În B.Of, III, nr. 142, din 1974.

S-a decis în sensul după care împrejurarea în care un copil crescut de adoptator de la vârsta de 11 ani a fost adoptat la data când el a împlinit vârsta de 51 ani nu este de natură să-şi justifice anularea adopției, chiar dacă adoptatorul la această dată are 71 ani, deoarece adopția reprezintă concretizarea, şi sub formă legală, a raporturilor existente între părinte şi copil[1]. În speță, adoptatorul fusese căsătorit cu mama adoptatei, aceasta din urmă fiind crescută de către adoptator de la vârsta de 11 ani. Adopția a intervenit după decesul soției adoptatorului şi mamă a adoptatei.

S-a admis şi nulitatea adopție pentru fictivitate[2]. În speță, bunicii, care locuiau cu fiul lor, au adoptat copii acestui, pentru a putea beneficia de o pensie de urmaş în cazul decesului bunicilor adoptatori.

În prezent, soluția este prevăzută de Legea nr. 273/2004, potrivit căreia, adopția este nulă, dacă a fost încheiată în alt scop decât cel al ocrotirii interesului superior al copilului, sau cu încălcarea oricăror condiții de fond sau de formă prevăzute de lege [art. 55 alin. (1)]. Cu toate acestea, instanța va putea respinge, cererea de declarare a nulității adopției, dacă va constata că menținerea adopției este în interesul celui adoptat [art. 55 alin. (2)]. Se observă că art. 55 alin. (2) derogă de la dreptul comun în privința nulității actelor juridice. Prin urmare, deşi poate exista o cauză care să justifice nulitatea absolută a adopției (de exemplu, nerespectarea unei condiții de fond prevăzute de lege), instanța poate respinge cererea de declarare a nulității adopției, dacă prin aceasta se apără interesul superior al copilului.

Potrivit art. 57 din Legea nr. 273/2004, acțiunea în declararea nulității adopției aparține oricărei persoane interesate. După dobândirea de către adoptat a capacității depline de exercițiu, acți-

---

[1] Trib. Suprem, dec. civ. nr. 529 din 25 martie 1976, în CD *1977*, p. 174.

[2] I. Mihuță, *Probleme de drept din practica pe anul 1976 a Sectiei civile a Tribunalului Suprem,* în R.R.D., nr. 9, 1977, p. 44. Adopția încuviințată cu nesocotirea naturii însăşi a instituției, în cu totul alte scopuri decât cel avut în vedere de lege, este nulă absolut: în speță, adoptatorii au urmărit realizarea unui profit prin munca ce urma a o depune adoptata în gospodăria lor, iar părinții ei fireşti au urmărit ca fiica lor să devină unica moştenitoare a adoptatorilor, care erau în vârstă de peste 70 ani (Trib. jud, Suceava, dec. civ. nr. 244 din 3 martie 1981, în R.R.D., nr. 11, 1981, p. 49).

unea aparține numai acestuia. Se observă că şi acestă prevedere, ultima sa parte derogă de la dreptul comun în materia nulității actelor juridice.

2. Nulitatea adopției este de competența tribunalelor. În reglementarea Codului familiei s-a pus problema organului competent în fața căruia se poate invoca nulitatea adopției[1]. Prin decizia de îndrumare nr. 2 din 17 februarie 1967, Plenul Tribunalului Suprem s-a oprit la soluția că organul competent să declare nulitatea adopției este, în toate cazurile, instanța judecătorească, fie că este vorba de voința al părinților, fie că este vorba de nulitatea hotărârii de încuviințare a adopției[2]. Prin Decretul nr. 52 din 31 ianuarie 1969, care a modificat unele dispoziții ale Codului de procedură civilă s-a consacrat aceeaşi soluție, cu precizarea că, având în vedere importanța materiei, competența aparține în primă instanță, tribunalului [art. 2 pct. 1 lit. d) C. proc. civ. în redactarea dată prin art. 1 al Decretului menționat][3]. Decretul nr. 365 din 3 noiembrie 1976 nu mai prevede că tribunalul este competent pentru nulitatea adopției, ceea ce înseamnă că asemenea competență revenea judecătoriei în primă instanță.

Legea nr. 11 din 1990 prin art. 12, prevedea că cererile de anulare sau desfacere a adopției urmează acelaşi reguli de competență ca cele pentru încuviințarea adopției. Având în vedere Legea nr. 59/1993 care a modificat Codul de procedură civilă, cererea privind nulitatea sau desfacerea adopției este de

---

[1] Vz.: I.P. Filipescu, *Nulitatea înfierii sub aspectul organului de stat în fața căruia poate fi invocată,* în J.N., nr. 2, 1965, p. 35. Decizia autorității tutelare de respingere a cererii de încuviințare a înfierii poate fi atacată la organul ierarhic superior, şi nu la instanța judecătorească (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 1649 din 11 august 1987, în R.R.D., nr.4, 1988, p. 70).

[2] În C.D. *1968,* p. 20. În literatura juridică se exprimase şi părerea că nulitatea actului de voință al părților este de competența instanței judecătoreşti, iar nulitatea deciziei de încuviințare a autorității tutelare este de competența organului administrativ ierarhic superior. În fiecare din aceste situații este vorba de nulitatea adopției ca act complex (I.P. Filipescu, *op. cit.,* p. 220, nota 2).

[3] În literatura juridică s-a făcut propunerea că, într-o viitoare reglementare, este indicat ca, în toate cazurile, nulitatea adopției să se poată invoca numai în fața instanței judecătoreşti *(ibidem).*

competența, în primă instanță, a tribunalului [art. 2 pct. 1 lit. h) din C. proc. cit.].

Ordonanța de urgență nr. 25/1997, prevedea numai pentru desfacerea adopției competența jurisdicțională, nu și pentru nulitatea adopției, pentru care se prevedea că „adopția este supusă, potrivit legii, nulității" [art. 21 alin. (1)].

Prin urmare, atât în ceea ce privește dreptul material, cât și în privința dreptului procesual civil, se aplică dreptul comun. Așa fiind, potrivit art. 2 alin. (1) lit. h) din C. proc. civ., tribunalele judecă, în primă instanță, cererile privitoare la nulitatea adopției, adică aceeași soluție ca cea anterioară reglementării date prin O.U.G. nr. 25/1997.

În acest sens era și art. 22 alin. (5) din O.U.G. nr. 25/1997 cu privire la regimul juridic al adopției, aprobată și modificată prin Legea nr. 87/1998, care prevedea că cererea de nulitate privind adopția este supusă aceloraşi reguli de competență ca și cele pentru încuviințarea acesteia.

Soluția este împărtășită și de reglementarea actuală, care prevede prin art. 61 alin. (3) că, cererile prevăzute de Legea nr. 273/2004 sunt de competența tribunalului în a cărui rază teritorială se află domiciliul adoptatului, iar în cazul în care nu se poate determina instanța competentă se judecă de Tribunalul Bucureşti.

3. Felurile nulității. Ca și în dreptul comun, nulitatea adopției poate fi absolută sau relativă. În determinarea felului nulității adopției trebuie să se țină seama, în lipsa unei reglementări speciale, de dreptul comun, aplicabil însă în condițiile dispozițiilor legale privind adopția[1]. Astfel, de exemplu, lipsa consimțământului

[1] Se consideră că nulitatea absolută a adopției există în următoarele cazuri (A. Ionaşcu ş.a., *op. cit.*, p. 139 și urm.): adoptarea unei persoane majore fără ca aceasta să fi fost crescută în timpul minorității de către adoptator; adopția unui copil de către două persoane (ori mai multe) care nu sunt sot ori soție; adopția încheiată de către un adoptator care nu îndeplinește cerințele legale; adopția încheiată fără ca între adoptator și adoptat să existe o diferență de vârstă de cel puțin 18 ani; adopția între frați; adoptarea unui copil de către tutorele său, dacă a fost încheiată în scopul sustragerii tutorelui de la obligația de a prezenta periodic dări de seamă; adopția între soți ori adopția a doi soți sau a două rude în linie dreaptă de către aceeași persoană;

părintelui firesc al adoptatului nu ducea la nulitatea adopției, ci la desfacerea acesteia (art. 80 C. fam.). Cu atât mai mult viciul consimțământului acestei persoane, care înseamnă mai puțin decât lipsa consimțământului, nu putea duce la nulitatea adopției[1]. Dimpotrivă, viciu consimțământului adoptatului va duce la nulitatea relativă a adopției.

Potrivit reglementării anterioare, cât și în prezent lipsa consimțământului părintelui firesc al adoptatului și viciul acestui consimțământ nu atrag desfacerea adopție, ci nulitatea, potrivit dreptului comun.

Unele soluții, date în practica judiciară privind nulitățile adopție sunt de susținut și în prezent.[2]

S-a decis[3] că lipsa consimțământului la adopție al minorului care a împlinit vârsta de 10 ani atrage nulitatea absolută a adop-

---

lipsa consimțământului uneia dintre persoanele chemate de lege să consimtă la adopție; abaterile de la scopul familial și social al adopției; nerespectarea formei solemne cerute de lege. Nulitatea relativă există pentru vicii de consimțământ (numai eroarea asupra identității fizice a adoptatului ori adoptatorului) privind pe adoptator, adoptat, soțul adoptatorului.

[1] A. Petrescu, *op. cit.*, p. 54.

[2] Lipsa consimțământului soțului persoanei care adoptă este sancționată cu nulitatea relativă. C.S.J., s. civ., dec. nr. 3064/1996 în Buletinul Jurisprudenței pe anul 1995, p. 79-80.

[3] Trib. Suprem, sect. civ., dec. nr. 1491 din 20 iunie 1974, în R.R.D., nr. 7, 1975, p. 69. Adopția unei persoane majore, care nu a fost crescută în timpul minorității de către cel care voiește să adopte, este lovită de nulitate absolută (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 2969 din 19 decembrie 1973, în I.G. Mihuță, *Repertoriu ... 1969-1975,* p. 75). Pentru a soluționa acțiunea în constatarea nulității adopției în asemenea situații, instanța este datoare să stabilească adevăratele raporturi care au existat între adoptator și adoptat, dacă adoptatorii l-au crescut în timpul minorității și dacă între ei s-au creat legături afective, durabile, necesare în orice familie (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 1625 din 28 octombrie 1981, în R.R.D., nr. 8, 1982, p. 57). Încheierea adopției pentru a obține avantaje materiale și a eluda dispozițiile legale privind dreptul la moștenire este sancționată cu nulitatea absolută (Trib. jud. Suceava, dec. civ. nr. 250 din 9 martie 1979, în R.R.D., nr. 9, 1979, p. 63). Adopția minorului fără consimțământul tutorelui este nulă (Trib. mun. București, sect. a III-a, dec. civ. nr. 2488 din 1 septembrie 1983, în R.R.D., nr. 7, 1984, p. 63). Nulitatea absolută a adopției poate fi invocată de către orice persoană interesată, iar prin aceasta se înțelege nu orice persoană, ci aceea care invocă un interes ocrotit de lege, în legătură cu nulitatea adopției a cărei constatare se cere

ției, care nu poate fi acoperită prin darea lui anterioară. Nulitatea poate fi invocată deci, din oficiu, precum şi de către orice persoană interesată (potrivit art. 57 din Legea nr. 273/2004, după dobândirea de către adoptat a capacității depline de exercițiu, nulitatea poate fi invocată numai de către acesta).

Rezultă deci că, în ceea ce priveşte cauzele de nulitate şi felurile acestei nulități, se va ține seama de interesul, precumpănitor public ori personal, ocrotit prin dispoziția legală nesocotită, în raport de care se va decide dacă este vorba de o nulitate absolută sau relativă.

În decizia de îndrumare nr. 3 din 13 aprilie 1974 a instanței supreme se arată că lipsa consimțământului soțului celui ce adoptă este sancționată cu nulitatea relativă, care poate fi introdusă numai de către acesta şi se acoperă prin renunțarea expresă sau tacită la exercitarea acțiunii în nulitate[1].

De aceea, nulitățile în materia adopției pot să prezinte unele particularitățile față de dreptul comun, nu numai în ceea ce priveşte cauzele ori felul lor, ci şi în ceea ce priveşte, de exemplu, acoperirea, termenul în care pot fi invocate, persoanele care pot invoca aceste nulități.

În concluzie, în privința felurilor nulității în materia adopției, se va ține seama de dispozițiile Legii nr. 273/2004 şi în lipsa unor reglementări speciale, de dreptul comun, aplicat însă în condițiile dispozițiilor legale privind regimul juridic al adopției.

4. Efectele nulității adopției. În principiu, ca şi în dreptul comun, nulitatea adopției, absolută ori relativă produce efecte nu numai pentru viitor, ci şi pentru trecut.

Efectele nulității adopției se produc privitor la:

= *Filiația şi rudenia prin adopție.* Acestea se consideră că nu au existat nici în trecut. De aceea, în măsura în care s-ar admite declararea nulității adopției după decesul adoptatorului ori adop-

---

(Trib. Suprem, dec. civ. nr. 554 din 25 martie 1986, în R.R.D., nr. 1, 1987, p. 66). Rudele adoptatoarei decedate, adopția fiind cu efectele filiației firești, au legitimare procesuală activă de a solicita constatarea nulității adopției, chiar dacă nu au moştenit-o pe adoptatoare (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 1533 din 8 august 1985, în R.R.D., nr. 6, 1986, p. 70).

[1] B. Of., III, nr. 142 din 1974.

tatului, nu se va pune problema succesiunii, deoarece nu a existat filiația și rudenia civilă.

Dimpotrivă, filiația firească și rudenia firească a adoptatului se consideră că au existat pentru trecut, cu consecințele care decurg din acesta;

= *Drepturile și îndatoririle părinteşti.* Părinții fireşti ai copilului redobândesc drepturile și îndatoririle părinteşti dacă instanța nu decide instituirea tutelei sau a altor măsuri de protecție specială a copilului, în condițiile legii [art. 59 alin. (2) din Legea nr. 273/2004];

= *Numele adoptatului.* Acesta redobândeşte numele de familie avut înainte de încuviințarea adopției [art. 59 alin. (1) din Legea nr 273/2004]. Deşi, actuală lege privind regimul juridic al adopției nu prevede expres, soluția va fi aceeași pentru soțul și copii adoptatului, dacă au avut nume comun cu el[1];

= *Domiciliul și locuința adoptatului.* Acestea nu vor mai fi la adoptator sau familia adoptatoare după declararea nulității adopției;

= *Obligația de întreținere.* Deşi adopția este declarată nulă, considerăm că, în interesul adoptatului minor, prestațiile de întreținere nu se restituie Din acest punct de vedere, soluția este asemănătoare ca la tăgăduirea paternității din căsătorie. Având în vedere caracterul periodic al întreținerii, considerăm că aceste prestații nu se restituie nici în cazul în care ele ar fi fost acordate în folosul adoptatorului;

= *Cetățenia adoptatului.* În ceea ce priveşte pe copilul străin adoptat de un cetățean român, în cazul nulității sau anulării adopției, copilul care nu a împlinit vârsta de 18 ani este considerat că nu a fost niciodată cetățean român, dacă domiciliază în străinătate ori dacă părăseşte țara pentru a domicilia în străinătate [art. 7 alin. (1) din Legea nr 21/1991]. Rezultă că, dacă adoptatul a împlinit

---

[1] În cazul nulității adopției, nu există posibilitatea ca adoptatul să păstreze numele dobândit prin adopție (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 403 din 3 martie 1982, în R.R.D., nr. 1, 1983, p. 65). În sensul rectificării actului de căsătorie, de a se trece numele redobândit de soț în urma anulării adopției, ca nume al soțului și al soției, precum și în sensul rectificării actului de naștere al copilului rezultat din căsătoria acestora, în care se va trece ca nume al minorului și al părinților săi numele redobândit de tatăl său, vz.: Trib. pop. Orăştie, sent. civ. nr. 741 din 1964, în J.N., nr. 8, 1966, p. 120-122.

vârsta de 18 ani sau – fiind sub această vârstă – domiciliază în țară şi nu o părăseşte, îşi menține cetățenia română, dobândită prin adopție, ceea ce înseamnă că nulitatea absolută ori relativă a adopției nu produce efecte asupra cetățenei adoptatului, în acest caz.

Dimpotrivă, în ceea ce priveşte pe copilul cetățean român adoptat de un cetățean străin, dacă se declară nulitatea ori anularea unei asemenea adopții, copilul care nu a împlinit vârsta de 18 ani este considerat că nu a pierdut niciodată cetățenia română (art. 29 din Legea nr 21/1991). Prin urmare, dacă fostul adoptat are vârsta de 18 ani, rămâne cu cetățenia străină. Rezultă că nulitatea absolută ori relativă a adopției are efecte asupra cetățeniei adoptatului, iar în alte situații nu are asemenea efecte.

5. Alte aspecte. Art. 58 din Legea nr 273/2004, prevede că, cauzele privind declararea nulității adopției se judecă cu citarea:

a) adoptatorului sau, după caz, a familiei adoptatoare;

b) adoptatului care a dobândit capacitatea deplină de exercițiu;

c) direcției în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului;

d) Oficiului Român pentru Adopții în cazul adopțiilor internaționale.

De asemenea, se mai prevede că, copilul care a împlinit vârsta de 10 ani va fi întotdeauna ascultat.

Hotărârile judecătoreşti privitoare la nulitatea adopției, rămân irevocabile, se comunică Oficiului Român pentru Adopții de către direcția generală de asistență socială şi protecția copilului, în vederea efectuării mențiunilor necesare în Registrul național pentru adopții (art. 60 din Legea nr 273/2004).

Secțiune a II-a
Desființarea adopției

Adopția se încheie în interesul adoptatului. Odată încheiată, ea se poate menține numai în măsura în care corespunde acestui interes. De aceea, legea a reglementat desfacerea adopției. Reglementarea anterioară prin O.U.G. nr. 25/1997 se referea la desfacerea adopției în următoarele texte:

- art. 22 alin. (1) care prevedea că, adopția este supusă potrivit legii desfacerii,

- art. 22 alin. (5) care prevede că, cererile de desfacere a adopției urmează aceleaşi reguli de competență ca şi cele pentru încuviințarea acesteia;

- art. 22 alin. (4) care dispunea că la desfacerea adopției, părinții fireşti ai copilului redobândesc drepturile şi îndatoririle părinteşti, numai dacă instanța nu decide o altă măsură de protecție a copilului, în condițiile legii;

- art. 22 alin. (2) prevedea că adopția poate fi desfăcută la cererea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani sau a Comisiei pentru protecția copilului de la domiciliul acestuia, dacă desfacerea adopției este în interesul superior al copilului,

- art. 22 alin. (3) privitor la numele adoptatului după desfacerea adopției.

Reglementarea actuală prin Legea nr. 273/2004 prevede că adopția se desface în cazul în care adoptatorul sau soții adoptatori au decedat; în acest caz, adopția anterioară se consideră desfăcută pe data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătoreşti de încuviințare a noii adopții [art. 7 alin. (3) pct. a) şi art. 55 din Legea nr 273/2004]. Prin urmare, reglementarea actuală defineşte un nou concept al noțiunii de desfacere a adopției. Desfacerea adopției intervine numai în cazul prevăzut la art. 7 alin. (3) lit.a), prin urmare, legea nu mai prevede posibilitatea introducerii unor cereri de desfacere a adopției la solicitarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani sau a unor instituții competente, dacă desfacerea adopției este în interesul superior al copilului.

În cazul reglementării anterioare, se deosebeau următoarele aspecte:

6. Competența jurisdicțională. Cererile de desfacere a adopției erau de competența, în primă instanță, a tribunalelor în a căror rază teritorială se găseşte domiciliul copilului iar, în cazul în care nu se putea determina competența, era competent Tribunalul Bucureşti [art. 15 alin. (1) şi (2) din O.U.G. nr 25/1997].

Art. 22 alin. (5) din O.U.G. nr. 25/1997, aprobată şi modificată prin Legea nr. 87/1998, dispunea că cererea privind desfacerea

adopției era supusă aceloraşi reguli de competență ca şi cele pentru încuviințarea acesteia.

7. Cauze de desfacere a adopției. Potrivit reglementării anterioare, cauzele de desfacerea a adopției erau ulterioare încheierii adopției şi făceau incompatibilă menținerea acesteia deoarece nu mai era în interesul superior al adoptatului.

Potrivit art. 22 din O.U.G. nr 25/1997, desfacerea adopției putea avea loc în următoarele condiții:

a) Interesul adoptatului este în sensul desfacerii adopției [art. 22 alin. (2)]. Aprecierea acestui interes se face de către instanța de judecată competentă pentru desfacerea adopției. Considerentele patrimoniale şi nepatrimoniale determină interesul superior al copilului, fără ca primele să fie precumpănitoare pentru desfacerea adopției. Astfel, s-a decis că adopția nu poate fi desfăcută pe motivul că adoptatul ar putea primii pensie de urmaş după tatăl firesc decedat[1]. În cazul desfacerii adopției, interesul adoptatorului este nu numai de ordin moral, ci şi din ordin material[2]. Interesul adoptatului trebuie dovedit[3]. Desfacerea adopției se poate dispune numai dacă este în interesul adoptatului[4]. Adopția se poate desface față de unul din părinții aflați în viață[5]. Desfacerea adopției nu poate fi dispusă dacă unicul motiv invocat este că doreşte să revină la numele părinților săi fireşti[6].

Comportarea deliberat necorespunzătoare a adoptatorilor nu justifică desfacerea adopției[7]. Despărțirea în fapt a părinților adoptatori nu constituie prin sine însăşi motiv de desfacere a

---

[1] Colectiv, *Probleme de drept din practica de casare a tribunalelor regionale raportată la practica Tribunalului Suprem,* în J.N., nr. 9, 1963, p. 79.

[2] Trib. Suprem, dec. civ. nr. 535 din 29 februarie 1972, în I.G. Mihuță, *Repertoriu... 1969-1975,* p. 45.

[3] Trib. Suprem, dec. civ. nr. 910 din 18 aprilie 1972, în I.G. Mihuță, *op. cit.,* p. 45.

[4] Trib.jud. Hunedoara, dec. civ. nr. 298 din 2 aprilie 1981, în R.R.D. nr. 3, 1982, p.61.

[5] Trib.Suprem.dec.civ.nr. 150 din 13mai 1980, în C.D. *1980,* p. 118.

[6] Trib. Suprem, dec. civ. nr. 1538 din 10 septembrie 1971, în C.D. *1973, p.* 149.

[7] Trib. Suprem, dec. civ. nr. 978 din 17 iulie 1970, în C.D. *1971,* p. 199.

CAPITOLUL III

Protecția specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi

SECȚIUNEA 1

Dispoziții comune

Art. 50. — Protecția specială a copilului reprezintă ansamblul măsurilor, prestațiilor şi serviciilor destinate îngrijirii şi dezvoltării copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi sau a celui care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija acestora.

Art. 51. — (1) Copilul beneficiază de protecția specială prevăzută de prezenta lege până la dobândirea capacității depline de exercițiu.

(2) La cererea tânărului, exprimată după dobândirea capacității depline de exercițiu, dacă îşi continuă studiile într-o formă de învățământ de zi, protecția specială se acordă, în condițiile legii, pe toată durata continuării studiilor, dar fără a se depăşi vârsta de 26 de ani.

(3) Tânărul care a dobândit capacitate deplină de exercițiu şi a beneficiat de o măsură de protecție specială, dar care nu îşi continuă studiile şi nu are posibilitatea revenirii în propria familie, fiind confruntat cu riscul excluderii sociale, beneficiază, la cerere, pe o perioadă de până la 2 ani, de protecție specială, în scopul facilitării integrării sale sociale. În cazul în care se face dovada că tânărului i s-au oferit un loc de muncă şi/sau locuință, iar acesta le-a refuzat ori le-a pierdut din motive imputabile lui, în mod succesiv, prevederile prezentului alineat nu mai sunt aplicabile.

Art. 52. — Serviciile de protecție specială sunt cele prevăzute la art. 108—110.

Art. 53. — (1) Măsurile de protecție specială a copilului se stabilesc şi se aplică în baza planului individualizat de protecție.

(2) Planul prevăzut la alin. (1) se întocmeşte şi se revizuieşte în conformitate cu normele metodologice elaborate şi aprobate de Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului.

(3) Măsurile de protecție specială a copilului care a împlinit vârsta de 14 ani se stabilesc numai cu consimțământul acestuia. în situația în care copilul refuză să îşi dea consimțământul, măsurile de protecție se stabilesc numai de către instanța judecătorească,

care, în situații temeinic motivate, poate trece peste refuzul acestuia de a-şi exprima consimțământul față de măsura propusă.

Art. 54. — (1) Direcția generală de asistență socială şi protecția copilului are obligația de a întocmi planul individualizat de protecție imediat după primirea cererii de instituire a unei măsuri de protecție specială sau imediat după ce directorul direcției generale de asistență socială şi protecția copilului a dispus plasamentul în regim de urgență.

(2) În situația copilului pentru care a fost instituită tutela, dispozițiile alin. (1) nu sunt aplicabile.

(3) La stabilirea obiectivelor planului individualizat de protecție se acordă prioritate reintegrării copilului în familie sau, dacă aceasta nu este posibilă, plasamentului copilului în familia extinsă. Obiectivele planului se stabilesc cu consultarea obligatorie a părinților şi a membrilor familiei lărgite care au putut fi identificați.

(4) Planul individualizat de protecție poate prevedea plasamentul copilului într-un serviciu de tip rezidențial, numai în cazul în care nu a putut fi instituită tutela ori nu a putut fi dispus plasamentul la familia extinsă, la un asistent maternal sau la o altă persoană sau familie, în condițiile prezentei legi.

Art. 55. — Măsurile de protecție specială a copilului sunt:

a) plasamentul;

b) plasamentul în regim de urgență;

c) supravegherea specializată.

Art. 56. — De măsurile de protecție specială, instituite de prezenta lege, beneficiază:

a) copilul ai cărui părinți sunt decedați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părinteşti sau cărora li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti, puşi sub interdicție, declarați judecătoreşte morți sau dispăruți, când nu a putut fi instituită tutela;

b) copilul care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija părinților din motive neimputabile acestora;

c) copilul abuzat sau neglijat;

d) copilul găsit sau copilul abandonat de către mamă în unități sanitare;

e) copilul care a săvârşit o faptă prevăzută de legea penală şi care nu răspunde penal.

- Comisia pentru protecția copilului de la domiciliul acestuia [art. 22 alin. (2) din O.U.G. nr 25/1997]. Aceasta putea introduce acțiunea numai dacă adoptatul era minor, deoarece atribuțiile acestuia erau în legătură cu protecția copilului minor (art. 21 din O.U.G. nr 26/1997).

În cazul reglementării date prin O.U.G. nr 25/1997, se pune întrebarea dacă acțiunea în desfacerea adopției se putea introduce de către altcineva decât adoptat şi Comisia pentru protecția copilului? Din felul în care este formulat textul, pare că răspunsul este negativ. Ar rezulta că părinții fireşti ai adoptatului, adoptatorul, autoritățile administrației publice locale şi centrale pot numai să aducă la cunoştința comisiilor pentru protecția copilului şi serviciilor specializate pentru protecția copilului situația creată privind un adoptat, urmând ca acestea să întreprindă măsurile în cadrul atribuțiilor lor, pentru desfacerea adopției. Dar acesta presupune că adoptatul nu are capacitatea deplină de exercițiu. Dacă adoptatul este major ori minor fiind, are capacitatea deplină de exercițiu (cazul minorei căsătorite), numai el putea cere desfacerea adopției. Situația cea mai dificilă o avea adoptatorul care nu putea cere desfacerea adopției, putând numai să înştiințeze autoritățile menționate pentru a aprecia şi a solicita ele desfacerea adopției şi aceasta numai dacă adoptatul nu are capacitatea deplină de exercițiu. Ar rezulta că în cazul adoptatului cu capacitate deplină de exercițiu putea numai el să ceară desfacerea adopției. Dacă acesta avea o comportare necorespunzătoare care ar fi justificat desfacerea adopției, nu s-ar fi putut cere desfacerea adopție, căci adoptatul nu ar introduce acțiunea în desfacerea adopției invocând propriile fapte necorespunzătoare. Sub imperiul Codului familiei, autorii au propus de lege ferenda să se dea dreptul la acțiunea în desfacerea adopției şi adoptatorului, fără a deosebi dacă adoptatul este ori nu minor. Pe de altă parte, interesul adoptatului, trebuie apreciat în limitele legii şi nu ar putea acoperi o comportare necorespunzătoare a adoptatului. Până la urmă, însuşi interesul adoptatului este periclitat, deoarece persoana sau familia care ar dori să adopte un copil, ştiind că indiferent de comportarea adop-

---

București, secț. III-a civ., dec. nr. 567 din 1 martie 1984, în R.R.D. nr. 9.1984, p. 73.

tatului şi de situaţia ce s-ar crea, cum ar fi dezbinarea ori tensiunea ivită între adoptator şi adoptat, ingratitudinea manifestată a adoptatului, eşecul educaţiei adoptatului, fapte grave săvârşite de adoptat împotriva adoptatorului, deci potenţialii adoptatori ar avea reţineri la adopţia oferită, de teama de a nu se crea o situaţie juridică din care nu se mai poate ieşi. În definitiv, în majoritatea cazurilor, adopţiile nu se desfac îşi realizează finalitatea. Dar efectul negativ privind reţinerea la adopţie poate fi mai mare, aceea ce ar însemna lipsirea unor copii de protecţia pe care ar putea s-o aibă în familia adoptivă. Este un aspect care ar putea fi neglijat. De aceea, considerăm că în toate cazurile adoptatorul ar fi trebuit să aibă dreptul la acţiunea în desfacerea adopţiei, ceea ce nu înseamnă că introducerea acţiunii ar duce automat la desfacerea adopţiei. Această desfacere putea să intervină decât în condiţiile de fond prevăzute de reglementarea anterioară, între care interesul superior al adoptatului pentru desfacerea adopţiei, dar acest interes să fie înţeles şi apreciat în limitele legii, care înseamnă şi că nimeni să nu aibă posibilitatea de invoca ori beneficia de propria sa culpă (nemo auditur....).

Sub imperiul Codului familiei, adoptatorul nu putea introduce acţiunea pentru desfacerea adopţiei, indiferent de faptele pe care s-ar fi sprijinit o asemenea acţiune, chiar dacă ele ar intervenit după ce adoptatul a ajuns la majorat[1]. Dar adoptatorul avea posibilitatea să se adreseze unui organ competent, să introducă acţiunea în desfacerea adopţie, fie că adoptatul era minor sau major, care aprecia şi dacă era cazul, introducea acţiunea pentru desfacerea adopţiei. Interesul adoptatorului nu poate fi despărţit sau privit în afară sau fără legătură cu interesul adoptatului. Soluţia era, sub acest aspect, în sensul unei ocrotiri cât mai eficiente a adoptatului. De aceea, nimic nu se opunea ca şi în contextul O.U.G. nr. 25/1997 adoptatorul să se adreseze Comisiei pentru protecţia copilului pentru a aprecia ea şi a introduce acţiunea dacă este în interesul adoptatului, înţeles aşa cum s-a arătat, în cazul în care adoptatul nu a dobândit capacitatea deplină de exerciţiu.

---

[1] Fostul Trib. reg. Crişana, dec. civ. nr. 519 din 28 aprilie 1964, în J.N., nr. 9, 1964, p. 116-117.

Potrivit O.U.G. nr. 25/1997 ar urma ca Ministerul Public să poată introduce acțiunea în desfacerea adopției numai dacă este necesar pentru apărarea drepturilor şi intereselor legitime ale minorilor şi ale persoanelor puse sub interdicție (art. 45 C. proc. civ.).

Sub imperiul Codului familiei s-a decis că în acțiunea pentru desfacerea adopției introdusă de altcineva decât părintele firesc al adoptatului, la desfacerea adopției trebuie să fie citat acest părinte, care are nu numai dreptul ci şi îndatorirea de a veghea asupra situației copilului, contribuind la pronunțarea unei soluții conforme cu interesul acestuia[1]. Soluția ar putea fi susținută şi potrivit reglementării anterioare, având în vedere că art. 24 din O.U.G. nr. 25/1997 prevedea că părinții adoptivi au obligația de a informa copilul că este adoptat, de îndată ce vârsta şi gradul de maturitate al acestuia o permit. Desigur, potrivit art. 18 alin. (2) din O.U.G. nr 25/1997, care se putea aplica prin asemănare, judecarea cererii de desfacere a adopției se făcea cu citarea Comisiei pentru protecția copilului şi cu participarea procurorului[2].

Din cele arătate, rezultă că adopția se putea desface numai prin hotărâre judecătorească, la acțiunea introdusă de copilul care a împlinit vârsta de 10 ani sau introdusă de Comisia pentru protecția copilului (cu precizările făcute) şi numai dacă era în interesul superior al copilului.

8. Legea nr. 273/2004. Potrivit reglementării actuale, atunci când adoptatorul sau soții adoptatori au decedat, adopția se consideră desfăcută pe data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătoreşti de încuviințare a noii adopții. Se observă că, în prezent nu mai putem vorbi despre cauze de desfacere a adopției.

Desfacerea adopției presupune îndeplinirea cumulativă a două condiții [art. 7 alin. (3) pct. a) din Legea nr 273/2004]:

---

[1] Trib. Suprem, dec. civ. nr. 1204 din 14 iulie 1967, în R.R.D. nr. 12, 1967, p. 152.

[2] În dreptul francez, există reglementată revocarea judiciară a adopției, la cererea adoptatorului şi adoptatului, pentru motive grave (Gerard Cornu, *op. cit.*, p. 386-387).

a) adoptatorul sau soții adoptatori au decedat;

b) existența hotărârii judecătoreşti irevocabile de încuviințare a noii adopții.

De asemenea, se constată că potrivit Legii nr. 273/2004, nu mai putem vorbi despre acțiunea în desfacerea adopției, cine poate introduce această acțiune, hotărârea judecătorească de desfacere a adopției (cum era în cazul O.U.G. nr. 25/1997).

Având în vedere prevederile art. 7 şi ale art. 55 din Legea nr. 273/2004, considerăm că, în prezent desfacerea adopției este reglementată ca o excepție de a se încuviința o nouă adopție, spre deosebire de reglementarea anterioară care prevedea desfacerea adopției în vederea protejării interesului superior al adoptatului, datorită unor cauze ulterioare încheierii adopției ce făceau incompatibilă menținerea acesteia.

Legea nr. 237/2004 nu este explicită în privința desfacerii adopției, de aceea se impun următoarele precizări:

a) în situația în care adoptatorul sau adoptatorii au decedat, nu suntem în prezența desfacerii adopției, până în momentul în care nu intervine o hotărâre judecătorească irevocabilă de încuviințare a noii adopții;

b) în perioada cuprinsă între data decesului adoptatorului sau adoptatorilor şi data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătoreşti de încuviințare a noii adopții, filiația şi rudenia creată potrivit primei adopții nu încetează; după data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătoreşti de încuviințare a noii adopții, încetează legătura de filiație şi de rudenie corespunzătoare adopției anterioare şi se creează legătura de filiație şi rudenie corespunzătoare noii adopții;

c) după desfacerea adopției, filiația şi rudenia civilă corespunzătoare acesteia nu constituie impediment la căsătorie.

d) desfacerea adopției are loc de drept (decesul adoptatorilor şi hotărârea judecătorească irevocabilă de încuviințare a noii adopții) fără a fi cerute sau îndeplinite unele formalități premergătoare;

e) o întrebare care se poate pune: ce se întâmplă în cazul în care adopția nu mai este în interesul superior al copilului, datorită unor cauze ulterioare adopției care fac incompatibilă menținerea acesteia. Potrivit reglementările anterioare, în această situație

putea avea loc desfacerea adopției dar, acest lucru numai este posibil potrivit Legii nr. 273/2004.

Prin urmare, soluția posibilă ar fi să se dovedească că adopția a fost încheiată în alt scop decât cel al ocrotirii interesului superior al copilului, pentru declararea nulității acesteia. Cu toate acestea, propunem de lege ferenda soluționarea prin text a unui astfel de situații, în eventualitatea modificării şi completării regimului juridic al adopției.

9. Efectele desfacerii adopției. Adopția se consideră desfăcută pe data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătoreşti de încuviințare a noii adopții, în cazul în care adoptatorul sau soții adoptatori (din cadrul adopției anterioare, au decedat).

Efectele desfacerii adopției se produc numai pentru viitor, începând numai de la data menționată.

Efectele desfacerii adopției sunt cu privire la:

a) Filiație şi rudenie. Filiația şi rudenia stabilite prin adopția anterioară încetează şi se creează filiația şi rudenia prin noua adopție (spre deosebire de reglementarea anterioară potrivit căreia filiația şi rudenia create prin adopție înceta şi reapăreau filiația şi rudenia firească);

b) Drepturile şi îndatoririle părinteşti. Acestea se vor exercita de către noii adoptatori (spre deosebire de reglementarea anterioară potrivit căreia desfacerea adopției producea efecte cu privire la drepturile şi îndatoririle părinteşti numai dacă fostul adoptat era fără capacitate deplină de exercițiu).

În prezent, desfacerea adopției poate intervenii numai pentru adoptatul fără capacitatea deplină de exercițiu, datorită următoarelor considerente:

- dacă la decesul adoptatorului sau soțiilor adoptatori, persoana adoptată este majoră, nu mai poate fi încuviințată o nouă adopție deoarece, nu este îndeplinită condiția prevăzută de art. 5 alin. 3 din Legea nr. 273/2004 şi anume, persoana majoră poate fi adoptată numai dacă adoptatorul sau familia adoptatoare a crescut-o în timpul minorității sale;
- dacă la decesul adoptatorului sau soțiilor adoptatori, persoana adoptată este minoră, dar cu capacitate deplină de exercițiu

(cum este cazul minorei căsătorite) nu s-ar mai justifica o nouă adopție:

c) Numele. Deşi reglementarea actuală nu prevede expres (cum o face în cazul declarării nulității adopției), adoptatul pierde numele de familie dobândit prin adopția anterioară şi dobândeşte numele corespunzător noii adopții, în condițiile art. 53 din Legea nr. 273/2004. Această soluție se justifică deoarece, pe de o parte legea nu prevede nici o derogare pentru noua adopție, iar pe de altă parte, noua adopție trebuie să producă efectele prevăzute de Legea nr. 273/2004 pe care le-ar produce orice adopție.

În reglementarea anterioară, adoptatul pierdea numele de familie dobândit prin adopție şi redobândirea numelui avut înainte de încuviințarea adopției.

d) Obligația de întreținere. Ca urmare a desfacerii adopției problema obligației de întreținere corespunzătoare adopției anterioare nu se mai pune (în reglementarea anterioară, ca urmare a desfacerii adopției înceta obligația de întreținere între adoptator şi adoptat).

e) Cetățenia adoptatului. În reglementarea anterioară, în ceea ce priveşte copilul străin adoptat de un cetățean român, dacă se desface adopția, copilul care nu a împlinit vârsta de 18 ani pierde cetățenia română, pe data desfacerii adopției dacă acesta domiciliază în străinătate sau dacă părăseşte țara pentru a domicilia în străinătate [art. 7 alin. (2) din Legea nr. 21/1991]. Prin urmare, dacă adoptatul este major sau, în anumite condiții, şi când este minor, desfacerea adopției nu prevede efecte asupra cetățeniei adoptatului. În ceea ce priveşte pe copilul român adoptat de un cetățean străin, dacă se desface adopția, copilul care nu a împlinit vârsta de 18 ani redobândeşte cetățenia română pe data când adopția a fost desfăcută, dacă domiciliază în țară sau dacă se întoarce pentru a domicilia în țară. Rezultă că, în anumite condiții, desfacerea adopției nu produce efecte asupra cetățeniei dobândite de un adoptat cetățean român de către un adoptator cetățean străin.

În reglementarea actuală, având în vedere natura juridică diferită a noțiunii de desfacere a adopției, problema dacă aceasta va produce sau nu efecte asupra cetățeniei adoptatului, depinde

de felul noii adopții (națională sau internațională) şi de prevederi legale în domeniul cetățeniei persoanei fizice.

Concluzii: Reglementarea nouă se dobândeşte de cea anterioară şi în ce priveşte desfacerea adopției.

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul VI
DISPOZIȚIILE FINALE, TRANZITORII ŞI SANCȚIUNI

Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției reglementează în Capitolul IX intitulat „Dispoziții finale, tranzitorii şi sancțiuni" unele aspecte procedurale, conflictul temporal al legilor şi sancțiunilor ce se aplică în cazul nerespectării procedurilor prezentei legi, dintre care cele mai semnificative sunt următoarele:

a) Sunt interzise donațiile şi sponsorizările, precum şi oferirea de către adoptator sau familia adoptatoare, în nume propriu ori persoane interpuse, în mod direct sau indirect, de orice foloase materiale Oficiului Român pentru Adopții, direcțiilor implicate sau persoanelor fizice din cadrul instituțiilor publice implicate în procesul de adopție (art. 68);

b) Este interzisă participarea organismelor private în procedura adopției internaționale desfăşurată în România. Interdicția se aplică şi membrilor sau personalului acestora, cu excepția situației în care au calitatea de adoptator. Autoritățile române pot colabora în ceea ce priveşte adopția internațională cu organisme private care îşi desfăşoară activitatea pe teritoriul statului primitor, numai dacă acestea sunt acreditate de statul respectiv şi autorizate conform prevederilor legale române. În situația în care se constată nerespectarea dispozițiilor menționate mai înainte, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului este obligată să solicite instanței judecătoreşti dizolvarea persoanei juridice implicate. Serviciile şi activitățile ce pot fi derulate de către fundații, asociații sau federații în cadrul procedurilor adopției naționale se stabilesc prin hotărâre a guvernului [art. 69 alin. (1)-(4)];

c) Fapta părintelui sau a reprezentantului legal al unui copil de a pretinde sau de a primi, pentru sine sau pentru altul, bani ori alte foloase materiale în scopul adopției copilului se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani şi interzicerea unor drepturi. Cu aceeaşi pedeapsă se sancționează şi fapta persoanei care, fără drept, intermediază sau înlesneşte adoptarea unui copil, în scopul obținerii de foloase materiale sau de altă natură [art. 70 alin. (1)-(2)];

d) Atestatul de persoană sau familie aptă să adopte, eliberat anterior intrării în vigoare a Legii nr. 273/2004, este valabil pentru o perioadă de un an de la data eliberării lui. Pentru aceste persoane

sau familii se aplică în mod corespunzător prevederile art. 21 [art. 71 alin. (1)-(2)];

e) Cererile pentru încuviințarea adopției aflate pe rolul instanțelor judecătorești la data intrării în vigoare a Legii nr. 273/2004 se soluționează, potrivit dispozițiilor legale în vigoare, la data introducerii cererii [art. 72 alin. (1)];

f) Persoanele și familia care, la data intrării în vigoare a Legii nr. 273/2004, aveau copii încredințați în vederea adopției, vor putea introduce cereri pentru încuviințarea adopției, care vor fi soluționate potrivit dispozițiilor O.U.G. nr. 25/1997 cu privire la regimul juridic al adopției, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/1998, cu modificările și completările ulterioare. În toate celelalte cazuri, întreaga procedură a adopției ca trebui să se conformeze dispozițiilor Legii nr. 273/2004 [art. 72 alin. (2)-(3)];

g) În situația copiilor declarați judecătorește abandonați în temeiul prevederilor Legii nr. 47/1993 cu privire la declararea judecătorească a abandonului de copii, direcția generală de asistență socială și protecția copilului are obligația să reevalueze împrejurările care au stat la baza stabilirii măsurilor de protecție pentru acești copii și să întocmească planul individualizat de protecție. Dacă planul individualizat de protecție are ca finalitate reintegrarea copilului în familie sau în familia extinsă direcția menționată solicită instanței judecătorești redarea exercițiului drepturilor părintești sau, după caz, delegarea acestora membrilor familiei extinse unde copilul urmează să fie plasat [art. 74 alin. (1)-(2)];

h) Instanța competentă să soluționeze cererile privind redarea sau, după caz, delegarea drepturilor părintești este tribunalul de la domiciliul copilului. Judecarea cererii se face cu citarea părinților sau, după caz, a membrilor familiei extinse, a direcției generale de asistență socială și protecția copilului în a cărei rază teritorială domiciliază copilul și cu participarea obligatorie a procurorului. Cererea va fi însoțită de reportul de anchetă socială întocmit de direcția menționată în a cărei rază teritorială domiciliază copilul [art. 74 alin. (3)-(4)].

Capitolul VII
SUBLINIERI PRIVIND REGLEMENTAREA REGIMULUI JURIDIC AL ADOPȚIEI POTRIVIT LEGII NR. 273/2004

1. Adopția – măsură de ocrotire a copilului minor. Ocrotirea copilului minor se realizează fie prin părinții lui, fie prin tutore. Minorii care se găsesc în anumite situații speciale sunt ocrotiți în cadrul măsurilor prevăzute de Legea nr. 272/2004 (care a abrogat O.U.G. nr. 26/1997). De asemenea, minorii mai sunt ocrotiți în cadrul adopției, curatelei şi al instituție juridice privind pe minorul interzis.

2. Aspecte principale privind modificările aduse prin O.U.G. nr. 25/1997. Au fost arătate[1] îmbunătățirile aduse reglementării legale prin Legea nr. 11/1990. O.U.G. nr. 25/1997 a adus noi modificări reglementării legale din care menționăm următoarele:

a) Reglementarea ține seama de convențiile internaționale în materia adopției, preluând soluțiile acestora, pe de o parte, şi, pe de altă parte, cuprindea dispozițiile care asigurau colaborarea mai eficientă în materia adopției şi organele competente corespunzătoare din alte state;

b) Adopția este considerată o măsură specială de protecție a copilului;

c) Se deosebeşte, în ce priveşte efectele adopție, între filiația şi rudenia prin adopție;

d) Se aduc unele precizări în privința cerințelor legale pentru încheierea adopției şi se reglementează noi cerințe legale: condiții de fond; impedimente la adopție; condiții de formă. Se introduce încredințarea copilului în vederea adopției, persoanei sau familiei ce doreşte să adopte, ca măsură prealabilă;

e) Au sporit rolul autorităților administrației publice în încheierea adopției şi în urmărirea evoluției copilului;

---

[1] Ion P. Filipescu, *op.* cit., p. 415 şi urm.

f) Se precizează atribuțiile Comitetului Român pentru Adopții în domeniul adopțiilor interne şi cel al adopțiilor internaționale. De asemenea, se reglementează procedura de ținere a evidenței copiilor care urmează să fie adoptați;

g) Se aduc unele îmbunătățiri procedurii de încheiere a adopției şi de desfacere a acesteia, inclusiv efectele adopției şi cele ale desfacerii adopției;

h) Spre deosebire de Legea nr. 11/1990, din această reglementare rezultă actele care trebuie anexate cererii pentru încuviințarea adopției;

i) Consimțământul părinților fireşti la adopției poate fi exprimat şi revocat unilateral, în anumite condiții determinate, după care consimțământul devine irevocabil;

j) Există un singur fel de adopție, nemafiind reglementată adopția cu efecte restrânse, cunoscută anterior Codului familiei şi Legii nr. 11/1990;

k) La baza adopției se află o nouă etică a adopției, în sensul că părintele, tutorele sau alt ocrotitor legal al copilului nu poate pretinde sau primi foloase materiale în sensul adopției copilului [art. 26 alin. (1)], precum şi în sensul că este oprită intermedierea adopției în scopul unor foloase necuvenite [art. 26 alin. (2)]. Familia sau persoana care doreşte să adopte poate fi reprezentată numai de serviciul public specializat pentru protecția copilului [art. 18 alin. (2)], dispoziție care a fost abrogată prin Legea nr. 87/1998;

l) Adopția se consideră încheiată şi îşi produce efectele de la data când hotărârea judecătorească ce a încuviințat adopția rămâne irevocabilă. Ea produce efecte numai pentru viitor.

3. Modificări aduse prin Legea nr. 87/1998 privind aprobarea O.U.G. nr. 25/1997. Legea nr. 87/1998 aprobă O.U.G. nr. 25/1997, cu unele modificări, dintre care cele mai semnificative sunt următoarele:

a) Dispozițiile legale cu privire la protecția copilului aflat în dificultate, referitoare la încredințarea copilului unei persoane sau familii, se aplică şi în cazul încredințării copilului în vederea adopției (art. 2); Comisia pentru protecția copilului poate încredința copilul în vederea unei adopții şi unei persoane sau familii care nu are cetățenia română, dar are reşedința pe teritoriul României, de

cel puțin 6 luni şi îndeplineşte celelalte condiții prevăzute de legea română şi legea țării al cărei cetățean este adoptatorul (art. 2).

b) În cazul în care încredințarea în vederea adopției se cere de către o persoană sau familie de cetățenie română şi de către o persoană sau familie de cetățenie străină, se va acorda prioritate de către Comisia pentru protecția copilului posibilității încredințării copilului la persoana sau familia de cetățenie română (art. 3); opinia copilului nu este determinantă;

c) Cererile persoanelor sau familiilor cu domiciliul sau reşedința pe teritoriul României, care doresc să adopte, se vor transmite Comitetului Român pentru Adopții, în termen de 5 zile de la eliberarea atestatului care constată aptitudinea de a adopta (art. 4);

d) În cazul în care nu există cereri pentru încredințarea copilului în vederea adopției sau dacă asemenea cerere nu a fost aprobată, Comitetul Român pentru Adopții va repartiza sarcina identificării unei familii, potrivite pentru copil, unui serviciu public specializat sau unui organism privat român autorizat (art. 5);

e) Se fac precizări privind competența, privind încuviințarea adopției. Cauzele privitoare la încuviințarea adopției se judecă în primă instanță de tribunalul în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului. Cauzele pentru judecarea cărora nu se poate determina instanța competentă potrivit celor arătate, se judecă în primă instanță de Tribunalul Bucureşti. Hotărârile judecătoreşti în cauzele care au ca obiect încuviințarea adopției sunt supuse recursului (deci, nu şi apelului), iar instanța competentă să judece recursul este Curtea de Apel (art. 6);

f) Judecarea cererii pentru încuviințarea adopției se face cu citarea Comisiei pentru protecția copilului, care a avizat favorabil încuviințarea adopției, a persoanei sau a familiei care doreşte să adopte, a Comitetului Român pentru Adopții şi cu participarea procurorului. Comisia pentru protecția copilului menționată îl reprezintă sau îl asistă în judecarea cererii (art. 7);

g) Serviciile publice specializate pentru protecția copilului şi ofițerii de stare civilă vor urmării respectarea impedimentului la căsătorie între adoptat şi rudele sale fireşti (art. 21);

4. Modificările aduse prin Legea nr. 385/2003. Această lege modifică art. 6, 9, 12 şi 14 ale O.U.G. nr. 25/1997, după cum urmează:

a) Atestatul se eliberează de către Comisia pentru protecţia copilului, la cererea persoanei sau familiei interesate în termen de 60 de zile (reglementarea anterioară prevede 90 de zile) de la data depunerii cererii, pe baza rapoartelor şi a propunerilor serviciului public specializat pentru protecţia copilului sau ale organismului privat autorizat, din judeţul sau din sectorul municipiului Bucureşti (art. 6 alin. 3);

b) Alineatul (4) al art. 9 a modificat în sensul că, încredinţarea copilului durează minim 3 luni, iar Comisia pentru protecţia copilului poate să reducă acestă perioadă în anumite cazuri determinate;

c) Articolul 12 a fost completat cu un aliniat nou, şi anume, persoanele însărcinate cu culegerea şi transmiterea informaţiilor referitoare la copiii prevăzuţi la alin. (1) au obligaţia să păstreze confidenţialitatea acestora [art. 12 alin. (2)].

5. Aspecte principale privind îmbunătăţirile aduse prin noua reglementare. Faţă de reglementarea anterioară, Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopţiei, aduce noi îmbunătăţiri, după cum rezultă de cele arătate, din care menţionăm:

1) Pe baza planului individualizat de protecţie, aşa cum este acesta reglementat de Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului, direcţia generală de asistenţă socială şi protecţia copilului în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului efectuează demersuri pentru reintegrarea copilului în familie sau după caz, pentru plasamentul copilului în familia extinsă (părinţii, copilul şi rudele fireşti ale acestuia, până la gradul IV inclusiv) sau substitutivă (persoanele, altele decât cele care aparţin familiei extinse, care în condiţiile legii asigură creşterea şi îngrijirea copilului). Planul individualizat de protecţie poate avea ca finalitate adopţia internă dacă demersurile pentru reintegrarea copilului în familie sau familia extinsă au eşuat;

2) Sunt reglementate expres situaţiile şi procedura prin care un copil poate fi adoptat. În acest sens, deschiderea procedurii adopţiei naţionale se face numai de către instanţa judecătorească şi numai după realizarea de către acesta a unui control riguros

asupra demersurilor efectuate în vederea reintegrării copilului în familie sau în familia extinsă, având în vedere cele menționate mai sus;

3) Adopția este considerată o măsură specială de protecție a copilului, ceea ce se reflectă în conținutul dispozițiilor legale;

4) Se prevede menținerea dreptului de a consimți la adopția copilului a părintelui decăzut din drepturile părinteşti sau a părintelui căruia i s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti;

5) Din noua reglementare rezultă actele care trebuie prezentate pentru încuviințarea adopției;

6) Se stipulează expres situațiile în care poate intervenii adopția națională (internă), care în mod explicit este favorizată față de adopția internațională;

7) Se menține reglementarea unui singur fel de adopție (ca şi în reglementarea anterioară), nemaifiind reglementată adopția cu efecte restrânse, cunoscută anterior Codului familiei şi Legii nr. 11/1990;

8) Se prevăd situațiile în care adopția internațională poate fi luată în considerare şi procedurile aplicabile;

9) Se menține posibilitatea exprimării şi revocării unilaterale a consimțământului părinților fireşti, în anumite condiții determinate, după care consimțământul devine irevocabil;

10) Este explicitată situația în care poate fi încuviințată adopția internațională a copilului cu domiciliul în România, respectiv când adoptatorul sau unul dintre soții familiei adoptatoare care domiciliază în străinătate este bunicul copilului pentru care a fost încuviințată deschiderea procedurii adopției interne;

11) Se acordă prioritate îngrijirii copilului lipsit temporar sau definitiv de îngrijirea părinților săi, se promovează adopția națională şi se introduce obligativitatea organizării la nivel național a unei evidențe a copiilor adoptabili, a familiilor adoptatoare, precum şi a adopțiilor încuviințate;

12) Sunt prevăzute modalitățile de transmitere a diferitelor documente necesare procesului de adopție internațională;

13) În cazul adopției internaționale, cererea adoptatorului sau familiei adoptatoare este luată în evidență numai dacă autoritatea competentă din statul primitor sau organizațiile sale acreditate şi autorizate în condițiile legii atestă că:

- adoptatorul sau familia adoptatoare îndeplinesc condițiile de eligibilitate pentru adopție și sunt apți să adopte în conformitate cu legea aplicabilă în statul primitor;

- adoptatorul sau familia adoptatoare au beneficiat de consilierea necesară în vederea adopției în statul primitor;

- este asigurată urmărirea evoluției copilului după adopție pe o perioadă de minim doi ani;

- sunt asigurate servicii ulterioare adopției pentru copil și familie în statul primitor;

14) Adopția se consideră încheiată și își produce efectele de la data când hotărârea judecătorească ce a încuviințat adopția rămâne irevocabilă. Ea produce efecte numai pentru viitor.

6. Noile acte normative în materia adopției, protecția și promovarea drepturilor copilului:

- Legea nr. 273/2004, privind regimul juridic al adopției;

- H.G. nr. 1435/2004 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției;

- Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului;

- H. G. nr. 1432/2004 privind atribuțiile, organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului;

- Legea nr. 274/2004 privind înființarea, organizarea și funcționarea Oficiului Român pentru Adopții;

- Legea nr. 275/2004 pentru modificarea O.U.G. nr. 12/2001 privind înființarea Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție;

- H.G. nr. 1433/2004 privind aprobarea structurii organizatorice, a numărului maxim de posturi și a Regulamentului de organizare și funcționare ale Oficiului Român pentru Adopții;

- H.G. nr. 1434/2004 privind atribuțiile și Regulamentul – cadru de organizare și funcționare ale Direcției generale de asistență socială și protecția copilului;

- H.G. nr. 1436/2004 pentru defalcarea pe categorii de cheltuieli a taxei unice și fixe aferente Serviciilor efectuate de Oficiul Român pentru Adopții în îndeplinirea procedurii de adopție internațională pe teritoriul României;

- H.G. nr. 1437/2004 privind organizarea şi metodologia de funcţionare a comisiei pentru protecţia copilului;

- H.G. nr. 1438/2004 pentru aprobarea regulamentelor – cadru de organizare şi funcţionare a serviciilor de prevenire a separării copilului de familia sa, precum şi a celor de protecţie specială a copilului lipsit temporar sau definitiv de ocrotirea părinţilor săi;

- H.G. nr. 1439/2004 privind serviciile specializate destinate copilului care a săvârşit o faptă penală şi nu răspunde penal;

- H.G. nr. 1440/2004 privind condiţiile şi procedura de licenţiere şi inspecţie a serviciilor de prevenire a separării copilului de familia sa, precum şi a celor de protecţie specială a copilului lipsit de ocrotirea părinţilor săi;

- H.G. nr. 1441/2004 cu privire la autorizarea organizaţiilor private străine de a desfăşura activităţi în domeniul adopţiei internaţionale;

- H.G. nr. 1442/2004 privind serviciile şi activităţile ce pot fi desfăşurate de către organismele private române în cadrul procedurii adopţiei interne;

- H.G. nr. 1443/2004 privind metodologia de repatriere a copiilor români neînsoţiţi şi asigurarea măsurilor de protecţie specială în favoarea acestora;

- H.G. nr. 679/2003 privind condiţiile de obţinere a atestatului, procedurile de atestare şi statutul asistentului maternal profesionist.

BCU IASI CENTRALA

TITLUL II
Reglementări interne privind adopția

A. LEGE nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

CAPITOLUL 1
Dispoziții generale

Art. 1. — Adopția este operațiunea juridică prin care se creează legătura de filiație între adoptator şi adoptat, precum şi legături de rudenie între adoptat şi rudele adoptatorului.

Art. 2. — Următoarele principii trebuie respectate în mod obligatoriu în cursul procedurii adopției:

a) principiul interesului superior al copilului;

b) principiul creşterii şi educării copilului într-un mediu familial;

c) principiul continuității în educarea copilului, ținându-se seama de originea sa etnică, culturală şi lingvistică;

d) principiul informării copilului şi luării în considerare a opiniei acestuia în raport cu vârsta şi gradul său de maturitate;

e) principiul celerității în îndeplinirea oricăror acte referitoare la procedura adopției.

Art. 3. — În înțelesul prezentei legi, termenii şi expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) *adoptat* — persoana care a fost sau urmează să fie adoptată în condițiile prezentei legi;

b) *adoptator* — persoana care a adoptat sau doreşte să adopte, în condițiile prezentei legi;

c) *adopție internă* — adopția în care atât adoptatorul sau familia adoptatoare, cât şi adoptatul au domiciliul în România;

d) *adopție internațională* — adopția care, în condițiile prezentei legi, nu este adopție internă;

e) *atestat*— documentul întocmit în condițiile prezentei legi, care face dovada capacității de a adopta rezultate din îndeplinirea garanțiilor morale şi condițiilor materiale necesare dezvoltării depline şi armonioase a personalității copilului;

f) *Convenția de la Haga* — Convenția asupra protecției copiilor şi cooperării în materia adopției internaționale, încheiată la Haga la 29 mai 1993 şi ratificată de România prin Legea nr. 84/1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 298 din 21 octombrie 1994;

g) *copil*— persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani sau nu a dobândit capacitate deplină de exercițiu, în condițiile legii;

h) *direcția*— direcția generală de asistență socială şi protecția copilului, instituție publică, cu personalitate juridică, înființată în subordinea consiliilor județene, respectiv consiliilor locale ale sectoarelor municipiului Bucureşti, în condițiile legii;

i) *familie adoptatoare* — soțul şi soția care au adoptat sau doresc să adopte, în condițiile prezentei legi;

j) *familie* — părinții şi copiii aflați în întreținerea acestora;

k) *familie extinsă* — părinții, copilul şi rudele fireşti ale acestuia, până la gradul IV inclusiv;

l) *familie substitutivă* — persoanele, altele decât cele care aparțin familiei extinse, care, în condițiile legii, asigură creşterea şi îngrijirea copilului;

m) *Oficiu* — organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, înființat prin reorganizarea Comitetului Român pentru Adopții, cu atribuții de supraveghere şi coordonare a activităților referitoare la adopție;

n) *părinte firesc* — persoana față de care copilul are stabilită filiația firească, în condițiile legii;

o) *planul individualizat de protecție* — documentul prin care se realizează planificarea serviciilor, prestațiilor şi măsurilor de protecție specială a copilului, pe baza evaluării psihosociale a acestuia şi a familiei sale, în vederea integrării copilului care a fost separat de familia sa, într-un mediu familial stabil permanent, în cel mai scurt timp posibil;

p) *stat primitor* — statul în care domiciliază adoptatorul sau familia adoptatoare în cazul adopției internaționale şi în care se deplasează adoptatul în urma încuviințării adopției.

Art. 4. — Pe tot parcursul procedurii de adopție direcția în a cărei rază teritorială domiciliază copilul este obligată să ofere copilului informații şi explicații clare şi complete, potrivit vârstei şi gradului său de maturitate, referitoare la etapele şi durata proce-

sului de adopție, la efectele acesteia, precum şi la adoptator sau familia adoptatoare şi rudele acestora.

CAPITOLUL II

Condițiile de fond ale adopției

Art. 5. — (1) Adopția se încheie numai dacă aceasta este în interesul superior al copilului.

(2) Copilul poate fi adoptat până la împlinirea vârstei majoratului civil.

(3) Persoana majoră poate fi adoptată numai dacă adoptatorul sau familia adoptatoare a crescut-o în timpul minorității sale.

Art. 6. — (1) În cadrul procedurii de adopție se iau măsurile necesare pentru ca frații să fie încredințați împreună.

(2) Încredințarea separată a fraților în vederea adopției, precum şi adopția acestora de către persoane sau familii diferite se pot face numai dacă acest lucru este în interesul lor superior.

Art. 7. — (1) Copilul, respectiv majorul avut în vedere la art. 5 alin. (3), nu poate fi adoptat de mai mulți adoptatori nici simultan, nici succesiv.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), poate fi încuviințată, după caz, adopția simultană sau adopții succesive, atunci când adoptatorii sunt soți şi soție.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. (1) şi (2), poate fi încuviințată o nouă adopție atunci când:

a) adoptatorul sau soții adoptatori au decedat; în acest caz, adopția anterioară se consideră desfăcută pe data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătoreşti de încuviințare a noii adopții;

b) adopția anterioară a încetat din orice alt motiv.

Art. 8. — (1) Adopția între frați este interzisă.

(2) Adopția a doi soți sau foşti soți de către acelaşi adoptator sau familie adoptatoare, precum şi adopția între soți sau foşti soți sunt interzise.

(3) Persoanele cu boli psihice şi handicap mintal nu pot adopta.

Art. 9. — (1) Pot adopta numai persoanele care au capacitate deplină de exercițiu şi care sunt cu cel puțin 18 ani mai în vârstă decât cel pe care doresc să îl adopte.

(2) Pentru motive temeinice, instanța judecătorească poate încuviința adopția chiar dacă diferența de vârstă dintre adoptat și adoptatori este mai mică de 18 ani, dar în nici o situație, mai puțin de 15 ani.

Art. 10. — (1) Adoptatorul sau familia adoptatoare trebuie să îndeplinească garanțiile morale și condițiile materiale necesare dezvoltării depline și armonioase a personalității copilului.

(2) Îndeplinirea garanțiilor și condițiilor prevăzute la alin. (1) se atestă de către autoritățile competente, potrivit prevederilor prezentei legi.

Art. 11. — (1) Persoanele care trebuie să consimtă la adopție sunt următoarele:

a) părinții fireşti sau, după caz, tutorele copilului ai cărui părinți fireşti sunt decedați, necunoscuți, declarați morți sau dispăruți ori puși sub interdicție, în condițiile legii;

b) copilul care a împlinit vârsta de 10 ani;

c) adoptatorul sau, după caz, familia adoptatoare.

(2) Nu este valabil consimțământul dat în considerarea promisiunii sau efectuării unei contraprestații, indiferent de natura acesteia, fie ea anterioară sau ulterioară.

Art. 12. — (1) Consimțământul la adopție trebuie să fie dat de către părinții fireşti ai copilului. În cazul adopției copilului și de către soțul adoptatorului, consimțământul trebuie exprimat de către soțul care este deja părinte adoptator al copilului.

(2) Părintele sau părinții decăzuți din drepturile părinteşti sau cărora li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti păstrează dreptul de a consimți la adopția copilului. Consimțământul reprezentantului legal este obligatoriu.

(3) Dacă unul dintre părinții fireşti este decedat, necunoscut, declarat, în condițiile legii, mort sau dispărut, pus sub interdicție, precum și dacă se află, din orice împrejurare, în imposibilitate de a-şi manifesta voința, consimțământul celuilalt părinte este îndestulător.

(4) Consimțământul părinților fireşti ai copilului nu este necesar dacă ambii se găsesc în oricare dintre situațiile prevăzute la alin. (3), precum și în cazul adopției prevăzute la art. 5 alin. (3).

Art. 13. — În mod excepțional, instanța judecătorească poate trece peste refuzul părinților fireşti sau, după caz, al tutorelui de a

consimți la adopția copilului, dacă se dovedește, prin orice mijloc de probă, că aceştia refuză în mod abuziv să-şi dea consimțământul la adopție şi instanța apreciază că adopția este în interesul superior al copilului, ținând seama şi de opinia acestuia dată în condițiile art. 11 alin. (1) lit. b), cu motivarea expresă a hotărârii în această privință.

Art. 14. — Părinții fireşti ai copilului sau, după caz, tutorele acestuia trebuie să consimtă la adopție în mod liber, necondiționat, şi numai după ce au fost informați în mod corespunzător asupra consecințelor adopției, în special asupra încetării legăturilor de rudenie ale copilului. Direcția în a cărei rază teritorială locuiesc părinții fireşti sau, după caz, tutorele este obligată să asigure consilierea şi informarea acestora înaintea exprimării de către aceştia a consimțământului la adopție şi să întocmească un raport în acest sens.

Art. 15. — (1) Consimțământul părinților fireşti sau, după caz, al tutorelui se dă în fața instanței judecătoreşti o dată cu soluționarea cererii de deschidere a procedurii adopției.

(2) În cazul adopției copilului de către soțul părintelui său, consimțământul părintelui firesc se dă în formă autentică prin act notarial.

(3) O dată cu solicitarea consimțământului prevăzut la alin. (1), instanța solicită direcției raportul care confirmă îndeplinirea obligației prevăzute la art. 14.

Art. 16. — (1) Consimțământul la adopție al părinților fireşti ai copilului sau, după caz, al tutorelui poate fi dat numai după trecerea unui termen de 60 de zile de la data naşterii copilului înscrisă în certificatul de naştere.

(2) Părintele firesc sau, după caz, tutorele poate revoca consimțământul în termen de 30 de zile de la data exprimării lui în condițiile legii.

Art. 17. — (1) Consimțământul la adopție al copilului care a împlinit vârsta de 10 ani se dă în fața instanței judecătoreşti, în faza încuviințării adopției.

(2) Adopția nu va putea fi încuviințată fără consimțământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani.

(3) Anterior exprimării consimțământului, direcția în a cărei rază teritorială domiciliază copilul care a împlinit vârsta de 10 ani îl

va sfătui şi informa pe acesta, ţinând seama de vârsta şi de maturitatea sa, în special asupra consecinţelor adopţiei şi ale consimţământului său la adopţie, şi va întocmi un raport în acest sens.

Art. 18. — (1) Consimţământul adoptatorului sau familiei adoptatoare se dă în faţa instanţei judecătoreşti o dată cu soluţionarea cererii de încuviinţare a adopţiei.

(2) Dacă persoana care doreşte să adopte este căsătorită, este necesar şi consimţământul soţului său, cu excepţia cazurilor în care acesta este în imposibilitate de a-şi manifesta voinţa. Dispoziţiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL III
Procedura adopţiei interne

SECŢIUNEA 1
Atestarea adoptatorului sau a familiei adoptatoare

Art. 19. — (1) Evaluarea garanţiilor morale şi a condiţiilor materiale ale adoptatorului sau familiei adoptatoare se face, pe baza solicitării lor, de către direcţia de la domiciliul acestora şi trebuie să aibă în vedere:

a) personalitatea, starea sănătăţii şi situaţia economică a adoptatorului sau familiei adoptatoare, viaţa familială, condiţiile de locuit, aptitudinea de educare a unui copil;

b) motivele pentru care adoptatorul sau familia adoptatoare doreşte să adopte;

c) motivele pentru care, în cazul în care numai unul dintre cei doi soţi solicită să adopte un copil, celălalt soţ nu se asociază la cerere;

d) impedimente de orice natură relevante pentru capacitatea de a adopta.

(2) Pe baza rezultatelor evaluării prevăzute la alin. (1), direcţia în a cărei rază teritorială se află domiciliul adoptatorului sau familiei adoptatoare decide, în termen de 60 de zile de la data depunerii cererii de evaluare de către adoptator sau familia adoptatoare, dacă acesta sau aceştia sunt sau nu apţi să adopte. În cazul unui rezultat favorabil al evaluării, direcţia va elibera atestatul de persoană sau familie aptă să adopte.

(3) Atestatul eliberat de direcţia în a cărei rază teritorială domiciliază adoptatorul sau familia adoptatoare este valabil pentru o

perioadă de un an. Valabilitatea acestui atestat poate fi prelungită anual, cu condiția respectării aceloraşi condiții prevăzute la alin. (1) şi în urma unei solicitări de reînnoire din partea adoptatorului sau familiei adoptatoare.

(4) În cazul unui rezultat nefavorabil al evaluării, adoptatorul sau familia adoptatoare au dreptul să solicite direcției, în termen de 30 de zile de la comunicarea rezultatului, reevaluarea.

(5) Rezultatul nefavorabil al reevaluării poate fi atacat, în termen de 15 zile de la data comunicării, la instanța competentă în materia adopției de la domiciliul adoptatorului.

Art. 20. — Obținerea atestatului nu este necesară în următoarele cazuri:

a) pentru adopția prevăzută la art. 5 alin. (3);

b) pentru adopția copilului de către soțul părintelui firesc sau adoptiv.

Art.21. — Pe parcursul procesului de evaluare, direcția în a cărei rază teritorială domiciliază adoptatorul sau familia adoptatoare este obligată să asigure acestora serviciile de pregătire/consiliere necesare pentru a-şi asuma în cunoştință de cauză şi în mod corespunzător rolul de părinte.

SECȚIUNEA a 2-a

Deschiderea procedurii adopției interne

Art. 22. — (1) Pe baza planului individualizat de protecție, astfel cum este acesta reglementat de Legea nr. 272/2004 privind protecția şi promovarea drepturilor copilului, direcția în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului efectuează demersuri pentru reintegrarea copilului în familie sau, după caz, pentru plasamentul copilului în familia extinsă sau substitutivă.

(2) Planul individualizat de protecție poate avea ca finalitate adopția internă dacă demersurile pentru reintegrarea copilului în familie sau în familia lărgită au eşuat.

(3) Direcția în a cărei rază teritorială domiciliază copilul va sesiza, în termen de 30 de zile de la finalizarea demersurilor prevăzute la alin. (2), instanța judecătorească de la domiciliul copilului, pentru a se încuviința deschiderea procedurii adopției interne.

Art. 23 — (1) Încuviințarea deschiderii procedurii adopției interne se face numai dacă:

a) planul individualizat de protecție stabilește necesitatea adopției interne;

b) părinții copilului sau, după caz, tutorele își exprimă consimțământul la adopție, în condițiile prezentei legi; dispozițiile art. 12 alin. (2), (3) sau (4) ori ale art. 13 se aplică în mod corespunzător.

(2) Direcția face dovada efectuării corespunzătoare a demersurilor prevăzute la art. 22 alin. (1) și (2). În situația copilului pentru care s-a instituit tutela, încuviințarea deschiderii procedurii adopției interne se face la solicitarea direcției în a cărei rază teritorială domiciliază copilul, numai dacă instanța constată îndeplinirea condiției prevăzute la alin. (1) lit. b) și apreciază că deschiderea procedurii adopției interne este în interesul superior al copilului.

(3) Hotărârea judecătorească irevocabilă prin care instanța admite cererea direcției produce următoarele efecte:

a) drepturile și obligațiile părinteşti ale părinților fireşti sau, după caz, cele exercitate de persoane fizice sau juridice se suspendă;

b) drepturile și obligațiile părinteşti sunt exercitate de către consiliul județean sau, după caz, consiliul local al sectorului municipiului Bucureşti în a cărui rază teritorială domiciliază copilul.

(4) Prin excepție, efectele hotărârii judecătoreşti prevăzute la alin. (3) încetează de drept dacă, în termen de un an de la data rămânerii irevocabile a hotărârii, direcția nu a identificat o persoană sau familie corespunzătoare pentru copil și nu a inițiat procedurile prevăzute de prezenta lege în vederea realizării unei adopții interne.

(5) În situația prevăzută la alin. (4), direcția este obligată să revizuiască planul individualizat de protecție a copilului și să solicite instanței judecătoreşti, în funcție de finalitatea acestuia, următoarele:

a) menținerea, modificarea sau încetarea măsurii de protecție a copilului;

b) încuviințarea unei noi proceduri de deschidere a adopției.

Art. 24. — Dispozițiile prezentei secțiuni nu sunt aplicabile în cazul adopțiilor prevăzute la art. 5 alin. (3) și art. 20 lit. b).

SECȚIUNEA a 3-a
Încredințarea în vederea adopției

Art. 25. — (1) Adopția nu poate fi încuviințată de către instanța judecătorească decât după ce copilul a fost încredințat pentru o perioadă de 90 de zile persoanei sau familiei care dorește să-l adopte, astfel încât instanța să poată aprecia, în mod rațional, asupra relațiilor de familie care s-ar stabili dacă adopția ar fi încuviințată.

(2) Capacitatea de adaptare, fizică și psihică, a copilului, la noul mediu familial va fi analizată în raport cu condițiile de natură socioprofesională, economică, culturală, de limbă, religie și cu orice alte asemenea elemente caracteristice locului în care trăiește copilul în perioada încredințării și care ar putea avea relevanță în aprecierea evoluției ulterioare a acestuia în cazul încuviințării adopției.

Art. 26. — (1) În termen de 30 de zile de la data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care s-a încuviințat deschiderea procedurii adopției interne, direcția în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului efectuează demersurile necesare identificării celui mai potrivit adoptator sau celei mai potrivite familii adoptatoare pentru copil.

(2) În termenul prevăzut la alin. (1), direcția în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului analizează cu prioritate posibilitatea încredințării copilului în vederea adopției cu prioritate unei rude din familia extinsă, cu excepția cazului prevăzut la art. 8 alin. (1), asistentului maternal profesionist la care se află copilul ori unei alte persoane sau familii la care copilul se află în plasament.

(3) Dacă nu există solicitări din partea persoanelor sau familiilor prevăzute la alin. (2), direcția în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului efectuează demersuri în vederea identificării pe raza sa administrativ-teritorială a unei persoane sau familii atestate și aflate în evidența Oficiului.

(4) Dacă, după expirarea termenului prevăzut la alin. (1), direcția în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului nu a identificat o persoană sau o familie adoptatoare dintre persoanele prevăzute la alin. (2) și (3), solicită Oficiului ca în termen de 5 zile să-i transmită lista centralizată la nivel național a persoanelor sau

familiilor adoptatoare atestate şi înscrise în Registrul naţional pentru adopţii.

(5) Alegerea adoptatorului sau a familiei adoptatoare potrivite pentru copil se face în termen de 60 de zile de la primirea listei centralizate, de către direcţia în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului, ţinând cont de interesul superior al acestuia, informaţiile cuprinse în atestatul adoptatorului şi, respectiv, de evoluţia situaţiei copilului până la acea dată.

(6) Selectarea adoptatorului sau a familiei adoptatoare se notifică, în termen de 3 zile, direcţiei de la domiciliul acestora.

Art. 27. — (1) În urma procesului de selecţie, direcţia de la domiciliul copilului verifică şi constată compatibilitatea acestuia cu adoptatorul sau cu familia adoptatoare.

(2) Determinarea compatibilităţii se realizează luându-se în considerare nevoile copilului, dorinţele şi opiniile exprimate de acesta, acordându-le importanţa cuvenită. Interesul superior al copilului trebuie luat în considerare cu prioritate.

(3) În situaţia în care, în urma efectuării verificării prevăzute la alin. (1) şi (2), direcţia în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului constată compatibilitatea acestuia cu persoana sau familia adoptatoare selectată, sesizează de îndată instanţa judecătorească pentru încredinţarea copilului în vederea adopţiei.

Art. 28. — Încredinţarea în vederea adopţiei se dispune de către instanţa judecătorească de la domiciliul copilului pentru o perioadă de 90 de zile.

Art. 29. — (1) încredinţarea în vederea adopţiei nu este necesară în următoarele cazuri:

a) pentru adopţia prevăzută la art. 5 alin, (3);

b) pentru adopţia prevăzută la art. 20 lit. b);

c) pentru adopţia copilului pentru care a fost deschisă procedura adopţiei interne şi acesta a fost plasat la adoptator sau la familia adoptatoare, iar măsura plasamentului durează de cel puţin 90 de zile;

d) pentru adopţia copilului de către tutorele său, dacă au trecut cel puţin 90 de zile de la data instituirii tutelei.

(2) În situaţiile prevăzute la alin. (1) lit. a) şi b) persoana sau familia care doreşte să adopte va putea solicita în mod direct in-

stanței judecătorești încuviințarea adopției, în condițiile prezentei legi.

Art. 30. — (1) Pe durata încredințării copilului în vederea adopției, domiciliul acestuia se află la persoana sau familia căreia i-a fost încredințat. Efectuarea actelor obișnuite necesare exercitării drepturilor și îndeplinirii obligațiilor părintești, cu excepția celor care conduc la încheierea unui act juridic, se realizează de către persoana sau familia căreia acesta i-a fost încredințat.

(2) Dreptul de a reprezenta copilul în actele juridice sau, după caz, de a încuviința actele pe care acesta le încheie, precum și dreptul de a administra bunurile copilului se exercită de către consiliul județean sau local al sectorului municipiului București în a cărui rază teritorială domiciliază persoana sau familia căreia i-a fost încredințat copilul în vederea adopției. Dreptul de administrare poate fi delegat, în mod excepțional, către persoana sau familia căreia i s-a încredințat copilul pentru efectuarea unor acte speciale, în interesul copilului, care vor fi expres menționate în cuprinsul documentului prin care se acordă delegarea.

Art. 31. — (1) În perioada încredințării copilului în vederea adopției, direcția de la domiciliul adoptatorului sau familiei adoptatoare urmărește evoluția copilului și a relațiilor dintre acesta și persoana sau familia căreia i-a fost încredințat, întocmind în acest sens rapoarte bilunare.

(2) La sfârșitul perioadei de încredințare în vederea adopției, direcția întocmește un raport final referitor la evoluția relațiilor dintre copil și adoptatori, pe care îl comunică instanței competente în vederea soluționării cererii de încuviințare a adopției.

(3) Întocmirea și comunicarea raportului prevăzut la alin. (2) sunt obligatorii și în cazul adopției copilului aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 29 alin. (1) lit. c) și d).

(4) Cererea de încuviințare a adopției adresată instanței judecătorești prelungește de drept perioada de încredințare până la soluționarea cererii prin hotărâre judecătorească irevocabilă.

Art. 32. — (1) Dacă pe durata perioadei de încredințare în vederea adopției direcția în a cărei rază teritorială domiciliază adoptatorul sau familia adoptatoare constată neadaptarea copilului cu persoana sau familia adoptatoare ori existența oricăror alte motive de natură să împiedice finalizarea procedurii de adopție,

sesizează de îndată instanța judecătorească, în vederea revocării sau, după caz, prelungirii măsurii încredințării.

(2) Dispozițiile privind procedura de judecată a cererilor referitoare la încredințare se aplică în mod corespunzător şi în cazul cererilor prevăzute la alin. (1). Hotărârea prin care instanța de fond dispune revocarea sau prelungirea încredințării este executorie de drept.

Art. 33. — Dacă, în situația prevăzută la art. 32 alin. (1), instanța judecătorească dispune revocarea măsurii încredințării, direcția este obligată să reia procedura prevăzută la art. 26 şi 27.

SECȚIUNEA a 4-a

Încuviințarea adopției

Art. 34. — Încuviințarea adopției este de competența instanțelor judecătoreşti.

Art. 35. — (1) Cererea de încuviințare a adopției poate fi introdusă direct de către adoptator sau familia adoptatoare în situația adopției prevăzute la art. 5 alin. (3) şi art. 20 lit. b), în toate celelalte cazuri cererea de încuviințare a adopției putând fi introdusă fie de către adoptator sau familia adoptatoare, fie de către direcția de la domiciliul acestora, la sfârşitul perioadei de încredințare în vederea adopției sau, după caz, la împlinirea termenelor prevăzute pentru adopția copilului aflat în una dintre situațiile indicate la art. 29 alin. (1) lit. c) şi d).

(2) Cererea de încuviințare a adopției este însoțită de următoarele acte:

a) certificatul de naştere al copilului, în copie legalizată;

b) certificatul medical privind starea de sănătate a copilului, eliberat de către unități publice nominalizate de către direcția de sănătate publică;

c) atestatul valabil al adoptatorului sau familiei adoptatoare;

d) hotărârea judecătorească irevocabilă de încredințare în vederea adopției;

e) certificatele de naştere ale adoptatorului sau ale soțului şi soției din familia adoptatoare, în copie legalizată;

f) certificatul de căsătorie al adoptatorului sau al soților din familia adoptatoare, în copie legalizată;

g) cazierul judiciar al adoptatorului sau, după caz, al fiecărui membru al familiei adoptatoare;

h) certificatul medical privind starea de sănătate a adoptatorului, eliberat de medicul de familie pe lista căruia este înscris;

i) documentele doveditoare cu privire la exprimarea consimțământului părinților fireşti, în măsura în care nu s-a pronunțat anterior o hotărâre judecătorească de încuviințare a deschiderii procedurii adopției interne a copilului; dispozițiile art. 12 alin. (3) sau (4) ori ale art. 13 se aplică în mod corespunzător.

Art. 36. — Direcția în a cărei rază teritorială domiciliază persoana sau familia adoptatoare va avea obligația de a depune rapoartele finale prevăzute la art. 31 alin. (2) sau, după caz, art. 31 alin. (3), până cel mai târziu cu 5 zile înaintea termenului la care a fost citată pentru judecarea cauzei, precum şi, după caz, de a da instanței judecătoreşti orice relații necesare pentru soluționarea cererii de încuviințare a adopției.

Art. 37. — (1) Instanța judecătorească va admite cererea de încuviințare a adopției numai dacă, pe baza probelor administrate, şi-a format convingerea că adopția este în interesul superior al copilului.

(2) În termen de 5 zile de la rămânerea irevocabilă a hotărârii judecătoreşti prin care s-a încuviințat adopția, direcția care a participat la judecarea cererii de încuviințare a adopției va înştiința în scris părinții fireşti despre aceasta.

Art. 38. — (1) Direcția de la domiciliul copilului va urmări şi va întocmi rapoarte trimestriale cu privire la evoluția copilului şi a relațiilor dintre acesta şi părinții săi adoptivi pe o perioadă de cel puțin 2 ani după încuviințarea adopției.

(2) Direcția de la domiciliul copilului are obligația să asigure părinților adoptivi servicii postadopție.

CAPITOLUL IV
Procedura adopției internaționale

SECȚIUNEA 1
Dispoziții generale

Art. 39. — Adopția internațională a copilului care are domiciliul în România poate fi încuviințată numai în situația în care adoptatorul sau unul dintre soții din familia adoptatoare care domiciliază în

străinătate este bunicul copilului pentru care a fost încuviințată deschiderea procedurii adopției interne.

Art. 40. — (1) Cererea de încuviințare a adopției se transmite instanței judecătorești de către Oficiu.

(2) Instanța judecătorească se va pronunța, în condițiile prezentei legi, numai după analizarea raportului direcției referitor la existența altor solicitări similare din partea rudelor copilului până la gradul IV, cu domiciliul în România.

Art. 41. — Adopția internațională are efectele prevăzute la art. 50—53 și presupune deplasarea copilului pe teritoriul statului primitor, în urma încuviințării adopției de către instanța judecătorească română.

Art. 42. — Adopția internațională, în cazul în care adoptatul are domiciliul în străinătate, iar adoptatorul sau familia adoptatoare are domiciliul în România, este supusă dispozițiilor art. 30-33 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat.

SECȚIUNEA a 2-a

Atestarea adoptatorului sau familiei adoptatoare din statul de primire

Art. 43. — (1) Cererile persoanelor sau familiilor care au domiciliul pe teritoriul altui stat, parte a Convenției de la Haga, și care doresc să adopte un copil din România sunt transmise Oficiului prin intermediul autorității centrale competente din statul respectiv sau al organizațiilor sale acreditate.

(2) În cazul statelor care nu sunt părți la Convenția de la Haga, cererile prevăzute la alin. (1) se transmit Oficiului prin intermediul autorității desemnate cu atribuții în domeniul adopției internaționale sau prin intermediul organizațiilor acreditate în acest sens în statul de primire.

(3) Organizațiile acreditate prevăzute la alin. (1) și (2) trebuie să fie autorizate și de Oficiu, în conformitate cu metodologia aprobată prin hotărâre a Guvernului.

Art. 44. — Cererea adoptatorului sau familiei adoptatoare este luată în evidență de Oficiu numai dacă autoritatea centrală competentă din statul primitor sau organizațiile sale acreditate și autorizate în condițiile legii atestă că:

a) adoptatorul sau familia adoptatoare îndeplineşte condiţiile de eligibilitate pentru adopţie şi este apt să adopte în conformitate cu legislaţia aplicabilă în statul primitor;

b) adoptatorul sau familia adoptatoare a beneficiat de consilierea necesară în vederea adopţiei în statul primitor;

c) este asigurată urmărirea evoluţiei copilului după adopţie pe o perioadă de cel puţin 2 ani;

d) sunt asigurate servicii postadopţie pentru copil şi familie în statul primitor.

Art. 45.- (1) Cererile transmise Oficiului trebuie însoţite de următoarele documente:

a) un raport întocmit de autorităţile competente din statul primitor, cuprinzând informaţii cu privire la identitatea persoanelor care doresc să adopte, capacitatea şi aptitudinea lor de a adopta, situaţia lor personală, familială, materială şi medicală, mediul social, motivele care îi determină să adopte un copil din România, precum şi cu privire la copiii pe care ar putea să-i primească spre adopţie; concluziile raportului vor fi susţinute prin documentele eliberate de autorităţile competente din statul primitor;

b) certificatele de naştere şi căsătorie şi actele de identitate ale persoanelor care doresc să adopte, în copie legalizată şi însoţite de traducerea lor legalizată în limba română;

c) cazierele judiciare ale persoanelor care doresc să adopte;

d) raport medical întocmit separat pentru fiecare adoptator;

e) actul din care să rezulte că există garanţia că adoptatul are posibilitatea să intre şi să locuiască permanent în statul primitor.

(2) Documentele prevăzute la alin. (1) lit. a), c), d) şi e) vor fi prezentate în original şi însoţite de traducerea legalizată în limba română.

SECŢIUNEA a 3-a

Încuviinţarea adopţiei internaţionale de către instanţă

Art. 46. — (1) Cererea de încuviinţare a adopţiei, însoţită de documentele prevăzute la art. 43-45, se înaintează de către Oficiu instanţei judecătoreşti.

(2) Prevederile cap. VII se aplică în mod corespunzător.

(3) Oficiul are obligaţia de a se asigura că adoptatul va beneficia în ţara străină de garanţiile şi normele echivalente acelora

existente în cazul unei adopții naționale; la pronunțarea asupra cererii de încuviințare a adopției instanța judecătorească va avea în vedere şi documentul care atestă îndeplinirea acestei obligații.

Art. 47. — Pe baza hotărârii judecătoreşti irevocabile de încuviințare a adopției, Oficiul eliberează, în termen de 3 zile de la data comunicării acesteia, un certificat care atestă că adopția este conformă cu normele Convenției de la Haga.

Art. 48. — Deplasarea adoptatului din România în statul de domiciliu al adoptatorului sau al familiei adoptatoare este posibilă numai atunci când hotărârea de încuviințare a adopției este irevocabilă. Adoptatul se deplasează numai însoțit de adoptator sau de familia adoptatoare, în condiții de siguranță corespunzătoare nevoilor adoptatului.

Art. 49. — (1) Oficiul are obligația să urmărească evoluția copilului şi a relațiilor dintre acesta şi părintele sau părinții săi adoptivi cel puțin 2 ani după încuviințarea adopției, prin intermediul autorității centrale competente sau al organizației acreditate ori autorizate din statul de domiciliu al părinților adoptivi.

(2) În scopul îndeplinirii obligației prevăzute la alin. (1), Oficiul trebuie să solicite transmiterea de rapoarte trimestriale autorității centrale competente sau organizației acreditate şi autorizate din statul primitor.

(3) În cazul în care, ulterior adopției internaționale, adoptatorul sau familia adoptatoare îşi stabileşte domiciliul în România, urmărirea evoluției copilului cade în sarcina direcției în a cărei rază teritorială adoptatul îşi are domiciliul.

CAPITOLUL V
Efectele adopției

Art. 50. — (1) Adopția produce efecte numai de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătoreşti prin care a fost încuviințată.

(2) Prin adopție se stabilesc filiația între adoptat şi cel care adoptă, precum şi legături de rudenie între adoptat şi rudele adoptatorului.

(3) În momentul stabilirii filiației prin adopție, rudenia firească dintre adoptat şi descendenții săi, pe de o parte, şi părinții săi fireşti şi rudele acestora, pe de altă parte, încetează, cu excepția

adopției prevăzute la art. 20 lit. b), caz în care încetarea raporturilor de rudenie se aplică numai în raport cu părintele firesc şi rudele părintelui firesc care nu este căsătorit cu adoptatorul.

(4) Impedimentul la căsătorie izvorât din rudenie există, potrivit legii, atât între adoptat şi descendenții acestuia, pe de o parte, şi rudele sale fireşti, pe de altă parte, cât şi între adoptat şi descendenții acestuia, pe de o parte, şi persoanele cu care a devenit rudă prin efectul adopției, pe de altă parte.

(5) Efectele adopției internaționale, precum şi efectele în cazul anulării adopției internaționale asupra cetățeniei adoptatului sunt cele prevăzute de Legea cetățeniei române nr. 21/1991, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

Art. 51. — (1) Adoptatorul are față de copilul adoptat drepturile şi îndatoririle părintelui firesc față de copilul său.

(2) În cazul în care adoptatorul este soțul părintelui firesc al adoptatului, drepturile şi îndatoririle părinteşti se exercită de către adoptator şi părintele firesc căsătorit cu acesta.

(3) Adoptatul are față de adoptator drepturile şi îndatoririle de orice natură pe care le are o persoană față de părinții săi fireşti.

Art. 52. - (1) Adoptatorii vor informa copilul că este adoptat, de îndată ce vârsta şi gradul de maturitate ale acestuia o permit.

(2) Adoptatorii şi adoptatul au dreptul să obțină din partea autorităților competente extrase din registrele publice al căror conținut atestă faptul, data şi locul naşterii, dar nu dezvăluie în mod expres adopția şi nici identitatea părinților fireşti.

(3) Identitatea părinților fireşti ai adoptatului poate fi dezvăluită înainte de dobândirea de către acesta a capacității depline de exercițiu numai pentru motive medicale, cu autorizarea instanței judecătoreşti, la cererea oricăruia dintre adoptatori, a adoptatului, soțului sau descendenților acestuia ori a reprezentantului unei instituții medicale sau unui spital.

(4) După dobândirea capacității depline de exercițiu, adoptatul poate solicita tribunalului în a cărui rază teritorială se află domiciliul său ori, în cazul în care el nu are domiciliul în România, Tribunalului Bucureşti, să-i autorizeze accesul la informațiile aflate în posesia oricăror autorități publice cu privire la identitatea părinților săi fireşti.

(5) Instanța citează direcția în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului, Oficiul, precum şi orice altă persoană a cărei ascultare poate fi utilă pentru soluționarea cererii şi va putea admite cererea dacă, potrivit probelor administrate, constată că accesul la informațiile solicitate nu este dăunător integrității psihice şi echilibrului emoțional ale solicitantului şi dacă adoptatul în cauză a beneficiat de consiliere din partea direcției.

Art. 53. — (1) Adoptatul dobândeşte prin adopție numele adoptatorului.

(2) Dacă adopția se face de către 2 soți ori de către soțul care adoptă copilul celuilalt soț, iar soții au nume comun, adoptatul va purta acest nume. în cazul în care soții nu au nume de familie comun, ei sunt obligați să declare instanței judecătoreşti care încuviințează adopția numele pe care adoptatul urmează să-l poarte.

(3) Pentru motive temeinice, instanța, încuviințând adopția, la cererea adoptatorului sau familiei adoptatoare şi cu consimțământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani, poate dispune schimbarea prenumelui copilului adoptat.

(4) În cazul adopției unei persoane căsătorite care poartă un nume comun în timpul căsătoriei, soțul adoptat poate primi în timpul căsătoriei numele adoptatorului, cu consimțământul celuilalt soț, acordat în fața instanței care încuviințează adopția.

(5) Pe baza hotărârii judecătoreşti irevocabile de încuviințare a adopției, serviciul de stare civilă competent întocmeşte, în condițiile legii, un nou act de naştere al copilului, în care adoptatorii vor fi trecuți ca fiind părinții săi fireşti. Vechiul act de naştere se va păstra, menționându-se pe marginea acestuia întocmirea noului act.

CAPITOLUL VI
Încetarea adopției

Art. 54. — Adopția încetează prin desfacere sau ca urmare a declarării nulității acesteia.

Art. 55. — Adopția se desface în cazul prevăzut la art. 7 alin. (3) lit. a).

Art. 56. — (1) Adopția este nulă, dacă a fost încheiată în alt scop decât cel al ocrotirii interesului superior al copilului sau cu încălcarea oricăror condiții de fond sau de formă prevăzute de lege.

(2) Cu toate acestea, instanța va putea respinge cererea de declarare a nulității adopției, dacă va constata că menținerea adopției este în interesul celui adoptat.

Art. 57. — Acțiunea în declararea nulității adopției aparține oricărei persoane interesate. După dobândirea de către adoptat a capacității depline de exercițiu, acțiunea aparține numai acestuia.

Art. 58. — (1) Cauzele privind declararea nulității adopției se judecă cu citarea:

a) adoptatorului sau, după caz, a familiei adoptatoare;

b) adoptatului care a dobândit capacitate deplină de exercițiu;

c) direcției în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului sau, în cazul adopțiilor internaționale, a Oficiului.

(2) Copilul care a împlinit vârsta de 10 ani va fi întotdeauna ascultat.

Art. 59. — (1) În situația încetării adopției ca urmare a declarării nulității acesteia, adoptatul redobândește numele de familie avut înainte de încuviințarea adopției.

(2) Părinții fireşti ai copilului redobândesc drepturile şi îndatoririle părinteşti dacă instanța nu decide instituirea tutelei sau a altor măsuri de protecție specială a copilului, în condițiile legii.

Art. 60. — Hotărârile judecătoreşti privitoare la nulitatea adopției, rămase irevocabile, se comunică Oficiului de către direcție, în vederea efectuării mențiunilor necesare în Registrul național pentru adopții.

CAPITOLUL VII
Dispoziții procedurale comune

Art. 61. — (1) Instanțele judecătoreşti române sunt competente să judece cererile prevăzute de prezenta lege dacă cel puțin una dintre părți are domiciliul în România.

(2) Instanțele judecătoreşti române sunt exclusiv competente să judece procesele privind încuviințarea deschiderii procedurii adopției interne, încredințarea în vederea adopției şi încuviințarea adopției dacă cel ce urmează a fi adoptat are domiciliul în România şi este cetățean român sau străin fără cetățenie.

(3) Cererile prevăzute de prezenta lege sunt de competența tribunalului în a cărui rază teritorială se află domiciliul adoptatului.

Cauzele pentru judecarea cărora nu se poate determina instanța competentă se judecă de Tribunalul Bucureşti.

(4) Cererile de deschidere a procedurii adopției interne, cererile de încredințare a copilului în vederea adopției şi cererile de încuviințare a adopției se judecă în primă instanță, potrivit regulilor prevăzute de Cartea III — *Dispozițiile generale privitoare la procedurile necontencioase* din Codul de procedură civilă, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

(5) Hotărârile prin care se soluționează cererile prevăzute de prezenta lege nu sunt supuse apelului. Exercitarea recursului suspendă executarea.

Art. 62. — Cererile prevăzute la art. 61 alin. (3) sunt scutite de taxa judiciară de timbru şi se soluționează cu celeritate.

Art. 63. — (1) Cererile prevăzute la art. 61 alin. (3) se soluționează de complete specializate ale instanței judecătoreşti, în camera de consiliu, cu participarea obligatorie a procurorului. Prezentarea de către direcție a raportului de anchetă socială privind copilul este obligatorie.

(2) Judecarea cererilor referitoare la deschiderea procedurii adopției interne a copilului se face cu citarea părinților fireşti ai copilului sau, după caz, a tutorelui şi a direcției în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului.

(3) Judecarea cererilor de încredințare a copilului în vederea adopției interne, precum şi a celor de încuviințare a adopției se face cu citarea direcției în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului, a direcției în a cărei rază teritorială domiciliază adoptatorul sau familia adoptatoare şi a persoanei sau familiei adoptatoare.

(4) Judecarea cererilor de încuviințare a adopției internaționale se face cu citarea direcției în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului, al persoanei sau familiei adoptatoare, precum şi a Oficiului.

(5) Judecarea cererilor de încuviințare a adopției prevăzute la art. 5 alin. (3) se face cu citarea adoptatorului sau a familiei adoptatoare şi a adoptatului, iar judecarea cererilor de încuviințare a adopției prevăzute la art. 20 lit. b) se face cu citarea adoptatorului şi a părinților fireşti ai adoptatului.

Art. 64. — (1) Instanța poate administra orice probe admise de lege.

(2) La judecarea cererii referitoare la deschiderea procedurii adopției interne a copilului, precum și a cererii de încredințare în vederea adopției, ascultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie, iar la încuviințarea adopției copilului care a împlinit vârsta de 10 ani i se va solicita consimțământul.

(3) Opinia copilului exprimată la judecarea cererilor prevăzute de prezenta lege va fi luată în considerare și i se va acorda importanța cuvenită, avându-se în vedere vârsta și gradul acestuia de maturitate. În situația în care instanța hotărăște în contradictoriu cu opinia exprimată de copil, aceasta este obligată să motiveze rațiunile care au condus la înlăturarea opiniei copilului.

CAPITOLUL VIII

Registrul național pentru adopții

Art. 65. — (1) În scopul întocmirii și organizării la nivel național a evidenței în materia adopției, Oficiul are obligația de a întocmi și de a ține la zi Registrul național pentru adopții.

(2) Registrul conține datele referitoare la adoptatorul sau familia adoptatoare, române și străine, precum și cele referitoare la copiii pentru care a fost deschisă procedura adopției interne, pentru cei pentru care a fost pronunțată o hotărâre judecătorească de încredințare în vederea adopției, de încuviințare a adopției sau de declarare a nulității acesteia.

Art. 66. — (1) În scopul întocmirii și organizării de către Oficiu a evidenței prevăzute la art. 65, direcția în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului transmite Oficiului copii ale următoarelor documente:

a) hotărârea judecătorească prin care s-a încuviințat deschiderea procedurii adopției naționale;

b) hotărârea judecătorească de încredințare în vederea adopției;

c) hotărârea judecătorească de încuviințare a adopției;

d) hotărârea judecătorească de declarare a nulității adopției;

e) atestatul eliberat potrivit art. 19 alin. (2).

(2) Documentele prevăzute la alin. (1) se transmit în termen de 5 zile de la rămânerea definitivă și irevocabilă a hotărârii judecătorești sau, respectiv, în termen de 5 zile de la data emiterii atestatului.

(3) Documentul prevăzut la alin. (1) lit. e) va fi însoțit de toate informațiile cu privire la persoanele sau familiile pentru care s-a emis atestatul.

CAPITOLUL IX

Dispoziții finale, tranzitorii și sancțiuni

Art. 67. — (1) Oficiul ia toate măsurile ce se impun, conform prevederilor Convenției de la Haga, în vederea prevenirii câștigurilor necuvenite, financiare sau de altă natură, ce ar putea fi realizate cu prilejul adopției și descurajării oricăror practici contrare obiectivelor acestei convenții și prezentei legi.

(2) Oficiul stabilește o taxă unică și fixă, determinată pe baza costurilor maxime corespunzătoare tuturor serviciilor aferente îndeplinirii procedurii adopției internaționale, cu excepția celor reglementate în legi speciale.

(3) Taxa prevăzută la alin. (2) este defalcată pe categorii de cheltuieli și se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

(4) Plata taxei este efectuată de către adoptator sau familia adoptatoare prin transfer bancar către Oficiu și autoritatea centrală ori organizația acreditată sau autorizată din statul de domiciliu al părinților adoptatori. Taxele percepute de Oficiu se fac venit la bugetul de stat în termen de 5 zile lucrătoare de la încasarea lor.

Art. 68. — Sunt interzise donațiile și sponsorizările, precum și oferirea de către adoptator sau familia adoptatoare, în nume propriu ori prin persoane interpuse, în mod direct sau indirect, de orice foloase materiale necuvenite Oficiului, direcțiilor implicate sau persoanelor fizice din cadrul instituțiilor publice implicate în procesul de adopție.

Art. 69. — (1) Este interzisă participarea organismelor private în procedura adopției internaționale desfășurată în România. Interdicția se aplică și membrilor sau personalului acestora, cu excepția situației în care au calitatea de adoptator.

(2) Autoritățile române pot colabora în ceea ce privește adopția internațională cu organisme private care își desfășoară activitatea pe teritoriul statului primitor, numai dacă acestea sunt acreditate de statul respectiv și autorizate conform prevederilor art. 43 alin. (3).

(3) În situația în care se constată nerespectarea dispozițiilor alin. (1) și (2), Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului este obligată să solicite instanței judecătorești dizolvarea persoanei juridice implicate.

(4) Serviciile și activitățile ce pot fi derulate de către fundații, asociații sau federații în cadrul procedurilor adopției naționale se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

Art. 70. — (1) Fapta părintelui sau a reprezentantului legal al unui copil de a pretinde sau de a primi, pentru sine sau pentru altul, bani ori alte foloase materiale în scopul adopției copilului se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și fapta persoanei care, fără drept, intermediază sau înlesnește adoptarea unui copil, în scopul obținerii de foloase materiale sau de altă natură.

Art. 71. — (1) Atestatul de persoană sau familie aptă să adopte, eliberat anterior intrării în vigoare a prevederilor prezentei legi, este valabil pentru o perioadă de un an de la data eliberării lui.

(2) Prevederile art. 21 se aplică în mod corespunzător persoanelor sau familiilor prevăzute la alin. (1).

Art. 72. — (1) Cererile pentru încuviințarea adopției aflate pe rolul instanțelor judecătorești la data intrării în vigoare a prezentei legi se soluționează, potrivit dispozițiilor legale în vigoare, la data introducerii cererii.

(2) Persoanele și familiile care, la data intrării în vigoare a prezentei legi, aveau copii încredințați în vederea adopției, vor putea introduce cereri pentru încuviințarea adopției, care vor fi soluționate potrivit dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 25/1997 cu privire la regimul juridic al adopției, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/1998, cu modificările și completările ulterioare.

(3) În toate celelalte cazuri, întreaga procedură a adopției va trebui să se conformeze dispozițiilor prezentei legi.

(4) În scopul aplicării dispozițiilor prezentei legi, Oficiul va renegocia acordurile bilaterale și multilaterale în domeniul adopției, încheiate de România cu alte state, care vor fi publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 73. — În situația copiilor cu privire la care s-au făcut comunicări de către comisiile pentru protecția copilului în baza prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 25/1997, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/1998, cu modificările şi completările ulterioare, şi aflați in evidența Comitetului Român pentru Adopții la data intrării în vigoare a prezentei legi, dispozițiile art. 22-24 se aplică în mod corespunzător.

Art. 74. — (1) În situația copiilor declarați judecătoreşti abandonați în temeiul prevederilor Legii nr. 47/1993 cu privire la declararea judecătorească a abandonului de copii, direcția are obligația să reevalueze împrejurările care au stat la baza stabilirii măsurilor de protecție pentru aceşti copii şi să întocmească planul individualizat de protecție.

(2) Dacă planul individualizat de protecție are ca finalitate reintegrarea copilului în familie sau în familia extinsă, direcția solicită instanței judecătoreşti redarea exercițiului drepturilor părinteşti sau, după caz, delegarea acestora membrilor familiei extinse unde copilul urmează să fie plasat.

(3) Instanța competentă să soluționeze cererile privind redarea sau, după caz, delegarea drepturilor părinteşti este tribunalul de la domiciliul copilului.

(4) Judecarea cererii se face cu citarea părinților sau, după caz, a membrilor familiei extinse, a direcției în a cărei rază teritorială domiciliază copilul şi cu participarea obligatorie a procurorului. Cererea va fi însoțită de raportul de anchetă socială întocmit de direcția în a cărei rază teritorială domiciliază copilul.

Art. 75. — (1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2005, cu excepția prevederilor art. 43 alin. (3), art. 67 alin. (3), art. 69 alin. (4) şi art. 77, care intră în vigoare la 3 zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) Normele metodologice pentru aplicarea prevederilor art. 43 alin. (3), art. 67 alin. (3), art. 69 alin, (4) şi art. 77 se elaborează de către Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului şi Adopție.

(3) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă următoarele acte normative:

a) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25/1997 cu privire la regimul juridic al adopției, publicată în Monitorul Oficial al României,

Partea I, nr. 120 din 12 iunie 1997, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/1998, cu modificările şi completările ulterioare;

b) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 121/2001 pentru suspendarea temporară a tuturor procedurilor referitoare la adopțiile internaționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 633 din 9 octombrie 2001, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 347/2002, cu modificările ulterioare;

c) Hotărârea Guvernului nr. 245/1997 cu privire la criteriile de autorizare a organismelor private care desfăşoară activități în domeniul protecției drepturilor copilului prin adopție, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 112 din 5 iunie 1997;

d) orice alte dispoziții contrare prezentei legi.

(4) La 3 zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, se abrogă următoarele acte normative:

a) Legea nr. 47/1993 cu privire la declararea judecătorească a abandonului de copii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 153 din 8 iulie 1993;

b) Hotărârea Guvernului nr. 1.315/2000 privind unele măsuri pentru protecția drepturilor copilului prin adopție, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 678 din 19 decembrie 2000.

Art. 76. - Autorizațiile emise de Comitetul Român pentru Adopții în baza Hotărârii Guvernului nr. 245/1997 cu privire la criteriile de autorizare a organismelor private care desfăşoară activități în domeniul protecției drepturilor copilului prin adopție îşi încetează valabilitatea de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Art. 77. - În termen de 30 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, vor fi elaborate normele metodologice de aplicare a prezentei legi, care vor fi aprobate prin hotărâre a Guvernului.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art.75 şi ale art.76 alin.(1) din Constituția României, republicată.

BCU

B. H.G. nr. 1435/2004 pentru aprobarea normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției

CAPITOLUL I

Procedura de evaluare/reevaluare în vederea obținerii atestatului de persoană sau familie aptă să adopte

Art. 1. — Persoana sau familia cu domiciliul în România care doreşte să obțină atestatul de persoană sau familie aptă să adopte formulează o cerere scrisă adresată direcției generale de asistență socială şi protecția copilului, denumită în continuare *direcție,* în a cărei rază teritorială domiciliază, în vederea evaluării garanțiilor morale şi a condițiilor materiale prevăzute de lege.

Art. 2. — La cererea de evaluare pentru obținerea atestatului de persoană/familie adoptatoare solicitanții trebuie să anexeze următoarele acte:

a) copie de pe buletinul/cartea de identitate, copie legalizată de pe certificatul de naştere, căsătorie/hotărâre de divorț, copie legalizată de pe titlul de proprietate sau alt titlu care să ateste dreptul de folosință a locuinței, certificat de cazier judiciar, certificat medical tip Ministerul Sănătății, cu semnătura şi parafa fiecărui medic specialist, şi adeverințe de venit;

b) certificatul de cazier judiciar al persoanelor cu care locuieşte solicitantul;

c) caracterizări de la ultimul loc de muncă (minimum două pentru fiecare persoană/membru al cuplului conjugal);

d) certificat medical privind starea de sănătate a celorlalte persoane cu care domiciliază solicitantul;

e) declarație pe propria răspundere a persoanei/fiecărui membru al cuplului conjugal, dată în fața notarului public, că nu au fost decăzuți din drepturile părinteşti;

f) declarație privind motivația de a adopta şi aşteptările persoanei/familiei în legătură cu vârsta, sexul şi situația psihosociomedicală a copilului pe care doresc să îl adopte;

g) declarație privind indicarea motivelor pentru care unul dintre soți nu doreşte să adopte, în cazul în care cererea este formulată numai de către unul dintre soți şi celălalt nu se asociază la cerere.

Art. 3. — La înregistrarea cererii privind evaluarea, reprezentantul serviciului de adopție din cadrul direcției este obligat să informeze solicitantul cu privire la:

a) etapele procedurii de adopție;

b) serviciile/grupurile de suport care activează în comunitate;

c) procedura de evaluare și pregătire în vederea obținerii atestatului;

d) termenul de soluționare a cererii privind evaluarea;

e) dreptul de a solicita reevaluarea și de a contesta rezultatul acesteia în cazul neacordării atestatului.

Art. 4. — După înregistrarea cererii de evaluare, responsabilul de caz desemnat este obligat să stabilească de comun acord cu persoana/familia solicitantă programul interviurilor, al vizitelor la domiciliul acestora, al întâlnirilor cu rude, vecini, colegi de la locul de muncă, precum și cu orice alte persoane în privința cărora responsabilul de caz apreciază că este util a fi contactate, în vederea obținerii tuturor informațiilor relevante pentru stabilirea capacității de a adopta.

Art. 5. — (1) Procesul de evaluare a persoanei/familiei adoptatoare cuprinde:

a) evaluarea din punct de vedere social;

b) evaluarea psihologică;

c) pregătirea pentru asumarea în cunoștință de cauză a rolului de părinte.

(2) Procesul de evaluare a persoanei/familiei adoptatoare se structurează atât pe întâlniri și discuții cu persoana, respectiv cu cuplul conjugal, cât și pe întâlniri individuale cu membrii familiei adoptatoare și cu celelalte persoane prevăzute la art. 4.

(3) Numărul minim al întâlnirilor este de 6, numărul maxim fiind stabilit de responsabilul de caz împreună cu psihologul din cadrul serviciului de adopție, în funcție de disponibilitatea persoanei/familiei adoptatoare pe perioada procesului de evaluare; întâlnirile se realizează atât la domiciliul persoanei/familiei, cât și la sediul direcției.

Art. 6. — (1) Evaluarea din punct de vedere social în vederea atestării ca persoană/familie aptă să adopte este adaptată specificului persoanei/familiei și cuprinde cel puțin următoarele etape:

a) informarea şi consilierea privind procedura adopției, metodologia de evaluare şi pregătire şi crearea unei relații de respect şi încredere între responsabilul de caz şi persoana/familia adoptatoare;

b) determinarea profilului individual al solicitantului/ solicitanților, capacităților parentale şi resurselor persoanei/ familiei, percepția familiei lărgite şi rolul jucat de comunitate în structurarea atitudinii familiei față de adopție; la această vizită participă şi psihologul din cadrul serviciului de adopție;

c) culegerea informațiilor cu privire la structura familiei, istoria maritală şi relațiile actuale ale solicitanților, modelul de viață al familiei, comunicarea, nivelul educației, statutul profesional, habitatul şi inserția comunitară, relația cu familia lărgită, trăsăturile de personalitate, interesele, capacitatea de adaptare; culegerea informațiilor se realizează şi prin contactarea unor persoane de referință desemnate de persoană/familie, precum şi a unor membri semnificativi ai comunității; dacă adoptatorii au copii, se evaluează interacțiunea cu aceştia, starea de sănătate, rezultatele şcolare, precum şi relațiile acestora cu: frații, colegii de şcoală, comunitatea locală;

d) informarea familiei cu privire la concluziile preliminare rezultate, precum şi la propunerile ce urmează a fi formulate vizând acordarea atestatului.

(2) Responsabilul de caz are obligația de a obține şi de a consemna toate informațiile în tişa de evaluare care va sta la baza întocmirii raportului de evaluare.

Art. 7. — (1) Evaluarea psihologică cuprinde observația, interviul, chestionarele şi aplicarea unei baterii de teste cu scopul determinării profilului psihologic al persoanei/familiei adoptatoare.

(2) Rezultatele evaluării psihologice şi recomandările psihologului din cadrul Serviciului de adopții sunt consemnate de către acesta în fişa de evaluare psihologică care va sta la baza întocmirii raportului de evaluare.

Art. 8. — (1) Pregătirea persoanei/familiei pentru asumarea în cunoştință de cauză a rolului de părinte este destinată dezvoltării capacității acesteia de a răspunde nevoilor copilului adoptat şi constă în furnizarea de informații vizând prezentarea motivelor instituționalizării şi efectele acesteia asupra copilului, posibile

tulburări reactive de ataşament, modalităţi de interacţiune, atitudinea nediscriminatorie şi acceptarea identităţii şi istoriei copilului, precum şi acceptarea diferenţei dintre imaginea unui copil „ideal" şi copilul care va fi considerat compatibil din punct de vedere teoretic cu persoana/familia adoptatoare.

(2) Pe parcursul acestei etape se evaluează sentimentele şi capacităţile parentale ale solicitanţilor: propria copilărie, înţelegerea nevoilor copilului şi a dezvoltării acestuia, maturizarea, acceptarea sarcinilor parentale şi a modificărilor din stilul de viaţă al familiei apărute o dată cu adopţia copilului, modul în care solicitanţii înţeleg să informeze copilul că este adoptat.

Art. 9. — (1) După obţinerea şi analizarea tuturor informaţiilor, inclusiv a celor obţinute cu ocazia derulării componentei de pregătire, responsabilul de caz şi psihologul din cadrul serviciului de adopţie vor întocmi un raport de evaluare a capacităţii de a adopta a solicitanţilor, care va conţine şi propunerea privind acordarea sau neacordarea atestatului de persoană ori de familie aptă să adopte.

(2) Raportul se înaintează conducerii direcţiei, care decide cu celeritate, prin dispoziţie a directorului general (executiv) asupra acordării/neacordării atestatului; dispoziţia se comunică solicitanţilor, în termen de 3 zile de la emiterea ei.

Art. 10. — (1) În cazul în care se decide neacordarea atestatului, persoana sau familia poate solicita o nouă evaluare, formulată în scris în termen de 30 de zile de la comunicarea rezultatului nefavorabil.

(2) În situaţia prevăzută la alin. (1) şeful Serviciului de adopţie desemnează un alt responsabil de caz şi se procedează la reluarea întregului proces de evaluare, astfel cum este reglementat în prezentele norme metodologice.

Art. 11. — În situaţia în care perioada de valabilitate a atestatului prevăzută de lege a expirat, solicitanţii sunt obligaţi să formuleze o nouă cerere de evaluare şi să anexeze actele prevăzute la art. 2, procedura de evaluare urmând a fi reluată.

CAPITOLUL II

Demersuri pe care Direcția generală de asistență socială şi protecția copilului este obligată să le realizeze pentru stabilirea adopției interne ca finalitate a planului individualizat de protecție

Art. 12. — (1) Pentru fiecare copil pentru care s-a stabilit în condițiile legii o măsură de protecție specială direcția este obligată să verifice trimestrial împrejurările care au stat la baza stabilirii acesteia şi să procedeze la revizuirea planului individualizat de protecție.

(2) În vederea îndeplinirii obligației prevăzute la alin. (1), direcția desemnează un manager de caz.

Art. 13. — Demersurile întreprinse de managerul de caz trebuie să vizeze:

a) reintegrarea copilului în familie;

b) integrarea copilului în familia extinsă.

Art. 14. — În evaluarea potențialului de reintegrare familială sunt luate în considerare aspecte vizând disponibilitatea afectivă a copilului şi a familiei, nivelul socioeconomic al acesteia, precum şi serviciile asociate, necesare pentru realizarea şi menținerea reintegrării, managerul de caz procedând la efectuarea cel puțin a următoarelor demersuri:

a) evaluarea situației care a determinat stabilirea unei măsuri de protecție specială;

b) verificarea existenței actelor de identitate ale copilului şi inițierea măsurilor prevăzute de lege pentru întocmirea lor, în situația în care se constată inexistența acestora;

c) identificarea şi contactarea părinților copilului;

d) acordarea de consiliere şi sprijin tatălui care nu a recunoscut inițial copilul şi care ulterior îşi exprimă această dorință;

e) evaluarea situației socioeconomice şi morale a părinților;

f) consilierea părinților şi informarea acestora asupra existenței la nivel local a serviciilor de suport, precum şi asupra posibilităților legale de sprijin financiar sau material;

g) informarea periodică a părinților asupra locului unde se execută măsura de protecție specială, precum şi asupra condițiilor în care pot menține relațiile personale cu copilul; acordarea de

sprijin în realizarea acestui drept; organizarea şi facilitarea de întâlniri periodice între copil şi părinţi;

h) informarea părinţilor asupra posibilităţii redării de către instanţa judecătorească a exerciţiului drepturilor părinteşti, precum şi asupra condiţiilor redării, în situaţia în care acestora le-a fost limitat exerciţiul drepturilor părinteşti sau au fost decăzuţi din drepturile părinteşti.

Art. 15. — În evaluarea potenţialului de integrare a copilului în familia extinsă se iau în considerare aspectele prevăzute la art. 14, managerul de caz procedând la efectuarea cel puţin a următoarelor demersuri:

a) identificarea şi contactarea rudelor fireşti ale copilului până la gradul al IV-lea inclusiv;

b) evaluarea situaţiei socioeconomice şi morale a rudelor identificate;

c) consilierea rudelor asupra posibilităţilor de luare spre creştere şi îngrijire a copilului şi informarea acestora asupra existenţei la nivel local a serviciilor de suport, precum şi asupra posibilităţilor legale de sprijin financiar sau material;

d) informarea rudelor identificate asupra locului unde se execută măsura de protecţie specială a copilului, precum şi asupra condiţiilor în care se pot menţine relaţii personale cu acesta;

e) organizarea şi facilitarea de întâlniri între copil şi rudele identificate;

f) solicitarea adresată fiecărei rude identificate şi care a împlinit vârsta majoratului de a-şi exprima opinia cu privire la disponibilitatea de a lua spre creştere şi îngrijire proprie copilul, precum şi opinia asupra posibilităţii adopţiei copilului de către o altă persoană. Opiniile exprimate se consemnează în scris.

Art. 16. — În vederea atestării efectuării demersurilor menţionate la art. 14—15 se întocmesc şi se păstrează următoarele documente:

a) raportul sau, după caz, fişa de evaluare psihosocială iniţială a copilului şi familiei sale;

b) raportul de evaluare detaliată a situaţiei copilului în context sociofamilial;

c) rapoartele de evaluare a situaţiei socio-economice şi morale a părinţilor şi rudelor identificate;

d) documentele care atestă toate evaluările efectuate în cadrul etapei de evaluare detaliate;

e) rapoartele privind vizitarea copilului de către părinți și rude, precum și cele care consemnează exercitarea altor modalități de menținere a relațiilor cu copilul;

f) documentele care atestă efectuarea demersurilor legate de identificarea și contactarea părinților și rudelor copilului (adresele formulate în atenția acestora, a organelor de poliție, primăriei de domiciliu, rapoartele de anchetă socială la domiciliul părinților sau al rudelor etc.);

g) documentele care atestă monitorizarea planului individualizat de protecție (rapoartele de monitorizare, rapoartele de reevaluare, rapoartele de revizuire, planurile revizuite etc.);

h) notificările formulate în atenția părinților sau a rudelor copilului, vizând informarea acestora asupra locului unde se execută măsura de protecție specială a copilului, precum și asupra modului în care pot menține relații personale cu acesta;

i) referatele sau notele întocmite cu ocazia consilierii părinților și rudelor copilului;

j) documentele care consemnează opinia rudelor copilului cu privire la aspectele menționate la art. 15 lit. f).

Art. 17. — (1) În baza efectuării demersurilor menționate anterior, a întocmirii și analizării documentației aferente, dacă managerul de caz apreciază că reintegrarea copilului în familie sau în familia extinsă nu este posibilă poate propune stabilirea adopției interne ca finalitate a planului individualizat de protecție.

(2) Propunerea managerului de caz de stabilire a adopției interne ca finalitate a planului individualizat de protecție nu poate fi fundamentată exclusiv pe situația economică precară a părinților copilului.

(3) Propunerea formulată de către managerul de caz este supusă avizării șefului ierarhic superior și se anunță Serviciul de adopție în vederea luării în evidență a cazului și realizării programului de intervenție specifică pentru adopția copilului.

CAPITOLUL III

Stabilirea compatibilității dintre copil şi persoana/familia adoptatoare, căreia urmează să îi fie încredințat copilul în vederea adopției

Art. 18. — (1) Procesul de stabilire a compatibilității dintre copil şi persoana/familia adoptatoare constă în identificarea şi selectarea celei mai potrivite persoane/familii care să răspundă nevoilor copilului, pentru care instanța judecătorească a încuviințat deschiderea procedurii adopției interne.

(2) Pentru fiecare copil aflat în situația prevăzută la alin. (1) psihologul şi responsabilul de caz al copilului din cadrul Serviciului de adopții sunt obligați să identifice şi să selecteze o persoană/familie căreia îi poate fi încredințat copilul în vederea adopției, în conformitate cu dispozițiile art. 26 din Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției.

Art. 19. — (1) Procedura de selectare a persoanei/familiei adoptatoare se realizează pe baza unei potriviri teoretice, care constă în analiza şi luarea în considerare a tuturor informațiilor referitoare la copil, la familia lui naturală şi la persoana/familia adoptatoare, după cum urmează:

a) informații referitoare la copil: vârsta, sexul, naționalitatea, etnia, rasa, temperamentul, religia, relațiile cu alți copii şi persoane adulte, nevoile lui speciale, istoricul medical, caracteristicile mediului în care trăieşte, programul zilnic;

b) informații referitoare la familia naturală: vârsta, temperamentul, ocupația, înclinațiile, nivelul de educație, religia, istoricul marital, naționalitatea, etnia, rasa, istoricul medical;

c) informații referitoare la persoana/familia adoptatoare: vârsta, temperamentul, ocupația, înclinațiile, aptitudinile, interesele pentru diverse domenii, educația, rasa, naționalitatea, etnia, religia, istoricul marital, aşteptările familiei în legătură cu vârsta, sexul şi situația psihosocio-medicală a copilului.

(2) În urma realizării potrivirii teoretice se selectează o persoană/familie adoptatoare.

Art. 20. — (1) În vederea stabilirii compatibilității dintre copil şi persoana/familia adoptatoare selectată ca urmare a realizării potrivirii teoretice, se realizează potrivirea practică, care presupune informarea copilului, a persoanei/familiei care a fost selecționată, a

altor persoane de referință pentru copil, precum şi pregătirea părților implicate în vederea acomodării copilului cu persoana/familia adoptatoare.

(2) Informarea şi pregătirea se realizează de către responsabilul de caz al copilului şi, respectiv, al persoanei/familiei adoptatoare.

Art. 21. — Activitatea de informare vizează:

a) informarea copilului; se realizează potrivit capacității de înțelegere şi gradului său de maturitate, acordându-se atenție opiniilor exprimate de acesta;

b) informarea, după caz, a specialiştilor din centrul de plasament, asistentului maternal sau a persoanei/familiei la care copilul se află în îngrijire; se realizează respectând interesul superior al copilului şi principiul confidențialității;

c) informarea persoanei/familiei adoptatoare; responsabilul de caz aduce la cunoştință familiei/persoanei toate informațiile pe care le are despre copil şi prezintă fotografii ale copilului, încurajează familia să pună cât mai multe întrebări referitoare la copil şi la familia biologică a acestuia.

Art. 22. — (1) În vederea pregătirii părților implicate pentru acomodarea copilului cu persoana/familia adoptatoare selectată, responsabilul de caz al copilului şi cel al persoanei/familiei stabilesc de comun acord cu aceştia şi cu persoana/familia care are în îngrijire copilul sau cu persoana de referință a copilului din instituția de ocrotire un program de vizitare a copilului de către persoana/familia adoptatoare.

(2) Prima întâlnire dintre copil şi persoana/familia adoptatoare se desfăşoară în mediul de viață al copilului, fără ca acestuia să i se aducă la cunoştință scopul vizitei; la întâlnire vor participa în mod obligatoriu cei doi responsabili de caz, care vor consemna rezultatele acestei întâlniri într-un raport comun.

(3) Concluziile raportului comun vor menționa dacă se continuă potrivirea practică sau se reia procedura de potrivire a copilului cu altă persoană/familie adoptatoare; propunerea de reluare a procedurii de potrivire se motivează.

(4) În situația în care se apreciază ca indicată continuarea procedurii de potrivire practică a copilului cu aceeaşi persoană/familie adoptatoare, următoarele vizite sunt destinate

dezvoltării treptate a relației de ataşament dintre aceştia, întâlnirile şi vizitele fiind realizate atât în mediul de viață al copilului, cât şi în afara acestuia sau în mediul de viață al persoanei/familiei adoptatoare.

(5) Numărul vizitelor necesare pentru constatarea compatibilității se stabileşte de către cei doi responsabili de caz, în funcție de evoluția cazului.

Art. 23. — La finalul procedurii de potrivire practică cei doi responsabili de caz întocmesc un raport care consemnează concluziile referitoare la constatarea compatibilității dintre copil şi persoana/familia adoptatoare, precum şi propunerea vizând sesizarea instanței judecătoreşti pentru încredințarea copilului în vederea adopției.

CAPITOLUL IV

Întocmirea rapoartelor pe perioada încredințării copilului în vederea adopției şi a rapoartelor postadopție

Art. 24. — (1) Pe întreaga perioadă în care copilul este încredințat în vederea adopției, direcția în a cărei rază teritorială domiciliază persoana/familia adoptatoare căreia i-a fost încredințat copilul are obligația de a urmări evoluția acestuia, întocmind în acest sens rapoarte bilunare.

(2) Rapoartele bilunare conțin constatările rezultate ca urmare a evaluării relațiilor dintre copil şi familie în urma vizitelor efectuate de către responsabilul de caz din cadrul serviciului de adopție împreună cu un psiholog, precum şi propuneri vizând menținerea sau revocarea încredințării în vederea adopției.

(3) Rapoartele prevăzute la alin. (1) se supun avizării şefului Serviciului de adopție, iar în situația în care acestea conțin propuneri care impun sesizarea instanței pentru revocarea încredințării în vederea adopției se supun aprobării conducerii direcției.

Art. 25. — (1) La sfârşitul perioadei de încredințare în vederea adopției responsabilul de caz împreună cu psihologul întocmesc un raport final referitor la evoluția relațiilor dintre copil şi persoana/familia adoptatoare, care se transmite instanței judecătoreşti competente să încuviințeze adopția.

(2) Raportul final se elaborează luându-se în considerare constatările şi concluziile rapoartelor bilunare, precum şi rezultatele

acomodării copilului cu familia, consemnate într-un raport separat întocmit de către un psiholog din cadrul serviciului de adopție.

(3) Raportul final se aprobă de către directorul general (executiv) al direcției şi poate conține propuneri vizând încuviințarea adopției sau, după caz, prelungirea perioadei pentru care s-a hotărât încredințarea în vederea adopției, respectiv revocarea acesteia.

Art. 26. — Responsabilul de caz are obligația de a informa persoana/familia adoptatoare căreia i-a fost încredințat copilul asupra concluziilor şi propunerilor conținute în cuprinsul rapoartelor bilunare şi al celui final.

Art. 27. — Direcția în a cărei rază teritorială domiciliază persoana/familia adoptatoare are obligația de a depune raportul final până cel mai târziu cu 5 zile înaintea termenului la care a fost citată pentru judecarea cauzei privind încuviințarea adopției.

Art. 28. — Responsabilul de caz ține evidența rapoartelor bilunare, precum şi a celor întocmite la sfârşitul perioadei de încredințare în vederea adopției în dosarul de adopție al fiecărui caz.

Art. 29. — (1) Monitorizarea adopției pe întreaga perioadă prevăzută de lege, după ce hotărârea instanței judecătoreşti prin care aceasta a fost încuviințată a rămas irevocabilă, se realizează de către direcția de la domiciliul copilului, prin intermediul Serviciului de adopție — Compartimentul postadopție.

(2) Responsabilul de caz al copilului şi psihologul din cadrul compartimentului prevăzut la alin. (1) au obligația de a întocmi rapoarte trimestriale care consemnează evoluția copilului adoptat şi a relațiilor dintre acesta şi părinții adoptatori.

Art. 30. — (1) Responsabilul de caz are obligația de a supune avizării şefului ierarhic superior rapoartele postadopție, de a ține evidența acestor rapoarte şi de a le transmite familiei adoptatoare, precum şi managerului de caz.

(2) În cazul netransmiterii, neîntocmirii sau întocmirii defectuoase a rapoartelor postadopție, managerul de caz este obligat să sesizeze în scris conducerea instituției, care va dispune, în condițiile legii, sancționarea disciplinară a persoanei vinovate.

Art. 31. — La sfârşitul perioadei obligatorii prevăzute de lege pentru realizarea urmăririi adopției responsabilul de caz întocmeşte un referat privind închiderea cazului, care se supune avizării

şefului Serviciului de adopţie şi se înaintează managerului de caz care a elaborat planul individualizat de protecţie a copilului.

Art. 32. — În funcţie de fiecare caz, pe baza constatărilor şi concluziilor monitorizărilor postadopţie efectuate, urmărirea postadopţie poate continua, la propunerea responsabilului de caz, şi după perioada prevăzută de lege, dacă această propunere este apreciată ca fiind în interesul copilului şi dacă există aprobarea directorului direcţiei.

Art. 33. — (1) Serviciul de adopţie, prin Compartimentul postadopţie, va furniza şi va asigura accesul copilului şi familiei ia servicii postadopţie, în funcţie de nevoile identificate.

(2) Aceste servicii pot fi furnizate de specialiştii Compartimentului postadopţie sau de specialişti ai altor servicii şi vor fi menţionate ca recomandări în rapoartele postadopţie trimestriale, în funcţie de caz.

(3) Responsabilul de caz ţine evidenţa serviciilor de care beneficiază copilul şi/sau familia adoptatoare, pe care le va consemna, împreună cu rezultatele obţinute, în dosarul copilului.

Art. 34. — (1) În cazul adopţiilor internaţionale, obligaţia prevăzută la art. 29 alin. (1) revine Oficiului Român pentru Adopţii, denumit în continuare *Oficiu.*

(2) La solicitarea direcţiei, Oficiul poate transmite acesteia copii ale rapoartelor postadopţie a căror evidenţă o deţine.

Art. 35. — Rapoartele postadopţie se păstrează pe o perioadă de minimum 10 ani şi se arhivează în condiţiile legii.

CAPITOLUL V
Atestarea de către Oficiul Român pentru Adopţii a existenţei în ţara străină a garanţiilor şi normelor echivalente celor existente în cazul unei adopţii naţionale

Art. 36. — (1) În vederea întocmirii documentului care atestă îndeplinirea obligaţiei prevăzute de art. 46 alin. (3) din Legea nr. 273/2004, după primirea cererii privind adopţia unui copil din România, formulată de către persoana sau familia cu domiciliul pe teritoriul altui stat. Oficiul verifică dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege pentru luarea acesteia în evidenţă şi notifică autorităţii centrale străine sau organizaţiei acreditate de către statul străin şi autorizate de Oficiu acordul privind continuarea procedurii adopţiei internaţionale.

B.C.U. "M. EMINESCU" IAŞI

(2) O dată cu notificarea prevăzută la alin. (1), în cazul în care statul de primire este parte la Convenția de la Haga, Oficiul solicită autorității centrale străine competente încuviințarea continuării procedurii de adopție internațională a copilului, potrivit art. 17 lit. c) din Convenția de la Haga.

(3) Această încuviințare a continuării procedurii de adopție este cerută şi în cazul statelor care nu sunt părți ale Convenției de la Haga, dar care au încheiat cu Oficiul acorduri de cooperare în domeniul adopției internaționale.

(4) În vederea încuviințării continuării procedurii de adopție de către autoritatea străină competentă, Oficiul transmite acesteia un raport cuprinzând informații asupra copilului, referitoare la identitatea şi la statutul de copil adoptabil al acestuia, şi informații vizând exprimarea consimțămintelor prevăzute de lege; raportul se transmite însoțit de traducerea autorizată în limba statului de primire.

Art. 37. — (1) În vederea întocmirii documentului care atestă faptul că adoptatul va beneficia în țară străină de garanțiile şi normele echivalente celor existente în cazul unei adopții naționale, Oficiul solicită autorității centrale străine sau organizației acreditate de către statul străin şi autorizate de Oficiu ca, o dată cu transmiterea încuviințării continuării procedurii de adopție internațională prevăzute la art. 36, aceasta să îi furnizeze şi informații privind dreptul intern în materia adopției şi dreptul familiei.

(2) Oficiul transmite autorităților centrale competente din alte state sau organizațiilor acreditate de către statul străin şi autorizate de Oficiu, la cererea acestora, informații privind dreptul intern român în materia adopției.

Art. 38. — Informațiile solicitate de către Oficiu autorităților competente din țara străină vizează:

a) normele juridice care guvernează efectele adopției, în general, în statul respectiv;

b) dacă legea străină admite adopția care produce efectele unei filiații firești şi adopția internațională;

c) condițiile încetării adopției prin desfacere sau ca urmare a declarării nulității acesteia şi măsurile de protecție a copilului care pot fi dispuse în acest caz; drepturile şi îndatoririle părinteşti şi sancțiunea neîndeplinirii acestora;

d) existența serviciilor postadopție, în special modalitățile în care se asigură consilierea părinților adoptivi;

e) modalitățile de supraveghere a evoluției copilului şi a relațiilor dintre acesta şi părinții săi adoptivi, precum şi măsurile de protecție care se pot dispune în cazul în care se constată neadaptarea copilului cu familia adoptatoare;

f) modul în care adoptatul şi adoptatorii intră în evidența autorităților sau a organismelor cu atribuții în materia evaluării adopției;

g) dacă adoptatul poate primi încuviințarea de intrare şi de a locui permanent în statul primitor;

h) legislația în materia adopției şi alte informații generale cu privire la protecția copilului;

i) recunoaşterea adopției în statul primitor;

j) condițiile în care copilul adoptat dobândeşte cetățenia străină.

Art. 39. — (1) În baza informațiilor primite, Oficiul întocmeşte un raport care conține prezentarea succintă a datelor obținute potrivit art. 38, precum şi concluziile Oficiului cu privire la existența garanțiilor că adoptatul va beneficia în țara străină de norme echivalente celor existente în cazul unei adopții naționale.

(2) Raportul poate cuprinde şi date cu privire la aplicarea Convenției de la Haga în situația statelor părți la această convenție sau, după caz, a acordurilor ori convențiilor de colaborare încheiate cu celelalte state.

(3) Raportul prevăzut la alin. (1) se transmite instanței judecătoreşti o dată cu cererea de încuviințare a adopției internaționale.

CAPITOLUL VI

Eliberarea certificatului care atestă că adopția internațională este conformă cu dispozițiile Convenției de la Haga

Art. 40. — Certificatul prin care se atestă că adopția internațională încuviințată de instanța judecătorească română este conformă cu dispozițiile Convenției de la Haga este înscris autentic şi se eliberează de către Oficiu.

Art. 41. — Atestarea conformității adopției internaționale cu dispozițiile Convenției de la Haga se înscrie în registrul special în-

fiinţat în acest scop şi se completează manual, cu cerneală specială de culoare neagră.

Art. 42. — (1) Pe baza înscrierii prevăzute la art. 41 se eliberează adoptatorului sau familiei adoptatoare certificatul care atestă conformitatea adopţiei internaţionale cu dispoziţiile Convenţiei de la Haga.

(2) După întocmirea certificatului se face menţiune cu privire la aceasta şi în Registrul Naţional pentru Adopţii.

Art. 43. — Atribuţiile legate de întocmirea şi de eliberarea actului şi a certificatului care atestă conformitatea adopţiei internaţionale cu dispoziţiile Convenţiei de la Haga se îndeplinesc de un funcţionar public cu studii juridice care face parte din personalul Oficiului, desemnat în acest scop prin ordin al secretarului de stat.

Art. 44. — Pe baza comunicării hotărârii judecătoreşti irevocabile de încuviinţare a adopţiei, funcţionarul prevăzut la art. 43 trece de îndată la întocmirea actului şi a certificatului care atestă conformitatea adopţiei internaţionale încuviinţate de instanţa judecătorească română cu dispoziţiile Convenţiei de la Haga.

Art. 45. — (1) Eliberarea certificatului se face la cererea adoptatorului sau a familiei adoptatoare.

(2) Cererea se face personal de către adoptator sau prin mandatar, pe bază de procură specială, şi se depune la sediul Oficiului.

(3) Funcţionarul care primeşte cererea solicită prezentarea actelor de identitate ale adoptatorului/ adoptatorilor sau, după caz, prezentarea procurii persoanei mandatate.

Art. 46. — În vederea întocmirii actului şi a certificatului care atestă conformitatea adopţiei internaţionale cu dispoziţiile Convenţiei de la Haga, funcţionarul desemnat verifică conformitatea datelor cuprinse în dispozitivul hotărârii judecătoreşti irevocabile de încuviinţare a adopţiei cu datele conţinute în evidenţa Oficiului, referitoare la copil şi la familie, respectiv la persoana adoptatoare.

Art. 47. — (1) Certificatul specifică faptul că adopţia s-a realizat în conformitate cu dispoziţiile Convenţiei de la Haga, precizează de către cine şi când au fost date acceptările prevăzute de art. 17 lit. c) din Convenţia de la Haga, precum şi că adopţia are ca efect ruperea legăturilor de filiaţie şi rudenie existente între copil

şi părinţii săi fireşti, respectiv rudele sale fireşti, fiind o adopţie cu efecte depline.

(2) Oficiul va transmite o copie legalizată şi tradusă în limba străină şi autorităţii centrale sau organizaţiei străine acreditate din statul de primire.

Art. 48. — Actul şi certificatul care atestă conformitatea adopţiei internaţionale încuviinţate de instanţa judecătorească română cu dispoziţiile Convenţiei de la Haga se semnează de funcţionar şi de secretarul de stat al Oficiului.

Art. 49. — Întocmirea actului şi eliberarea certificatului se realizează şi în cazul în care adoptatorii domiciliază în state care nu sunt părţi ale Convenţiei de la Haga, dar ale căror autorităţi competente în materia adopţiei au încheiat acorduri de colaborare cu Oficiul.

Art. 50. — (1) Este interzis să se facă ştersături, răzuiri, prescurtări şi adăugări ori alte modificări în actul sau în certificatul care atestă conformitatea adopţiei internaţionale cu dispoziţiile Convenţiei de la Haga.

(2) Anularea, modificarea, rectificarea sau completarea actului ori a certificatului şi a menţiunilor înscrise pe acestea se fac numai în temeiul unei hotărâri judecătoreşti definitive şi irevocabile.

CAPITOLUL VII
Procedura de întocmire şi organizare la nivel naţional a evidenţei în materia adopţiei (Registrul Naţional pentru Adopţii)

Art. 51. — (1) În scopul constituirii la nivel naţional a evidenţei în materia adopţiei Oficiul are obligaţia întocmirii Registrului Naţional pentru Adopţii, denumit în continuare *Registru.*

(2) Registrul conţine datele referitoare la adoptatorul sau la familia adoptatoare, română şi străină, precum şi cele referitoare la copiii pentru care a fost pronunţată o hotărâre judecătorească irevocabilă de încuviinţare a deschiderii procedurii adopţiei interne, de încredinţare în vederea adopţiei, de încuviinţare a adopţiei sau de declarare a nulităţii acesteia.

(3) În Registru se operează şi menţiunile privind transmiterea rapoartelor postadopţie întocmite pentru copiii care au fost adoptaţi conform procedurii adopţiei internaţionale, precum şi cele vizând

eliberarea certificatului care atestă conformitatea adopției internaționale cu dispozițiile Convenției de la Haga.

Art. 52. — Întocmirea şi organizarea la nivel național a evidenței în materia adopției se realizează pe baza transmiterii informațiilor care sunt solicitate de către Oficiu, precum şi pe baza transmiterii în termenele legale a documentelor prevăzute de Legea nr. 273/2004 de către direcție sau, după caz, de către autoritatea străină competentă sau de organizația acreditată de statul străin şi autorizată de Oficiu.

Art. 53. — Datele care se consemnează în registru sunt:

a) date privind copilul: numele şi prenumele, data naşterii, codul numeric personal, numele şi prenumele tatălui biologic, numele şi prenumele mamei biologice, situația fraților biologici, direcția în a cărei evidență se află, forma de protecție, hotărârea judecătorească de deschidere a procedurii adopției interne, hotărârea judecătorească de încredințare în vederea adopției, hotărârea judecătorească de încuviințare a adopției, hotărârea judecătorească de declarare a nulității adopției, numărul şi data fiecărui raport privind urmărirea evoluției postadopție, în cazul adopției internaționale, numărul şi data eliberării certificatului care atestă conformitatea adopției internaționale cu dispozițiile Convenției de la Haga;

b) date privind persoana sau familia adoptatoare cu domiciliul în România: numărul şi data cererii de adopție formulate de persoana sau de familia adoptatoare, numele şi prenumele, domiciliul, numărul şi data de eliberare a atestatului de persoană sau familie aptă să adopte;

c) date privind familia adoptatoare cu domiciliul în străinătate: numărul şi data cererii de adopție formulate de persoana sau de familia adoptatoare, numele şi prenumele, domiciliul, autoritatea centrală sau organizația străină acreditată care transmite cererea de adopție şi care a atestat persoana sau familia ca fiind aptă să adopte, oferind garanțiile prevăzute de lege.

Art. 54. — (1) În cazul în care cererea adoptatorului sau familiei adoptatoare care are domiciliul în străinătate nu este însoțită de documentele prevăzute la art. 44-45 din Legea nr. 273/2004, aceasta se înregistrează în registru cu mențiunea „incomplet".

(2) În situația prevăzută la alin. (1) Oficiul notifică autorității străine competente sau organizației acreditate de către statul străin şi autorizate de Oficiu necesitatea anexării documentelor prevăzute de lege, soluționarea cererii urmând a fi realizată după transmiterea tuturor documentelor care trebuie să însoțească cererea; data la care Oficiul primeşte documentele solicitate se menționează în Registru.

Art. 55. — (1) Datele cuprinse în Registru se consemnează periodic, sarcina întocmirii, organizării şi actualizării acestuia revenind unui compartiment cu atribuții specifice în acest sens din cadrul Oficiului.

(2) Registrul are fiecare pagină numerotată şi ştampilată şi se vizează anual pentru deschidere şi închidere de către şeful compartimentului prevăzut la alin. (1) şi de către secretarul de stat al Oficiului.

(3) În situația în care Registrul nu s-a completat în întregime, la data de 31 decembrie a fiecărui an, pe prima pagină rămasă liberă se întocmeşte un proces-verbal de închidere, semnat de către persoanele prevăzute la alin. (2), din care să rezulte numărul adopțiilor interne şi internaționale încuviințate şi rămase irevocabile în anul expirat, precum şi numărul total al persoanelor cu domiciliul în România care au fost atestate ca apte să adopte; înregistrările pentru anul care începe se fac, în continuare, în acelaşi registru, până la epuizarea tuturor filelor.

Art. 56. — (1) Evidența conținută de Registru este structurată într-o bază de date, gestionată prin intermediul unui sistem informatizat, care să asigure securitatea datelor înregistrate.

(2) Accesul la această bază de date este permis doar utilizatorilor identificați prin intermediul unei parole de acces.

(3) Orice modificare sau adăugare în baza de date este înregistrată automat, indicându-se utilizatorul şi data la care aceasta a fost operată.

(4) Pe baza datelor conținute în această evidență se pot întocmi situații şi rapoarte care vor fi stocate în forma în care au fost realizate, fără a exista posibilitatea modificării lor ulterioare.

(5) Pentru siguranța şi păstrarea datelor conținute în evidență vor fi realizate periodic copii ale datelor pe medii de stocare securizate cu parolă de acces.

Art. 57. — (1) Persoanele care, conform fişei postului, au atribuţii privind culegerea, evidenţa şi transmiterea informaţiilor referitoare la adopţii sunt obligate să păstreze confidenţialitatea acestor date, sub sancţiunile prevăzute de lege.

(2) Transmiterea datelor privind adopţiile poate fi făcută, în condiţiile legii, numai către persoane fizice sau juridice autorizate.

Art. 58. — Păstrarea şi arhivarea Registrului, precum şi a documentelor care au stat la baza întocmirii acestuia se realizează conform prevederilor legale în materie.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

C. LEGEA nr.105 din 22 septembrie 1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat

Publicată în M. Of. nr. 245 din 1 octombrie 1992

-EXTRAS-

CAPITOLUL II
Persoanele fizice

Secțiunea I
Statutul persoanei fizice

Art. 11. Starea, capacitatea şi relațiile de familie ale persoanei fizice sunt cârmuite de legea sa națională, afară numai dacă, prin dispoziții speciale, nu se prevede altfel.

Art. 12. Legea națională este legea statului a cărui cetățenie o are persoana în cauză. Determinarea şi proba cetățeniei se fac în conformitate cu legea statului a cărui cetățenie se invocă.

Legea națională a cetățeanului român care, potrivit legii străine, este considerat că are o altă cetățenie, este legea română.

Legea națională a străinului care are mai multe cetățenii este legea statului unde îşi are domiciliul sau, în lipsă, reşedința.

Dacă o persoană nu are nici o cetățenie, se aplică legea domiciliului sau, în lipsă, legea reşedinței.

Art. 13. Începutul şi încetarea personalității sunt determinate de legea națională a fiecărei persoane.

Art. 14. Numele persoanei este cârmuit de legea sa națională. Ocrotirea împotriva actelor de încălcare a dreptului la nume, săvârşite în România, este asigurată potrivit legii române.

Art. 15. Apartenența unei persoane la o nouă lege națională nu aduce atingere majoratului dobândit potrivit legii care îi era anterior aplicabilă.

Art. 16. Condițiile, efectele şi anularea unei hotărâri prin care se constată moartea prezumată, absența sau dispariția, precum şi prezumțiile de supraviețuire sau de moarte sunt cârmuite de ultima

lege națională a persoanei dispărute. Dacă această lege nu poate fi identificată, se aplică legea română.

Art. 17. Persoana care, potrivit legii naționale sau legii domiciliului său, este lipsită de capacitate sau are capacitate de exercițiu restrânsă, nu poate să opună această cauză de nevaliditate celui care l-a socotit cu bună-credință ca fiind deplin capabil în conformitate cu legea locului unde actul a fost întocmit.

Această regulă nu se aplică actelor juridice referitoare la familie, moștenire şi transmiterea imobilelor.

Secțiunea a II-a
Căsătoria şi divorțul

Art. 18. Condițiile de fond cerute pentru încheierea căsătoriei sunt determinate de legea națională a fiecăruia dintre viitorii soți.

Dacă una dintre legile străine astfel determinată prevede un impediment la căsătorie care, potrivit dreptului român, este incompatibil cu libertatea de a încheia o căsătorie, acel impediment va fi înlăturat ca inaplicabil în cazul în care unul dintre viitorii soți este cetățean român şi căsătoria se încheie pe teritoriul României.

Art. 19. Forma încheierii căsătoriei este supusă legii statului pe teritoriul căruia se celebrează.

Căsătoria unui cetățean român aflat în străinătate poate fi încheiată în fața autorității locale de stat competente ori în fața agentului diplomatic sau funcționarului consular fie al României, fie al statului celuilalt viitor soț.

Căsătoria care se încheie în fața agentului diplomatic sau funcționarului consular al României este supusă condițiilor de formă ale legii române.

Art. 20. Relațiile personale şi patrimoniale dintre soți sunt supuse legii naționale comune, iar în cazul în care au cetățenii deosebite, sunt supuse legii domiciliului lor comun.

Legea națională comună sau legea domiciliului comun al soților continuă să reglementeze efectele căsătoriei în cazul în care îşi schimbă, după caz, cetățenia sau domiciliul.

În lipsă de cetățenie comună sau de domiciliu comun, relațiile personale sau patrimoniale dintre soți sunt supuse legii statului pe

teritoriul căruia au ori au avut reşedinţa comună sau cu care întreţin în comun cele mai strânse legături.

Art. 21. Condiţiile de fond cerute pentru încheierea convenţiei matrimoniale sunt cele stabilite de legea naţională a fiecăruia dintre viitorii soţi.

Regimul şi efectele convenţiei matrimoniale sunt cârmuite de legea aleasă prin acord de către viitorii soţi, iar în lipsă, de legea prevăzută de art.20.

Aceeaşi lege stabileşte dacă este posibilă modificarea sau înlocuirea convenţiei matrimoniale în timpul căsătoriei. Modificarea sau noua convenţie matrimonială nu poate aduce prejudicii terţilor.

Art. 22. Divorţul este cârmuit de legea aplicabilă potrivit art.20. Dacă legea străină, astfel determinată, nu permite divorţul, ori îl admite în condiţii deosebit de restrictive, se aplică legea română, în cazul în care unul dintre soţ este, la data cererii de divorţ, cetăţean român.

Art. 23. În cazul în care soţi sunt în drept să ceară separaţia de corp, condiţiile acesteia sunt supuse legii prevăzute de art. 20, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 24. Legea care reglementează cerinţele legale pentru încheierea căsătoriei se aplică nulităţii căsătoriei şi efectelor acestei nulităţi.

Nulitatea unei căsătorii încheiată în străinătate cu încălcarea condiţiilor de formă poate fi admisă în România numai dacă sancţiunea nulităţi este prevăzută şi în legea română.

Secţiunea a III-a
Filiaţia

Art. 25. Filiaţia copilului din căsătorie se stabileşte potrivit legii care, la data când s-a născut, cârmuieşte, potrivit art.20, efectele căsătoriei părinţilor săi.

Dacă, înainte de naşterea copilului, căsătoria părinţilor a încetat sau a fost desfăcută, se aplică legea care, la data încetării sau desfacerii, îi cârmuia efectele.

Art. 26. Legea arătată în art. 25 se aplică de asemenea:
a) tăgăduirii paternităţii copilului născut din căsătorie;

b) dobândirii numelui de către copil;

c) raporturilor dintre părinți şi copil, inclusiv obligației părinților de a întreține copilul, de a-l educa şi de a-i administra bunurile.

Art. 27. În cazul în care părinții sunt în drept să procedeze la legitimarea prin căsătorie subsecventă a copilului născut anterior, condițiile cerute în acest scop sunt cele prevăzute de legea care, potrivit art.20, se aplică efectelor căsătoriei.

Art.28. Filiația copilului din afara căsătoriei se stabileşte potrivit legii naționale a copilului de la data naşterii. În cazul în care copilul, cetățean străin, are şi o altă cetățenie străină, se aplică legea care îi este mai favorabilă.

Legea menționată se aplică îndeosebi:

a) recunoaşterii filiației şi efectelor ei;

b) contestării recunoaşterii filiației;

c) raporturilor dintre părinți şi copil, inclusiv obligației părinților de a întreține copilul, de a-l educa şi de a-i administra bunurile.

Art. 29. Dreptul mamei de a cere tatălui copilului din afara căsătoriei să răspundă pentru cheltuielile din timpul sarcinii şi pentru cele prilejuite de naşterea copilului este supus legii naționale a mamei.

Art. 30. Condițiile de fond cerute pentru încheierea adopției sunt stabilite de legea națională a adoptatorului şi a celui ce urmează să fie adoptat. Aceştia trebuie să îndeplinească şi condițiile care sunt obligatorii pentru ambii, stabilite de fiecare dintre cele două legi naționale arătate.

Condițiile de fond cerute soților care adoptă împreună sunt cele stabilite de legea care cârmuieşte, potrivit art.20, efectele căsătoriei lor. Aceeaşi lege se aplică şi dacă unul dintre soți adoptă copilul celuilalt.

Art. 31. Efectele adopției, precum şi relațiile dintre adoptatori şi adoptat sunt cârmuite de legea națională a adoptatului, iar în cazul adopției consimțite de soți este aplicabilă legea prevăzută de art.20. Aceeaşi lege cârmuieşte şi desfacerea adopției.

Art. 32. Forma adopției este supusă legii statului pe teritoriul căruia ea se încheie.

Art. 33. Nulitatea adopției este supusă, pentru condițiile de fond, legilor prevăzute la art.30, iar pentru nerespectarea condițiilor de formă, legii prevăzute la art.32.

Secțiunea a IV-a

Obligația de întreținere

Art. 34. Legea aplicabilă obligației de întreținere este:

a) în raporturile dintre părinți şi copii, legea care cârmuieşte, potrivit art.25, 28 şi 31, efectele filiației;

b) în raporturile dintre soți, legea care cârmuieşte, potrivit art.20, efectele căsătoriei;

c) în raporturile dintre foştii soți, legea care cârmuieşte, potrivit art.22, divorțul;

d) în raporturile dintre alte persoane, legea națională a creditorului. În caz de schimbare a cetățeniei, noua lege națională se aplică numai prestațiilor ulterioare schimbării.

Art. 35. Legea aplicabilă obligației de întreținere determină îndeosebi:

a) persoana creditorului şi debitorului, precum şi ordinea de prioritate între mai mulți debitori;

b) întinderea obligației de întreținere;

c) modul de executare a obligației şi termenele pentru satisfacerea acesteia.

Pentru a se determina întinderea obligației de întreținere trebuie să se țină seama, chiar dacă legea străină aplicabilă dispune altfel, de posibilitățile materiale ale debitorului şi de nevoile efective ale creditorului.

Secțiunea a V-a

Ocrotirea persoanelor lipsite de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă

Art. 36. Ocrotirea minorului născut din căsătorie sau adoptat, exercitată de părinți ori, după caz de tată sau de mamă, este cârmuită de legea prevăzută de art.20.

Art. 37. Instituirea, modificarea, efectele şi încetarea tutelei, precum şi raporturile dintre tutore şi persoana lipsită de capacitate sau cu capacitate restrânsă sunt supuse legii naţionale a persoanei ocrotite.

Obligaţia de a accepta şi de a exercita tutela este supusă legii naţionale a tutorelui.

Art. 38. Măsurile ce se iau de către părinţi sau tutore cu privire la minor sau la o altă persoană lipsită de capacitate sau cu capacitate restrânsă, ori cu privire la bunurile ce le aparţin, sunt supuse legii statului ale cărui autorităţi îndrumă şi supraveghează exercitarea ocrotirii de către cei în drept.

Art. 39. Dispoziţiile art. 37 şi 38 se aplică în mod corespunzător curatelei şi oricăror instituţii de ocrotire a persoanelor lipsite de capacitate sau cu capacitate restrânsă.

CAPITOLUL XII

Norme de procedura în materie de drept internaţional privat

Secţiunea I

Competenţa jurisdicţională

Art. 148. Instanţele judecătoreşti române sunt competente, în condiţiile prevăzute de dispoziţiile ce urmează, să soluţioneze procesele dintre o parte română şi o parte străină sau numai dintre străini, persoane fizice sau juridice.

Art. 149. Instanţele judecătoreşti române sunt competente dacă:

3. reclamantul din cererea de pensie de întreţinere are domiciliul în România;

Art. 150. Instanţele române sunt, de asemenea, competente să judece:

1. procese dintre persoane cu domiciliul în străinătate, referitoare la acte sau fapte de stare civilă înregistrate în România, dacă cel puţin una dintre părţi este cetăţean român.

2. procese referitoare la ocrotirea minorului sau interzisului, cetăţean român cu domiciliul în străinătate;

3. declararea morții prezumate a unui cetățean român, chiar dacă el se afla în străinătate la data când a intervenit dispariția. Până la luarea unor măsuri provizorii de către instanța română, rămân valabile măsurile provizorii luate de instanța străină;

Art. 151. Instanțele române sunt exclusiv competente să judece procesele privind raporturi de drept internațional privat referitoare la;

1. acte de stare civilă întocmite în România şi care se referă la persoane domiciliate în România, cetățeni români sau străini fără cetățenie;

2. încuviințarea adopției, dacă cel ce urmează a fi adoptat are domiciliul în România şi este cetățean român sau străin fără cetățenie;

3. tutela şi curatela privind ocrotirea unei persoane domiciliate în România, cetățean român sau străin fără cetățenie;

4. punerea sub interdicție a unei persoane care are domiciliul în România;

5. desfacerea, anularea sau nulitatea căsătoriei, precum şi alte litigii dintre soți, cu excepția celor privind imobile situate în străinătate, dacă la data cererii, ambii soți domiciliază în România, iar unul dintre ei este cetățean român sau străin fără cetățenie;

Secțiunea a II-a

Legea aplicabilă în procesele de drept internațional privat

Art. 161. (alin.4). Dovada stării civile şi puterea doveditoare a actelor de stare civilă sunt reglementate de legea locului unde s-a întocmit înscrisul invocat.

Secțiunea a IV-a

Efectele hotărârilor străine

Art. 166. Hotărârile străine sunt recunoscute de plin drept în România, dacă se referă la statutul civil al cetățenilor statului unde au fost pronunțate sau dacă, fiind pronunțate într-un stat terț, au fost recunoscute mai întâi în statul de cetățenie al fiecărei părți.

TITLUL III
Convenții internaționale privind adopția

A. LEGEA nr. 15[1] din 25 martie 1993 pentru aderarea României la Convenția europeană în materia adopției de copii, încheiată la Strasbourg la 24 aprilie 1967, publicată în M. Of. nr.67 din 31 martie 1993.

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. 1. România aderă la Convenția europeană în materia adopției de copii, încheiată la Strasbourg la 24 aprilie 1967.

Art. 2. Aderarea la această convenție se face cu următoarea rezervă:

"În temeiul posibilităților conferite de art.25 paragraful 1 din convenție, de a formula cel mult două rezerve cu privire la dispozițiile părții a II-a, România declară că nu va aplica dispozițiile art.7, potrivit cărora vârsta minimă a adoptatorului nu poate fi mai mică de 21 de ani şi nici mai mare de 35 de ani, în legislația română vârsta minimă fiind de 18 ani, fără limită maximă".

În temeiul facultății prevăzute în art.2 din convenție, de a aprecia care dintre dispozițiile părții a III-a se vor lua în considerare, România declară că din această parte va da efect art.18, 19 şi 20.

Art. 3. În conformitate cu art.26 din convenție, autoritatea din România căreia i se pot transmite cererile prevăzute de art.14 este Ministerul Justiției. Potrivit prevederilor art. 1 şi 2 din convenție, Ministerul Justiției va notifica secretarului general al Consiliului Europei măsurile luate pentru a asigura conformitatea legislației române cu dispozițiile convenției.

---

[1] Legea nr.15 a fost adoptată de Camera Deputaților şi Senat în şedința din 15 martie 1993 şi a fost promulgată prin Decretul nr.44 din 25 martie 1993; Convenția a fost aprobată şi supusă spre ratificare Parlamentului prin Decretul nr.130 din 24 iunie 1992.

CONVENȚIA EUROPEANĂ ÎN MATERIA ADOPȚIEI DE COPII[1]

(Strasbourg, 24 aprilie 1967)

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei convenții, considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi, în vederea, printre altele, a favorizării programului lor social.

Considerând că, deşi instituția adopției se regăseşte în legislația tuturor statelor membre ale Consiliului Europei, există în aceste țări vederi divergente asupra principiilor care ar trebui să guverneze adopția, precum şi deosebiri în privința procedurii de adopție şi a efectelor juridice ale adopției.

Considerând că acceptarea de principii comune şi a unor practici comune în ceea ce priveşte adopția copiilor ar contribui la aplanarea dificultăților cauzate de aceste divergențe şi ar permite în acelaşi timp promovarea binelui copiilor care sunt adoptați, au convenit după cum urmează:

Partea I
Obligații şi câmp de aplicare

Art. 1. Fiecare parte contractantă se angajează să asigure conformitatea legislației sale cu dispozițiile părții a II-a a prezentei convenții şi să notifice secretarului general al Consiliului Europei măsurile luate în acest scop.

Art. 2. Fiecare parte contractantă se angajează să ia în considerare dispozițiile enunțate în partea a III-a a prezentei convenții şi, dacă le acordă efect sau, după ce le-a acordat efect, încetează să mai acorde efect oricăreia dintre dispoziții, ea va trebui să notifice aceasta secretarului general al Consiliului Europei.

Art. 3. Prezenta convenție priveşte numai instituția juridică a adopției unui copil care, în momentul în care adoptatul solicită

[1] Traducere

adopția, nu a împlinit vârsta de 18 ani, nu este sau nu a fost căsătorit şi nu este socotit major.

Partea a II-a

Dispoziții principale

Art. 4. Adopția nu este valabilă decât dacă este pronunțată de o autoritate judiciară sau administrativă, denumită în continuare autoritate competentă.

Art. 5. 1. Sub rezerva paragrafelor 2 - 4 ale prezentului articol, adopția nu este pronunțată decât dacă cel puțin consimțămintele următoare au fost acordate şi nu au fost retrase:

a) Consimțământul mamei şi, în cazul în care copilul este legitim, cel al tatălui sau, dacă nu există nici tată, nici mamă care să poată consimți, consimțământul oricărei persoane sau al oricărui organism care ar fi abilitat să exercite drepturile părinteşti în această privință;

2. Nu este permis autorității competente:

a) de a renunța să ia consimțământul uneia dintre persoanele vizate la paragraful 1 de mai sus; sau

b) de a trece peste refuzul consimțământului uneia dintre persoanele sau organismele vizate la menționatul paragraf 1 decât pentru motive excepționale determinate prin legislație.

3. Dacă tatăl sau mama este lipsită de drepturile sale părinteşti față de copil, sau, în orice caz, de dreptul de a consimți la adopție, legislația poate să prevadă că nu se va cere consimțământul său.

4. Consimțământul unei mame la adopția copilului său nu va fi acceptat decât dacă este dat după naştere, la expirarea termenului prevăzut în legislație şi care nu trebuie să fie mai mic de 6 săptămâni sau, dacă nu se specifică un termen, în momentul în care, potrivit autorității competente, mama va fi putut să se restabilească îndeajuns ca urmare a naşterii.

5. În prezentul articol, se înțelege prin tată şi mamă persoanele care în mod legal sunt părinții copilului.

Art. 6. 1. Legislația nu poate permite adopția unui copil decât de către două persoane unite prin căsătorie, fie că adoptă simultan, fie succesiv, sau de către un singur adoptator.

2. Legislația nu poate permite o nouă adopție decât într-unul sau mai multe din următoarele cazuri:

a) când este vorba de un copil adoptiv al soțului adoptatorului;

b) când precedentul adoptator a decedat;

c) când precedenta adopție este anulată;

d) când precedenta adopție a încetat.

Art. 7. 1. Un copil nu poate fi adoptat decât dacă adoptatorul a atins vârsta minimă prescrisă în acest scop, această vârstă neputând fi mai mică de 21 de ani, nici mai mare de 35 ani.

2. Totuşi, legislația poate să prevadă posibilitatea de derogare de la condiția vârstei minime:

a) dacă adoptatorul este tatăl sau mama copilului; sau

b) ținând seama de circumstanțe excepționale.

Art. 8. 1. Autoritatea competentă nu va pronunța o adopție decât dacă şi-a format convingerea că adopția va fi în interesul copilului.

2. În fiecare caz autoritatea competentă va da o deosebită importanță, în aşa fel încât această adopție să-i ofere copilului un cămin stabil şi armonios.

3. Ca regulă generală, autoritatea competentă nu va considera îndeplinite condițiile mai sus citate dacă diferența de vârstă între adoptator şi copil este sub cea care separă în mod obişnuit părinții de copiii lor.

Art. 9. 1. Autoritatea competentă nu va pronunța o adopție decât după o anchetă corespunzătoare privind adoptatorul, copilul şi familia sa.

2. Ancheta va trebui, corespunzător fiecărui caz, să cuprindă, printre altele, următoarele elemente:

a) personalitatea, starea sănătății şi situația economică a adoptatorului, viața sa familială, condițiile de locuit, aptitudinea sa de educare a copilului;

b) motivele pentru care adoptatorul doreşte să adopte copilul;

c) motivele pentru care, în cazul în care numai unul dintre cei doi soți solicită să adopte un copil, celălalt soț nu se asociază la cerere;

d) potrivirea reciprocă între adoptator şi copil, durata perioadei în care el a fost încredințat în grija sa;

e) personalitatea şi starea sănătății copilului; dacă nu există interdicție legală, antecedentele copilului;

f) sentimentul copilului cu privire la adopția propusă;

g) religia adoptatorului şi religia copilului, dacă este cazul.

3. Această anchetă va trebui să fie încredințată unei persoane sau unui organism recunoscut prin lege sau agreat în acest scop de către o autoritate judiciară sau administrativă. Ea va trebui, în măsura posibilului, să fie efectuată de lucrători sociali calificați în acest domeniu prin pregătirea sau experiența lor.

4. Dispozițiile prezentului articol nu afectează cu nimic puterea şi obligația autorități competente de a obține toate informațiile sau dovezile care fac sau nu obiectul anchetei şi pe care le consideră ca putând fi utile.

Art. 10. 1. Adopția conferă adoptatorului, cu privire la copilul adoptat, drepturile şi îndatoririle de orice natură care sunt cele ale unui tată sau ale unei mame cu privire la copilul său legitim.

Adopția conferă adoptatului față de adoptator, drepturile şi îndatoririle de orice natură ale unui copil legitim față de tatăl sau de mama sa.

2. De îndată ce se nasc drepturile şi îndatoririle de la paragraful 1 al prezentului articol, drepturile şi îndatoririle de aceeaşi natură dintre adoptat şi tatăl sau mama sa sau orice altă persoană sau organisme încetează să existe. Totuşi, legislația poate prevedea ca soțul adoptatorului să-şi păstreze drepturile şi îndatoririle față de adoptat, dacă acesta este copilul său legitim, nelegitim sau adoptiv.

Cu toate acestea, legislația poate menține pentru părinți obligația alimentară față de copil, obligația de întreținere, de a-i asigura o situație, de a-l înzestra, în cazul în care adoptatorul nu aduce la îndeplinire una dintre aceste obligații.

3. Ca regulă generală, adoptatul va putea fi în măsură să dobândească numele de familie al adoptatorului său şi să-l adauge la propriul său nume de familie.

4. Dacă un părinte firesc are drept de folosință asupra bunurilor copilului său, dreptul de folosință al adoptatorului asupra bunurilor adoptatului poate, în pofida paragrafului 1 al prezentului articol, să fie limitat prin legislație.

5. În materie succesorală, în măsura în care legislația dă copilului legitim un drept la succesiunea tatălui sau mamei sale, copilul adoptat este tratat în această privință la fel ca şi copilul legitim al adoptatorului.

Art. 11. 1. Dacă copilul adoptat nu are, în cazul adopției de către o singură persoană, cetățenia adoptatorului sau, în cazul adopției de către soți, cetățenia lor comună, partea contractantă ai cărei cetățeni sunt adoptatorul sau adoptatorii va înlesni dobândirea de către copil a cetățeniei acestora.

2. Pierderea cetățeniei, care ar rezulta din adopție, este subordonată posesiei sau dobândirii unei alte cetățenii.

Art. 12. 1. Numărul de copii care pot fi adoptați de un singur adoptator nu va fi limitat prin legislație.

2. Nu se va putea interzice prin legislație unei persoane să adopte un copil pentru motivul că ea are sau ar putea avea un copil legitim.

3. Dacă adopția îmbunătățeşte situația juridică a copilului, nu se va putea interzice prin legislație, unei persoane, să adopte copilul său nelegitim.

Art. 13. 1. Atâta vreme cât adoptatul nu este major, adopția nu poate fi revocată decât prin decizia unei autorități juridice sau administrative pentru motive grave şi numai dacă revocarea pentru asemenea motive este admisă prin legislație.

2. Paragraful precedent nu priveşte cazurile în care:

a) adopția este nulă;

b) adopția încetează ca urmare a legitimării adoptatului de către adoptator.

Art. 14. Când anchetele efectuate pentru aplicarea art.8 şi 9 din prezenta convenție se vor raporta la o persoană care are sau a avut reşedința pe teritoriul unei alte părți contractante, această parte contractantă va face tot posibilul ca informațiile necesare

care îi sunt cerute să fie transmise fără întârziere. Autoritățile pot comunica direct între ele în acest scop.

Art. 15. Se vor lua măsuri pentru interzicerea oricărui câştig nejustificat provenind din încredințarea unui copil în vederea adopției sale.

Art. 16. Fiecare din părțile contractante păstrează facultatea de a adopta dispoziții mai favorabile pentru copilul adoptat.

Partea a III-a

Dispoziții suplimentare

Art. 17. Adopția nu poate fi pronunțată decât dacă copilul a fost încredințat în grija adoptatorilor o perioadă îndeajuns de lungă pentru ca autoritatea competentă să poată în mod rațional să aprecieze relațiile care s-ar stabili între ei, dacă adopția ar fi pronunțată.

Art. 18. Autoritățile publice vor veghea la promovarea şi buna funcționare a instituțiilor publice sau private cărora pot să se adreseze cei care doresc să adopte sau să fie adoptat un copil, în vederea obținerii de sprijin şi de sfaturi.

Art. 19. Aspectele sociale şi juridice ale adopției vor figura în programele de pregătire a lucrătorilor sociali.

Art. 20. 1. Se vor lua măsuri ca o adopție să poată interveni, dacă este cazul, fără ca identitatea adoptatorului să fie dezvăluită familiei copilului.

2. Se vor lua măsuri pentru a se reglementa sau a se permite ca procedura adopției să se desfăşoare în şedință secretă.

3. Adoptatorul şi adoptatul vor putea obține documente extrase din registrele publice, al căror conținut atestă faptul, data şi locul naşterii adoptatului, dar nu dezvăluie în mod expres adopția şi nici identitatea părinților fireşti.

4. Registrele publice vor fi ținute sau, cel puțin, conținutul lor va fi reprodus în aşa fel încât persoanele care nu au nici un interes legitim să nu poată afla faptul că o persoană a fost adoptată sau, dacă acest fapt este cunoscut, identitatea părinților fireşti.

Partea a IV-a

Clauze finale

Art. 21. 1. Prezenta convenție este deschisă semnării statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi ratificată sau acceptată. Instrumentele de ratificare sau de acceptare vor fi depuse pe lângă secretarul general al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare după 3 luni de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare sau acceptare.

3. Ea va intra în vigoare, față de orice alt stat semnatar care o va ratifica sau accepta ulterior, după 3 luni de la data depunerii instrumentului său de ratificare sau de acceptare.

Art. 22. 1. După intrarea în vigoare a prezentei convenții, Comitetul Miniştrilor al Consiliului Europei va putea invita orice alt stat nemembru al consiliului să adere la prezenta convenție.

2. Aderarea se face prin depunerea, pe lângă secretarul general al Consiliului Europei a unui instrument de aderare, care va produce efect după 3 luni de la data depunerii sale.

Art. 23. 1. Orice parte contractantă poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora urmează să li se aplice prezenta convenție.

2. Orice parte contractantă poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aderare, sau în orice alt moment următor, să extindă aplicarea prezentei convenții, prin declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, la orice alt teritoriu desemnat în declarație, ale cărui relații internaționale le asigură sau pentru care este abilitată să stipuleze.

3. Orice declarație făcută în temeiul paragrafului precedent va putea fi retrasă în ceea ce priveşte orice teritoriu desemnat prin această declarație, în condițiile prevăzute la art.27 din prezenta convenție.

Art. 24. 1. Orice parte contractantă, a cărei legislație prevede mai mult decât o formă de adopție, va avea facultatea să aplice numai uneia dintre aceste forme dispozițiile paragrafelor 1, 2, 3 şi 4 ale art.10 din prezenta convenție şi paragrafelor 2 şi 3 ale art.12.

2. Partea contractantă care foloseşte această facultate o va notifica secretarului general al Consiliului Europei în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aderare, sau când va face o declaraţie potrivit paragrafului 2 al art.23 din prezenta convenţie, şi va indica modalităţile de exercitare a acestei facultăţi.

3. Această parte contractantă poate pune capăt exercitării acestei facultăţi; ea va aviza despre aceasta pe secretarul general al Consiliului Europei.

Art. 25. 1. Orice parte contractantă poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aderare, sau când va face o declaraţie potrivit paragrafului 2 al art. 23 din prezenta convenţie, să formuleze cel mult două rezerve cu privire la dispoziţiile părţii a II-a a acesteia.

Rezerve cu caracter general nu sunt permise; fiecare rezervă nu poate fi formulată decât cu privire la o singură dispoziţie.

Fiecare rezervă va avea efect timp de 5 ani cu începere de la intrarea în vigoare a prezentei convenţii faţă de partea avută în vedere. Ea va putea fi reînnoită pentru perioade succesive de câte 5 ani, printr-o declaraţie adresată secretarului general al Consiliului Europei înaintea expirării fiecărei perioade.

2. Fiecare parte contractantă poate retrage, total sau în parte, o rezervă făcută de ea în temeiul paragrafului precedent, printr-o declaraţie adresată secretarului general al Consiliului Europei şi care va produce efect la data primirii sale.

Art. 26. Fiecare parte contractantă va comunica secretarului general al Consiliului Europei numele şi adresa autorităţilor cărora li se pot transmite cererile prevăzute de art.14.

Art. 27. 1. Prezenta convenţie va rămâne în vigoare fără limită de durată.

2. Orice parte contractantă va putea, în ceea ce o priveşte, să denunţe prezenta convenţie adresând o notificare secretarului general al Consiliului Europei.

3. Denunţarea va produce efect după 6 luni de la data primirii notificării de către secretarul general.

Art. 28. Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei şi oricărui stat care a aderat la prezenta convenţie:

a) orice semnare;

b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aderare;

c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei convenţii potrivit art.21;

d) orice notificare primită în aplicarea dispoziţiilor art.1;

e) orice notificare primită în aplicarea dispoziţiilor art.2;

f) orice declaraţie primită în aplicarea dispoziţiilor paragrafelor 2 şi 3 ale art.23;

g) orice declaraţie primită în aplicarea dispoziţiilor paragrafelor 2 şi 3 ale art.24;

h) orice rezervă formulată în aplicarea dispoziţiilor paragrafului 1 din art.25;

i) reînnoirea oricărei rezerve, efectuată în aplicarea dispoziţiilor paragrafului 1 din art.25;

j) retragerea oricărei rezerve, efectuată în aplicarea dispoziţiilor paragrafului 2 al art.25;

k) orice notificare formulată în aplicarea dispoziţiilor art.26;

l) orice notificare primită în aplicarea dispoziţiilor art.27 şi data la care denunţarea va produce efect.

Drept pentru care subsemnatele, autorizate în acest scop, au semnat prezenta convenţie.

Întocmită la Strasbourg, astăzi 24 aprilie 1967, în limbile franceză şi engleză, ambele texte având aceeaşi valabilitate, într-un singur exemplar, care se va depune în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica o copie certificată conform fiecăruia dintre statele semnatare şi care aderă.

BCU IAŞI

B. LEGEA nr. 84[1]/1994 publicată la 18 octombrie 1994 ratifică Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale, încheiată la Haga la 29 mai 1993.

Publicată în M. Of. nr.298 din 21 octombrie 1994

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. 1. Se ratifică Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale, încheiată la Haga la 29 mai 1993.

Art. 2. În temeiul art.6 pct. 1 din convenție se desemnează Comitetul Român pentru Adopții ca autoritate centrală însărcinată să aducă la îndeplinire obligațiile impuse prin convenție.

CONVENȚIE ASUPRA PROTECȚIEI COPIILOR ȘI COOPERĂRII ÎN MATERIA ADOPȚIEI INTERNAȚIONALE[2]

(încheiată la 29 mai 1993 la Haga)

Statele semnatare ale prezentei convenții, recunoscând că, pentru înflorirea armonioasă a personalității sale, copilul trebuie să crească într-un mediu familial, într-un climat de fericire, de iubire și de înțelegere, reamintind că fiecare stat ar trebui să ia, cu prioritate, măsuri corespunzătoare pentru a permite menținerea copilului în familia sa de origine, recunoscând că adopția internațională poate prezenta avantajul de a oferi o familie permanentă copilului pentru care nu poate fi găsită o familie potrivită în statul său de

---

[1] Legea nr.84 a fost adoptată de Senat și Camera Deputaților în ședințele din 12 septembrie 1994 și, respectiv, 3 octombrie 1994 și a fost promulgată prin Decretul nr.190 din 17 octombrie 1994. Convenția a fost aprobată și supusă spre ratificare Parlamentului prin Decretul nr.86 din 31 mai 1994.

[2] Traducere.

origine, convinse de necesitatea luării de măsuri care să garanteze că adopțiile internaționale se înfăptuiesc în interesul superior al copilului şi respectarea drepturilor sale fundamentale, precum şi pentru prevenirea răpirii, vânzării sau traficului de copii, dornice să stabilească, în acest scop, dispoziții comune ținând seama de principiile recunoscute prin instrumentele internaționale, în special prin Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, din 20 noiembrie 1989, şi prin declarația Națiunilor Unite asupra principiilor sociale şi juridice aplicabile protecției şi bunei stări a copiilor, privite îndeosebi din punctul de vedere al practicilor în materie de adopție şi de plasament familial pe plan național şi internațional (Rezoluția Adunării Generale nr.41/85 din 3 decembrie 1986), au convenit asupra următoarelor dispoziții:

CAPITOLUL I
CÂMPUL DE APLICARE A CONVENȚIEI

Articolul 1

Prezenta convenție are drept obiect:

a) să stabilească garanți pentru ca adopțiile internaționale să se înfăptuiască în interesul superior al copilului şi în respectul drepturilor fundamentale care îi sunt recunoscute în dreptul internațional;

b) să instaureze un sistem de cooperare între statele contractante pentru a asigura respectul acestor garanții şi să prevină astfel răpirea, vânzarea sau traficul de copii;

c) să asigure recunoaşterea în statele contractante a adopțiilor realizate potrivit convenției.

Articolul 2

1. Convenția se aplică în cazul în care un copil având reşedința obişnuită într-un stat contractant (statul de origine) a fost, este sau urmează a fi deplasat către un alt stat contractant (statul primitor), fie după adopția sa în statul de origine de către soți sau de către o persoană având reşedința obişnuită în statul primitor, fie în vederea unei asemenea adopții în statul primitor sau în statul de origine.

2. Convenția priveşte numai adopțiile ce stabilesc o legătură de filiație.

Articolul 3

Convenția încetează să se aplice dacă acceptările prevăzute la art.17 lit. c) nu au fost date înainte ca să fi atins copilul vârsta de optsprezece ani.

CAPITOLUL II
CONDIȚIILE ADOPȚIILOR INTERNAȚIONALE

Articolul 4

Adopțiile vizate prin convenție nu pot avea loc decât dacă autoritățile competente ale statului de origine:

a) au stabilit că copilul este adoptabil;

b) au constatat, după luarea în considerare a plasamentului copilului în statul său de origine, că o adopție internațională corespunde interesului superior al copilului;

c) s-au asigurat că:

1. persoanele, instituțiile şi autoritățile al căror consimțământ este cerut pentru adopție au primit sfaturile necesare şi au fost corespunzător informate asupra consecințelor consimțământului lor, în special asupra menținerii sau ruperii, ca urmare a unei adopții, a legăturilor de drept între copil şi familia sa de origine;

2. şi-au dat în mod liber consimțământul în formele legale cerute şi că acest consimțământ a fost dat sau constatat în scris;

3. consimțămintele nu au fost obținute prin contraplată sau contraprestație de orice fel şi că nu au fost retrase;

4. consimțământul mamei, dacă este cerut, nu a fost dat decât după naşterea copilului;

d) s-au asigurat, ținând seama de vârsta şi maturitatea copilului, că:

1. acesta s-a bucurat de sfaturi şi a fost bine informat asupra consecințelor adopției şi asupra consimțământului său la adopție, dacă acesta este cerut;

2. dorințele şi părerile copilului au fost luate în considerare;

3. consimțământul copilului la adopție, când este cerut, s-a dat în mod liber, în forme legal cerute şi că acest consimțământ a fost dat sau constatat în scris;

4. acest consimțământ nu a fost obținut prin contraplată sau contraprestație de orice fel.

Articolul 5

Adopțiile vizate prin convenție nu pot avea loc decât dacă autoritățile competente ale statului primitor:

a) au constatat că viitorii părinți adoptivi sunt corespunzători și apți să adopte;

b) s-au asigurat că viitorii părinți adoptivi s-au bucurat de sfaturile necesare;

c) au constatat că copilul este sau va fi autorizat să intre și să locuiască permanent în acest stat.

CAPITOLUL III
AUTORITĂȚI CENTRALE ȘI ORGANISME AGREATE

Articolul 6

1. Fiecare stat contractant desemnează o autoritate centrală însărcinată să aducă la îndeplinire obligațiile ce-i sunt impuse prin convenție.

2. Un stat federal, un stat în care mai multe sisteme de drept se află în vigoare sau un stat având unități teritoriale autonome este liber să desemneze mai mult de o autoritate centrală și să specifice întinderea teritorială sau personală a funcțiilor lor. Statul care se folosește de această facultate desemnează autoritatea centrală căreia îi poate fi adresată orice comunicare spre a fi transmisă autorității centrale competente în cadrul acestui stat.

Articolul 7

1. Autoritățile centrale vor trebui să coopereze între ele și să promoveze o colaborare între autoritățile competente ale statelor lor pentru a asigura protecția copiilor și să realizeze celelalte obiective ale convenției.

2. Ele iau în mod direct toate măsurile corespunzătoare pentru:

a) a pune la dispoziție informații asupra legislației statelor lor în materie de adopție și alte informații generale, precum statistici și formulare tip;

b) a se informa reciproc asupra funcționării convenției și, în măsura posibilului a înlătura obstacolele în aplicarea sa.

Articolul 8

Autoritățile centrale vor lua, fie direct, fie cu concursul autorităților publice, toate măsurile corespunzătoare pentru a preveni câştigurile materiale necuvenite cu prilejul unei adopții şi a împiedica orice practică contrară obiectivelor convenției.

Articolul 9

Autoritățile centrale vor lua, fie direct, fie cu concursul autorităților publice sau al unor organisme agreate corespunzător în statul lor, toate măsurile cuvenite, în special pentru:

a) a aduna, a păstra şi a efectua schimb de informații referitoare la situația copilului şi a viitorilor părinți adoptivi, în măsura necesară încheierii adopției;

b) a înlesni, a urmări şi a activiza procedura în vederea adopției;

c) a promova în statele lor dezvoltarea unor servicii de îndrumare şi de urmărire în continuare a adopției;

d) a efectua schimburi de rapoarte generale de evaluare asupra experiențelor în materie de adopție internațională;

e) a răspunde, în măsura permisă prin legea statului lor, cererilor având ca obiect informați asupra unei situații speciale privind adopția, formulate de alte autorități centrale sau de autorități publice.

Articolul 10

Pot beneficia de agrement şi îl pot păstra numai organismele care demonstrează aptitudinea lor de a înlesni în mod corect misiunile ce li s-ar putea încredința.

Articolul 11

Un organism agreat urmează:

a) să urmărească exclusiv scopuri nelucrative în condițiile şi în limitele fixate de autoritățile competente ale statutului de agrement;

b) să fie condus şi girat de către persoane calificate prin integritatea lor morală, pregătire profesională sau experiență pentru a acționa în domeniul adopției internaționale;

c) să fie sub supravegherea unor autorități competente ale acestui stat în ceea ce priveşte alcătuirea, funcționarea şi situația sa financiară.

Articolul 12

Un organism agreat într-un stat contractant nu va putea acționa într-un alt stat contractant decât dacă autoritățile competente ale celor două state l-au autorizat.

Articolul 13

Desemnarea de către autoritățile centrale şi, dacă este cazul, întinderea funcțiilor lor, precum şi numele şi adresa organismelor agreate se comunică de către fiecare stat contractant Biroului permanent al Conferinței de la Haga de drept internațional privat.

CAPITOLUL IV
CONDIȚII PROCEDURALE ALE ADOPȚIEI INTERNAȚIONALE

Articolul 14

Persoanele cu reşedința obişnuită într-un stat contractant, care doresc să adopte un copil a cărui reşedință obişnuită este situată în alt stat contractant, urmează să se adreseze autorității centrale a statului în care îşi au reşedința obişnuită.

Articolul 15

1. Dacă autoritatea centrală a statului primitor consideră că reclamanții sunt calificați şi apți să adopte, întocmeşte un raport cuprinzând informații cu privire la identitatea lor, capacitatea legală şi aptitudinea lor de a adopta, situația lor personală, familială şi medicală, mediul social, motivele care îi determină, aptitudinea de a-şi asuma o adopție internațională, precum şi cu privire la copiii pe care ar fi apți să-i ia în sarcina lor.

2. Ea transmite raportul autorității centrale a statului de origine.

Articolul 16

1. Dacă autoritatea centrală a statului de origine consideră că copilul este adoptabil:

a) ea întocmeşte un raport cuprinzând informații asupra copilului privind identitatea, adoptabilitatea, mediul său social, evoluția personală şi familială, trecutul său medical şi al familiei sale, precum şi cu privire la necesitățile sale speciale;

b) ține seama, în modul cuvenit, de condițiile de educație a copilului, precum şi de originea sa etnică, religioasă şi culturală;

c) se asigură că consimțămintele vizate la art.4 au fost obținute;

d) constată, în special pe baza rapoartelor privind copilul şi pe viitorii părinți adoptivi, că plasarea avută în vedere este în interesul superior al copilului.

2. Ea transmite autorității centrale a statului primitor raportul său asupra copilului, dovada consimțămintelor cerute şi motivarea avizului său privitor la plasare, acordând atenție să nu se dezvăluie identitatea mamei şi a tatălui, dacă în statul de origine această identitate nu poate fi divulgată.

Articolul 17

Orice hotărâre de încredințare a unui copil unor viitori părinți adoptivi nu se poate lua în statul de origine decât:

a) dacă autoritatea centrală a acestui stat s-a asigurat de acordul viitorilor părinți adoptivi;

b) dacă autoritatea centrală a statului primitor a încuviințat această hotărâre, atunci când legea acestui stat sau autoritatea centrală a statului de origine o cere;

c) dacă autoritățile centrale ale celor două state au încuviințat ca procedura în vederea adopției să urmeze mai departe;

d) dacă s-a constatat, conform art.5, că viitorii părinți adoptivi sunt calificați şi apți să adopte şi că copilul este sau va fi autorizat să intre şi să locuiască permanent în statul primitor.

Articolul 18

Autoritățile centrale ale celor două state vor lua toate măsurile necesare astfel încât copilul să primească încuviințarea de ieşire din statul de origine, precum şi pe cea de intrare şi de a locui permanent în statul primitor.

Articolul 19

1. Deplasarea copilului spre statul primitor nu poate avea loc decât în cazul în care au fost îndeplinite condițiile prevăzute la art. 17.

2. Autoritățile centrale ale celor două state veghează ca deplasarea să se efectueze în deplină siguranță, în condiții corespunzătoare şi, dacă este cu putință, în compania părinților adoptivi sau a viitorilor părinți adoptivi.

3. Dacă această deplasare nu va avea loc, rapoartele prevăzute la art. 15 şi 16 se vor restitui autorităților expeditoare.

Articolul 20

Autoritățile centrale se informează reciproc asupra procedurii de adopție şi a măsurilor luate pentru a fi dusă până la capăt, precum şi asupra desfăşurării perioadei probatorii, când aceasta este cerută.

Articolul 21

1. Când adopția urmează să aibă loc după deplasarea copilului în statul primitor şi autoritatea centrală a acestui stat consideră că menținerea copilului în familia primitoare nu mai este în interesul său superior, ia măsurile utile protecției copilului, urmărind, în special:

a) să reia copilul de la persoanele care doreau să-l adopte şi să se îngrijească provizoriu de el;

b) consultându-se cu autoritatea centrală a statului de origine, să asigure fără întârziere un nou plasament al copilului în vederea adopției sale sau, dacă nu este posibil, o încredințare alternativă de durată; o adopție nu se poate realiza decât dacă autoritatea centrală a statului de origine a fost înştiințată în modul convenit privitor la noii părinți adoptivi;

c) în ultimă instanță, să asigure înapoierea copilului, dacă interesul său o cere.

2. Ținând seama, în special, de vârsta şi maturitatea copilului, acesta va fi consultat şi, dacă este cazul, se va obține consimțământul său cu privire la măsurile ce se vor lua conform prezentului articol.

Articolul 22

1. Funcțiile conferite autorități centrale prin prezentul capitol pot fi exercitate de către autorități publice sau organisme agreate potrivit cap. III, în măsura prevăzută în legea statului său.

2. Un stat contractant poate declara depozitarului convenției că funcțiile conferite autorității centrale prin art. 15-21 pot, de asemenea, să fie exercitate în acest stat, în măsura prevăzută de lege şi sub controlul autorităților competente ale acestui stat, de către organisme sau persoane care:

a) îndeplinesc condiţiile de moralitate, de competenţă profesională, de experienţă şi de responsabilitate cerute de acest stat;

b) sunt calificate prin integritatea lor morală şi prin pregătirea profesională sau experienţa lor să acţioneze în domeniul adopţiei internaţionale.

3. Statul contractant care face declaraţia prevăzută la paragraful 2 informează cu regularitate Biroul permanent al Conferinţei de la Haga de drept internaţional privat cu privire la numele şi adresele acestor organisme şi persoane.

4. Un stat contractant poate declara depozitarului convenţiei că adopţiile copiilor a căror reşedinţă obişnuită este situată pe teritoriul său nu se pot realiza decât dacă funcţiile conferite autorităţilor centrale sunt exercitate potrivit paragrafului 1.

5. Cu toate acestea, orice declaraţie efectuată potrivit paragrafului 2, rapoarte prevăzute la art.15 şi 16 vor fi, în toate cazurile, întocmite sub răspunderea autorităţii centrale sau a altor autorităţi sau organisme conform paragrafului 1.

CAPITOLUL V
RECUNOAŞTEREA ŞI EFECTELE ADOPŢIEI

Articolul 23

1. O adopţie certificată conform convenţiei de către autoritatea competentă a statului contractant în care a avut loc este recunoscută de drept în celelalte state contractante. Certificatul va specifica când şi de către cine au fost date acceptările prevăzute în art. 17 lit. c).

2. Orice stat contractant, în momentul semnării, ratificării, acceptării, aprobării sau aderării, va notifica depozitarului convenţiei identitatea şi funcţiile autorităţii sau autorităţilor care, în acest stat, sunt competente să elibereze certificatul El va notifica, de asemenea, orice modificare în desemnarea acestor autorităţi.

Articolul 24

Recunoaşterea unei adopţii nu poate fi refuzată într-un stat contractant decât dacă adopţia este în mod vădit contrară ordinii sale publice, ţinând seama de interesul superior al copilului.

Articolul 25

Orice stat contractant poate declara depozitarului convenției că nu va fi ținut să recunoască, în virtutea acesteia, adopțiile făcute în baza unui acord încheiat în aplicarea art. 39 paragraful 2.

Articolul 26

1. Recunoaşterea adopției implică recunoaşterea:

a) legăturii de filiație între copil şi părinții săi adoptivi;

b) răspunderii părinteşti a părinților adoptivi față de copil;

c) ruperii legăturii preexistente de filiație între copil şi mama şi tatăl său, dacă adopția produce acest efect în statul contractant unde a avut loc.

2. Dacă adopția are drept efect ruperea legăturii preexistente de filiație, copilul se bucură, în statul primitor şi în oricare alt stat contractant unde adopția este recunoscută, de drepturi echivalente celor care rezultă din adopțiile care produc acest efect în fiecare dintre aceste state.

3. Paragrafele precedente nu aduc atingere aplicării oricărei dispoziții mai favorabile copilului, în vigoare în statul contractant care recunoaşte adopția.

Articolul 27

1. Când adopția făcută în statul de origine nu are drept efect ruperea legăturii de filiație preexistentă, ea poate, în statul primitor care recunoaşte adopția potrivit convenției, să fie schimbată într-o adopție care produce acest efect:

a) dacă dreptul statului primitor o permite; şi

b) dacă consimțămintele prevăzute la art.4 lit. c) şi d) au fost sau sunt date în vederea unei atare adopții.

2. Articolul 23 se aplică hotărârii de schimbare.

CAPITOLUL VI

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 28

Convenția nu derogă de la legile statului de origine care cer că adopția unui copil cu reşedința obişnuită în acest stat trebuie să se facă în acest stat sau care interzic plasamentul copilului în statul primitor sau deplasarea lui înspre acest stat mai înainte de adopția lui.

Articolul 29

Nici un contract între viitorii părinți adoptivi şi părinții copilului sau orice altă persoană căreia i-a fost încredințat nu poate avea loc atât timp cât dispozițiile art.4 lit. a)-c) şi ale art.5 lit. a) nu au fost respectate, afară dacă adopția are loc între membrii aceleiaşi familii sau dacă condițiile fixate de către autoritatea competentă a statului de origine sunt îndeplinite.

Articolul 30

1. Autoritățile competente ale unui stat contractant veghează să se păstreze informațiile pe care le dețin cu privire la originea copilului, în special cele în legătură cu identitatea mamei şi a tatălui său, precum şi datele asupra trecutului medical al copilului şi al familiei sale.

2. Ele asigură accesul copilului sau al reprezentantului său la aceste informații, cu îndrumări corespunzătoare, în măsura permisă de legea statului lor.

Articolul 31

Sub rezerva prevederilor art.39, datele personale adunate sau transmise conform convenției, îndeosebi cele vizate de art.15 şi 16, nu pot fi folosite în alte scopuri decât acelea pentru care au fost strânse sau transmise.

Articolul 32

1. Nimeni nu poate obține un câştig material necuvenit dintr-o activitate privind o adopție internațională.

2. Se pot cere şi plăti numai cheltuielile ocazionate, inclusiv onorariile rezonabile ale persoanelor care au luat parte la adopție.

3. Şefii, administratorii şi salariații unor organisme care participă la o adopție nu pot primi o remunerare disproporționată în raport cu serviciile aduse.

Articolul 33

Orice autoritate competentă, care constată că una dintre dispozițiile convenției a fost sau riscă în mod vădit să fie încălcată, informează de îndată autoritatea centrală a statului său. Acestei autorități centrale îi revine răspunderea de a veghea să fie luate măsurile corespunzătoare.

Articolul 34

Dacă autoritatea competentă a statului destinatar al unui document cere, se va transmite o traducere certificată conform. În afara cazului de scutire, cheltuielile de traducere sunt în sarcina viitorilor părinți adoptivi.

Articolul 35

Autoritățile competente ale statelor contractante acționează cu rapiditate în procedurile de adopție.

Articolul 36

Cât privește un stat unde în materie de adopție există două sau mai multe sisteme de drept aplicabile în unități teritoriale diferite:

a) orice referire la reședința obișnuită în acest stat vizează reședința obișnuită într-o unitate teritorială a acestui stat;

b) orice referire la legea acestui stat vizează legea în vigoare în unitatea teritorială respectivă;

c) orice referire la autoritățile competente sau la autoritățile publice ale acestui stat vizează autoritățile autorizate să acționeze în unitatea teritorială în cauză;

d) orice referire la organismele agreate ale acestui stat vizează organismele agreate în unitatea teritorială în cauză.

Articolul 37

Cât privește un stat în care în materie de adopție există două sau mai multe sisteme de drept aplicabile unor categorii diferite de persoane, orice referire la legea acestui stat vizează sistemul de drept desemnat prin dreptul acestuia.

Articolul 38

Un stat în care diferite unități teritoriale au reguli proprii de drept în materie de adopție nu va fi ținut să aplice convenția când un stat al cărui sistem de drept este unicat nu ar fi ținut să o aplice.

Articolul 39

1. Convenția nu derogă de la instrumentele internaționale la care statele contractante sunt părți și care cuprind dispoziții referitoare la materiile reglementate prin prezenta convenție, afară dacă o declarație contrară nu s-a făcut de statele legate prin atare instrumente.

2. Orice stat contractant va putea încheia cu unul sau mai multe alte state contractante acorduri în vederea favorizării aplicării convenției în raporturile lor reciproce. Aceste acorduri nu vor putea deroga decât de la dispozițiile art.14-16 şi 18-21. Statele care vor fi încheiat asemenea acorduri le vor transmite în copie depozitarului convenției.

Articolul 40

Nici o rezervă la convenție nu poate fi încuviințată.

Articolul 41

Convenția se aplică de fiecare dată când o cerere vizată conform art. 14 a fost primită după intrarea în vigoare a convenției în statul de primire şi statul de origine.

Articolul 42

Secretarul general al Conferinței de la Haga de drept internațional privat convoacă periodic o comisie specială în vederea examinării funcționării practice a convenției.

CAPITOLUL VII
CLAUZE FINALE

Articolul 43

1. Convenția este deschisă semnării statelor care erau membre ale Conferinței de la Haga de drept internațional privat la data celei de-a şaptesprezecea sesiuni a sa şi celorlalte state care au participat la această sesiune.

2. Ea va fi ratificată, acceptată sau aprobată şi instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare se vor depune pe lângă Ministerul Afacerilor Externe ale Olandei, depozitar al convenției.

Articolul 44

1. Orice alt stat va putea adera la convenție după intrarea sa în vigoare în temeiul art.46 paragraful 1.

2. Instrumentul de aderare se va depune pe lângă depozitar.

3. Aderarea nu va avea efect decât în raporturile dintre statul care aderă şi statele contractante care nu vor fi ridicat obiecție împotriva sa înăuntrul a 6 luni de la primirea notificării prevăzute la art.48 lit. b). O atare obiecție va putea fi, de asemenea, ridicată de

către orice stat în momentul unei ratificări, acceptări sau aprobări a convenției, ulterioară aderării. Aceste obiecții se vor notifica depozitarului.

Articolul 45

1. Un stat care cuprinde două sau mai multe unități teritoriale, în care se aplică materiilor guvernate prin această convenție sisteme de drept diferite, va putea, în momentul semnării, ratificării, acceptării, aprobării sau aderării, să declare că prezenta convenție se va aplica tuturor unităților sale teritoriale sau numai uneia sau mai multora dintre ele, şi va putea oricând să modifice această declarație, făcând o nouă declarație.

2. Aceste declarații vor fi notificate depozitarului şi vor indica în mod expres unitățile teritoriale cărora li se aplică convenția.

3. Dacă un stat nu face vreo declarație în temeiul prezentului articol, convenția se va aplica ansamblului teritoriului acestui stat.

Articolul 46

1. Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de 3 luni după depunerea celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare prevăzut la art.43.

2. După aceasta, convenția va intra în vigoare:

a) pentru fiecare stat care ratifică, acceptă sau aprobă ulterior sau care aderă, în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de 3 luni după depunerea instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;

b) pentru unitățile teritoriale la care convenția a fost extinsă potrivit art.45, în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de 3 luni după notificarea vizată la acest articol.

Articolul 47

1. Orice stat parte la convenție va putea să o denunțe printr-o notificare adresată în scris depozitarului.

2. Denunțarea va produce efect din prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de 12 luni după data primirii notificării de către depozitar. Când o perioadă mai lungă pentru producerea efectului denunțării este specificată în notificare, denunțarea va produce efect la expirarea perioadei respective după data primirii notificării.

Articolul 48

Depozitarul va notifica statelor membre ale Conferinței de la Haga de drept internațional privat, celorlalte state care au participat la cea de-a şaptesprezecea sesiune, precum şi statelor care vor fi aderat potrivit dispozițiilor art.44:

a) semnăturile, ratificările, acceptările şi aprobările vizate la art.43;

b) aderările şi obiecțiile la aderări vizate la art.22;

c) data la care convenția va intra în vigoare potrivit art.46;

d) declarațiile şi desemnările menționate la art.22, 23, 25 şi 45;

e) acordurile menționate la art.3;

f) denunțările vizate la art.47.

Drept pentru care, subsemnați, legal împuterniciți, au semnat prezenta convenție.

Întocmită la Haga la 29 mai 1993, în limbile franceză şi engleză, ambele texte având aceeaşi valabilitate, într-un singur exemplar, care se va depune în arhivele Guvernului Olandei şi de pe care o copie certificată conform se va înmâna, pe cale diplomatică, fiecăruia dintre statele membre ale Conferinței de la Haga de drept internațional privat la data celei de-a şaptesprezecea sesiuni, precum şi fiecărui alt stat care a participat la această sesiune.

BCU IAŞI/CENTRAL

TITLUL IV
Protecția copilului aflat în dificultate în contextul reglementării anterioare– O.U.G. nr. 26/1997

Capitolul I
PRECIZĂRI PREALABILE

Secțiunea I
Determinarea noțiunilor

1. Copilul aflat în dificultate. În înțelesul legii pe care o avem în vedere, copilul se află în dificultate dacă dezvoltarea sau integritatea sa, fizică sau morală este periclitată [art. 1 alin. (1)]. În redactarea textului, dată prin Legea nr. 108/1998 de aprobare a Ordonanței de urgență nr. 26/1997, copilul se află în dificultate dacă dezvoltarea sau integritatea sa fizică sau morală este periclitată. Se pot distinge două situații:

a) copiii a căror dezvoltare fizică sau morală, este primejduită, deoarece părinții nu-şi îndeplinesc în mod corespunzător drepturile şi îndatoririle lor cu privire la persoana copilului, făcându-se vinovați de neglijență în exercitarea ocrotirii părinteşti, dar fără caracter de gravitate ori abuz. Dacă părinții se fac vinovați de neglijențe grave sau purtare abuzivă în exercitarea drepturilor părinteşti se va lua o măsură de protecție a copilului şi apoi se va cere decăderea din drepturile părinteşti.

Copilul se află în situația de a fi amenințat în dezvoltarea sa fizică şi intelectuală, şi in următoarele cazuri [art. 8 alin. (1)]: 1) părinții copilului sunt decedați, necunoscuți, puşi sub interdicție[1], declarați judecătoreşte morți sau dispăruți ori decăzuți din drepturile părinteşti, deci copilul este lipsit de îngrijirea părintească,

---

[1] În cazul în care ambii părinți ai copilului execută pedeapsa închisorii sau singurul părinte existent execută asemenea pedeapsă, interzicerea drepturilor părinteşti intervine ca pedeapsă accesorie şi poate avea loc şi ca pedeapsă complementară, în perioada în care copilul este lipsit de ocrotirea părintească şi trebuie instituită tutela.

deoarece există o cauză de instituire a tutelei, fără să se fi instituit tutela: 2) copilul a fost declarat abandonat prin hotărâre judecătorească definitivă şi irevocabilă; 3) instanța judecătorească nu a hotărât încredințarea copilului unei persoane sau familii, în condițiile legii, deşi trebuia încredințat.

Rezultă că dezvoltarea fizică sau morală a copilului se poate datora unor motive independente de voința părinților sau lipsei de îngrijire părintească datorată neglijenței părinților, fără gravitate sau datorită abaterilor grave ori abuzurilor părinților în exercitarea ocrotirii părinteşti.

b) copiii a căror integritate, fizică sau morală, este periclitată, deoarece sunt lipsiți de ocrotirea părintească pentru aceleaşi motive ca şi în cazul copiilor din prima situație.

2. Copilul. Prin copil se înțelege persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani şi nu are capacitate deplină de exercițiu [art. 1 alin. (2)]. De regulă, minorul nu are capacitate deplină de exercițiu. Dar, minora care se căsătoreşte dobândeşte capacitatea deplină de exercițiu, dar nu devine majoră. De aceea, legea prevede două condiții: 1) persoana să fie minoră, adică până la împlinirea vârstei de 18 ani; 2) persoana să nu aibă capacitate deplină de exercițiu, respectiv minora să nu fie căsătorită.

3. Protecția şi asistența acordată. Copilul aflat în dificultate se bucură de protecție şi de asistență în realizarea deplină şi în exercitarea corespunzătoare a drepturilor sale, în condițiile Ordonanței de urgență nr. 26/1997 (art. 2).

4. Cine asigură protecția copilului. Responsabilitatea de a asigura copilului aflat în dificultate protecția şi asistența în realizarea şi exercitarea drepturilor revine, în primul rând, colectivității din care face parte [art. 3 alin. (1)].

Art. 3. în redactarea dată prin Legea nr. 108/1998 prevede că orice copil care - temporar sau definitiv - este lipsit de mediul său familial sau care, în propriul său interes superior, nu poate fi lăsat în acest mediu, are dreptul la protecție şi la un ajutor special din partea colectivității locale.

Statul garantează protejarea copilului împotriva oricăror forme de violență, inclusiv sexuală, vătămare ori abuz fizic sau mintal, de abandon sau neglijență, de rele tratamente sau de exploatare, în timpul cât se află în îngrijirea părinților, ori a unuia dintre ei, a reprezentantului său legal sau a oricărei alte persoane [art. 3 alin. (3)].

Statul sprijină colectivitatea locală din care face parte copilul, în îndeplinirea obligațiilor ce îi revin pentru protecția copilului aflat în dificultate [art. 3 alin. (2)].

Măsurile de protecție a copilului aflat în dificultate se stabilesc de Consiliul județean, respectiv consiliile locale ale sectoarelor municipiului Bucureşti; aceste autorități asigură, totodată, aplicarea corespunzătoare a măsurilor de protecție [art. 4 alin. (1)].

În vederea exercitării atribuțiilor în legătură cu măsurile de protecție a copilului, se organizează şi funcționează, în subordinea Consiliului județean, respectiv a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului Bucureşti, Comisia pentru protecția copilului şi Serviciul public specializat pentru protecția copilului [art. 4 alin. (2)].

De asemenea, există serviciile de specialitate din subordinea consiliilor locale, care desfăşoară activități în domeniul autorității tutelare şi al protecției drepturilor copilului; acestea sunt subordonate Serviciului public județean pentru protecția copilului [art. 6 alin. (3)].

Secțiunea a II-a
Alte categorii de copii

5. Copilul care a săvârşit fapte penale, dar nu răspunde penal. Potrivit art. 16 din Ordonanța de urgență nr. 26/1997, copilul care a săvârşi o faptă penală, dar nu răspunde penal, beneficiază de protecție în condițiile legii. Față de acest copil se ia o măsură educativă, la sesizarea oricărei persoane, a procurorului, a organelor de poliție sau a părinților acestuia [art. 17 alin. (1)].

Potrivit art. 99 C. pen.[1], minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani nu răspunde penal, minorul care are vârsta între 14 şi 16 ani răspunde penal, numai dacă se dovedeşte că a săvârşit fapta cu discernământ, iar minorul care a împlinit vârsta de 16 ani răspunde penal.

6. Persoanele cu handicap. Protecția specială a acestor persoane a fost reglementată prin Legea nr. 53 din 4 iunie 1992, care defineşte persoana cu handicap, arată măsurile de protecție specială instituționalizate, drepturile de care beneficiază persoanele care au în îngrijire un copil cu handicap şi instituie Fondul de risc şi de accident.

O.U.G. nr. 102/1999 privind protecția specială şi încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap, publicată în M. Of. nr. 310 din 30 iunie 1999, abrogă Legea nr. 53/1992 privind protecția specială a persoanelor handicapate, înlocuind această lege. Aceasta a fost modificată şi completată prin O.U.G. nr. 40 din 27 aprilie 2000 pentru modificarea şi completarea O.U.G. nr. 102/1999 privind protecția specială şi încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap, iar H.G. nr. 427 din 7 mai 2001 aprobă Normele metodologice privind condițiile de încadrare, drepturile şi obligațiile asistentului personal al persoanei cu handicap. O.U.G. nr. 102/1999 nu face discriminare în privința persoanelor cu handicap, în funcție de faptul dacă handicapul este din naştere sau dobândit ulterior (CCR, dec. nr. 2/2002, publicată la 22 februarie 2002). O.U.G. nr.

---

[1] Este vorba despre C.penal republicat în M.Of. nr. 65/1997. În noul Cod penal aprobat prin Legea nr. 301/2004, limitele răspunderii penale sunt reglementate de art. 113.

102/1999 privind protecția specială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap a fost aprobată prin Legea nr. 519 din 29 iulie 2002.

O.U.G. nr. 47/2001 pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 102/1999 a fost respinsă prin Legea nr. 517 din 29 iulie 2002. Ordinul ministrului sănătății și familiei privind aprobarea structurii organizatorice a Secretariatului de Stat pentru Persoanele cu Handicap nr. 438 din 18 iulie 2002 abrogă Ordinul nr. 88/2001 publicat la 14 martie 2001 privind aprobarea structurii organizatorice a aceluiași Secretariat de Stat.

O.U.G. nr. 102/1999 a mai fost modificată și completată prin Legea nr. 343/2004 și O.G. nr. 6/2005.

7. Copilul declarat judecătorește abandonat (Legea nr. 47 din 7 iulie. 1993). Părintele care se dezinteresează, în mod vădit, o perioadă mai mare de șase luni de copilul său aflat în îngrijirea unei persoane fizice sau persoane juridice poate fi declarat abandonat prin hotărâre judecătorească. Prin dezinteres se înțelege încetarea imputabilă a oricăror legături dintre părinți și copil. Legea prevede procedura de urmat pentru declararea abandonului. În cazul abandonului declarat, instanța deleagă exercițiul drepturilor părintești unei instituții publice sau private autorizate. Măsurile de protecție prevăzute de art. 7 din O.U.G. nr. 26/1997 se iau și față de copilul declarat abandonat prin hotărâre judecătorească.

BCU IAȘI/CENTRU

Capitolul II
MĂSURILE DE PROTECȚIE A COPILULUI

1. Enumerarea măsurilor de protecție a copilului.[1] Potrivit art. 7 din Ordonanța de urgență nr. 26/1997, în redactarea Legii nr. 108/1998, republicată la 24 iulie 1998, aceste măsuri de protecție sunt:

a) încredințarea copilului unei persoane sau familii ori unui organism privat autorizat;

b) încredințarea provizorie a copilului serviciului public specializat pentru protecția copilului;

c) încredințarea copilului în vederea adopției;

d) plasamentul copilului la o persoană sau o familie;

e) plasamentul copilului la serviciul public specializat pentru protecția copilului sau la un organism privat autorizat.

f) plasamentul copilului în regim de urgență;

g) plasamentul copilului într-o familie asistată.

La alegerea uneia dintre aceste măsuri se va ține seama de necesitatea unei continuități raționale în educarea copilului, precum şi de originea sa etnică, religioasă, culturală sau lingvistică.

Se va asigura copilului cu discernământ dreptul de a-şi exprima liber opinia sa asupra măsurilor de protecție menționate.

Copiii care au săvârşit fapte penale, dar nu răspund penal, sunt supuşi măsurilor educative prevăzute de legea penală.

Măsurile educative ce se pot lua față de minor sunt (art. 101 C. pen.):

a) mustrarea;

b) libertatea supravegheată;

c) internarea într-un centru de reeducare;

---

[1] A se vedea: Ioan Neacşu, Rodica Mareş, *Copilul şi drepturile lui*, Ed. Semne, 2002; Irina Moroianu, *Drepturile copilului şi tânărului*, Ed. Institutul Român pentru Drepturile Omului, 1998; Legea nr. 18/1990 privind ratificarea Convenției cu privire la drepturile copilului, republicată în M. Of. nr. 314 din 13 iunie 2001, Partea I; Legea nr. 101/1992 pentru aderarea României la Convenția europeană asupra statutului juridic al copiilor născuți în afara căsătoriei, încheiată la Strasbourg, la 15 octombrie 1975; Legea nr. 100/1992 pentru aderarea României la Convenția de la Haga asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii.

d) internarea într-un institut medico-educativ.

Pedepsele ce se pot aplica minorului sunt închisoarea sau amenda prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită (art. 109 C. pen.).

În condițiile art. 110 C. pen. poate avea loc suspendarea condiționată a executării pedepsei, iar în condițiile art. 110 poate avea loc suspendarea executării pedepsei sub supraveghere sau control.

Copiii cu handicap beneficiază de drepturile prevăzute de O.U.G. nr. 102/1999, în redactarea Legii nr. 519/2002 pentru aprobarea acestei ordonanțe:

a) acces liber şi egal în orice instituție de învățământ obişnuit, în raport cu restantul funcțional şi potențialul recuperator, cu respectarea prevederilor legislației în domeniul învățământului;

b) pregătire şcolară la domiciliu a copiilor cu handicap, nedeplasabili, pe durata învățământului obligatoriu prevăzut de lege;

c) alocație de stat pentru copiii cu handicap, în condițiile şi cuantumul prevăzute de lege, majorat cu 100%;

d) alocație de întreținere pentru copiii cu handicap, aflați în plasament familial sau încredințați, potrivit legii, unei familii ori persoane sau unui organism privat autorizat, în cuantumul prevăzut de lege, majorat cu 50%;

e) locuri de odihnă gratuite în tabere pentru copii preşcolari,elevi şi studenți cu handicap, o dată pe an;

f) asistent personal pentru copilul cu handicap grav, angajat de către autoritățile administrației publice locale, cu avizul inspectoratului de stat teritorial pentru persoanele cu handicap, pe baza recomandărilor anchetei sociale realizate de către o comisie din cadrul compartimentului specializat al primăriei în a cărei rază teritorială îşi are domiciliul sau reşedința copilul cu handicap grav;

g) alte drepturi prevăzute de lege.

Potrivit Legii nr. 47 din 8 iulie 1993, în cazul declarării abandonului judecătoresc unui copil, instanța va delega exercițiul drepturilor părinteşti unei instituții publice sau medicale, unei instituții private legal constituite, ori unei alte persoane (art. 4). Redarea exercițiului drepturilor părinteşti se poate decide de instanță, dacă au încetat împrejurările care au condus la declararea abandonului (art. 6).

2. Analiza măsurilor de protecţie a copilului potrivit Ordonanţei de urgenţă nr. 26/1997

A. Încredinţarea copilului unei persoane sau familii ori unui organism privat autorizat

a) Cazurile în care drepturile părinteşti privind copilul se exercită de către Consiliul judeţean, respectiv de către consiliile locale ale sectoarelor municipiului Bucureşti, prin Comisia pentru protecţia copilului.

Acestea sunt [art. 8 alin. (1)]:

- părinţii copilului sunt decedaţi, necunoscuţi, puşi sub interdicţie, declaraţi judecătoreşte morţi ori dispăruţi sau decăzuţi din drepturile părinteşti, şi nu a fost instituită tutela;
- copilul a fost declarat judecătoreşte abandonat;
- instanţa judecătorească nu a hotărât încredinţarea copilului unei persoane sau familii, în condiţiile legii.

b) Comisia pentru protecţia copilului poate hotărî încredinţarea copilului, în cazurile arătate, unei persoane sau familii care consimte la aceasta şi care prezintă condiţiile materiale şi garanţiile morale necesare dezvoltării armonioase a copilului [art. 8 alin. (2)].

Există prioritate la încredinţarea copilului rudelor până la gradul al patrulea inclusiv [art. 8 alin. (3)].

Serviciul public specializat pentru protecţia copilului are obligaţia de a evalua posibilitatea încredinţării cu prioritate rudelor menţionate şi de a prezenta Comisiei pentru protecţia copilului rapoarte şi propuneri în acest sens.

c) În cazul în care copilul nu a putut fi încredinţat unei persoane sau familii, Comisia pentru protecţia copilului poate hotărî încredinţarea acestuia unui organism privat autorizat [art. 9 alin. (1)]. Şi dacă nici aceasta nu este posibilă, se va încredinţa provizoriu serviciului public specializat pentru protecţia copilului [art. 9 alin. (1) şi art. 7 alin. (1) lit. a) şi c)].

Dezvoltarea armonioasă a copilului încredinţat în aceste condiţii se asigură de centrele de plasament care funcţionează în cadrul serviciului public specializat sau al organismului privat autorizat căruia i-a fost încredinţat copilul (art. 19 devenit art. 13)

În această situaţie, măsura încredinţării durează până în momentul în care copilul poate fi încredinţat unei persoane sau familii

corespunzătoare ori până la încredințarea acestuia în vederea adopției [art. 9 alin. (2)].

d) Efectele încredințării copilului sunt următoarele (art. 10):

- persoanele fizice sau juridice cărora li s-a încredințat copilul au față de acesta numai drepturile şi obligațiile ce revin părinților cu privire la persoana copilului;

- pe durata încredințării, domiciliul copilului este la persoana sau familia la care a fost încredințat;

- educația şcolară a copilului nu poate fi schimbată decât cu aprobarea Comisiei pentru protecția copilului. Credința religioasă în care a fost educat copilul nu se poate schimba decât în cazuri excepționale, cu aprobarea Comisiei pentru protecția copilului;

- exercitarea dreptului de a încheia acte juridice în numele copilului încredințat ori încuviințarea încheierii acestor acte se face de către Comisia pentru Protecția copilului, în condițiile legii [art. 9 alin. (4)];

- dreptul de a administra bunurile copilului se exercită de către Comisia pentru protecția copilului, care îl poate delega serviciului public specializat pentru protecția copilului sau persoanei sau organismului privat autorizat, căruia copilul i-a fost încredințat. Pentru aceasta, în termen de 15 zile de la data încredințării, se procedează la inventarierea bunurilor copilului. Serviciul public specializat pentru protecția copilului, cu aprobarea Comisiei pentru protecția copilului, va putea înstrăina bunurile copilului, numai dacă actul răspunde unor nevoi sau prezintă un folos neîndoielnic pentru copil. Sumele de bani rezultate din vânzarea bunurilor copilului, precum şi veniturile aduse de acestea vor fi depuse în cont personal, pe numele copilului, prin grija Serviciului public specializat pentru protecția copilului, şi nu vor putea fi ridicate decât cu acordul Comisiei pentru protecția copilului.

Rapoartele financiar-contabile privind modul de administrare a bunurilor copilului vor fi analizate cel puțin o dată pe an de către Comisia pentru protecția copilului.

e) Părinții pot să păstreze legături personale cu copilul, în condițiile stabilite de Comisia pentru protecția copilului, dacă este respectat interesul superior al copilului (art. 11). Serviciului public specializat pentru protecția copilului sau, după caz, organismul privat autorizat va crea condițiile necesare pentru aceasta.

B. Plasamentul copilului la o persoană sau familie ori unui serviciu public specializat ori unui organism privat autorizat

a) În cazul în care dezvoltarea sau integritatea morală a copilului este periclitată în familie din motive independente de voința părinților, Comisia pentru protecția copilului poate, la cererea părinților, a unuia dintre ei sau a unei rude a copilului până la gradul al patrulea inclusiv, hotărî plasamentul copilului la o persoană sau familie [art. 12 alin. (1)] care poate asigura dezvoltarea armonioasă a copilului şi a consimțit la aceasta. Prin urmare, cauzele care justifică plasamentul copilului sunt diferite de cele care duc la încredințarea copilului.

b) Dacă nu există persoane sau familii corespunzătoare la care copilul să fie dat în plasament, Comisia pentru protecția copilului poate hotărî plasamentul acestuia la serviciul public specializat pentru protecția copilului sau la un organism privat autorizat [art. 12 alin. (2)]. Dezvoltarea armonioasă a copilului se asigură în centre de plasament care funcționează în cadrul serviciului public specializat sau al organismului privat autorizat căruia copilul i-a fost dat în plasament (art. 19 devenit art. 13).

c) Efectele plasamentului. Părinții copilului îşi mențin drepturile şi obligațiile față de acesta, cu excepția acelora care sunt incompatibile cu aplicarea acestei măsuri [art. 13 alin. (1)].

- Persoanele fizice sau juridice care au primit în plasament un copil sunt obligate să asigure acestuia îngrijirile şi condițiile necesare dezvoltării sale armonioase. Acordul părinților pentru efectuarea actelor obişnuite necesare îndeplinirii acestei obligații sau înlăturării oricărei situații urgente care ar pune în pericol dezvoltarea sau integritatea morală a copilului, este prezumat [art. 13 alin. (2)]. Există deci prezumția acordului părinților pentru efectuarea actelor obişnuite. Pe durata plasamentului, domiciliul copilului este la persoana la care acesta a fost dat în plasament.

- Părinții au dreptul să mențină legături permanente şi nemijlocite cu copilul, pe toată durata plasamentului. Ei au dreptul să viziteze copilul, în condițiile legii, precum şi dreptul să corespondeze cu acesta. Părinții pot să viziteze copilul la domiciliul sau sediul persoanei sau al familiei la care acesta a fost dat în plasament, numai cu acordul acestora şi în prezența reprezentanților Serviciului public specializat pentru protecția copilului. În lipsa

acestui acord sunt aplicabile dispozițiile art. 20 lit. e) (să se asigure spațiile şi condițiile necesare legăturilor personale, dacă este cazul, potrivit regulamentelor).

C. Plasamentul copilului în regim de urgență

a) În situații excepționale, dacă părinții sau unul dintre aceştia pun în pericol dezvoltarea sau integritatea morală a copilului prin exercitarea în mod abuziv a drepturilor părinteşti sau prin neglijență gravă în îndeplinirea obligațiilor de părinte, Serviciul public specializat pentru protecția copilului poate decide plasamentul în regim de urgență într-un centru de primire care este organizat şi funcționează în subordinea sa ori a unui organism privat autorizat sau la o persoană ori la o familie, atestată în acest scop [(art. 14 alin. (1)]. Persoanele fizice sau juridice care primesc copilul în plasament de urgență au aceleaşi obligații şi se prezumă acordul părinților ca şi în cazul plasamentului.

De asemenea, copilul poate fi dat in plasamentul de urgență în cazul în care acesta este găsit lipsit de supraveghere sau este părăsit de părinți [art. 14 alin. (2)].

b) Cei care constată existența situațiilor de plasament al copilului în regim de urgență sunt obligați să sesizeze serviciul public specializat pentru protecția copilului în a cărui rază teritorială se află copilul, pentru a se lua măsura plasamentului de urgență [art. 14 alin. (3)].

c) Serviciul public specializat pentru protecția copilului care a luat măsura plasamentului în regim de urgență, va sesiza Comisia pentru protecția copilului în vederea încredințării acestuia, în condițiile legii, sau menținerii plasamentului, până la identificarea părinților copilului. Comisia pentru protecția copilului se pronunță în termen de cel mult 15 zile de la plasamentul copilului în regim de urgență.

Comisia pentru protecția copilului, o dată cu hotărârea de încredințare a copilului, va sesiza instanța de judecată competentă, pentru decăderea părinților sau, după caz, a unuia dintre aceştia din drepturile părinteşti [art. 14 alin. (4)]. Dar dacă se hotărăşte menținerea plasamentului în regim de urgență, iar nu încredințarea copilului, se va sesiza instanța competentă pentru decăderea din drepturile părinteşti? Considerăm că soluția afirmativă se impune,

deoarece cauzele acestui plasament se suprapun celor care impun decăderea din drepturile părinteşti.

Din cele arătate rezultă următoarele modificări privind decăderea din drepturile părinteşti:

- în ce priveşte cauzele pentru care se poate solicita decăderea din drepturile părinteşti;
- plasamentul în regim de urgență se instituie prealabil decăderii din drepturile părinteşti, eventual urmat de încredințarea copilului;
- decăderea din drepturile părinteşti o cere Comisia pentru protecția copilului;
- pe perioada plasamentului în regim de urgență şi a încredințării copilului se suspendă exercițiul drepturilor pe care părinții le au față de copil, deci nu şi îndatoririle acestora.

D. Încredințarea copilului în vederea adopției

Această măsură de protecție se hotărăşte de Comisia pentru protecția copilului, în condițiile prevăzute de O.U.G. nr. 25/1997 cu privire la adopție (art. 15).

Această încredințare se face în cadrul procedurii administrative a adopției, dacă există atestatul, consimțământul părinților fireşti ai adoptatului, acest consimțământ devenind irevocabil şi există consimțământul persoanei sau familiei care doreşte să adopte. Poate beneficia de această măsură şi copilul aflat în dificultate. Încredințarea durează minimum 3 luni. La sfârşitul acestei perioade, Comisia pentru protecția copilului hotărăşte asupra eliberării avizului favorabil adoptării copilului. Se acordă prioritate rudelor copilului sau persoanei ori familiei cu cetățenie română, față de aceea cu cetățenia altui stat, fiind vorba de adopția unui copil cu cetățenie română.

E. Măsuri educative pentru minorul care a săvârşit o faptă penală, dar nu răspunde penal

Deosebim situația reglementată de O.U.G. nr. 26/1997, până la Legea nr. 108/1998 şi aceea reglementată prin această lege care a modificat şi completat O.U.G. nr. 26/1997.

Prima situație

Copilul care a săvârșit o faptă penală, dar nu răspunde penal beneficiază de măsurile de protecție în condițiile legii (art. 16).

Măsura educativă se ia de Comisia pentru protecția minorului, la sesizarea oricărei persoane, a procurorului, a organelor de poliție sau a părinților acestuia [art. 17alin. (1)]

În stabilirea măsuri educative se va ține seama de gradul de pericol social al faptei săvârșite, de dezvoltarea fizică, intelectuală și afectivă a copilului, de comportarea lui, de condițiile în care a fost crescut și în care a trăit, precum și de orice alte elemente de natură să caracterizeze personalitatea acestuia [art. 17 alin. (2)].

Măsurile educative și modalitățile aplicării acestora sunt cele prevăzute de legea penală, care se aplică corespunzător vârstei și gradului de maturitate a copilului, în vederea respectării interesului superior al acestuia [art. 18 alin. (1)].

În cazul stabilirii măsurii libertății supravegheate, Comisia pentru protecția copilului poate dispune încredințarea supravegherii copilului, Serviciului public specializat pentru protecția copilului [art. 18 alin. (2)].

Dezvoltarea armonioasă a copilului încredințat ori dat în plasament unui serviciu public specializat pentru protecția copilului ori unui organism privat autorizat se asigură în centrele de plasament care funcționează în cadrul serviciului public specializat pentru protecția copilului sau al organismului privat autorizat căruia copilul i-a fost încredințat sau dat în plasament (art. 19).

Cea de-a doua situație

Legea nr. 108/1998 completează reglementarea dată prin O.U.G. nr. 26/1997. Potrivit art. 14 al legii, după art. 22 al Ordonanței de urgență se introduce capitolul II[1] cu următorul titlu: „Măsuri educative față de copilul care a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală, dar care nu răspunde penal".

Astfel, copilul care a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală, dar care nu răspunde penal, beneficiază de protecție în condițiile O.U.G. nr. 26/1997 completată [art. 16 alin. (1) care devine art. 23].

Nu răspunde penal copilul care nu a împlinit vârsta de 14 ani sau care are vârsta între 14 și 16 ani, dacă nu se dovedește că a săvârșit fapta cu discernământ [art. 16 alin. (2) care devine art. 23].

Măsurile educative care se pot lua față de copilul care a săvârşit o faptă penală, dar nu răspunde penal, sunt următoarele (art. 17):

a) mustrarea;

b) libertatea supravegheată;

c) internarea într-un centru de reeducare;

d) internarea într-o instituție medical-educativă;

Analiza măsurilor educative:

Mustrarea. Aceasta constă în dojenirea copilului, în arătarea pericolului social al faptei săvârşite, în sfătuirea copilului de a se purta în aşa fel încât să dea dovadă de îndreptare, totodată să i se atragă atenția că dacă va săvârşi din nou o faptă penală se va lua față de el o măsură mai severă sau i se va aplica o pedeapsă (art. 17^1).

Această măsură educativă se ia de Comisia pentru protecția copilului, la sesizarea procurorului, a organelor de poliție, a şcolii, a părinților sau a oricărei persoane [art. 18 devenit art. 30 alin. (1)].

Măsura se poate lua fără avizul procurorului, care se cere pentru luarea celorlalte măsuri educative.

Se poate observa că redactarea textului (art. 17^1) corespunde art. 102 din Codul penal, care se referă la măsura educativă a mustrării aplicabilă minorului care răspunde penal pentru fapta săvârşită.

La luarea măsurii educative a mustrării, Comisia pentru protecția copilului va ține seama de gradul de pericol social al faptei săvârşite, de dezvoltarea fizică, intelectuală şi afectivă a copilului, de condițiile în care a fost crescut şi în care a trăit, precum şi de orice elemente de natură să caracterizeze personalitatea acestuia [art. 18 devenit art. 30 alin. (2)].

Libertatea supravegheată. Această măsură educativă constă în lăsarea copilului în libertate timp de un an, sub supraveghere deosebită. Asemenea supraveghere poate fi încredințată, după caz, părinților, adoptatorului sau tutorelui copilului. În cazul în care nici unul dintre aceştia nu poate asigura supravegherea în condiții satisfăcătoare, Comisia pentru protecția copilului va dispune încredințarea supravegherii copilului, pe acelaşi interval de timp, unei familii sau unei persoane de încredere, unui organism privat autorizat sau serviciului public specializat [art. 17alin. (2)].

Persoana căreia i s-a încredințat supravegherea copilului are obligația de a veghea îndeaproape asupra comportării acestuia, în scopul îndreptării lui, precum şi obligația de a înştiința, de îndată, Comisia atunci când copilul se sustrage de la supraveghere, are rele purtări ori a săvârşit din nou o faptă prevăzută de legea penală [art. 17^2 alin. (3)].

Comisia poate să impună copilului respectarea următoarelor obligații [art. 17^2 alin. (3)]:

a) să nu frecventeze anumite locuri stabilite;

b) să nu intre în legătură cu anumite persoane;

c) să frecventeze cu regularitate şcoala sau un curs de calificare.

Comisia va atrage atenția copilului asupra consecințelor comportării sale.

De asemenea, după luarea măsurii libertății supravegheate, Comisia va încunoştința şcoala la care copilul învață.

Măsura libertății supravegheate se revocă de către Comisia pentru protecția copilului şi se va lua față de copil măsura internării într-un centru de reeducare sau într-o instituție medical-educativă, dacă înăuntrul termenului de supraveghere copilul se sustrage de la supravegherea ce se exercită asupra lui sau are purtări rele ori săvârşeşte din nou o faptă penală [art. 17^2 alin. (6)].

Măsura libertății supravegheate se ia de către Comisia pentru protecția copilului la sesizarea procurorului, a organelor de poliție, a şcolii, a părinților sau a oricărei persoane interesate [art. 18 devenit art. 30 alin. (1)].

Măsura se poate lua numai dacă există avizul procurorului [art. 18 devenit art. 30 alin. (2)].

Măsura libertății supravegheate se dispune în cazul în care măsura mustrării nu are ca rezultat îndreptarea copilului, fie direct, în raport de gradul de pericol social al faptei, de dezvoltarea fizică, intelectuală şi afectivă a copilului, de comportarea lui generală, de condițiile în care a fost crescut şi în care a trăit, precum şi de orice alte elemente de natură să caracterizeze personalitatea acestuia.

Măsura libertății supravegheate nu produce efecte în ceea ce priveşte exercitarea drepturilor şi îndatoririlor părinteşti, chiar dacă încredințarea supravegherii copilului s-a dispus unei familii sau

persoane de încredere ori unui organism sau serviciu public specializat.

Internarea într-un centru de reeducare. Măsura are ca scop reeducarea copilului, căruia i se asigură posibilitatea de a dobândi învățătura necesară şi o pregătire profesională, potrivit aptitudinilor sale. Această măsură se ia față de copilul în privința căruia celelalte măsuri educative sunt neîndestulătoare. Internarea se face într-un centru de reeducare şi se dispune de Comisia pentru protecția copilului, la sesizarea procurorului, a organelor de poliție, a şcolii, a părinților sau a oricărei persoane interesate, dar cu avizul procurorului.

Internarea într-un centru de reeducare se ia pe timp nedeterminat, însă nu poate dura decât până la împlinirea vârstei de 18 ani de către copil. La data când copilul devine major, Comisia poate prelungi durata internării pe o perioadă de cel mult 2 ani, dacă aceasta este necesară pentru realizarea scopului internării. Măsura internării într-un centru de reeducare trebuie ridicată dacă a dispărut cauza care a impus luarea acesteia. Ridicarea măsurii se ia de către Comisia pentru protecția copilului.

Apreciem că această măsură produce, în privința exercitării drepturilor şi a îndatoririlor personale, efectele prevăzute de art. 10 din Ordonanța de urgență nr. 26/1997, pentru cazul încredințării copilului unei persoane fizice sau persoane juridice (vezi supra).

Internarea într-o instituție medical-educativă. Această măsură se ia față de copilul care, din cauza stării sale fizice sau psihice, are nevoie de tratament medical şi de regim special de educație (art. 17^4).

Măsura se ia pe timp nedeterminat, însă nu poate depăşi împlinirea vârstei de 18 ani de către copil. Dacă este cazul, internarea într-o instituție medical-educativă se poate înlocui cu internarea într-un centru de reeducare. Internarea într-o instituție medical-educativă poate fi prelungită pe o durată de cel mult 2 ani, după împlinirea vârstei de 18 ani de către copil.

Instituirea, prelungirea sau ridicarea măsurii se dispun de către Comisia pentru protecția copilului cu avizul procurorului, la sesizarea procurorului, a organelor de poliție, a şcolii, a părinților sau a oricărei persoane interesate.

Efectele internării copilului într-o instituție medical-educativă, în ceea ce privește exercitarea drepturilor și îndatoririlor părintești, sunt aceleași ca și în cazul internării într-un centru de reeducare.

Prin decizia nr. 47 din 23 martie 1999 a Curții Constituționale s-a decis că art. 23-30 cuprinse în capitolul III din O.U.G. nr. 26/1997 privind protecția copilului aflat în dificultate, republicată în M. Of. nr. 276 din 24 iulie 1998 sunt neconstituționale, deoarece măsurile educative prevăzute pentru minorul care nu răspunde penal sunt aceleași măsuri educative ca și cele prevăzute de Codul penal, natura juridică a acestora din urmă fiind aceea de sancțiuni de drept penal.

F. Sancțiuni contravenționale

În cazul în care minorul a săvârșit o contravenție, se aplică dispozițiile legii respective. Astfel, Legea nr. 61/1991, modificată și republicată a doua oară în M.Of. nr. 387/2000, ulterior modificată și completată prin Legea nr. 169/2002, O.G. nr. 55/2002, Legea nr. 355/2004, prevede faptele care se consideră contravenții la normele de conviețuire socială, privind ordinea și liniștea publică. Sancțiunea poate consta, după caz, în amendă sau închisoare contravențională. Sancțiunea închisorii contravenționale poate fi aplicată minorilor numai dacă au împlinit vârsta de 16 ani; în acest caz limitele sancțiunii prevăzute de lege se reduc la jumătate.

În cazul minorilor care nu au împlinit vârsta de 16 ani se aplică prevederile legii privind regimul ocrotirii unor categorii de minori.

Dacă o persoană a săvârșit mai multe contravenții, constatate prin același proces-verbal, în cazul în care pentru toate faptele sau numai pentru unele dintre ele s-a stabilit sancțiunea închisorii contravenționale, se va aplica o singură sancțiune, care nu va putea depăși 6 luni, iar dacă contravenientul este un minor care a împlinit 16 ani, sancțiunea aplicată nu va depăși 3 luni.

Neluarea de către părinți sau de către persoanele cărora li s-a încredințat spre creștere și educare un minor în vârstă de până la 16 ani sau care au în îngrijire un alienat ori debil mintal a măsurilor necesare pentru a-l împiedica de la fapte de vagabondaj, cerșetorie ori prostituție, constituie contravenție care se sancționează cu amendă de la 1.000.000 la 5.000.000 lei.

3. Durata încredințării sau plasamentului.

Această durată este cel mult până la dobândirea capacității depline de exercițiu a copilului [art. 22 alin. (1)].

La cererea copilului, acesta poate rămâne în centrele de plasament sau la persoana ori familia la care a fost încredințat sau dat în plasament şi după dobândirea capacității depline de exercițiu, fără a depăşi vârsta de 26 de ani [art. 22 alin. (2)].

4. Drepturi, facilități pentru copil şi obligații pentru unele persoane.

a) Se acordă o alocație lunară de întreținere în cuantumul de 300.000 lei, pentru fiecare copil încredințat sau dat în plasament, care se indexează prin hotărâre a Guvernului [art. 23 alin. (1), care devine art. 20].

Alocația se plăteşte persoanei, reprezentantului familiei desemnat de Comisia pentru protecția copilului sau organismului privat autorizat, cărora le-a fost încredințat sau dat în plasament copilul.

b) Persoana sau, după caz, unul dintre soții cărora le-au fost încredințați ori dați în plasament copiii au dreptul, pe perioada încredințării sau a plasamentului, la un salariu la nivelul salariului brut lunar al asistentului social cu pregătire medie, încadrat în funcție de vechime. Perioada respectivă se consideră vechime în muncă. Pentru persoanele pensionate, suma astfel acordată se va plăti sub formă de indemnizație lunară. Prevederile menționate se aplică numai persoanelor care au obținut atestatul de asistent maternal profesionist din partea Comisiei pentru protecția copilului de la domiciliul acestora, în condițiile ce se vor stabili prin hotărâre a Guvernului. Prevederile arătate nu sunt aplicabile în cazul în care copilul a fost încredințat ori dat în plasament la o rudă a acestuia, până la gradul al patrulea [art. 23 alin. (3)].

Sumele necesare acoperirii cheltuielilor menționate suportate de organismele private autorizate se restituie acestora, la cerere, de către serviciile publice specializate pentru protecția copilului, pe bază de documente justificative în termen de 15 zile de la data depunerii cererii.

Drepturile arătate nu sunt acordate în cazul în care copilul a fost încredințat în vederea adopției [art. 23 alin. (6)].

După dobândirea capacității depline de exercițiu, copilul devine titularul dreptului la alocație, dacă își continuă studiile, până la absolvirea acestora, dar fără a depăși vârsta de 26 de ani [art. 23 alin. (7)].

c) Dacă este cazul, Comisia pentru protecția copilului care a hotărât încredințarea sau plasamentul copilului va stabili cuantumul contribuției lunare a părinților la întreținerea acestuia, în condițiile stabilite de Codul familiei [art. 24 alin. (1)]. Sumele încasate în acest fel se constituie venit la bugetul județului, respectiv la cel al sectorului municipiului București, în subordinea căruia funcționează Comisia pentru protecția copilului care a stabilit măsura respectivă.

O particularitate a acestei reglementări este aceea că se distinge între alocația pentru fiecare copil încredințat sau dat în plasament, care se plătește ori se suportă în final de către serviciile publice specializate pentru protecția copilului, această alocație plătindu-se persoanei sau reprezentantului familiei desemnat de Comisia pentru protecția copilului (art. 23), pe de o parte, și contribuția care se plătește lunar de către părinții copilului pentru întreținerea acestuia, stabilită în cuantumul și condițiile Codului familiei pentru obligația legală de întreținere, care se face venit la bugetul județului sau sectorului municipiului București, pe de altă parte. Prin urmare, contribuția se plătește ca venit la bugetul local, iar nu persoanei sau familiei care a primit copilul în încredințare sau în plasament. Pe de altă parte, plata alocației către persoana sau familia ce a primit copilul în întreținere sau plasament nu este condiționată de plata contribuției de către părinții copilului către bugetul local[1].

---

[1] Persoana care a primit copilul în plasament, în condițiile Legii nr. 3/1970, care cunoștea distincția între alocație și contribuție, lege în prezent abrogată prin Ordonanța de urgență nr. 26/1997, și care primea alocația stabilită din partea statului nu se putea îndrepta împotriva persoanelor obligate la contribuție, pentru a fi obligate la completarea alocației, deci pentru modificarea contribuției, care să fie dispusă de instanța judecătorească, deoarece nu trebuie confundată majorarea pensiei de întreținere cu modificarea contribuției (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 736 din 17 aprilie 1979, în R.R.D. nr. 8/1979 p. 56), Asemenea acțiune trebuie respinsă ca inadmisibilă. Contribuția avea ca scop să acopere cheltuieli făcute de stat cu întreținerea

Persoanele care plătesc contribuția nu pot fi obligate şi la plata altei sume de bani pentru întreținerea minorului[1]. Contribuția prevăzută pentru copilul încredințat sau dat în plasament nu se confundă cu contribuția datorată în cazul internării la instituții de ocrotire a populației vârstnice şi a persoanelor care se află în imposibilitate de a se servi singure[2].

Nevoile copilului ocrotit potrivit O.U.G. nr. 26/1997 corespund alocației, care acoperă în întregime aceste nevoi, alocația putând fi mai mare decât contribuția, deoarece prima nu se stabileşte în raport de ultima, dar cuantumul contribuției poate fi cel mult egal cu cel al alocației, deci poate fi mai mic. Într-adevăr, potrivit art. 94 alin. (3) C. fam., cuantumul pensiei de întreținere datorată de părinți sau adoptatori se plafonează la o cotă din câştigul din muncă, în raport de numărul copiilor. Contribuția nu poate depăşi aceste cote. Dacă, însă, părinții au şi alte bunuri decât câştigul din muncă, întinderea contribuției se stabileşte şi în raport de acestea, putând fi cel mult egală cu cel al alocației[3].

---

minorului. Plata contribuției a fost desființată prin Decretul-lege nr. 138 din 12 mai 1990. În prezent, soluția că plata alocației nu este condiționată de plata contribuției ce se aplică.

[1] Trib. Suprem, dec. civ. nr. 499 din 6 martie 1980, in R.R.D. nr. 10/1980, p. 66; Trib Suprem dec. civ. nr. 736 din 17 aprilie 1979, în CD, 1979, p. 170. Persoanele care au primit în plasament un minor au dreptul la o alocație, fără a putea solicita şi pensia de întreținere de la persoanele obligate la întreținerea minorului. Persoanele ce au obligația de întreținere față de minor, devin debitori ai statului în ce priveşte plata contribuției prevăzute de lege. În mod asemănător se pune problema în prezent, cu modificările aduse şi anume, din acest punct de vedere, părinții copilului devin debitori la bugetul local, iar alocația se plăteşte de serviciul public specializat pentru protecția copilului sau organismul privat autorizat.

[2] C. Surdu, Probleme din practica judiciară în legătură cu aplicarea Decretului nr. 253/1971, privind contribuția în unele instituții de ocrotire, în R.R.D. nr. 10/1981, p. 34 şi urm. În ce priveşte acest decret, în prezent, vz.: Ion P. Filipescu, *op.* cit. 1997, p. 573 nota 1. Vz. şi H.G. nr. 372/1997. Cuantumul alocației şi cel al salariului persoanei care a primit în încredințare sau plasament un copil cu handicap se modifică potrivit Ordonanțe de urgență nr. 26/1997.

[3] S-a decis ca, în cazul în care, ca urmare a măsurii de internare a minorului într-o instituție de ocrotire, părintele debitor al unei pensii de întreținere în favoarea copilului, stabilită prin hotărâre judecătorească, dar

Ambii părinți vor fi obligați la plata contribuției, proporțional cu mijloacele materiale de care dispun, chiar dacă, fiind despărțiți în fapt sau divorțați, unul dintre ei a fost obligat prin hotărâre judecătorească să plătească pensie de întreținere pentru copilul încredințat spre creştere şi educare celuilalt părinte. În asemenea situație, instanța, la cererea celui interesat, va suspenda executarea pensiei de întreținere cu începere de la data internării efective a minorului în instituția de ocrotire.

Contribuția se plăteşte de părinți pe toată perioada cât durează măsura de protecție a copilului, respectiv încredințarea sau darea în plasament.

Față de redactarea textului, Comisia pentru protecția copilului va stabili contribuția numai în sarcina părinților, iar dacă există numai unul, în sarcina acestuia [art. 24 alin, (1)], dar nu şi, în lipsa părinților, în sarcina celorlalți debitori ai obligației legale de întreținere, obligați la întreținerea copilului, în ordinea ulterioară părinților, pentru obligația de întreținere. Această contribuție se datorează, deci, de părinții copilului, ci nu de către ceilalți debitori ai obligației legale de întreținere față de copil. Această soluție rezultă cu claritate din art. 24 alin. (1) şi (2), precum şi art. 28 alin. (2), care toate se referă la părinte, ci nu la debitorul întreținerii datorate copilului.

Potrivit art. 29 din O.U.G. nr. 26/1997, hotărârea Comisiei pentru protecția copilului poate fi atacată în condițiile Legii contenciosului administrativ, deci şi în ce priveşte cuantumul contribuției, care se stabileşte după regulile obligației legale de întreținere.

Potrivit Legii nr. 108/1998, hotărârea Comisiei pentru protecția copilului se poate ataca la judecătoria teritorială competentă, conform normelor de drept comun (art. 29 care devine art. 34). Modificarea textului are ca scop de a face mai accesibilă recurgerea la justiție.

---

care a fost obligat ulterior, prin hotărârea organului competent pentru ocrotirea minorilor, ca, împreună cu celălalt părinte, să verse lunar statului o contribuție pentru întreținerea minorului internat, este în drept să ceară încetarea pensiei de întreținere, deoarece cheltuielile necesare pentru întreținerea minorului se fac de la bugetul statului şi părintele contribuie la aceste cheltuieli potrivit legii, iar minorul nu se mai află în îngrijirea celuilalt soț (Trib. jud. Hunedoara, dec. civ. nr. 233 din 8 martie 1974 în R.R.D. nr. 5/1974, p. 67).

d) în privința executării contribuției, art. 24 alin. (2) din O.U.G. nr. 26/1997 prevede că, dacă plata contribuției la întreținerea copilului nu este posibilă, Comisia pentru protecția copilului poate obliga părintele să presteze o activitate neremunerată în folosul colectivității, pe toată durata măsurii încredințării sau a plasamentului. Dacă, de exemplu, starea sănătății părintelui nu permite efectuarea unei activități în folosul colectivității, desigur că nu se va stabili o asemenea obligație.

5. Obligațiile autorităților administrației publice locale. Aceste autorități sunt obligate să acorde sprijin şi asistență pentru prevenirea situațiilor ce pun în pericol securitatea şi dezvoltarea copilului. în acest scop, acestea au obligația de a acționa pentru (art. 25):

a) identificarea, pregătirea şi evaluarea unei rețele teritoriale de asistenți maternali profesionişti;

b) asigurarea de servicii de prevenire a abandonului copiilor;

c) înființarea de centre maternale şi centre de îngrijire de zi;

d) asigurarea oricăror servicii care să conducă la bunăstarea copilului, alături de părinții săi.

6. Obligațiile serviciului public specializat pentru protecția copilului sau ale organismului privat autorizat privind încredințarea şi plasamentul copilului. Serviciul public specializat pentru protecția copilului sau organismul privat autorizat, care a primit în încredințare sau în plasament un copil, va asigura acestuia mediul familial corespunzător. În acest scop, acestea sunt obligate (art. 20 care devine art. 17):

a) să identifice familii sau persoane cărora să le poată fi încredințat sau dat în plasament copilul, cu prioritate dintre rudele acestuia până la gradul al patrulea inclusiv;

b) să determine opinia copilului capabil de discernământ cu privire la familia sau la persoana propusă pentru a-l primi în încredințare sau în plasament şi să o aducă la cunoştința Comisiei pentru protecția copilului;

c) să asigure asistență şi sprijin acelei familii sau persoane atât înainte, cât şi după încredințarea sau plasamentul copilului;

d) să ofere asistență și sprijin părinților copilului, pentru a pregăti revenirea acestuia în mediul său familial;

e) să asigure spații special amenajate în cadrul sau în afara centrelor de plasament și mijloace necesare pentru legătura personală și nemijlocită a copilului cu părinții săi, dacă este cazul, potrivit regulamentelor;

f) să supravegheze familiile și persoanele cărora le-a fost încredințat sau dat în plasament un copil, pe toată durata acestei măsuri, precum și pe părinții copilului, după revenirea acestuia în mediul său familial;

g) să prezinte rapoarte și propuneri Comisiei pentru protecția copilului cu privire la aspectele menționate sau la cererea acesteia.

7. Atribuțiile Comisiei pentru protecția copilului. Acestea sunt (art. 21 care devine art. 18):

a) să verifice și să reevalueze, cel puțin o dată la 3 luni, împrejurările legate de încredințarea sau plasamentul copilului, pe baza rapoartelor și propunerilor prezentate de serviciul public specializat pentru protecția copilului sau, după caz, de organismul privat autorizat;

b) să revoce sau să înlocuiască măsura stabilită, în condițiile legii, dacă împrejurările care au determinat stabilirea acesteia s-au modificat;

c) să încredințeze sau să dea în plasament copilul altei persoane sau familii, unui serviciu public specializat pentru protecția copilului sau unui organism privat autorizat, dacă interesul superior al copilului o impune;

d) să sesizeze instanța competentă, dacă împrejurările care au determinat decăderea părinților copilului din drepturile părinteşti au încetat;

e) să supună pe părinții copilului unei perioade de probă de minimum 3 luni, în cazul revenirii acestuia în mediul său familial, perioadă în care aceştia să fie supravegheați de către serviciul public specializat pentru protecția copilului, cu privire la exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor pe care le au față de copil; în acest scop, să ceară bilunar serviciului public specializat pentru protecția copilului prezentarea de rapoarte.

Pentru îndeplinirea acestor atribuții, fiecare Comisie pentru protecția copilului colaborează cu comisiile din celelalte județe şi din sectoarele municipiului Bucureşti şi poate solicita acestora prezentarea de rapoarte, propuneri sau orice informații referitoare la situația copiilor față de care a stabilit măsuri de încredințare sau plasament.

Comisia pentru protecția copilului coordonează activitatea autorităților publice locale din unitățile administrativ-teritoriale de pe teritoriul județului, în domeniul autorității tutelare şi al protecției drepturilor copilului.

8. Modificările aduse prin Legea nr. 108/1998 privind aprobarea Ordonanței de urgență nr. 26/1997. Această lege aduce unele modificări şi completări reglementării anterioare în materie, dintre care, mai importante, menționăm:

a) Se determină noțiunea de copil aflat în dificultate;

b) Orice copil lipsit temporar sau definitiv de mediul său familial sau care, în interesul său, nu poate fi lăsat în acest mediu, are dreptul la protecție şi la ajutor special din partea comunității locale;

c) Statul garantează protejarea copilului împotriva oricăror forme de violență, vătămare, abuz fizic sau mintal, de abandon sau neglijență, de rele tratamente sau de exploatare, în timpul cât se află în îngrijirea părinților, ori a unuia dintre ei, a reprezentantului său legal sau a oricărei alte persoane;

d) Se determină măsurile de protecție a copilului aflat în dificultate;

e) Se precizează condițiile în care se pot schimba educația şcolară şi credința religioasă a copilului:

f) Se precizează condițiile în care copilul care a dobândit capacitatea deplină de exercițiu şi îşi continuă studiile poate rămâne în centrele de plasament, la familia sau persoana căreia i-a fost încredințat sau dat în plasament;

g) Se măreşte alocația lunară de întreținere pentru fiecare copil încredințat sau dat în plasament;

h) Se introduc măsurile educative pentru copilul care săvârşeşte o faptă penală şi nu răspunde penal, determinându-se totodată regimul lor juridic;

i) Hotărârea Comisiei pentru protecția copilului poate fi atacată nu în contencios administrativ, ci la judecătoria teritorială competenta, potrivit normelor de drept comun;

j) Se precizează sursele cheltuielilor pentru protecția copilului;

k) Acțiunile şi cererile privitoare la aplicarea dispozițiilor O.U.G. nr. 26/1997 sunt scutite de taxa de timbru şi de timbru judiciar;

l) Se prevăd unele măsuri organizatorice şi tranzitorii pentru organizarea noilor instituții de ocrotire a minorilor, inclusiv privind funcțiile didactice ale personalului din aceste instituții.

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul III
ORGANIZAREA ŞI FUNCŢIONAREA COMISIEI PENTRU PROTECŢIA COPILULUI ŞI A SERVICIULUI PUBLIC SPECIALIZAT PENTRU PROTECŢIA COPILULUI

1. Natura juridică a Comisiei. Comisia pentru protecţia drepturilor copilului este organul de specialitate al Consiliului judeţean, respectiv al Consiliului local al sectorului municipiului Bucureşti, şi îndeplineşte atribuţiile referitoare la stabilirea măsurilor de protecţie a copilului aflat în dificultate şi la relaţiile cu serviciul public specializat pentru protecţia copilului [art. 5 alin. (1)].

2. Organizarea Comisiei. Potrivit art. 26 alin. (1) din O.U.G. nr. 26/1997, Comisia pentru protecţia copilului se înfiinţează prin hotărâre a Consiliului judeţean, respectiv a Consiliului local al sectorului municipiului Bucureşti şi este alcătuită din 11 membri, având următoarea componenţă:

a) preşedinte; acesta este secretarul Consiliului judeţean, respectiv secretarul primăriei sectorului municipiului Bucureşti;

b) vicepreşedinţi:

- directorul Direcţiei generale de muncă şi protecţie socială judeţeană, respectiv a sectorului municipiului Bucureşti;
- directorul serviciului public specializat pentru protecţia copilului;

c) membrii, câte un reprezentant al serviciilor publice descentralizate ale Ministerului Sănătăţii, Ministerului Educaţiei Naţionale, Ministerului de Interne, Secretariatului de Stat pentru persoane cu handicap, desemnaţi de conducerea acestora, şi 4 reprezentanţi ai organismelor private autorizate care desfăşoară activităţi în domeniul protecţiei copilului sau specialişti independenţi din acest domeniu, propuşi de secretarul Consiliului judeţean sau al Primăriei sectorului municipiului Bucureşti.

O.U.G. nr. 123/2001 privind reorganizarea comisiei pentru protecţia copilului şi Legea nr. 71/2002 pentru aprobarea acestei ordonanţe prevăd că, comisia se reorganizează prin hotărâre a consiliului judeţean, respectiv a consiliilor locale ale sectoarelor

municipiului Bucureşti, fiind alcătuită din 11 persoane cu următoarea competenţă.

a) preşedinte-secretarul general al judeţului, respectiv secretarul municipiului Bucureşti;

b) vicepreşedinţi:

- directorul serviciului public specializat pentru protecţia copilului;
- inspectorul şcolar general al inspectoratului şcolar judeţean, respectiv inspectorul şcolar teritorial al sectorului municipiului Bucureşti;
- un reprezentant al prefectului judeţului, respectiv al municipiului Bucureşti;

c) membrii:

- un medic specialist pediatru, un neuropsihiatru şi un psiholog, desemnaţi de direcţia de sănătate publică judeţeană, respectiv a municipiului Bucureşti;
- un psihopedagog, desemnat de inspectoratul şcolar teritorial;
- un reprezentant al inspectoratului teritorial de poliţie;
- reprezentantul direcţiei de muncă şi solidaritate socială judeţene, respectiv a Direcţiei generale de muncă şi solidaritate socială a municipiului Bucureşti, cu atribuţii în domeniul asistenţei sociale;
- un reprezentant al organismelor private autorizate, propus de secretarul general al judeţului, respectiv al sectorului municipiului Bucureşti.

De asemenea, O.U.G. nr. 25/2003 şi Legea nr. 325/2003 privind aprobarea acestei ordonanţe, modifică şi completează art. 20 din O.U.G. nr. 26/1997, republicată.

3. Funcţionarea Comisiei. Comisia pentru protecţia copilului este legal constituită în prezenţa majorităţii membrilor săi, deci minimum 6 membri. Hotărârile se iau cu majoritatea voturilor membrilor care o alcătuiesc, adică cel puţin 6 voturi [art. 26 alin. (2)].

Comisia pentru protecţia copilului se întruneşte lunar în şedinţe ordinare şi, ori de câte ori este nevoie, în şedinţe extraordinare.

Convocarea şedinţelor se face de către preşedinte, iar în absenţa acestuia, de către unul dintre vicepreşedinţi. Convocarea se

face în scris cu cel puțin 3 zile înainte de ședință, și cuprinde, în mod obligatoriu, ordinea de zi a acesteia.

Prezența membrilor Comisiei pentru protecția copilului este obligatorie. În cazul în care un membru al Comisiei absentează de la ședințe de două ori consecutiv fără motive temeinice, conducerea instituției al cărei reprezentant este poate dispune sancționarea disciplinară a acestuia, în condițiile legislației muncii.

Președintele, vicepreședinții și membrii Comisiei pentru protecția copilului au dreptul la o indemnizație de ședință, al cărei cuantum se stabilește prin hotărâri ale consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București.

Comisia este competentă să soluționeze cauzele privitoare la copiii aflați în dificultate.

În ce privește competența teritorială, este competentă comisia în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului sau, după caz, în a cărei rază teritorială copilul a fost găsit lipsit de supraveghere sau a fost părăsit [art. 27 alin. (1)].

Cauza se soluționează în termen de cel mult 15 zile de la data sesizării [art. 27 alin. (2)].

În fața Comisiei pentru protecția copilului vor fi chemați părinții, copilul care a împlinit vârsta de 10 ani, persoana, familia sau reprezentantul organismului privat autorizat care dorește să îi fie încredințat sau dat în plasament copilul, precum și orice persoane care pot da relații în cauză. în cazul în care copilul se află în situația de a fi săvârșit o faptă penală pentru care nu răspunde penal și nu se prezintă în fața comisiei, se va cere sprijinul organelor de poliție pentru aducerea acestuia în fața comisiei [art. 27 alin. (3)].

Ședințele Comisiei pentru protecția copilului nu sunt publice. Comisia poate admite să fie de față și alte persoane decât cele chemate, dacă apreciază că prezența lor este utilă [art. 27 alin. (4)].

Pentru soluționarea cauzelor, este obligatorie prezentarea raportului referitor la ancheta psihosocială a copilului, de către specialistul serviciului public specializat pentru protecția copilului, care a instrumentat cauza [art. 27 alin. (5)].

Raportul va cuprinde date privind personalitatea, starea fizică și mentală a copilului, antecedentele acestuia, condițiile în care a

fost crescut şi în care a trăit, orice alte date referitoare la creşterea şi la educarea copilului, care pot folosi Comisiei în soluționarea cauzei, propunerea unei măsuri de protecție a copilului, precum şi poziția acestuia cu privire la măsura propusă. În cazul în care este necesară stabilirea unei măsuri educative, raportul la ancheta psihosocială a copilului se va întocmi în colaborare cu organele de poliție.

Acțiunile şi cererile privitoare la aplicarea dispozițiilor Ordonanței de urgență nr. 26/1997 sunt scutite de taxă de timbru (art. 39).

Lucrările de secretariat ale Comisiei se asigură de către serviciul public specializat pentru protecția copilului [art. 27 alin. (6)].

Hotărârea Comisiei pentru protecția copilului este obligatorie [art. 28 alin. (1)].

Hotărârea se comunică părinților, persoanei, familiei sau organismului privat autorizat căruia i-a fost încredințat sau dat în plasament copilul, copilului care a împlinit vârsta de 10 ani, Direcției generale de muncă şi protecție socială, serviciului public specializat pentru protecția copilului, precum şi organelor financiare competente, dacă s-a stabilit plata unei contribuții în sarcina părinților [art. 28 alin. (2)].

În cazul în care există opoziție la executare, hotărârea se comunică Inspectoratului de poliție, în vederea executării [art. 28 alin. (3)].

Nerespectarea hotărârilor Comisiei pentru protecția copilului constituie contravenție, dacă nu este săvârşită în astfel de condiții încât să constituie infracțiune [art. 35 alin. (2)].

4. Atacarea hotărârii Comisiei. Hotărârea Comisiei pentru protecția copilului poate fi atacată în condițiile Legii contenciosului administrativ.

Legea nr. 108/1998 prin care s-a aprobat Ordonanța de urgență nr. 26/1997 a schimbat soluția în sensul că hotărârea Comisiei pentru protecția copilului se poate ataca la judecătoria teritorial competentă, potrivit normelor de drept comun. H.G. nr. 1205 din 4 decembrie 2001 aprobă Metodologia de funcționare a Comisiei pentru protecția copilului.

Capitolul IV
ORGANISME PRIVATE CARE DESFĂŞOARĂ ACTIVITĂŢI ÎN DOMENIUL PROTECŢIEI COPILULUI

1. Natura juridică şi constituirea. Organismele private autorizate sunt persoane juridice de drept privat, cu scop nelucrativ, constituite în condiţiile legii (art. 30). La constituirea organismelor private de naţionalitate română, instanţa judecătorească va cere avizul Departamentului pentru Protecţia Copilului şi al Ministerului Educaţiei Naţionale. În cazul în care obiectivele statutare ale organismului privat cuprind şi activităţi pentru alte categorii sociale decât copiii, se va cere şi avizul Ministerului Muncii şi Solidarităţii Sociale.

2. Autorizarea organismelor private. Aceste organisme private legal constituite pot desfăşura activităţi în domeniul protecţiei copilului, numai dacă au fost autorizate în condiţiile Ordonanţei de urgenţă nr. 26/1997 [art. 31 alin. (1)].

Autorizarea organismelor private de naţionalitate română se face de către Comisia pentru protecţia copilului în a cărei rază teritorială acestea îşi au sediul social [art. 31 alin. (2)].

Rezultă că autorizarea se cere pentru desfăşurarea activităţii în domeniul protecţiei copilului şi se obţine de către organismele legal constituite.

Autorizarea organismelor private străine se face de către Departamentul pentru Protecţia Copilului [art. 31 alin. (3)]. Organismele private străine pot fi autorizate să desfăşoare activităţi în domeniul protecţiei copilului pe teritoriul României, numai dacă sunt reprezentate de organisme private de naţionalitate română autorizate [art. 31 alin. (3)].

Autorizarea se obţine pe o perioadă de un an [art. 32 alin. (1)].

Reînnoirea autorizaţiei este condiţionată de prezentarea rapoartelor de activitate autorităţilor publice competente să o elibereze anual sau la cererea acestora [art. 32 alin. (2)].

Criteriile şi procedurile de autorizare a organismelor private se aprobă prin hotărâre a Guvernului (art. 34).

3. Controlul activității desfăşurate de organismele private. Comisiile pentru protecția copilului au drept de control asupra activității desfăşurate de organismele private autorizate [art. 33 alin. (1)].

În cazul în care se constată că această activitate a devenit ilicită, contrară bunelor moravuri sau ordinii publice, Comisia pentru protecția copilului va solicita instanței judecătoreşti competente dizolvarea organismului privat respectiv [art. 33 alin. (2)].

BCU IAŞI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul V
FINANȚAREA ACTIVITĂȚILOR DE PROTECȚIE A COPILULUI AFLAT ÎN DIFICULTATE

Deosebim următoarele activități:

a) cheltuielile pentru protecția copilului aflat în dificultate se finanțează de la bugetele locale [art. 37 alin. (1)]. Pot fi utilizate şi fonduri extrabugetare în acelaşi scop. Departamentul pentru Protecția Copilului poate finanța programe de interes național pentru protecția copilului aflat în dificultate, din fonduri transferate de la bugetul de stat cu această destinație, din intrări de credite, precum şi din fonduri extrabugetare.

b) cheltuielile pentru plata salariilor sau a indemnizațiilor asistenților maternali profesionişti, precum şi a indemnizațiilor de şedință ale preşedintelui, vicepreşedinților şi membrilor Comisiei pentru protecția copilului se suportă de la bugetul județului, respectiv de la bugetul sectorului municipiului Bucureşti şi se gestionează de către serviciul public specializat pentru protecția copilului [art. 37 alin. (2)];

c) cheltuielile pentru plata alocației care se plăteşte persoanei, reprezentantu-lui familiei desemnat de Comisia pentru protecția copilului sau organismului privat autorizat, cărora le-a fost încredințat sau dat în plasament copilul, se suportă de la bugetul de stat şi se gestionează de către Ministerul Muncii şi Protecției Sociale [art. 37 alin. (3)].

BCU IASI/CENTRU

Capitolul VI
MĂSURI PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA PROTECȚIEI COPILULUI

Au fost luate mai multe măsuri organizatorice şi de îmbunătățire a legislației privind protecția copilului:

a) Ordonanța de Urgență nr. 34 din 12 noiembrie 1998 privind reorganizarea Departamentului pentru Protecția Copilului, aprobată prin Legea nr. 177 din 30 noiembrie 1999.

b) Ordonanța de Urgență nr. 192 din 8 decembrie 1999 privind înființarea Agenției Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului şi reorganizarea activității de protecție a copilului.

Legea nr. 520 din 17 octombrie 2001 pentru respingerea O.U.G. nr. 192/1999 privind înființarea Agenției Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului şi reorganizarea activității de protecție a copilului.

c) Hotărârea Guvernului nr. 96 din 11 februarie 2000 privind organizarea şi funcționarea Agenției Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului.

d) Ordonanța de Urgență nr. 12 din 6 februarie 2001, privind înființarea Autorității Naționale de Protecția Copilului şi Adopție. Pe data înființării acesteia, îşi încetează activitatea Agenția Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului. Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului şi Adopție este un organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Ministrului Muncii, Solidarității Sociale şi Familiei. Autoritatea îndeplineşte funcțiile prevăzute de Ordonanța de Urgență în art. 2: de strategie; de reglementare; de administrare; de reprezentare; de autoritate de stat.

Autoritatea este condusă de un secretar de stat, ajutat de un subsecretar de stat.

Secretarul de stat este şi preşedintele Comitetului Român pentru Adopție.

Autoritatea asigură activitatea executivă şi de secretariat a Comitetului Român pentru Adopții (art. 6).

În structura Autorității şi în subordinea directă a secretarului de stat funcționează Corpul de control şi audit, iar pe lângă secretarul de stat funcționează Consiliul de coordonare.

Autoritatea a preluat toate drepturile şi obligațiile Agenției Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului (art. 20).

În cuprinsul actelor normative în vigoare, sintagma „Agenția Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului" se înlocuieşte cu sintagma „Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului şi Adopție" (art. 23).

O.U.G. nr. 12/2001 abrogă Ordonanța de Urgență nr. 192/1999 privind înființarea Agenției Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului şi reorganizarea activităților de protecție a copilului.

De asemenea. O.U.G. nr. 12/2001 modifică corespunzător: art. 12 alin. (1) din H.G. nr. 502/1997 cu privire la organizarea şi funcționarea Comitetului Român pentru Adopție; art. 3 alin. (3) şi (4), art. 4 alin. (3) şi art. 6 alin, (3) din O.G. nr. 292/2000 pentru stabilirea unor măsuri privind reorganizarea Secretariatului General al Guvernului; pct. 2 din anexa nr. 1 din H.G. nr. 26/2001 privind stabilirea atribuțiilor Secretariatului General al Guvernului.

d) Hotărârea Guvernului nr. 216 din 6 februarie 2001 privind organizarea şi funcționarea Autorității Naționale pentru Protecția Copilului şi Adopție. Această hotărâre arată atribuțiile Autorității în realizarea funcțiilor acesteia.

Din structura organizatorică a Autorității rezultă că pe lângă secretarul de stat funcționează Comitetul Român pentru Adopții, al cărui preşedinte este secretarul de stat care conduce Autoritatea (Anexa 1 la H,G.).

H.G. nr. 216/2001 abrogă H.G. nr. 96/2000 privind organizarea şi funcționarea Agenției Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului.

Legea nr. 252 din 23 mai 2001 aprobă O.U.G. nr. 12/2001 privind înființarea Autorității Naționale pentru Protecția Copilului şi Adopție.

e) H.G. nr. 770/2003 privind organizarea şi funcționarea Autorității Naționale pentru Protecția Copilului şi Adopției care abrogă H.G. nr. 216/2001;

Potrivit acestei reglementări, subsecretarul de stat coordonează activitatea executivă şi de secretariat a Comitetului Român pentru Adopţii.

f) Legea nr. 217 din 22. 05. 2003 pentru prevenirea şi combaterea violenţei în familie şi înfiinţarea Agenţiei Naţionale pentru Protecţia Familiei.

g) H.G. nr. 1624/2003 privind organizarea şi funcţionarea Agenţiei Naţionale pentru Protecţia Familiei. Această operaţie funcţionează ca organ de specialitate în subordinea Ministerului Muncii, Solidarităţii Sociale şi Familiei.

În subordinea agenţiei funcţionează Centrul-Pilot de Asistenţă şi Protecţie a Victimelor Violenţei şi Centrul de Informare şi Consultanţă pentru Familie. Potrivit art. 2, principalele obiective ale agenţiei sunt:

- sprijinirea membrilor de familie aflaţi în dificultate ca urmare a actelor de violenţă în familie;
- promovarea valorilor familiale;
- sprijinirea victimelor prin consiliere, programe de recuperare a sănătăţii şi reinserţie socială;
- asistarea agresorilor prin tratamente psihologice, respectiv psihiatrice, de dezalcolizare, de dezintoxicare, după caz;
- protejarea victimelor, în special a minorilor, etc.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

TITLUL V
Protecția şi promovarea drepturilor copilului

Capitolul I
PRECIZĂRI PREALABILE

Secțiunea I
Determinarea noțiunilor

1. Copilul care beneficiază de măsurile de protecție specială. În înțelesul Legii nr. 272/2004 privind protecția şi promovarea drepturilor copilului (care a abrogat O.U.G. nr. 26/1997 privind protecția copilului aflat în dificultate, republicată, cu modificările şi completările ulterioare), de măsurile de protecție specială beneficiază (art. 56):

a) copilul ai cărui părinți sunt decedați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părineşti sau cărora li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti, puşi sub interdicție, declarați judecătoreşte morți sau dispăruți, când nu a putut fi instituită tutela;

b) copilul care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija părinților din motive neimputabile acestora;

c) copilul abuzat sau neglijat;

d) copilul găsit sau copilul abandonat de către mamă în unități sanitare;

e) copilul care a săvârşit o faptă de legea penală şi care nu răspunde penal.

Potrivit art. 3 din Legea nr. 272/2004, de dispozițiile acestei legi beneficiază:

a) copiii cetățeni români aflați pe teritoriul României;

b) copiii cetățeni români aflați în străinătate;

c) copiii fără cetățenie aflați pe teritoriul României;

d) copiii care solicită sau beneficiază de o formă de protecție în condițiile reglementărilor legale privind statutul şi regimul refugiaților în România (respectiv, O.G. nr. 102/2000, republicată).

2. Copilul. Prin copil se înțelege persoana care nu a îndeplinit vârsta de 18 ani şi nu a dobândit capacitate deplină de exercițiu, în

condițiile legii (art. 4 pct. a). De regulă, minorul nu are capacitate de exercițiu. Dar minora care se căsătorește dobândește capacitate deplină de exercițiu, dar nu devine majoră. De aceea, legea prevede două condiții: a) persoana să fie minoră, adică nu a împlinit vârsta de 18 ani; b) persoana să nu aibă capacitate deplină de exercițiu, respectiv, minora să nu fie căsătorită.

De asemenea, Legea nr. 272/2004 mai definește și alți termeni, cum ar fi:

a) familie – părinții și copiii acestora;

b) familie extinsă – copilul, părinții și rudele acestuia până la gradul IV inclusiv;

c) familie substitutivă – persoanele, altele decât cele care aparțin familiei extinse, care, în condițiile legii, asigură creștrea și îngrijirea copilului.

3. Protecția și promovarea drepturilor copilului. Legea nr. 272/2004 reglementează cadrul legal privind respectarea, promovarea și garantarea drepturilor copilului (art. 1 alin. 1). Autoritățile publice, organismele private autorizate, precum și persoanele fizice și persoanele juridice responsabile de protecția copilului sunt obligate să respecte, să promoveze și să garanteze drepturile copilului stabilte prin Constituție și Lege, în concordanță cu prevederile Convenției Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, ratificată prin Legea nr. 18/1990, republicată, și de celelalte acte internaționale în materie, la care România este parte (art. 1 alin. 2).

Legea nr. 272/2004, orice alte reglementări adoptate în domeniul respectării și promovării drepturilor copilului, precum și orice alt act juridic emis sau, după caz, încheiat în acest domeniu se subordonează cu prioritate principiului interesului superior al copilului. Acest principiu este impus inclusiv în legătură cu drepturile și obligațiile ce revin părinților copilului, altor reprezentanți legali ai săi, precum și oricăror persoane cărora acesta le-a fost plasat în mod legal. Principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organismele private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești. Aceste persoane juridice sunt obligate să implice familia în toate

deciziile, acțiunile şi măsurile privitoare la copil şi să sprijine îngrijirea, creşterea şi formarea, sezvoltarea şi educarea acestuia în cadrul familie' (art. 2).

4. Cine asigură protecția copilului. Copiii au dreptul la protecție şi asistență în realizarea şi exercitarea deplină a drepturilor lor, în condițiile Legii nr. 272/204. Răspunderea pentru creşterea şi asigurarea dezvoltării copilului revine în primul rând părinților, aceştia având obligația de a-şi exercita drepturile şi de a-şi îndeplini obligațiile față de copil, ținând seama cu prioritate de interesul superior al acestuia. În subsidiar, responsabilitatea revine comunității locale din care fac parte copilul şi familia sa. Autoritățile administrației publice locale au obligația de a sprijini părinții sau, după caz, alt reprezentant legal al copilului în realizarea obligațiilor ce le revin cu privire la copil, dezvoltând şi asigurând în acest scop servicii diversificate, accesibile şi de calitate, corespunzătoare nevoilor copilului. Intervenția statului este complementară; statul asigură protecția copilului şi garantează respectarea tuturor drepturilor sale prin activitatea specifică realizată de instituțiile statului şi de autoritățile publice cu atribuții în acest domeniu [art. 5 alin. (1)-(4)].

Măsurile de protecție specială a copilului se stabilesc şi se aplică în baza planului individualiizat de pretecție [art. 53 alin. (1)]. Acest plan reprezintă documentul prin care se realizează planificarea serviciilor, prestațiilor şi a măsurilor de protecție specială a copilului, pe baza evaluării psihosociale a acestuia şi a familiei sale, în vederea integrării copilului care a fost separat de familia sa într-un mediu familial stabilit permanent, în cel mai scurt timp posibil. Planul individualizat de protecție se întocmeşte şi se revizuieşte în conformitate cu normele metodologice elaborate şi aprobate de Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului [art. 53 alin. (2)].

Direcția generală de asistență socială şi protecția copilului are obligația de a întocmi planul individualizat de protecție imediat după primirea cererii de instituire a unei măsuri de protecție specială sau imediat după ce directorul aceestei direcții a dispus plasamentul în regim de urgență [art. 54 alin. (1)].

În vederea exercitării atribuțiilor în legătură cu măsurile de protecție specială a copilului funcționează în subordinea consiliului județean şi, respectiv, a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului Bucureşti, comisia pentru protecția copilului şi serviciul public specializat pentru protecția copilului (art. 104 şi 105).

Secțiunea a II-a
Drepturile copilului

5. Copilul are dreptul la stabilirea şi păstrarea identității sale [art. 8 alin. (1)]. Copilul este înregistrat imediat după naştere şi are de la această dată dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie şi, dacă este posibil, de a-şi cunoaşte părinții şi de a fi îngrijit, crescut şi educat de aceştia [art. 8 alin. (2)]. Dacă se constată că un copil este lipsit în mod ilegal, de elementele constitutive ale identității sale sau de unele dintre acestea, instituțiile şi autoritățile publice sunt obligate să ia de urgență toate măsurile necesare în vederea restabilirii identității copilului [art. 8 alin. (5)]. Legea nr. 272/2004 prin art. 9-13 prevede modul în care se înregistrează naşterea copilului şi alte aspecte în legătură cu realizarea acestui drept.

6. Copilul are dreptul de a menține relații personale şi contacte directe cu părinții, rudele, precum şi cu alte persoane față de care copilul a fost dezvoltat legături de ataşament [art. 14 alin. (1)]. În acest caz, copilul are dreptul de a-şi cunoaşte rudele şi de a întreține relații personale cu acestea, precum şi cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie, în măsura în care acest lucru nu contravine interesului său superior [art. 14 alin. (2)].

În sensul Legii nr. 272/2004, relațiile personale se pot realiza prin:

a) întâlniri ale copilului cu părintele ori cu altă persoană care are, potrivit legii, dreptul la relații personale cu copilului;

b) vizitarea copilului la domiciliul acestuia;

c) găzduirea copilului pe perioadă determinată de către părintele sau de către altă persoană la care copilului nu locuieşte în mod obişnuit;

d) corespondență ori altă formă de comunicare cu copilul;

e) transmiterea de informații copilului cu privire la părintele ori la alte persoane care au, potrivit legii, dreptul de a menține relații personale cu copilul;

f) transmiterea de informații referitoare la copil, inclusiv fotografii recente, evaluări medicale sau şcolare, către părintele sau către alte persoane care au drepturi de a menține relații personale cu copilul.

7. Copilul are dreptul la protejarea imaginii sale publice şi a vieții sale intime, private şi familiale [art. 22 alin.(1)]. Potrivit art. 22 alin. 2 din Legea nr. 272/2004 este interzisă orice acțiune de natură să afecteze imaginea publică a copilului sau dreptul acestuia la viață intimă, privată şi familială. Copilul în vârstă de până la 14 ani poate participa la dezbateri publice în cadrul unor programe audiovizuale numai cu consimțământul scris al acestuia şi al părinților sau, după caz, al altui reprezentant legal [art. 22 alin. (3)]. Din această dispoziție legală se subînțelege că, copilul cu vârsta între 14-18 ani poate participa la programele menționate fără a avea nevoie de consimțământul scris al părinților sau, după caz, al altui reprezentant legal. Copiii nu pot fi folosiți sau expuşi de către părinți, reprezentanți legali sau alte persoane responsabile de creşterea şi îngrijirea lor, în scopul de a obține avantaje personale sau de a influența deciziile autorităților publice. Pentru a asigura protecția şi garanterea acestui drept al copilului, Consiliul Național al Audiovizualului monitorizează modul de derulare a programelor audiovizuale.

8. Copilul are dreptul la libertate de exprimare [art. 23 alin. (1)]. În acest sens, libertatea copilului de a căuta, de a primi şi de a difuza informații de orice natură, care vizează promovarea bunăstării sale sociale, spirituale şi morale, sănătatea sa fizică şi mentală, sub orice formă şi prin orice mijloace la alegerea sa, este inviolabilă (art. 23 alin. 2). Dreptul copilului minor la libertatea de exprimare poate fi limitat de către părinți decât în cazurile prevăzute expres de lege.

9. Copilul capabil de discernământ are dreptul de a-şi exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl priveşte [art. 24 alin. (1)]. De aceea, legea dispune ca în orice procedură judiciară sau administrativă care îl priveşte, copilul are dreptul de a fi ascultat. Este obligatorie ascultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani. De asemenea, poate fi ascultat şi copilul care nu a împlinit vârsta de 10 ani dacă autoritatea competentă apreciază că audierea lui este necesară pentru soluţionarea cauzei. Totodată se mai aplică în vederea exercitării acestui drept, dispoziţiile legale speciale privind consimţământul sau prezenţa copilului în procedurile care îl privesc, precum şi procedurile referitoare la desemnarea unui curator.

10. Copilul are dreptul la libertatea de gândire, de conştiinţă şi de religie [art. 25 alin. (1)]. În acest scop părinţii îndrumă copilul, potrivit propriilor convingeri, în alegerea unor religii, în condiţiile legii, ţinând seama de opinia, vârsta şi de gradul de maturitate a acestuia, fără a-l putea obliga să adere la o anumită religie sau la un anumit cult religios. Religia copilului care a împlinit 14 ani nu poate fi schimbată fără consimţământul acestuia iar copilul care a împlinit vârsta de 16 ani are dreptul să-şi aleagă singur religia.

În cazul în care, copilul beneficiază de protecţie specială, persoanelor în îngrijirea cărora se află le sunt interzise orice acţiuni menite să influenţeze convingerile religioase ale copilului.

11. Copilul are dreptul la libera asociere în structuri formale şi informale, precum şi libertatea de întrunire paşnică, în limitele prevăzute de lege [art. 26 alin. (1)]. Autorităţile competente iau măsurile necesare asigurării exercitării corespunzătoare a acestui drept.

Copilul care aparţine unei minorităţi naţionale, etnice, religioase sau ingvistice, are dreptul la viaţa culturală proprie, la declararea apartenenţei sale etnice, religioase, la practicarea propriei religii, precum şi dreptul de a folosi limba proprie în comun cu alţi membrii ai comunităţii din care face parte.

12. Copilul are dreptul la respectarea personalității şi individualității sale şi nu poate fi supus pedepselor fizice sau altor tratamente umilitoare ori degradante [art. 28 alin. (1)]. Măsurile de disciplinare a copilului nu pot fi stabilite decât în acord cu demnitatea copilului, nefiind permise sub nici un motiv pedepsele fizice ori acelea care se află în legătură cu dezvoltarea fizică, psihică sau care afectează starea emoțională a copilului.

13. Copilul are dreptul să depună plângeri referitoare la încălcarea drepturilor sale fundamentale [art. 29 alin. (1)]. În acest sens, copulul este informat asupra drepturilor sale, precum şi asupra modalităților de exercitare a acestora.

14. Copilul are dreptul să crească alături de părinții săi [art. 30 alin. (1)]. În acest sens, legea prevede ca ambii părinți sunt responsabili pentru creşterea copiilor lor. Exercitarea drepturilor şi îndeplinirea obligațiilor părinteşti trebuie să aibă în vedere interesul superior al copilului şi să asigure bunăstarea materială şi spirituală a copilului. În cazul existenței unor neînțelegeri între părinți cu privire la exercitarea drepturilor şi îndeplinirea obligațiilor părinteşti, instanța judecătorească, după ascultarea ambilor părinți, hotărăşte potrivit interesului superior al copilului.

15. Copilul are dreptul să fie crescut în condiții care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală şi socială (art. 32). În acest scop, părinții sunt obligați: să supravegeze copilul; să coopereze cu copilul şi să-i respecte viața intimă, privată şi demnitatea; să informeze copilul despre toate actele şi faptele care l-ar putea afecta şi să ia în considerare opinia acestuia; să întreprindă toate măsurile necesare pentru realizarea drepturilor copilului lor; să coopereze cu persoanele fizice şi persoanele juridice care exercită atribuții în domeniul îngrijirii, educării şi formării profesionale a copilului.

Copilul nu poate fi separat de părinții săi sau de unul dintre ei, împotriva voinței acestora, cu excepția cazurilor expres şi limitativ prevăzute de lege, sub rezerva revizuirii judiciare şi numai dacă acest lucru este impus de interesul superior al copilului (art. 33).

Direcția generală de asistență socială și protecția copilului este obligată să sesizeze instanța judecătorească în situația în care consideră că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru decăderea totală sau parțială a părinților ori a unuia dintre ei din exercițiul drepturilor părinteşti [art. 36 alin. (3)]. Aceeași direcție va lua toate măsurile necesare pentru ca părinții decăzuți din drepturile părinteşti, precum și cei cărora le-a fost limitat exercițiul anumitor drepturi să beneficieze de asistență specializată pentru creşterea capacității acestora de a se ocupa de copii, în vederea redobândirii exercițiului drepturilor părinteşti [art. 37 alin.(1)]. Părinții care solicită redarea exercițiului drepturilor părinteşti beneficiază de asistență juridică gratuită, în condițiile legii [art. 37 alin. (2)].

Instanța judecătorească este singura autoritate competentă să se pronunțe, având în vedere interesul superior al copilului, cu privire la (art. 38):

a) persoana care exercită drepturile și îndeplinește obligațiile părinteşti în situația în care copilul este lipsit, temporar sau permanent de ocrotirea părinților săi;

b) modalitățile în care se exercită drepturile și se îndeplinesc obligațiile părinteşti;

c) decăderea totală sau parțială din exercițiul drepturilor părinteşti;

d) redarea exercițiului drepturilor părinteşti.

În cazul în care, orice copil este, temporar sau definitiv, lipsit de ocrotirea părinților săi sau care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija părinților are dreptul la protecție alternativă [art. 39 alin. (1)]. Protecția alternativă include instituirea tutelei, măsurile de protecție specială (plasamentul, plasamentul în regim de urgență, supravegherea specializată) și adopția [art. 39 alin. (2)].

Tutela se instituie în situația în care ambii părinți sunt decedați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părinteşti sau li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti, puși sub interdicție, declarați judecătorește morți sau dispăruți precum și în cazul în care, la încetarea adopției, instanța judecătorească hotărăşte că este în interesul superior al copilului instituirea unei tutele [art. 40 alin. (1)]. Tutela se instituie conform legii de către instanța

judecătorească în a cărei circumscripție teritorială domiciliază sau a fost găsit copilul [art. 40 alin. (2)].

Potrivit art. 41 din Legea nr. 272/2004, pot fi tutori persoanele fizice sau soțul şi soția împreună, care au domiciliul în România şi nu se află în vreunul în cazurile de incompatibilitate prevăzute de lege. Persoana fizică sau familia care urmează a fi tutore trebuie să fie evaluată de către Direcția generală de asistență socială şi protecția copilului cu privire la garanțiile morale şi condițiile materiale pe care trebuie să le îndeplinească pentru a primi un copil în îngrijire.

Instanța judecătorească numeşte cu prioritate un tutore, dacă motive întemeiate nu se opun, o rudă sau un afin ori un prieten al familiei copilului, capabil să îndeplinească această sarcină.

16. Copilul are dreptul de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate şi de a beneficia de serviciile medicale şi de recuperare necesare realizării acestui drept [art. 43 alin. (1)]. Accesul copilului la servicii medicale şi de recuperare, precum şi la medicația adecvată este garantat de stat, costurile aferente fiind suportate din bugetul asigurărilor sociale şi de la bugetul de stat.

17. Copilul are dreptul de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală şi socială [art. 44 alin. (1)]. În acest scop, părinților sau reprezentanților legali le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților, cele mai bune condiții de viață necesare creşterii şi dezvoltării copiilor. Astfel, părinții sunt obligați: să le asigure copiilor locuință; condițiile necesare pentru creştere, educare, învățătură şi pregătire profesională.

18. Copilul are dreptul de a beneficia de asistență socială şi de asigurări sociale [art. 45 alin. (1)]. Acest drept se realizează în funcție de resursele şi de situația în care se află copilul şi persoanele în întreținerea cărora se găseşte. În acest scop, părinții sunt obligați să solicite autorităților competente acordarea alocațiilor, indemnizațiilor, prestațiilor în bani sau în natură şi a altor facilități prevăzute de lege pentru copii sau pentru familiile cu copii.

19. Copilul cu handicap are dreptul la îngrijire specială, adaptată nevoilor sale (art. 46 alin. 1). Copilul cu handicap are dreptul la educație, recuperare compensare, reabilitare și integrare, adaptate posibilităților proprii, în vederea dezvoltării personalităților sale. Această îngrijire specială trebuie să asigure dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală, sau socială a copiilor cu handicap. Îngrijirea specială constă în ajutor adecvat situației copilului si părinților săi ori, după caz, situației celor cărora le este încredințat copilul și se acordă gratuit, ori de câte ori acest lucru este posibil, pentru realizarea acestui drept.

În acest sens, potrivit Legii nr. 519/2002 pentru aprobarea O.U.G. nr. 102/1999 privind protecția specială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap, cu modificările și completările ulterioare, copiii cu handicap beneficiază de următoarele drepturi:

a) acces liber și egal în orice instituție de învățământ obișnuit, în raport cu restantul funcțional și potențialul recuperator, cu respectarea prevederilor legislației în domeniul învățământului;

b) pregătire școlară la domiciliu a copiilor cu handicap, nedeplasabili, pe durata învățământului obligatoriu prevăzut de lege;

c) alocație de stat pentru copiii cu handicap, în condițiile și cuantumul prevăzute de lege, majorat cu 100%;

d) alocație de întreținere pentru copiii cu handicap, aflați în plasament familial sau încredințați, potrivit legii, unei familii ori persoane sau unui organism privat autorizat, în cuantumul prevăzut de lege, majorat cu 50%;

e) locuri de odihnă gratuite în tabere pentru copii preșcolari, elevi și studenți cu handicap, o dată pe an;

f) asistent personal pentru copilul cu handicap grav, angajat de către autoritățile administrației locale, cu avizul inspectoratului de stat teritorial pentru persoanele cu handicap, pe baza recomandărilor anchetei sociale realizate de către o comisie din cadrul compartimentului specializat al primăriei în a cărui rază teritorială își are domiciliul sau reședința copilul cu handicap grav;

g) alte drepturi prevăzute de lege.

20. Copilul are dreptul de a primi o educație care să-i permită dezvoltarea, în condiții nediscriminatorii, a aptitudinilor și personalității sale [art. 47 alin. (1)]. În acest scop, părinții co-

pilului au cu prioritate dreptul de a alege felul educației care urmează să fie dată copiilor lor şi au obligația să înscrie copilul la şcoală şi să asigure frecventarea cu regularitate de către acesta a cursurilor şcolare. Copilul care a împlinit vârsta de 14 ani poate cere încuviințarea instanței judecătoreşti de a-şi schimba felul învățăturii şi al pregătirii profesionale [art. 47 alin. (3)].

În cadrul procesului instructiv-educativ copilul are dreptul de a fi tratat cu respect de către cadrele didactice, de a fi informat asupra drepturilor sale, precum şi asupra modalităților de exercitare a acestora. Pedepsele corporale în cadrul procesului instructiv-educativ sunt interzise [art. 48 alin. (2)]. Copilul, personal şi, după caz, reprezentat sau asistat de reprezentantul său legal, are dreptul de a contesta modalitățile şi rezultatele evaluării şi de a se adresa în acest sens conducerii unității de învățământ, în condițiile legii [art. 48 alin. (3)]. Totodată, cadrele didactice au obligația de a semnala autoritățile competente cazurile de rele tratamente, abuzuri sau de neglijare a copiilor [art. 48 alin. (4)].

21. Copilul are dreptul la odihnă şi vacanță [art. 49 alin. (1)]. În acest sens, copilul trebuie să beneficieze de timp suficient pentru odihnă şi vacanță, să participe în mod liber la activități recreative proprii vârstei sale şi la activitățile culturale, artistice şi sportive ale comunității. În vederea exercitării în condiții de egalitate a acestui drept, autoritățile publice au obligația să contribuie potrivit atribuțiilor ce le revin [art. 49 alin. (2)].

22. Concluzii privind drepturile copilului. Drepturile prevăzute de Legea nr. 272/2004 sunt garantate tuturor copiilor fără nici o discriminare, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică, sau altă opinie, de naționalitate, apartenență etnică sau origine socială, de situație materială, de gradul şi tipul unei deficiențe, de statutul la naştere sau de statutul dobândit, de dificultățile de formare şi dezvoltare sau de alt gen ale copiilor, ale părinților ori ale altor reprezentanți legali sau de orice altă distincție (art. 7).

Drepturile menționate la punctele 5-21 sunt reglementate prin Legea nr. 272/2004 în Capitolul II intitulat „Drepturile copilului". Drepturile prezentate la punctele 5-13 privesc drepturile şi libertă-

ţile civile, cele menţionate la punctele 14-15 privesc mediul familial şi îngrijirea alternativă, iar drepturile prezentate la punctele 16-19 interesează sănătatea şi bunăstarea copilului, iar cele menţionate la punctele 20-21 privesc aspectele legate de educaţie, activităţi recreative şi culturale.

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul II
MĂSURILE DE PROTECȚIE SPECIALĂ A COPILULUI

1. Precizări prealabile. Protecția specială a copilului reprezintă ansamblul măsurilor, prestațiilor şi serviciilor destinate îngrijirii şi dezvoltării copilului lipsit temporar sau definitiv de ocrotirea părinților săi sau a celui care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija acestora (art. 50). Copilul lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi beneficiază de protecția specială prevăzută de Legea nr 272/2004 până la dobândirea capacității depline de exercițiu [art. 51 alin. (1)]. Prin urmare, copilul beneficiază de protecția specială fie până la împlinirea vârstei de 18 ani, fie până la încheierea căsătoriei de către femeia minoră, când ca efect al căsătoriei aceasta dobândeşte capacitatea deplină de exercițiu.

Măsurile de protecție specială a copilului se stabilesc şi se aplică în baza planului individualizat de protecție [art. 53 alin.(1)].

Potrivit art. 55 din Legea nr. 272/2004, măsurile de protecție specială a copilului sunt:

h) plasamentul;
i) plasamentul în regim de urgență;
j) supravegherea specializată.

De aceste măsuri de protecție speciale beneficiază (art. 56):

a) copilul ai cărui părinți sunt decedați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părinteşti sau cărora li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti, puşi sub interdicție, declarați judecătoreşte morți sau dispăruți, când nu a putut fi instituită tutela;

b) copilul care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija părinților din motive neimputabile acestora;

c) copilul abuzat sau neglijat;

d) copilul găsit sau copilul abandonat de către mamă în instituții sanitare;

e) copilul care a săvârşit o faptă prevăzută de legea penală şi care nu răspunde penal.

Măsurile de protecție specială instituite de Legea nr. 272/2004, pot fi atacate în instanță, de către părinți, precum și copilul care a împlinit vârsta de 14 ani, beneficiind de asistență juridică gratuită, în condițiile legii (art. 57).

2. Plasamentul. Aceasta constituie o măsură de protecție specială, având caracter temporar, care poate fi dispusă, în condițiile Legii nr. 272/2004 după caz, la [art. 58 alin. (1)]:

a) o persoană sau familie;

b) un asistent maternal;

c) un serviciu de tip rezidențial, licențiat în condițiile legii.

În sensul Legii nr. 272/2004, prin familie se înțelege părinții și copiii acestora.

Asistentul maternal este persoana fizică, atestată în condițiile H.G. nr. 679/2003, care asigură prin activitatea pe care o desfășoară la domiciliul său creșterea, îngrijirea și educarea, necesară dezvoltării armonioase a copiilor pe care îi primește în plasament sau încredințare. Pot fi atestate ca asistent maternal profesionist numai persoanele care îndeplinesc următoarele condiții: a) au capacitate deplină de exercițiu; b) prin comportamentul lor în societate, starea sănătății și profilul lor psihologic, prezintă garanții pentru îndeplinirea corectă a obligațiilor care revin unui părinte, referitoare la creșterea, îngrijirea și educarea copiilor săi; c) au în folosință o locuință care acoperă necesitățile de preparare a hranei, igienă, educației și odihnă ale utilizatorilor săi, inclusiv cele ale copiilor care urmează a fi primiți în plasament sau în încredințare; d) au urmat cursurile de formare profesională organizate de autoritățile competente care efectuează evaluarea pentru acordarea atestatului de asistent maternal profesionist.

Potrivit art. 110 alin. 1-5 din Legea nr. 272/2004, serviciile de tip rezidențial sunt acele servicii prin care se asigură protecția, creșterea și îngrijirea copilului separat, temporar sau definitiv, de părinții săi, ca urmare a stabilirii în condițiile acestei legi a măsurii plasamentului. Fac parte din categoria serviciilor de tip rezidențial centrele de plasament și centrele de primire a copilului în regim de urgență. Totodată, sunt considerate servicii de tip rezidențial și centrele maternale (care nu au atribuții în domeniul plasamentului). Serviciile de tip rezidențial care aparțin autorităților administrației

publice se organizează numai în structura direcției generale de asistență socială şi protecția copilului, în regim de competențe funcționale ale acestora, fără personalitate juridică. Serviciile de tip rezidențial se organizează pe model familial şi pot avea caracter specializat în funcție de nevoile copiilor plasați.

Persoana sau familia care primeşte un copil în plasament trebuie să aibe domiciliul în România şi să fie evaluată de către direcția generală de asistență socială şi protecției a copilului cu privire la garanțiile morale şi condițiile materiale pe care trebuie să le îndeplinească pentru a primi un copil în plasament [art. 58 alin. (2)]. Pe toată durata plasamentului, domiciliul copilului se află, după caz, la persoana, familia, asistentul maternal sau la serviciul de tip rezidențial care îl are în îngrijire (art. 59).

Plasamentul copilului care nu a împlinit vârsta de 2 ani poate fi dispus numai la familia extinsă sau substitutivă, plasamentul acestuia într-un serviciu de tip rezidențial fiind interzis [art. 60 alin.(1)]. În sensul Legii nr. 272/2004, prin familie extinsă se înțelege copilul, părinții şi rudele acestuia până la gradul IV inclusiv, iar familia substitutivă semnifică persoanele, altele decât cele care aparțin familiei extinse, care, în condițiile legii, asigură creşterea şi îngrijirea copilului. Ca excepției, se poate dispune plasamentul într-un serviciu de tip rezidențial al copilului mai mic de 2 ani, în situația în care acesta prezintă handicapuri grave, cu dependență de îngrijiri în servicii de tip rezidențial specializate [art. 60 alin. (2)].

Potrivit art. 60 alin. (3) din Legea nr. 272/2004, la stabilirea măsurii de plasament se va urmări:

a) plasarea copilului, cu prioritate la familia extinsă sau la familia substitutivă;

b) menținerea fraților împreună;

c) facilitarea exercitării de către părinți a dreptului de a vizita copilul şi de a menține legătura cu acesta.

În situația copilului care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija părinților din motive neimputabile acestora, precum şi a copilului care a săvârşit o faptă prevăzută de legea penală şi care nu răspunde penal, măsura plasamentului se stabileşte de către comisia pentru protecția copilului în situația în care există acordul părinților [art. 61 alin. (1)].

În situația copilului ai cărui părinți sunt decedați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părinteşti sau cărora li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti, puşi sub interdicție, declarați judecătoreşte morți sau dispăruți, când nu a putut fi instituită tutela, precum şi în situația copilului abuzat şi neglijat şi a copilului găsit sau copilului abandonat de către mamă în unități sanitare, mărura plasamentului se stabileşte de către instanța judecătorească, la cererea direcției generale de asistență socială şi protecția copilului, dacă se impune înlocuirea plasamentului în regim de urgență dispus de către direcția menționată [art. 61 alin. (2) pct. a)].

De asemenea, măsura plasamentului se stabilişte de către instanța judecătorească, la cererea direcției generale de asistență socială şi protecția copilului, în situația copilului abuzat şi neglijat şi a copilului care a săvârşit o faptă prevăzută de legea penală şi care nu răspunde penal, atunci când nu există acordul părinților sau, după caz, al unuia dintre părinți, pentru instituirea aceste măsuri [art. 61 alin. (2) pct. b)].

Drepturile şi obligațiile părinteşti față de copil se mențin pe toată durata măsurii plasamentului dispus de către comisia pentru protecția copilului în condițiile art. 62 din Legea nr. 272/2004.

Comisia pentru protecția copilului sau, după caz, instanța care a dispus plasamentul copilului va stabili, dacă este cazul, şi cuantumul contribuției lunare a părinților la întreținerea acestuia, în condițiile stabilite de Codul familiei (art. 63).

3. Plasamentul în regim de urgență. Aceasta este o măsură de protecție specială, cu caracter temporar, care se stabileşte în situația copilului abuzat sau neglijat, precum şi în situația copilului găsit sau a celui abandonat în unități sanitare [art. 64 alin. (1)].

Plasamentul copilului în regim de urgență, poate fi dispus, în condițiile Legii nr. 272/2004, după caz, la: a) o persoană sau familie; b) un asistent maternal; c) un serviciu de tip rezidențial (centrele de primire a copilului în regim de urgență) care este licențiat în condițiile legii.

Persoana sau familia care primeşte un copil în plasament în regim de urgență trebuie să aibă domiciliul în România şi să fie evaluată de către direcția generală de asistență socială şi protecția copilului cu privire la garanțiile morale şi condițiile materiale pe

care trebuie să le îndeplinească pentru a primi un copil în plasament. Pe toată durata plasamentului, domiciliul copilului se află, după caz, la persoana, familia, asistentul maternal sau la serviciul de tip rezidențial care îl are în îngrijire.

Plasamentul copilului care nu a împlinit vârsta de 2 ani în regim de urgență poate fi dispus numai la familia extinsă sau substitutivă, plasamentul acestuia într-un serviciu de tip rezidențial fiind interzis. Prin excepție, se poate dispune plasamentul în regim de urgență într-un serviciu de tip rezidențial al copilului mai mic de 2 ani, în situația în care acesta prezintă handicapuri grave, cu dependență de îngrijire în servicii de tip rezidențial specializate.

La stabilirea măsurii de plasament în regim de urgență (ca şi în cazul măsurii de plasament) se va urmări: a) plasarea copilului, cu prioritate, la familia extinsă sau la familia substitutivă; b) menținerea fraților împreună; c) facilitarea exercitării de către părinți a dreptului de a vizita copilul şi de a menține legătura cu acesta.

Pe toată durata plasamentului în regim de urgență se suspendă de drept exercițiul drepturilor părinteşti, până când instanța judecătorească va decide cu privire la menținerea sau la înlocuirea acestei măsuri şi cu privire la exercitarea drepturilor părinteşti. Pe perioada suspendării, drepturile şi obligațiile părinteşti privitoare la persoana copilului sunt exercitate şi, respectiv, sunt îndeplinite de către persoana, familia, asistentul maternal sau de către şeful serviciului de tip rezidențial care a primit copilul în plasament în regim de urgență, iar cele privitoare la bunurile copilului sunt exercitate şi, respectiv, sunt îndeplinite de către preşedintele consiliului județean, respectiv de către primarul sectorului municipiului Bucureşti [art. 64 alin. (3)].

Măsura plasamentului în regim de urgență se stabileşte de către instanța judecătorească în condițiile art. 94 din Legea nr. 272/2004.

În situația plasamentului în regim de urgrnță dispus de către direcția generală de asistență socială şi protecția copilului, aceasta este obligată să sesizeze instanța în termen de 48 de ore de la data la care a dispus această măsură [art. 66 alin. (1)].

Instanța judecătorească va analiza motivele care au stat la baza măsurii adoptate de către direcția generală de asistență so-

cială şi protecţia copilului şi se va pronunţa, după caz, cu privire la menţinerea plasamentului în regim de urgenţă sau la înlocuirea acestuia cu măsura plasamentului, instituirea totală ori cu privire la reintegrarea copilului în familia sa. Instanţa este obligată să se pronunţe şi cu privire la exercitarea drepturilor părinteşti [art. 66 alin. (2)].

Potrivit art. 66 alin. 3, în situaţia în care plasamentul în regim de urgenţă este dispus de către instanţa judecătorească, aceasta se va pronunţa în condiţiile art. 94 alin. 4 din Legea nr. 272/2004.

4. Supravegherea specializată. Această măsură se dispune în condiţiile Legii nr. 272/2004 faţă de copilul care a săvârşit o faptă penală şi care nu răspunde penal [art. 68 alin. (1)].

În cazul în care există acordul părţilor sau al reprezentantului legal, măsura supravegherii specializate se dispune de către comisia pentru protecţia copilului, iar, în lipsa acestui acord, de către instanţa judecătorească [art. 67 alin. (2)].

Monitorizarea aplicării măsurilor de protecţie specială (plasamentul, plasamentul în regim de urgenţă şi supravegherea specializată) se realizează în condiţiile art. 68-71 din Legea nr. 272/2004.

BCU "ASICENTRAL"

Capitolul III
PROTECȚIA COPIILOR REFUGIAȚI ȘI PROTECȚIA COPIILOR ÎN CAZ DE CONFLICT ARMAT

1. Protecția copiilor refugiați. Copiii care solicită obținerea statutului de refugiat, precum și cei care au obținut acest statut beneficiază de protecție și asistență corespunzătoare pentru realizarea drepturilor lor [art. 72 alin. (1)]. Aceşti copii beneficiază de una din formele de protecție prevăzute de O.G. nr. 102/2000 privind statutul și regimul refugiaților în România, republicată, și anume: statutul de refugiat; protecția umanitară condiționată; protecția umanitară temporară.

Potrivit art. 73 din Legea nr. 272/2004, în situația în care copilul care solicită statutul de refugiat este neînsoțit de către părinți sau de un alt reprezentant legal, susținerea intereselor acestuia pe parcursul procedurii de acordare a statutului de refugiat se asigură de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului în a cărei rază administrativ-teritorială se află organul teritorial al Ministerului Administrației și Internelor unde urmează a fi depusă cererea. Cererea pentru acordarea statutului de refugiat al copilului aflat în această situație se anchetează cu prioritate.

Până la soluționarea definitivă și irevocabilă a cererii de acordare a statutului de refugiat, cazarea copiilor aflați în situația menționată mai sus, se realizează într-un serviciu de tip rezidențial, aparținând direcției generale de asistență socială și protecția copilului sau unui organism privat autorizat [art. 74 alin. (1)]. Copiii care nu au împlinit vârsta de 16 ani pot fi cazați și în centrele de primire și cazare aflate în subordinea Oficiului Național pentru Refugiați [art. 74 alin. (2)].

Copiii neînsoțiți de către părinți sau de un alt reprezentant legal, cazați în centrele menționate, cărora li s-a acordat statutul de refugiat, beneficiază de protecția specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi, prevăzută de Legea nr. 272/2004. [art. 74 alin. (3)].

În situația în care cererea copilului de acordare a statutului de refugiat, este respinsă în mod definitiv și irevocabil, direcția generală de asistență socială și protecția copilului sesizează Autoritatea pentru Străini și solicită instanței judecătorești stabilirea pla-

samentului copilului într-un serviciu de protecție specială [art. 75 alin. (1)]. Măsura plasamentului durează până la returnarea copilului în țara de reședință a părinților ori în țara în care au fost identificați alți membri ai familiei dispuși să ia copilul [art. 75 alin. (2)].

2. Protecția copiilor în caz de conflict armat. Copii afectați de conflicte armate beneficiază de protecție și asistență în condițiile Legii nr. 272/2004 [art. 76 alin. (1)]. În caz de conflicte armate, instituțiile statului iau măsurile necesare pentru dezvoltarea de mecanisme speciale menite să asigure menționarea măsurilor adoptate pentru protejarea drepturilor copilului [art. 76 alin. (2)]. Potrivit art. 77, nici un copil nu va fi folosit ca spion, călăuză sau curier în timpul conflictelor armate.

În situația unui conflict armat, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, în colaborarea cu Ministerul Administrației și Internelor, cu Ministerul Apărării Naționale, precum și alte instituții cu atribuții specifice, are obligația de a iniția și de a implementa strategii și programe, inclusiv la nivel familial și comunitar, pentru a asigura demobilizarea copiilor soldați și respectiv, pentru a remedia efectele fizice și psihice ale conflictelor armate asupra copilului și pentru a promova reintegrarea socială a acestuia [art. 78 alin. (1)].

În cazul acțiunilor de evaluare desfășurate în urma unor conflicte armate, copiilor li se va acorda prioritate. Direcția generală de asistență socială și protecția copilului, în colaborare cu protecția civilă, va lua măsurile necesare pentru a asigura supravegherea copiilor care sunt evacuați de către persoane care își pot asuma responsabilitatea ocrotirii și siguranței lor. Ori de câte ori este posibil, membrii aceleiași familii vor fi cazați împreună [art. 79 alin. (3)].

BCU IAȘI

Capitolul IV
PROTECȚIA COPILULUI CARE A SĂVÂRȘIT O FAPTĂ PENALĂ ȘI NU RĂSPUNDE PENAL

1. Măsuri educative pentru minorul care a săvârșit o faptă penală, dar nu răspunde penal

Deosebim situația reglementată de Legea nr. 272/2004 și aceea reglementată prin Legea nr. 301/2004 de aprobare a Codului penal.

A. Prima situație

Pentru copilul care a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală și care nu răspunde penal, la propunerea direcției generale de asistență socială și protecția copilului în a cărei unitate administrativ-teritorială se află copilul, se va lua măsura plasamentului sau a supravegherii specializate [art. 80 alin. (1)].

În dispunerea plasamentului sau a măsurii de supraveghere specializată, Comisia pentru Protecția Copilului, atunci când există acordul părinților sau a altui reprezentant legal al copilului, ori, după caz, instanța judecătorească, atunci când acest acord lipsește, va ține seama de: a) condițiile care au favorizat săvârșirea faptei; b) gradul de pericol social al faptei; c) mediul în care a crescut și a trăit copilul; d) riscul săvârșirii din nou de către copil a unei fapte prevăzute de legea penală; e) orice alte elemente de natură a caracteriza situația copilului [art. 80 alin. (2)].

Măsura supravegherii specializate are un caracter precumpănitor față de măsura plasamentului. Măsura supravegherii specializate constă în menținerea copilului în familia sa, sub condiția respectării de către acesta a obligațiilor prevăzute de art. 81 alin.(1), cum ar fi:

a) frecventarea cursurilor;

b) utilizarea unor servicii de îngrijire de zi;

c) urmarea unor tratamente medicale, consiliere sau psihoterapie;

d) interzicerea de a frecventa anumite locuri sau de a avea legături cu anumite persoane.

Potrivit art. 81 alin. (2) din Legea nr. 272/2004, în cazul în care menținerea în familie nu este posibilă sau atunci când copilul nu își îndeplinește obligațiile stabilite prin măsura supravegherii specializate, comisia pentru protecția copilului ori, după caz, instanța judecătorească după distincțiile menționate de natură a caracteriza situația copilului [prevăzute la art. 80 alin. (2)], poate dispune plasamentul acestuia în familia extinsă ori în cea substitutivă, precum și îndeplinirea de către copil a obligațiilor menționate [art. 81 alin. (2)].

În cazul în care fapta prevăzută de legea penală, săvârșită de copilulul care nu răspunde penal, prezintă un grad ridicat de pericol social, precum și în cazul în care copilul pentru care s-au stabilit măsura supravegherii specializate s-au aceea a plasamentului săvârșește în continuare fapte penale, comisia pentru protecția copilului sau, după caz, instanța judecătorească dispune, pe perioadă determinată, plasamentul copilului într-un serviciu de tip rezidențial specializat (art. 82).

Este interzis să se dea publicității orice date referitoare la săvârșirea de fapte penale de către copilul care nu răspunde penal, inclusiv date privitoare la persoana acestuia (art. 83). Pe toată durata aplicării măsurilor destinate copilului care săvârșește fapte penale și nu răspunde penal vor fi asigurate servicii specializate, pentru a-i asista pe copii în procesul de reintegrare în societate [art. 84 alin. (1)].

B. Cea de-a doua situație

Potrivit art. 113 din noul Cod penal, minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani nu răspunde penal. Minorul care are vârsta între 14 și 16 ani răspunde penal numai dacă se dovedește că a săvârșit fapta cu discernământ. Minorul care a împlinit vârsta de 16 ani răspunde penal potrivit legii.

Față de minorul care răspunde penal se poate lua o măsură educativă ori i se poate aplica o pedeapsă. La alegerea sancțiunii se ține seama de gravitatea faptei săvârșite, de starea fizică, de dezvoltarea intelectuală și morală a minorului, de comportarea lui, de condițiile în care a fost crescut și a trăit și de orice alte elemente de natură să caracterizeze persoana minorului [art. 114 alin. (1)]. Pedeapsa se aplică numai dacă se apreciază că luarea unei

măsuri educative nu este suficientă pentru îndreptarea minorului [art. 115 alin. (2)].

Măsurile educative care se pot lua față de minor sunt (art. 115).

a) mustrarea;
b) libertatea sub supraveghere;
c) libertatea sub supraveghere severă;
d) internarea într-un centru de reeducare;
e) internarea într-un institut medical-educativ.

a) Mustrarea. Această măsură educativă constă în dojenirea minorului, în explicarea gravității faptei săvârşite, în sfătuirea minorului de a se purta în aşa fel încât să dea dovadă de îndreptare, atrăgându-i-se totodată atenția că, dacă va săvârşi din nou o infracțiune, se va lua față de el o măsură mai severă sau i se va aplica o pedeapsă [art. 116 alin. (1)]. Măsura mustrării nu se poate lua dacă minorul a devenit major la data judecării. În acest caz, în locul măsurii educative a mustrării se dispune amenda sub forma zilelor-amendă între 5 şi 10 zile, în condițiile acestui alin. (2) [art. 116 alin. (2)].

b) Libertatea sub supraveghere. Această măsură constă în lăsarea minorului în libertate pe timp de un an sub supravegherea părinților săi, a celui care l-a adoptat sau a tutorelui. Dacă aceştia nu pot asigura supravegherea în condiții satisfăcătoare, instanța dispune încredințarea minorului, pe acelaşi interval de timp unei persoane de încredere, de preferință unei rude apropiate, la cererea acesteia [art. 117 alin. (1)].

Instanța poate să impună minorului respectarea uneia sau mai multora din următoarele obligații [art. 117 alin. (3)]:

- să nu frecventeze anumite locuri stabilite;
- să nu intre în legătură cu anumite persoane şi, dacă a fost contactat de acestea, să anunțe de îndată;
- să frecventeze cursuri şcolare din învățământul general obligatoriu;
- să presteze o activitate neremunerată într-o instituție de interes public fixată de instanță, cu o durată între 50 şi 100 de ore, de maximum 3 ore pe zi, după programul de şcoală, în zilele nelucrătoare de vacanță.

Instanța atrage atenția minorului asupra consecințelor comportării sale [art. 117 alin. (4)]. După luarea măsurii sub supraveghere, instanța încunoştinţează şcoala unde minorul învață sau unitatea la care este angajat şi, după caz, instituția la care prestează activitatea stabilită de instanță [art. 117 alin. (5)].

Dacă înăuntrul termenului de un an minorul se sustrage de la supravegherea ce se exercită asupra lui ori săvârşeşte o infracțiune, instanța revocă această măsură şi ia față de minor măsura libertății sub supraveghere severă, fie măsura internării într-un centru de reeducare sau i se aplică o pedeapsă. [art. 117 alin. (6)].

În cazul în care minorul a devenit major la data judecării, se dispune, în locul măsurii educative a libertății sub supraveghere, amenda sub forma zilelor-amendă de la 10 zile la 20 zile, fiecare zi fiind socotită între 50.000 şi 200.000 lei, sau muncă în folosul comunității pe o perioadă între 50 şi 150 de ore [art. 117 alin. (7)].

c) Libertatea sub supraveghere severă. Acestă măsură educativă constă în lăsarea minorului în libertate pe o perioadă între un an şi 3 ani, sub supravegherea unei instituții legal însărcinate cu supravegherea minorilor sau serviciilor de reintegrare socială şi supraveghere [art. 118 alin. (1)].

Supravegherea poate consta în includerea minorului în programe de reintegrare socială, precum şi în acordarea de asistență şi consiliere. Pe durata supravegherii severe, instanța poate să impună minorului respectarea uneia sau mai multora dintre obligațiile prevăzute la art. 3 [art. 118 alin. (2)].

Dacă minorul a devenit major la data judecării, se dispune, în locul măsurii educative a libertății sub supravegherea severă, o amendă sub forma zilelor- amendă între 15 şi 30 de zile, fiecare zi fiind socotită între 50000 şi 300.000 lei sau muncă în folosul comunității pe o perioadă între 100 si 200 de ore [art. 11 alin. (4)].

d) Internarea într-un centru de reeducare. Acestă măsură educativă se dispune cu privire la minorul care, în raport cu gravitatea faptei săvârşite şi cu nevoile de reeducare, are posibilitatea de a se îndrepta chiar fără a i se aplica o pedeapsă. În timpul internării i se asigură minorului posibilitatea de a dobândi educația necesară şi o pregătire profesională potrivit cu aptitudinile sale [art. 119 alin. (1)].

Măsura se va lua pe timp nedeterminat, însă nu poate dura decât până la împlinirea vârstei de 18 ani. În mod excepțional,

măsura educativă a internării poate dura până la împlinirea vârstei de 20 ani, dacă minorul a comis fapta la o dată apropiată vârstei de 18 ani sau dacă gravitatea faptei săvârşite, nevoile de reeducare a minorului şi necesitatea continuităţii procesului său de pregătire justifică aceasta [art. 119 alin. (2)].

Dacă în perioada internării într-un centru de reeducare minorul săvârşeşte din nou o infracţiune pentru care se apreciază că este necesar să i se aplice o pedeapsă privativă de libertate, instanţa revocă internarea şi aplică pedeapsa. În cazul când instanţa nu consideră că este necesară aplicarea pedepsei, se menţine măsura internării [art. 119 alin. (3)].

Dacă se descoperă, după pronunţarea unei hotărâri prin care s-a dispus internarea minorului într-un centru de reeducare, că minorul săvârşeşte o infracţiune concurentă pentru care se apreciază că este necesar să i se aplice o pedeapsă privativă de libertate, instanţa revocă internarea şi i se aplică pedeapsa. În cazul când instanţa nu consideră că este necesară aplicarea pedepsei, se menţine măsura internării [art. 119 alin. (4)].

În cazul în care se descoperă, după pronunţarea unei hotărâri prin care s-a dispus internarea minorului într-un centru de reeducare, că minorul suferise pentru o infracţiune concurentă şi o condamnare la o pedeapsă privativă de libertate, măsura internării se revocă [art. 119 alin. (4)].

Dacă minorul a devenit major la data judecării, se poate dispune internarea într-un centru de reeducare până la împlinirea vârstei de 20 ani sau, în locul acestei măsuri educative, se poate dispune amenda sub forma zilelor – amendă între 20 şi 50 de zile, fiecare zi fiind socotită între 50.000 şi 350.000 lei sau munca în folosul comunităţii pe o perioadă între 100 şi 300 de ore [art. 119 alin. (6)].

e) *Internarea într-un institut medical-educativ.* Această măsură educativă se ia faţă de minorul care, din cauza stării sale fizice sau psihice, are nevoie de un tratament medical şi de un regim special de educaţie [art. 120 alin. (1)]. Măsura se ia pe timp nedeterminat, însă nu poate dura decât până la împlinirea vârstei de 18 ani [art. 120 alin. (2)]. Măsura poate fi ridicată şi înainte de împlinirea vârstei de 18 ani, dacă a dispărut cauza care a impus luarea acesteia.

B.C.U. "M. EMINESCU" IAŞI

Dispunând ridicarea măsurii, instanța poate să ia față de minor măsura internării într-un centru de reeducare [art. 120 alin. (3)].

Dacă minorul a devenit major la data judecării, se poate dispune internarea într-un institut medical-educativ până la împlinirea vârstei de 20 de ani sau, în locul măsurii educative a internării într-un institut medical-educativ, se poate dispune obligarea la tratament medical şi amendă sub forma zilelor-amendă între 10 şi 20 de zile, fiecare zi fiind socotită între 50.000 şi 200.000 lei sau munca în folosul comunității pe o perioadă între 50 şi 150 de ore [art. 120 alin. (5)].

2. Sancțiuni contravenționale. În cazul în care minorul a săvârşit o contravenție, se aplică dispozițiile legii respective. Astfel, Legea nr. 61/1991 modificată şi republicată a doua oară în M.Of. nr. 387/2000, ulterior modificată şi completată prin Legea nr. 169/2002, O.G. nr. 55/2002, Legea nr. 265/2004 şi Legea nr. 355/2004, prevede faptele care se consideră contravenții la normele de conviețuire socială, privind ordinea şi liniştea publică. Sancțiunea poate consta, după caz, în amendă sau închisoare contravențională. Sancțiunea contravențională poate fi aplicată minorilor numai dacă au împlinit vârsta de 16 ani; în acest caz, limitele sancțiunii prevăzute în prezenta lege se reduc la jumătate.

În cazul minorilor care nu au împlinit vârsta de 16 se aplică prevederile legii privind regimul ocrotirii unor categorii de minori (respectiv, Legea nr. 272/2004 privind protecția şi promovarea drepturilor copilului).

Dacă o persoană a săvârşit mai multe contravenții, constatate prin acelaşi proces-verbal, în cazul în care pentru toate faptele sau numai pentru unele dintre ele s-a stabilit sancțiunea închisorii contravenționale, se va aplica o singură sancțiune, care nu va putea depăşi 6 luni, iar dacă contravenientul este un minor care a împlinit 16 ani, sancțiunea aplicată nu va depăşi 3 luni.

Neluarea de către părinți sau de către persoanele cărora li s-a încredințat spre creştere şi educare un minor în vârstă de până la 16 ani sau care au în îngrijire un alienat ori debil mintal a măsurilor necesare pentru a-l împiedica de la fapte de vagabondaj, cerşetorie sau prostituție, constituie contravenție care se sancționează cu amendă de la 1.000.000 la 5.000.000 lei.

Capitolul V
PROTECȚIA COPILULUI ÎMPOTRIVA EXPLOATĂRII

1. Precizări prealabile. Copilul are dreptul de a fi protejat împotriva oricăror forme de violență, abuz, rele tratamente sau neglijență [art. 85 alin. (1)]. Orice persoană fizică sau juridică, precum şi copilul pot sesiza autoritățile abilitate de lege să ia măsurile corespunzătoare pentru a-l proteja împotriva oricăror forme de violență, inclusiv violență sexuală, vătămare sau abuz fizic sau mental, de rele tratamente sau de exploatare, de abandon sau neglijență [art. 85 alin. (2)]. Angajații instituțiilor publice sau private care, prin natura profesiei, intră în contact cu copilul şi au suspiciuni asupra unui posibil caz de abuz, neglijare sau rele tratamente au obligația de a sesiza de urgență direcția generală de asistență socială şi protecția copilului [art. 85 alin. (3)].

Părinții copilului sau, după caz, alt reprezentant legal al acestuia, autoritățile publice şi organismele private au obligația să ia toate măsurile corespunzătoare pentru a facilita readaptarea fizică şi psihologică şi reintegrarea socială a oricărui copil care a fost victima oricărei forme de neglijență, exploatare sau abuz, de tortură sau pedeapsă, ori tratamente crude, inumane sau degradante [art. 86 alin. (1)].

2. Protecția copilului împotriva exploatării economice. Copilul are dreptul de a fi protejat împotriva exploatării şi nu poate fi constrâns la o muncă ce comportă un risc potențial sau care este susceptibilă să-i compromită educația ori să-i dăuneze sănătății sau dezvoltării sale fizice, mentale, spirituale, morale ori sociale [art. 87 alin. (1)].

Potrivit art. 87 alin. (2), este interzisă orice practică prin intermediul căreia un copil este dat de unul sau de ambii părinți ori de reprezentantul lui legal în schimbul unei recompense sau nu, în scopul exploatării copilului sau a muncii acestuia.

3. Protecția copilului împotriva consumului de droguri. Copilul are dreptul de a fi protejat împotriva folosirii ilicite de stupefiante şi substanțe psihotrope [art. 88 alin. (1)]. Este interzisă

vânzarea de solvenți copiilor, fără acordul părintelui ori al altui reprezentant legal [art. 88 alin. (2)].

În acest sens art. 88 alin. (3) prevede obligația Agenției Naționale Antidrog, în colaborare cu Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copiilor, şi, după caz, cu alte autorități competente, de lua măsurile corespunzătoare pentru: prevenirea folosirii copiilor la producția şi traficul ilicit al acestor substanțe, reintegrarea socială a copiilor dependenți de droguri, dezvoltarea unui sistem de informare publică care să reducă toleranța în ceea ce priveşte consumul de droguri etc.

Astfel, potrivit Legii nr. 143/2000 privind prevenirea şi combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri, modificată şi completată prin Legea nr. 169/2000 şi Legea nr. 39/2003, cu privire la infracțiunile cuprinse în prezenta lege, pe lângă situațiile prevăzute în Codul penal, constituie circumstanță agravantă situația în care, drogurile au fost trimise sau livrate, distribuite sau oferite unui minor.

4. Protecția copilului împotriva abuzului sau neglijenței. Potrivit art. 89 alin. (1), prin abuz asupra copilului se înțelege orice acțiune voluntară a unei persoane care se află într-o relație de răspundere, încredre sau de autoritate față de acesta, prin care este periclitată viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului.

Alin. (2) al aceluiaşi articol prevede că prin neglijarea copilului se înțelege omisiunea, voluntară sau involuntară, a unei persoane care are responsabilitatea creşterii, îngrijirii sau educării copilului de a lua orice măsură subordonată acestei responsabilități, fapt care pune în pericol viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului.

Prin urmare, sunt interzise aplicarea pedepselor fizice sub orice formă, precum şi privarea copilului de drepturile sale de natură să pună în pericol viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului, atât în familie cât şi în orice instituție care asigură protecția, îngrijirea şi educarea copiilor (art. 90).

În vederea asigurării protecției speciale a copilului abuzat sau neglijat, Legea nr. 272/2004 prevede prin art 91-97, obligațiile autorităților competente.

5. Protecția copilului împotriva răpirii sau oricăror forme de traficare. Autoritățile competente prevăzute în art. 98 alin. (1), au obligația efectuării demersurilor necesare pentru adoptarea tuturor măsurilor legislative, administrative şi educative destinate asigurării protecției efective împotriva oricăror forme de trafic intern sau internațional al copiilor, în orice scop sau sub orice formă, inclusiv de către proprii părinți. În acest scop, autoritățile publice menționate au responsabilitatea elaborării unor strategii la nivel internațional pentru prevenirea şi combaterea acestui fenomen, inclusiv a unui mecanism intern de coordonare şi monitorizare a activităților întreprinse.

6. Protecția copilului împotriva altor forme de exploatare. Potrivit art. 99 din Legea nr. 272/2004, copilul are dreptul la protecție împotriva oricăror forme de exploatare. În acest sens, instituțiile şi autoritățile publice, potrivit atribuțiilor lor, adoptă reglementări specifice şi aplică măsuri corespunzătoare, pentru prevenirea, între altele:

a) transferului ilicit şi a nereturnării copilului;

b) încheierii adopțiilor, naționale ori internaționale, în alte scopuri decât interesul superior al copilului;

c) exploatării sexuale şi a violenței sexuale;

d) răpirii şi traficării de copii în orice scop şi sub orice formă;

e) implicării copiilor în conflicte armate;

f) dezvoltării forțate a talentelor copiilor în dauna dezvoltării lor armonioase, fizice şi mentale;

g) exploatării copilului de către mass-media;

h) exploatării copilului în cadrul unor cercetări ori experimente ştiințifice.

Capitolul VI
INSTITUȚII, SERVICII ŞI ORGANISME CU ATRIBUȚII ÎN PROTECȚIA COPILULUI

Autoritățile cu atribuții în protecția copilului se clasifică în instituții la nivel central, instituții şi servicii la nivel local şi organisme private.

1. Instituții la nivel central.

a) Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului. Monitorizarea respectării principiilor şi drepturilor stabilite de Legea nr. 272/2004 şi de Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, ratificată prin Legea nr. 18/1990, republicată, precum şi coordonarea şi controlul activității de protecție şi promovare a drepturilor copilului se realizează de către Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului (art. 100).

Prin O.U.G. nr. 12/2001 a fost înființată Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului şi Adopție. Potrivit Legii nr. 275/2004 pentru modificarea O.U.G. nr. 12/2001, sintagma „Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului şi Adopție" se înlocuieşte cu sintagma „Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului".

Pe data intrării în vigoare a acestei legi, atribuțiile în domeniul protecției copilului prin adopție ale Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului au fost preluate de către Oficiul Român pentru Adopții.

Potrivit H.G. nr. 1432/2004 privind atribuțiile, organizarea şi funcționarea Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului, această autoritate îndeplineşte următoarele funcții:

a) funcția de strategie;
b) funcția de reglementare;
c) funcția de administrare;
d) funcția de reprezentare;
e) funcția de autoritate de stat.

Potrivit H.G. nr. 1432/2004, autoritatea are următoarele atribuții în domeniul protecției şi promovării drepturilor copilului:

- elaborează strategia națională în acest domeniu;
- elaborează proiecte de acte normative;
- elaborează metodologia de autorizare şi criteriile de evaluare a organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniul său de activitate;
- autorizează organisme private de naționalitate străină să desfăşoare activități în acest domeniu;
- organizează evidența la nivel național a tuturor asociațiilor, fundațiilor şi federațiilor care activează în domeniul său de activitate;
- asigură controlul în ceea ce priveşte aplicarea legislației;
- alte atribuții.

În domeniul separării copilului de părinți şi al protecției speciale a copilului separat temporar sau definitiv de părinți, autoritate are următoarele atribuții:

- elaborează norme, metodologia pentru funcționarea serviciilor care asigură prevenirea separării copilului de părinții săi, precum şi protecția specială a copilului;
- elaborează metodologia de licențiere şi criteriile de evaluare a serviciilor destinate separării copilului de părinții săi, precum şi protecția specială a copilului;
- licențiază serviciile destinate prevenirii separării copilului de părinții săi, precum şi protecției speciale a copilului, organizate, în condițiile legii, de către autoritățile publice sau organismele private autorizate; asigură la nivel național evidența acestor servicii.

b) Avocatul Poporului. Apărarea drepturilor şi libertăților copilului în raporturile acestuia cu autoritățile publice cu scopul de a promova şi de a îmbunătăți condiția copilului, se realizează prin instituția Avocatul Poporului (art. 101 din Legea nr. 272/2004).

Această instituție este organizată şi funcționează potrivit prevederilor art. 58-60 din Constituția României, republicată, ale Legii nr. 35/1997 privind organizarea şi funcționarea instituției Avocatul Poporului, cu modificările şi completările ulterioare, precum şi ale Regulamentului de organizare şi funcționare, republicat.

2. Instituții și servicii la nivel local. Autoritățile administrației publice locale au obligația să garanteze și să promoveze respectarea drepturilor copiilor din unitățile administrativ teritoriale, asigurând prevenirea separării copilului de părinții săi, precum și protecția specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de îngrijirea părinților săi (art. 102 din Legea nr. 272/2004).

a) Direcția generală de asistență socială și protecția copilului. Această direcție este instituție publică cu personalitate juridică, înființată în subordinea consiliului județean, respectiv a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București, care a preluat funcțiile serviciului public de asistență socială de la nivelul județului și, respectiv, atribuțiile serviciului public de asistență socială de la nivelul sectoarelor municipiului București [art. 105 alin. (2) din Legea nr. 272/2004].

Direcția generală de asistență socială și protecția copilului exercită în domeniul protecției drepturilor copilului atribuțiile prevăzute de Legea nr. 272/2004, H.G. nr. 1434/2004, precum și de alte acte normative în vigoare.

Potrivit H.G. nr. 1434/2004 privind atribuțiile și Regulamentul – cadru de organizare și funcționare ale Direcției generale de asistență socială și protecția copilului, direcția are următoarele atribuții în domeniul protecției copilului:

- întocmește raportul de evaluare inițială a copilului și familia acestuia și propune stabilirea unei măsuri de protecție specială;
- monitorizează trimestrial activitățile de aplicare a hotărârilor de instituire a măsurilor de protecție specială a copilului;
- identifică și evaluează familiile și persoanele care pot lua în plasament copilul;
- monitorizează familiile și persoanele care au primit în plasament copii, pe toată durata acestei măsuri;
- identifică, evaluează și pregătește persoane care pot deveni asistenți maternali profesionalişti în condițiile H.G. nr. 679/2003;
- acordă asistență și sprijin părinților copilului separat de familie, în vederea reintegrării în mediul său familial;
- reevaluează, cel puțin o dată la 3 luni și ori de câte ori este cazul, împrejurările care au stat la baza stabilirii măsurilor de pro-

tecție specială şi propune, după caz, menținerea sau încetarea acestora;

De asemenea, direcția mai îndeplineşte şi alte atribuții, după cum urmează:

- coordonează şi sprijină activitatea autorităților administrației publice locale din județ în domeniul asistenței sociale şi protecției copilului;
- coordonează metodologic activitatea de prevenire a separării copilului de părinții săi, precum şi cea de admitere a adultului în instituții sau servicii, desfăşurate la nivelul serviciilor publice de asistență socială;
- acordă asistență tehnică necesară pentru crearea şi formarea structurilor comunitare consultative ca formă de sprijin în activitatea de asistență socială şi protecția copilului;
- asigură acordarea şi plata drepturilor cuvenite, potrivit legii, persoanelor cu handicap (în acest sens, a se vedea şi O.U.G. nr. 102/1999 privind protecția specială şi încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap, cu modificările şi completările ulterioare);
- alte atribuții prevăzute de H.G. nr. 1434/2004.

b) Comisia pentru protecția copilului. Potrivit art. 104 alin. (1) din Legea nr. 272/2004, în subordinea consiliului județean şi, respectiv, a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului Bucureşti funcționează comisia pentru protecția copilului ca organ de specialitate al acestora, fără personalitate juridică, având următoarele atribuții principale:

- stabilirea încadrării în grad de handicap şi orientarea şcolară a copilului;
- pronunțarea, în condițiile Legii nr. 272/2004, cu privire la prevederile referitoare la stabilirea unei măsuri de protecție specială a copilului;
- soluționarea cererilor privind eliberarea atestatului de asistent maternal.

H.G. nr. 1437/2004 privind organizarea şi metodologia de funcționare a comisiei pentru protecția copilului, prevede următoarele atribuții:

- stabileşte măsurile de protecție specială a copiilor, în condițiile legii;

- reevaluează periodic hotărârile privind măsurile de protecție, precum şi încadrarea în grad de handicap şi orientarea şcolară a copiilor, pe baza sesizării direcției generale de asistență socială şi protecția copilului;
- revocă sau înlocuieşte măsura stabilită, în condițiile legii, dacă împrejurările care au determinat stabilirea acesteia s-au modificat;
- soluționează plângerile adresate de copii, în măsura în care soluționarea acestora nu este stabilită de lege în competența altor instituții;
- promovează drepturile copilului în toate activitățile pe care le întreprinde;
- informează părinții cu privire la consecințele plasamentului asupra raporturilor pe care le au față de copii pe durata măsurii plasamentului;
- stabileşte, în condițiile legii, cuantumul contribuției lunare a părinților la întreținerea copilului pentru care s-a decis plasamentul.

Comisia este alcătuită din 7 persoane şi are următoarea componență [art. 4 alin. (1) din H.G. nr. 1437/2004].

a) preşedinte – secretarul general al județului, respectiv secretarul sectorului municipiului Bucureşti;

b) vicepreşedinte – directorul general al direcției generale de asistență socială şi protecția copilului. Acesta poate delega atribuțiile care îi revin directorului general adjunct care coordonează activitățile de protecție a drepturilor copilului;

c) 5 membrii

Membrii Comisiei sunt [art. 5 alin. (2) din H.G. nr. 1437/2004]:

a) un medic specialist pediatru, desemnat de direcția de sănătate publică județeană, respectiv a municipiului Bucureşti;

b) un psihopedagog cu experiență în educația specială, desemnat de inspectoratul şcolar județean, respectiv al municipiului Bucureşti;

c) un reprezentant al inspectoratului teritorial de poliție;

d) reprezentantul direcției pentru dialog, familie şi solidaritate socială județene, respectiv a municipiului Bucureşti, cu atribuții în domeniul asistenței sociale;

e) un reprezentant al organismelor private acreditate, propus de secretarul general al județului, respectiv al municipiului București.

Membrii Comisiei reprezintă instituțiile care i-au desemnat și au obligația ca, în toate deciziile care se iau să urmărească exclusiv interesul superior al copilului [art. 6 alin. (2)].

c) Structuri comunitare consultative. În scopul garantării și promovării respectării drepturilor copilului pot fi create structuri comunitare consultative cuprinzând, dar fără a se limita, oameni de afaceri locali, preoți, cadre didactice, medici, consilieri locali, polițiști. Rolul acestor structuri este atât de soluționare a unor cazuri concrete, cât și de a răspunde nevoilor globale ale respectivei colectivități [art. 103 alin. (2) din Legea nr. 272/2004].

Mandatul acestor structuri se stabilește prin acte emise de către autoritățile administrației publice locale [art. 103 alin. (3)].

d) Servicii publice de asistență socială. Acestea sunt organizate la nivelul municipiilor și orașelor, precum și persoanele cu atribuții de asistență socială din aparatul propriu al consiliilor locale comunale îndeplinesc în domeniul protecției copilului următoarele atribuții [art. 106 alin. (1) din Legea nr. 272/2004].

- monitorizează și analizează situația copiilor din unitatea administrativ teritorială, precum și modul de respectare a drepturilor copiilor, asigurând centralizarea și sintetizarea datelor și informațiilor relevante;
- realizează activitatea de prevenire a separării copilului de familia sa;
- identifică și evaluează situațiile care impun acordarea de servicii și/sau prestații pentru prevenirea separării copilului de familia sa;
- elaborează documentația necesară pentru acordarea serviciilor și/sau prestațiilor și acordă aceste servicii și/sau prestații, în condițiile legii;
- asigură consilierea și informarea familiilor cu copii în întreținere asupra drepturilor și obligațiilor acestora, asupra drepturilor copilului și asupra serviciilor disponibile pe plan local;
- asigură și urmăresc aplicarea măsurilor de prevenire și combatere a consumului de alcool și droguri, de prevenire și

combatere a violenței în familie, precum şi a comportamentului delicvent;

- vizitează periodic la domiciliu familiile şi copiii care beneficiază de servicii şi prestații;
- înaintează propuneri primarului, în cazul în care este necesară luarea unei măsuri de protecție specială, în condițiile legii;
- urmăresc evoluția dezvoltării copilului şi modul în care părinții acestuia îşi exercită drepturile şi îşi îndeplinesc obligațiile cu privire la copilul care a beneficiat de o măsură de protecție specială şi a fost reintegrat în familia sa;
- colaborează cu direcția generală de asistență socială şi protecția copilului în domeniul protecției copilului şi transmit acesteia toate datele şi informațiile necesare.

La nivelul sectoarelor municipiului Bucureşti, atribuțiile menționate mai înainte sunt exercitate de direcția generală de asistență socială şi protecția copilului [art. 106 alin. (2)].

e) Servicii de prevenire a separării copilului de familia sa. Aceste servicii, precum şi cele de protecție specială a copilului lipsit temporar sau definitiv de ocrotirea părinților săi, pot funcționa numai pe baza licenței eliberate de către Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului.

În acest sens, a fost adoptată H.G. nr. 1440/2004 privind condițiile şi procedura de licențiere şi de inspecție a serviciilor de prevenire a separării copilului de familia sa, precum şi a celor de protecție specială a copilului lipsit temporar sau definitiv de ocrotirea părinților săi. Potrivit acestei hotărâri, autoritățile publice şi organismele private acreditate în condițiile legii, care activează în domeniul protecției copilului, au obligația de a solicita licențierea serviciilor de prevenirea separării copilului de familia sa, precum şi a celor destinate protecției speciale a copilului lipsit temporar sau definitiv de ocrotirea părinților săi.

Serviciile de prevenire a separării copilului de familia sa sunt serviciile de zi care au rolul de a asigura menținerea, refacerea şi dezvoltarea capacității copilului şi a părinților săi, pentru depăşirea situațiilor care ar putea determina separarea copilului de familia sa.

Regulamentul-cadru de organizare şi funcționare a serviciilor de zi a fost aprobat prin H.G. nr. 1438/2004 pentru aprobarea regulamentelor-cadru de organizare şi funcționare a seviciilor de

prevenire a separării copilului de familia sa, precum şi a celor de protecţie specială a copilului lipsit temporar sau definitiv de ocrotirea părinţilor săi.

Din categoria serviciilor de zi fac parte:

a) centrele de zi;

b) centrele de consiliere şi sprijin pentru părinţi;

c) centrele de asistenţă şi sprijin pentru readaptarea copilului cu probleme psihosociale;

d) serviciile de monitorizare, asistenţă şi sprijin al femeii gravide predispuse să îşi abandoneze copilul;

• Serviciile de zi pot fi înfiinţate, după caz, prin hotărâre a consiliului local, hotărâre a consiliului judeţean sau a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului Bucureşti ori prin hotărâre a unor organisme private acreditate să desfăşoare activităţi de protecţie a drepturilor copilului sau protecţie specială a acestora.

Serviciile de zi, înfiinţate de consiliile locale, se organizează ca unităţi cu personalitate juridică în subordinea acestora şi sub coordonarea serviciului public de asistenţă socială de la nivelul municipiilor şi oraşelor sau, după caz, sub coordonarea persoanelor cu atribuţii de asistenţă socială din aparatul propriu al consiliilor locale comunale.

Serviciile de zi înfiinţate de consiliul judeţean sau de consiliile locale ale sectoarelor municipiului Bucureşti funcţionează cu unităţi fără posibilitate juridică în structura direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţia copilului şi se adresează numai copiilor care beneficiază de o măsură de protecţie specială.

Principiile care stau la baza activităţii serviciilor de zi sunt:

a) respectarea şi promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului; egalitatea şanselor şi nediscriminarea;

b) asistarea copiilor în realizarea şi exercitarea drepturilor lor;

c) respectarea demnităţii copilului;

d) ascultarea opiniei copilului şi luarea în considerare a acesteia, ţinându-se cont de vârsta şi de gradul său de maturitate;

e) asigurarea unei îngrijiri individualizate şi personalizate a copilului;

f) asigurarea protecţiei împotriva abuzului şi exploatării copilului;

g) asigurarea unei intervenții profesioniste, prin echipe pluridisciplinare;

h) asigurarea confidențialității și a eticii profesionale;

i) primordialitatea responsabilității părinților cu privire la respectarea și garantarea drepturilor copilului.

Potrivit H.G. nr. 1438/2004, beneficiarii serviciilor de zi sunt:

a) copiii și părinții cărora li se acordă prestații și servicii destinate prevenirii separării lor;

b) copiii care au beneficiat de o măsură de protecție specială și au fost reintegrați în familie;

c) copiii care beneficiază de o măsură de protecție specială;

d) părinții ai căror copii beneficiază de o măsură de protecție specială;

e) copiii neînsoțiți de părinți sau de alt reprezentant legal, care solicită o formă de protecție în condițiile reglementării legale privind statutul și regimul refugiaților (respectiv, O.G. nr. 102/2000, republicată).

Serviciile de zi îndeplinesc următoarele atribuții, în funcție de specificul și de nevoile fiecărei categorii de beneficiari:

a) asigură un program educațional vârstei, nevoilor, potențialului de dezvoltare și particularităților copiilor;

b) asigură activități recreative și de socializare;

c) asigură copiilor consiliere psihologică și orientare școlară și profesională;

d) asigură părinților consiliere și sprijin;

e) dezvoltă programe specifice pentru prevenirea comportamentelor abuzive ale părinților și a violenței în familie;

f) asigură programe de abilitare și reabilitare;

g) contribuie la depistarea precoce a situațiilor de risc care pot determina separarea copilului de părinții săi;

h) contribuie la realizarea obiectivelor cuprinse în planul de servicii sau, după caz, în planul individualizat de protecție.

f) Servicii de protecție specială a copilului lipsit temporar sau definitiv de ocrotirea părinților săi. Acestea sunt serviciile de tip rezidențial și cele de tip familial.

Serviciile de tip rezidențial sunt acele servicii prin care se asigură protecția, creșterea și îngrijirea copilului separat, temporar sau definitiv, de părinții săi, ca urmare a stabilirii în condițiile Legii

nr. 272/2004 a măsurii plasamentului [art. 110 alin. (1) din Legea nr. 272/2004].

Serviciile de tip familial sunt acele servicii prin care se asigură, la domiciliul unei persoane fizice sau familii, creşterea şi îngrijirea copilului separat, temporar sau definitiv, de părinţii săi, ca urmare a stabilirii în condiţiile Legii nr. 272/2004 a măsurii plasamentului (art. 109 din Legea nr. 272/2004).

f.1. Serviciile de tip rezidenţial. Regulamentul-cadru de organizare şi funcţionare a acestor servicii este aprobat prin H. G. nr. 1438/2004.

Potrivit Regulamentului-cadru, serviciile de tip rezidenţial au rolul de a asigura protecţia, creşterea şi îngrijirea copilului separat, temporar sau definitiv de părinţii săi, ca urmare a stabilirii, în condiţiile Legii nr. 272/2004, a măsurii plasamentului. Din categoria serviciilor de tip rezidenţial fac parte:

a) centrele de plasament;
b) centrele de primire a copilului în regim de urgenţă;
c) centrele maternale.

În sensul regulamentului menţionat, centrele de plasament includ şi casele de tip familial.

Serviciile de tip rezidenţial pot fi înfiinţate prin hotărâre a consiliului judeţean sau, după caz, a consiliului local al sectorului municipiului Bucureşti ori prin hotărâre a unor organisme private acreditate.

Serviciile de tip rezidenţial înfiinţate de autorităţile publice locale se organizează numai în structura direcţiilor generale de asistenţă socială şi protecţia copilului, în regim de componente funcţionale ale acestora, fără personalitate juridică.

Serviciile de tip rezidenţial pot fi înfiinţate de organismele private acreditate numai cu aprobarea consiliului judeţean, respectiv a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului Bucureşti.

Principiile care stau la baza activităţii serviciilor de tip rezidenţial sunt:

a) respectarea şi promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului;
b) deschiderea către comunitate;

c) asigurarea în mod adecvat a unor modele de rol şi statut social, prin încadrarea în unitate a unui personal mixt şi deschiderea centrului către comunitate;

d) egalitatea şanselor şi nediscriminarea;

e) asistarea copiilor în realizarea şi exercitarea drepturilor lor;

f) respectarea demnităţii copilului;

g) ascultarea opiniei copilului şi luarea în considerarea a acesteia, ţinându-se cont de vârsta şi de gradul său de maturitate;

h) menţinerea relaţiilor personale ale copilului şi contacte directe cu părinţii, rudele, precum şi cu alte persoane faţă de care copilul a dezvoltat legături de ataşament;

i) menţinerea împreună a fraţilor,

j) promovarea unui model familial de îngrijire a copilului;

k) asigurarea unei îngrijiri individualizate şi personalizate a copilului;

l) asigurarea protecţiei copilului pe o perioadă determinată, până la integrarea sau reintegrarea acestuia în familia naturală, extinsă sau substitutivă;

m) asigurarea protecţiei împotriva abuzului şi exploatării copilului;

n) asigurarea unei intervenţii profesioniste, prin echipe pluridisciplinare;

o) asigurarea confidenţialităţii şi a eticii profesionale.

Potrivit Regulamentului-cadru de organizarea şi funcţionare, beneficiarii serviciilor de tip rezidenţial sunt:

a) copiii separaţi, temporar sau definitiv, de părinţii lor, ca urmare a urmare a stabilirii, în condiţiile Legii nr. 272/2004, a măsurii plasamentului în acest tip de serviciu;

b) copiii pentru care a fost dispus, în condiţiile Legii nr. 272/2004, plasamentul în regim de urgenţă;

c) tinerii care au împlinit vârsta de 18 ani şi care beneficiază, în condiţiile legii, de protecţie specială;

d) cuplurile părinte/reprezentant legal – copil, în situaţia constatării riscului de abandon al copilului din motive neimputabile părintelui/reprezentantului legal sau în situaţia includerii acestuia întru-un program de restabilire a legăturilor familiale;

e) copiii neînsoţiţi de către părinţi sau de alt reprezentant legal, care solicită o formă de protecţie în condiţiile reglementărilor

legale privind statutul şi regimul refugiaţilor (respectiv, O.G. nr. 102/2000, republicată).

Accesul beneficiarilor în cadrul serviciilor de tip rezidenţial se face în baza:

a) măsurilor de plasament dispuse în condiţiile legii de către comisiile pentru protecţia copilului sau instanţa judecătorească;

b) dispoziţiilor de plasament în regim de urgenţă, emise de către directorul direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţia copilului sau de către instanţa judecătorească;

c) dispoziţiei de admitere a cuplului mamă-copil în cadrul centrului maternal, emisă de organele de conducere ale persoanei juridice în structura căreia funcţionează acest tip de serviciu, precum şi contractului de rezidenţă a mamei.

În înţelesul regulamentului menţionat, contractul de rezidenţă reprezintă convenţia încheiată între mamă şi organele de conducere ale persoanei juridice în structura căreia funcţionează centrul maternal, care reglementează obiectivele intervenţiei, drepturile şi obligaţiile părţilor, condiţiile şi modul de încetare a acordării serviciului, precum şi perioada pe care se acordă acesta.

Serviciile de tip rezidenţial îndeplinesc următoarele atribuţii, în funcţie de specificul şi se nevoile fiecărei categorii de beneficiari:

a) asigură cazarea, hrana, cazarmamentul, echipamentul şi condiţiile igienico-sanitare necesare protecţiei speciale a copiilor, tinerilor şi, după caz, mamelor care beneficiază de acest tip de serviciu, în funcţie de nevoile şi de caracteristicile fiecărei categorii de beneficiari;

b) asigură, după caz, supravegherea stării de sănătate, asistenţă medicală, recuperare, îngrijire şi supraveghere permanentă a beneficiarilor;

c) asigură paza şi securitatea beneficiarilor;

d) asigură beneficiarilor protecţie şi asistenţă în cunoaşterea şi executarea drepturilor lor;

e) asigură accesul beneficiarilor la educaţie, informare, cultură;

f) asigură educaţia informală şi nonformală a beneficiarilor, în vederea asimilării cunoştinţelor şi a deprinderilor necesare integrării sociale;

g) asigură socializarea beneficiarilor, dezvoltarea relațiilor cu comunitatea;

h) asigură climatul favorabil dezvoltării personalității copiilor;

i) asigură participarea beneficiarilor la activități de grup și la programe individualizate, adaptate nevoilor și caracteristicilor lor;

j) asigură intervenție de specialitate;

k) contribuie la realizarea obiectivelor cuprinse în planul individualizat de protecție;

l) urmăresc modalitățile concrete de punere în aplicare a măsurilor de protecție specială, integrarea și evoluția beneficiarilor în cadrul serviciului și formulează propuneri vizând completarea sau modificarea planului individualizat de protecție sau îmbunătățirea îngrijirii acordate;

m) asigură posibilități de petrecere a timpului liber.

f.2. Serviciile de tip familial. Acest tip de servicii au rolul de asigura, la domiciliul unei persoane fizice sau familii, creșterea și îngrijirea copilului separat, temporar sau definitiv, de părinții săi.

Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a serviciilor de tip familial este aprobat prin H.G. nr. 1438/2004.

Serviciile de tip familial pot funcționa (ca și în cazul celorlalte tipuri de servicii) numai pe baza licenței eliberate de Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului.

Serviciile de tip familial pot fi organizate de consiliul județean, respectiv de consiliul local al sectoarelor municipiului București sau de organismele private acreditate.

Consiliile județene, respectiv consiliile locale ale sectoarelor municipiului București, organizează serviciile de tip familial drept compartimente distincte numai în structura Direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

Organismele private acreditate organizează serviciile de tip familial drept compartimente distincte sau ca activitate prestată de un compartiment cu mai multe atribuții.

Principiile care stau la baza activității serviciilor de tip familial sunt:

a) respectarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului;

b) egalitatea șanselor și nediscriminarea;

c) asistarea copiilor în realizarea și exercitarea drepturilor lor;

d) respectarea demnității copilului;

e) respectarea istoriei personale, a personalității, familiei biologice şi tradiției copilului;

f) ascultarea opiniei copilului şi luarea în considerare a acesteia, ținându-se cont de vârsta şi de gradul său de maturitate;

g) menținerea relațiilor personale ale copilului şi a contactelor directe cu părinții, rudele, precum şi cu alte persoane față de care copilul a dezvoltat legături de atașament;

h) menținerea fraților împreună;

i) asigurarea protecției copilului pe o perioadă determinată, până la integrarea sau reintegrarea acestuia în familia naturală, extinsă sau substitutivă;

j) asigurarea unui statut egal în cadrul familiei pentru copilul aflat în plasament;

k) promovarea unui model familial de îngrijire a copilului;

l) asigurarea unei îngrijiri individualizate şi personalizate a copilului;

m) asigurarea protecției împotriva abuzului şi exploatării copilului;

n) asigurarea unei intervenții profesioniste, prin echipe pluridisciplinare;

o) asigurarea confidențialității şi a eticii profesionale.

Potrivit regulamentului menționat, beneficiarii serviciilor de tip familial sunt:

a) copiii pentru care urmează a fi instituită tutela, în condițiile legii;

b) copiii față de care a fost stabilită, în condițiile Legii ne. 273/2004, încredințarea în vederea adopției;

c) copiii separați, temporar sau definitiv, de părinții lor, ca urmare a stabilirii, în condițiile Legii nr. 272/2004, a măsurii plasamentului;

d) copiii pentru care a fost dispus, în condițiile Legii nr. 272/2004 plasamentul în regim de urgență;

e) tinerii care au împlinit vârsta de 18 ani şi care beneficiază, în condițiile legii, de protecție specială.

Serviciile de tip familial asigură:

a) evaluarea, în urma sesizării, a nevoilor copilului;

b) revizuirea periodică a evaluării nevoilor copilului;

c) întocmirea şi revizuirea planului individualizat de protecţie pentru copil;

d) monitorizarea şi înregistrarea evoluţiilor înregistrate în implementarea planului individualizat de protecţie;

e) realizarea instruirii specifice a familiei extinse sau substitutive cu privire la nevoile copilului, înaintea plasării acestuia;

f) informarea în scris, înainte de mutarea copilului, a familiei extinse sau substitutive, referitor la drepturile şi obligaţiile legale ce îi revin cu privire la persoana copilului pe durata plasării;

g) întocmirea convenţiei de plasament, atunci când este cazul;

h) coordonarea activităţilor privind mutarea copilului în familia extinsă sau substitutivă;

i) organizarea, coordonarea şi monitorizarea activităţilor în care sunt implicaţi alţi specialişti, atunci când nevoile copilului impun aceste intervenţii;

j) menţinerea relaţiilor copilului cu familia naturală, cu excepţia situaţiei copilului adoptat, sau cu orice alte persoane relevante pentru viaţa acestuia;

k) evaluarea capacităţii solicitanţilor de a oferi îngrijire potrivită copilului separat temporar sau definitiv, de părinţi săi;

l) identificarea, nevoilor de pregătire şi potenţialului fiecărei familii care solicită ocrotirea unui copil separat, temporar sau definitiv, de părinţii săi;

m) pregătirea solicitantului în funcţiei de nevoile identificate ale acestuia;

n) întocmirea, păstrarea şi actualizarea documentaţiei referitoare la situaţia copiilor care beneficiază de acest serviciu şi , respectiv, la situaţia familiilor care îl asigură;

o) sprijinirea şi monitorizarea activităţii de creştere şi îngrijire a copilului şi asigurarea faptului că familiile sunt informate, acceptă, înţeleg şi acţionează în conformitate cu prevederile legale în vigoare;

p) organizarea procesului de potrivire a copilului cu familia extinsă sau substitutivă;

q) furnizarea de informaţii familiei extinse sau substitutive privind tipurile de sprijin disponibil;

r) furnizarea de informații privind procedurile ce vor fi urmate în cazul suspiciunilor de abuz, neglijare sau orice altă plângere împotriva familiei;

s) evaluarea, anual sau ori de câte ori este nevoie, a activității fiecărei familii, conform dispozițiilor legale;

t) participarea personalului propriu la programe de pregătire specifică, în funcție de nevoile de formare identificate.

g) Serviciile specializate destinate copilului care a săvârşit o faptă penală şi nu răspunde penal. Aceste servicii specializate sunt asigurate de către direcția generală de asistență socială şi protecția copilului, precum şi de către organismele private.

În acest sens, a fost adoptată H.G. nr. 1439/2004 privind serviciile specializate destinate copilului care a săvârşit o faptă penală şi nu răspunde penal.

Serviciile specializate destinate protecției copilului care a săvârşit o faptă penală şi nu răspunde penal sunt cele prevăzute la art. 107 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția şi promovarea drepturilor copilului şi anume:

a) servicii de zi specializate;

b) servicii de tip rezidențial specializate;

c) servicii de tip familial.

Atribuțiile serviciilor menționate sunt cele reglementate, pentru fiecare tip de serviciu [vezi supra lit. e) şi f)], de H.G. nr. 1438/2004 pentru aprobarea regulamentelor de organizare şi funcționare a serviciilor de prevenire a separării copilului de familia sa, precum şi a celor de protecție specială a copilului lipsit temporar sau definitiv de ocrotirea părinților săi.

Potrivit H.G. nr. 1439/2004, beneficiarii acestor servicii pot fi:

a) copii care au săvârşit o faptă penală şi nu răspund penal;

b) familia naturală, extinsă ori substitutivă, după caz, a copilului care a săvârşit o faptă penală şi nu răspunde penal;

c) alt reprezentant legal al copilului care a săvârşit o faptă penală şi nu răspunde penal;

d) comunitatea locală din care fac parte copiii care au săvârşit o faptă penală şi nu răspund penal.

Activitățile desfăşurate în cadrul serviciilor specializate destinate protecției copilului care a săvârşit o faptă penală şi nu răspunde penal au drept obiective:

a) prevenirea şi combaterea acţiunilor sau comportamentelor deviante ale copiilor;

b) educarea copiilor în spiritul respectului faţă de lege şi faţă de valorile morale, în spiritul toleranţei, demnităţii şi solidarităţii;

c) încurajarea şi sprijinirea copiilor în evoluţia spre o viaţă responsabilă şi corectă;

d) responsabilizarea şi conştientizarea copiilor faţă de factori ce le-ar putea periclita dezvoltarea fizică şi morală;

e) reintegrarea şcolară, familială ori socială a copilului.

Serviciile de zi specializate, destinate copilului care a săvârşit o faptă penală şi nu răspunde penal, se organizează ca centre de zi pentru orientarea, supravegherea şi sprijinirea reintegrării sociale a copilului.

Serviciile de tip rezidenţial specializate, destinate copilului care a săvârşit o faptă penală şi nu răspunde penal, se organizează ca centre de orientare, supraveghere şi sprijinire a reintegrării sociale a copilului.

Serviciile de tip familial au obligaţia organizării unui modul de pregătire specifică pentru persoanele sau familiile care asigură, în condiţiile legii, protecţia specială a copilului care a săvârşit o faptă penală şi nu răspunde penal.

3. Organismele private. Potrivit art. 113 alin. (1) din Legea nr. 272/2004, organismele private care pot desfăşura activităţi în domeniul protecţiei drepturilor copilului şi al protecţiei speciale a acestuia sunt persoane juridice de drept privat, fără scop patrimonial, constituite şi acreditate în condiţiile legii. În desfăşurarea acestor activităţi, organismele private acreditate se supun regimului de drept public prevăzut de Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului, precum şi de reglementările prin care această lege este pusă în executare [art. 113 alin. (2)].

Organismele private legal constituite şi acreditate pot înfiinţa, organiza şi dezvolta serviciile de prevenire a separării copilului de familia sa, precum şi de protecţie specială a copilului, prevăzute la art. 107 (servicii de zi, servicii de tip rezidenţial şi servicii de tip familial), numai pe baza licenţei eliberate de Autoritatea Naţională pentru Protecţia Drepturilor Copilului (art. 114). Licenţa de funcţionare de acordă pe baza standardelor minime obligatorii

elaborate pentru serviciile de prevenire a separării copilului de familia sa, precum şi pentru serviciile de protecție specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi. Standardele se elaborează de către Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului şi se aprobă prin ordin al secretarului de stat (art. 115).

Condițiile şi procedura de acordare, retragere, anulare sau suspendare a licenței, precum şi condițiile şi procedura de efectuare a inspecțiilor cu privire la modul în care autoritățile publice sau organismele private autorizate respectă standardele menționate sunt stabilite prin H.G. nr. 1440/2004.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITARA

Capitolul VII
ALTE ASPECTE

1. Reguli speciale de procedură. Cauzele prevăzute de Legea nr. 272/2004 privind stabilirea măsurilor de protecție specială sunt de competența tribunalului de la domiciliul copilului. Dacă domiciliul copilului nu este cunoscut, competența revine tribunalului în a cărui circumscripție teritorială a fost găsit copilul (art. 124).

Cauzele menționate se soluționează în regim de urgență, cu citarea reprezentantului legal al copilului, a direcției generale de asistență socială și protecția copilului și cu participarea obligatorie a procurorului. Audierea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie și se face cu respectarea prevederilor art. 24 din Legea nr. 272/2004 (dreptul copilului capabil de discernământ de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește). De la această regulă, art. 125 alin. (2) prevede o excepție, și anume cauzele care privesc stabilirea unei măsuri de protecție specială pentru copilul abuzat sau neglijat. În acest caz audierea copilului se face cu respectarea art. 95 alin. (3) din Legea nr. 272/2004, care prevede că, dacă instanța judecătorească apreciază necesar, aceasta îl poate chema pe copil în fața ei, pentru a-l audia; audierea are loc numai în camera de consiliu, în prezența unui psiholog și numai după o prealabilă pregătire a copilului în acest sens.

Termenele de judecată nu pot fi mai mari de 10 zile [art. 125 alin. (3)]. Părțile sunt legal citate dacă citația le-a fost înmânată cel puțin cu o zi înaintea judecării [art. 125 alin. (4)].

Hotărârile prin care se soluționează fondul cauzei se pronunță în ziua în care au luat sfârșit dezbaterile [art. 126 alin. (1)]. În situații deosebite, pronunțarea poate fi amânată cel mult două zile [art. 126 alin. (1)]. Hotărârea instanței de fond este executorie și definitivă [art. 127 alin. (1)]. Aceasta se redactează și se comunică părților în termen de cel mult 10 zile de la pronunțare [art. 127 alin. (2)].

Termenul de recurs este de 10 zile de la data comunicării hotărârii (art. 128).

Dispozițiile Legii nr. 272/2004 referitoare la procedura de soluționare a cauzelor privind stabilirea măsurilor de protecție specială se completează în mod corespunzător cu prevederile Codului de procedură civilă (art. 129).

Potrivit art 130 alin. (1), în toate cauzele care privesc aplicarea Legea nr. 272/2004, direcția generală de asistență socială şi protecția copilului de la domiciliul copilului sau în a cărei rază administrativ teritorială a fost găsit copilul întocmeşte şi prezintă instanței raportul referitor la copil, care va cuprinde date privind:

a) personalitatea, starea fizică şi mentală a copilului;

b) antecedentele sociomedicale şi educaționale ale copilului;

c) condițiile în care copilul a fost crescut şi în care a trăit;

d) propuneri privind persoana, familia sau serviciul de tip rezidențial în care ar putea fi plasat copilul;

e) orice alte date referitoare la creşterea şi educarea copilului, care pot servi soluționării cauzei.

În toate cauzele care privesc stabilirea, înlocuirea sau încetarea măsurilor de protecție specială stabilite de Legea nr. 272/2004 pentru copilul care a săvârşit o faptă penală şi nu răspunde penal se va întocmi un raport şi din partea serviciului de reintegrare şi supraveghere de pe lângă instanța judecătorească [art. 130 alin. (2)].

Cauzele care privesc aplicarea Legii nr. 272/2004 sunt scutite de taxa judiciară de timbru judiciar (art. 131).

Potrivit art. 35 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, tribunalele specializate sunt instanțe fără personalitate juridică, care funcționează la nivelul fiecărui județ şi al municipiului Bucureşti şi au, de regulă, sediul în municipiul reşedință de județ. Tribunalele specializate sunt: a) tribunale pentru minori şi familie; b) tribunale de muncă şi asigurări sociale; c) tribunale comerciale; d) tribunale administrativ-fiscale.

Tribunale pentru minori şi familie judecă în primă instanță următoarele categorii de cauze (art. 41 din Legea nr. 304/2004):

a) în materie civilă, cauzele referitoare la drepturile, obligațiile şi interesele legitime privind persoana minorilor, decăderea din drepturile părinteşti, cererile privind nulitatea sau desfacerea căsătoriei, cererile pentru încuviințarea, nulitatea sau desfacerea adopției, precum şi cauzele privind raporturile de familie;

b) în materie penală, infracțiuni săvârșite de minori sau asupra minorilor.

Se constată că art. 41 din Legea nr. 304/2004 întrebuințează termenul „desfacerea" adopției. Acest termen nu mai este conform cu Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției deoarece adopția se consideră desfăcută de drept, în cazul în care adoptatorul sau soții adoptatori au decedat, situația în care, adopția anterioară se consideră desfăcută pe data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești de încuviințare a noii adopții (cererea pentru desfacerea adopției putea fi introdusă în baza O.U.G. nr. 25/1997, în prezent abrogată). De aceea, considerăm că acest termen trebuie să fie înlocuit în eventualitatea unei modificări a Legii nr. 304/2004.

În situația în care, în aceeași cauză sunt mai mulți inculpați, unii minori și alții majori, și nu este posibilă disjungerea, competența aparține tribunalului pentru minori și familie (art. 42 din Legea nr. 304/2004).

Potrivit art. 130 din Legea nr. 304/2004, tribunalele pentru minori și familie, care se vor înființa până la 1 ianuarie 2008, vor judeca numai cauzele menționate (prevăzute de art. 41 și art. 42) care sunt în competența de primă instanță a tribunalului. Până la înființarea acestor tribunale specializate în toate județele și în municipiul București, în cadrul tribunalelor de drept comun vor funcționa secții sau complete specializate.

În consecință, de la 1 ianuarie 2008 (ori corespunzător cu data înființării tribunalelor specializate), cauzele prevăzute de Legea nr. 272/2004 și cele prevăzute de Legea nr. 273/2004 vor fi de competența tribunalului pentru minori și familie de la domiciliul copilului (dacă domiciliul copilului nu este cunoscut, competența va reveni tribunalului pentru minori și familie în a cărui circumscripție teritorială a fost găsit copilul), care sunt în competență de primă instanță a tribunalului.

2. Răspunderi, sancțiuni și dispoziții finale. Legea nr. 272/2004 prin art. 132-136 prevede faptele care constituie infracțiuni, abateri disciplinare și contravenții, precum și modul de sancționare a contravențiilor. Totodată, se arată care sunt autărită-

țile competente în vederea constatării contravențiilor şi aplicării sancțiunilor.

Articolele 137-148 din Legea nr. 272/2004 cuprind reglementări referitoare la dispoziții tranzitorii şi finale, actele normative modificate, completate şi abrogate la data intrării în vigoare a acestei legi.

3. Aspecte principale privind îmbunătățirile aduse prin Legea nr. 272/2004. Legea nr. 272/2004 privind protecția şi promovarea drepturilor copilului cuprinde reglementări noi referitoare la:

- garantarea exercitării drepturilor prevăzute de Convenția Organizației Națiunilor Unite referitoare la drepturile copilului;
- în mod expres, se precizează că părinții sunt responsabilii principali pentru creşterea, îngrijirea şi dezvoltarea copilului;
- în mod expres, se precizează că responsabilitatea colectivității locale este subsidiară, iar statul intervine complementar fără a se putea substitui oricum şi oricând părinților;
- exercitarea de către ambii părinți a drepturilor şi obligațiilor părinteşti în mod egal, inclusiv după divorțul acestora. Divorțul părinților nu trebuie să afecteze raporturile copilului cu fiecare părinte decât dacă acest lucru este în interesul său superior;
- este reglementată obligația autorităților locale de a acorda asistență specială copilului în scopul creşterii, îngrijirii şi educării copilului în familie;
- sunt introduse noi instrumente de lucru: planul individualizat de servicii şi planul individualizat de protecție;
- este redefinit rolul Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului;
- sunt redefinite serviciile de la nivelul autorităților locale.

TITLUL VI
Reglementări interne privind protecția și promovarea drepturilor copilului

A. LEGEA nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

CAPITOLUL I
Dispoziții generale și definiții

Art. 1. — (1) Prezenta lege reglementează cadrul legal privind respectarea, promovarea și garantarea drepturilor copilului.

(2) Autoritățile publice, organismele private autorizate, precum și persoanele fizice și persoanele juridice responsabile de protecția copilului sunt obligate să respecte, să promoveze și să garanteze drepturile copilului stabilite prin Constituție și lege, în concordanță cu prevederile Convenției Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, ratificată prin Legea nr. 18/1990, republicată, și ale celorlalte acte internaționale în materie la care România este parte.

Art. 2. — (1) Prezenta lege, orice alte reglementări adoptate în domeniul respectării și promovării drepturilor copilului, precum și orice act juridic emis sau, după caz, încheiat în acest domeniu se subordonează cu prioritate principiului interesului superior al copilului.

(2) Principiul interesului superior al copilului este impus inclusiv în legătură cu drepturile și obligațiile ce revin părinților copilului, altor reprezentanți legali ai săi, precum și oricăror persoane cărora acesta le-a fost plasat în mod legal.

(3) Principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organismele private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești.

(4) Persoanele prevăzute la alin. (3) sunt obligate să implice familia în toate deciziile, acțiunile și măsurile privitoare la copil și să sprijine îngrijirea, creșterea și formarea, dezvoltarea și educarea acestuia în cadrul familiei.

Art. 3. — De dispozițiile prezentei legi beneficiază:

a) copiii cetățeni români aflați pe teritoriul României;

b) copiii cetățeni români aflați în străinătate;

c) copiii fără cetățenie aflați pe teritoriul României;

d) copiii care solicită sau beneficiază de o formă de protecție în condițiile reglementărilor legale privind statutul și regimul refugiaților în România;

e) copiii cetățeni străini aflați pe teritoriul României, în situații de urgență constatate, în condițiile prezentei legi, de către autoritățile publice române competente.

Art. 4. — În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) *copil* — persoană care nu a împlinit vârsta de 18 ani și nu a dobândit capacitatea deplină de exercițiu, în condițiile legii;

b) *familie* — părinții și copiii acestora;

c) *familie extinsă* — copilul, părinții și rudele acestuia până la gradul IV inclusiv;

d) *familie substitutivă* — persoanele, altele decât cele care aparțin familiei extinse, care, în condițiile legii, asigură creșterea și îngrijirea copilului;

e) *planul individualizat de protecție* — documentul prin care se realizează planificarea serviciilor, prestațiilor și a măsurilor de protecție specială a copilului, pe baza evaluării psihosociale a acestuia și a familiei sale, în vederea integrării copilului care a fost separat de familia sa într-un mediu familial stabil permanent, în cel mai scurt timp posibil;

f) *planul de servicii* — documentul prin care se realizează planificarea acordării serviciilor și a prestațiilor, pe baza evaluării psihosociale a copilului și a familiei, în vederea prevenirii separării copilului de familia sa;

g) *reprezentant legal al copilului* — părintele sau persoana desemnată potrivit legii să exercite drepturile și să îndeplinească obligațiile părintești față de copil;

h) *A.N.P.D.C.* — Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului;

i) *C.P.C.* — comisia pentru protecția copilului;

j) *D.G.A.S.P.C.* — direcția generală de asistență socială și protecția copilului;

k) *S.P.A.S.* — serviciul public de asistență socială;

l) *O.R.A.* — Oficiul Român pentru Adopții.

Art. 5. — (1) Copiii au dreptul la protecție și asistență în realizarea și exercitarea deplină a drepturilor lor, în condițiile prezentei legi.

(2) Răspunderea pentru creșterea și asigurarea dezvoltării copilului revine în primul rând părinților, aceștia având obligația de a-și exercita drepturile și de a-și îndeplini obligațiile față de copil ținând seama cu prioritate de interesul superior al acestuia.

(3) În subsidiar, responsabilitatea revine colectivității locale din care fac parte copilul și familia sa. Autoritățile administrației publice locale au obligația de a sprijini părinții sau, după caz, alt reprezentant legal al copilului în realizarea obligațiilor ce le revin cu privire la copil, dezvoltând și asigurând în acest scop servicii diversificate, accesibile și de calitate, corespunzătoare nevoilor copilului.

(4) Intervenția statului este complementară; statul asigură protecția copilului și garantează respectarea tuturor drepturilor sale prin activitatea specifică realizată de instituțiile statului și de autoritățile publice cu atribuții în acest domeniu.

Art. 6. — Respectarea și garantarea drepturilor copilului se realizează conform următoarelor principii:

a) respectarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului;

b) egalitatea șanselor și nediscriminarea;

c) responsabilizarea părinților cu privire la exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părinteşti;

d) primordialitatea responsabilității părinților cu privire la respectarea și garantarea drepturilor copilului;

e) descentralizarea serviciilor de protecție a copilului, intervenția multisectorială și parteneriatul dintre instituțiile publice și organismele private autorizate;

f) asigurarea unei îngrijiri individualizate și personalizate pentru fiecare copil;

g) respectarea demnității copilului;

h) ascultarea opiniei copilului și luarea în considerare a acesteia, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate;

i) asigurarea stabilității şi continuității în îngrijirea, creşterea şi educarea copilului, ținând cont de originea sa etnică, religioasă, culturală şi lingvistică, în cazul luării unei măsuri de protecție;

j) celeritate în luarea oricărei decizii cu privire la copil;

k) asigurarea protecției împotriva abuzului şi exploatării copilului;

l) interpretarea fiecărei norme juridice referitoare la drepturile copilului în corelație cu ansamblul reglementărilor din această materie.

Art. 7. — Drepturile prevăzute de prezenta lege sunt garantate tuturor copiilor fără nici o discriminare, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenență etnică sau origine socială, de situația materială, de gradul şi tipul unei deficiențe, de statutul la naştere sau de statutul dobândit, de dificultățile de formare şi dezvoltare sau de alt gen ale copilului, ale părinților ori ale altor reprezentanți legali sau de orice altă distincție.

CAPITOLUL II
Drepturile copilului
SECȚIUNEA 1
Drepturi şi libertăți civile

Art. 8. — (1) Copilul are dreptul la stabilirea şi păstrarea identității sale.

(2) Copilul este înregistrat imediat după naştere şi are de la această dată dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie şi, dacă este posibil, de a-şi cunoaşte părinții şi de a fi îngrijit, crescut şi educat de aceştia.

(3) Părinții aleg numele şi prenumele copilului, în condițiile legii.

(4) Copilul are dreptul de a-şi păstra cetățenia, numele şi relațiile de familie, în condițiile prevăzute de lege, fără nici o ingerință.

(5) Dacă se constată că un copil este lipsit, în mod ilegal, de elementele constitutive ale identității sale sau de unele dintre acestea, instituțiile şi autoritățile publice sunt obligate să ia de urgență toate măsurile necesare în vederea restabilirii identității copilului.

Art. 9. — (1) În scopul realizării dreptului prevăzut la art. 8 alin. (1), unitățile sanitare care au în structură secții de nou-născuți și/sau de pediatrie au obligația de a angaja un asistent social sau, după caz, de a desemna o persoană cu atribuții de asistență socială.

(2) În vederea stabilirii identității copilului părăsit sau găsit ori a părinților acestuia, organele de poliție competente au obligația de a desemna una sau mai multe persoane responsabile cu realizarea demersurilor ce le revin, potrivit legii, pentru înregistrarea nașterii copilului.

Art. 10. — (1) Certificatul medical constatator al nașterii, atât pentru copilul născut viu, cât și pentru copilul născut mort, se întocmește în termen de 24 de ore de la naștere.

(2) Răspunderea pentru îndeplinirea obligației prevăzute la alin. (1) revine medicului care a asistat sau a constatat nașterea și medicului șef de secție.

(3) Când nașterea a avut loc în afara unităților sanitare, medicul de familie având cabinetul înregistrat în raza teritorială unde a avut loc nașterea este obligat ca, la cererea oricărei persoane, în termen de 24 de ore, să constate nașterea copilului, după care să întocmească și să elibereze certificatul medical constatator al nașterii copilului, chiar dacă mama nu este înscrisă pe lista cabinetului său.

Art. 11. — (1) În situația în care copilul este părăsit de mamă în maternitate, unitatea medicală are obligația să sesizeze telefonic și în scris direcția generală de asistență socială și protecția copilului și organele de poliție, în termen de 24 de ore de la constatarea dispariției mamei.

(2) În termen de 5 zile de la sesizarea prevăzută la alin. (1), se întocmește un proces-verbal de constatare a părăsirii copilului, semnat de reprezentantul direcției generale de asistență socială și protecția copilului, reprezentantul poliției și al maternității; când starea de sănătate a copilului permite externarea, în baza procesului-verbal, direcția generală de asistență socială și protecția copilului va stabili măsura plasamentului în regim de urgență pentru copil.

(3) În termen de 30 de zile de la întocmirea procesului-verbal, poliția este obligată să întreprindă verificările specifice privind

identitatea mamei şi să comunice rezultatul acestor verificări direcției generale de asistență socială şi protecția copilului.

(4) În situația în care mama este identificată, direcția generală de asistență socială şi protecția copilului va asigura consilierea şi sprijinirea acesteia în vederea realizării demersurilor legate de întocmirea actului de naştere.

(5) În situația în care, în urma verificărilor efectuate de poliție, nu este posibilă identificarea mamei, direcția generală de asistență socială şi protecția copilului transmite serviciului public de asistență socială în a cărui rază administrativ-teritorială s-a produs naşterea dosarul cuprinzând certificatul medical constatator al naşterii, procesul-verbal prevăzut la alin. (2), dispoziția de plasament în regim de urgență şi răspunsul poliției cu rezultatul verificărilor.

(6) În termen de 5 zile de la primirea documentației prevăzute la alin. (5), serviciul public de asistență socială are obligația de a obține dispoziția de stabilire a numelui şi prenumelui copilului, în conformitate cu prevederile Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, cu modificările ulterioare, şi de a face declarația de înregistrare a naşterii la serviciul de stare civilă competent.

(7) După înregistrarea naşterii copilului, serviciul public de asistență socială are obligația de a transmite direcției generale de asistență socială şi protecția copilului actul de înregistrare a naşterii copilului.

Art. 12. — (1) În situația copilului găsit, precum şi a celui părăsit de părinți în alte unități sanitare, a cărui naştere nu a fost înregistrată, obligația de a realiza demersurile prevăzute de lege pentru înregistrarea naşterii copilului revine serviciului public de asistență socială în a cărui rază administrativ-teritorială a fost găsit sau părăsit copilul.

(2) Expertiza medico-legală necesară pentru înregistrarea naşterii copilului este gratuită.

Art. 13. — (1) Unitățile sanitare, unitățile de protecție socială, serviciile de îngrijire de tip rezidențial, entitățile fără personalitate juridică, alte persoane juridice, precum şi persoane fizice, care internează sau primesc în îngrijire femei gravide ori copii care nu posedă acte pe baza cărora să li se poată stabili identitatea, sunt obligate să anunțe, în termen de 24 de ore, în scris, autoritatea

administrației publice locale în a cărei rază își au sediul sau, după caz, domiciliul, în vederea stabilirii identității lor.

(2) Cel care ia un copil pentru a-l îngriji sau proteja temporar, până la stabilirea unei măsuri de protecție în condițiile legii, are obligația de a-l întreține și, în termen de 48 de ore, de a anunța autoritatea administrației publice locale în a cărei rază teritorială își are sediul sau domiciliul.

Art. 14. — (1) Copilul are dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu părinții, rudele, precum și cu alte persoane față de care copilul a dezvoltat legături de atașament.

(2) Copilul are dreptul de a-și cunoaște rudele și de a întreține relații personale cu acestea, precum și cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie, în măsura în care acest lucru nu contravine interesului său superior.

(3) Părinții sau un alt reprezentant legal al copilului nu pot împiedica relațiile personale ale acestuia cu bunicii, frații și surorile ori cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie, decât în cazurile în care instanța decide în acest sens, apreciind că există motive temeinice de natură a primejdui dezvoltarea fizică, psihică, intelectuală sau morală a copilului.

Art. 15. — (1) În sensul prezentei legi, relațiile personale se pot realiza prin:

a) întâlniri ale copilului cu părintele ori cu o altă persoană care are, potrivit prezentei legi, dreptul la relații personale cu copilul;

b) vizitarea copilului la domiciliul acestuia;

c) găzduirea copilului pe perioadă determinată de către părintele sau de către altă persoană la care copilul nu locuiește în mod obișnuit;

d) corespondență ori altă formă de comunicare cu copilul;

e) transmiterea de informații copilului cu privire la părintele ori la alte persoane care au, potrivit prezentei legi, dreptul de a menține relații personale cu copilul;

f) transmiterea de informații referitoare la copil, inclusiv fotografii recente, evaluări medicale sau școlare, către părintele sau către alte persoane care au dreptul de a menține relații personale cu copilul.

(2) Transmiterea informațiilor prevăzute la alin. (1) lit. e) și f) se va face cu respectarea interesului superior al copilului, precum

şi a dispoziţiilor speciale vizând confidenţialitatea şi transmiterea informaţiilor cu caracter personal.

Art. 16. — (1) Copilul care a fost separat de ambii părinţi sau de unul dintre aceştia printr-o măsură dispusă în condiţiile legii are dreptul de a menţine relaţii personale şi contacte directe cu ambii părinţi, cu excepţia situaţiei în care acest lucru contravine interesului superior al copilului.

(2) Instanţa judecătorească, luând în considerare, cu prioritate, interesul superior al copilului, poate limita exercitarea acestui drept, dacă există motive temeinice de natură a periclita dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială a copilului.

Art. 17. — (1) Copilul ai cărui părinţi locuiesc în state diferite are dreptul de a întreţine relaţii personale şi contacte directe cu aceştia, cu excepţia situaţiei în care acest lucru contravine interesului superior al copilului.

(2) Exercitarea dreptului prevăzut la alin. (1) va fi facilitată de Autoritatea Naţională pentru Protecţia Drepturilor Copilului, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe, pe baza unei proceduri aprobate prin ordin comun.

Art. 18. — (1) Copiii neînsoţiţi de părinţi sau de un alt reprezentant legal ori care nu se găsesc sub supravegherea legală a unor persoane au dreptul de a li se asigura, în cel mai scurt timp posibil, reîntoarcerea alături de reprezentanţii lor legali.

(2) Deplasarea copiilor în ţară şi în străinătate se realizează cu înştiinţarea şi cu acordul ambilor părinţi; orice neînţelegeri între părinţi cu privire la exprimarea acestui acord se soluţionează de către instanţa judecătorească.

(3) Părinţii sau, după caz, altă persoană responsabilă de supravegherea, creşterea şi îngrijirea copilului sunt obligaţi să anunţe la poliţie dispariţia acestuia de la domiciliu, în cel mult 24 de ore de la constatarea dispariţiei.

Art. 19. — (1) Misiunile diplomatice şi consulare ale României au obligaţia de a sesiza Autoritatea Naţională pentru Protecţia Drepturilor Copilului cu privire la copiii cetăţeni români aflaţi în străinătate care, din orice motive, nu sunt însoţiţi de părinţi sau de un alt reprezentant legal ori nu se găsesc sub supravegherea legală a unor persoane din străinătate.

(2) Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului va lua măsurile necesare pentru întoarcerea copilului la părinți sau la un alt reprezentant legal, imediat după identificarea acestora. În cazul în care persoanele identificate nu pot sau refuză să preia copilul, la cererea Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului, tribunalul de la domiciliul copilului sau Tribunalul București, în situația în care acest domiciliu nu este cunoscut, va dispune plasamentul copilului într-un serviciu de protecție specială propus de Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului.

(3) Procedura de întoarcere a copiilor în țară, de identificare a părinților sau a altor reprezentanți legali ai copiilor, modul de avansare a cheltuielilor ocazionate de întoarcerea în țară a acestora, precum și serviciile de protecție specială, publice sau private, competente să asigure protecția în regim de urgență a copiilor aflați în situația prevăzută la alin. (1) se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

Art. 20. — (1) Misiunile diplomatice și consulare străine au obligația de a sesiza Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Autoritatea pentru Străini despre toate situațiile în care au cunoștință de copii cetățeni străini aflați pe teritoriul României, care, din orice motive, nu sunt însoțiți de părinți sau de un alt reprezentant legal ori nu se găsesc sub supravegherea legală a unor persoane. În cazul în care autoritățile române se autosesizează, acestea vor înștiința de urgență misiunea străină competentă cu privire la copiii în cauză.

(2) În situația copiilor prevăzuți la alin. (1), Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, până la definitivarea demersurilor legale ce cad în competența Autorității pentru Străini, va solicita Tribunalului București stabilirea plasamentului copilului într-un serviciu de protecție specială propus de Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului.

(3) Măsura plasamentului durează până la returnarea copilului în țara de reședință a părinților ori în țara în care au fost identificați alți membri ai familiei dispuși să ia copilul.

(4) În cazul nereturnării copilului, acesta beneficiază de protecția specială prevăzută în prezenta lege.

Art. 21. — În vederea aplicării prevederilor art. 19 şi 20 se încheie tratatele necesare cu statele sau cu autoritățile statelor vizate, pe baza propunerilor Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului şi ale Ministerului Afacerilor Externe, precum şi a altor instituții interesate,

Art. 22. — (1) Copilul are dreptul la protejarea imaginii sale publice şi a vieții sale intime, private şi familiale.

(2) Este interzisă orice acțiune de natură să afecteze imaginea publică a copilului sau dreptul acestuia la viață intimă, privată şi familială.

(3) Participarea copilului în vârstă de până la 14 ani la dezbateri publice în cadrul unor programe audiovizuale se poate face numai cu consimțământul scris al acestuia şi al părinților sau, după caz, al altui reprezentant legal.

(4) Copiii nu pot fi folosiți sau expuşi de către părinți, reprezentanți legali sau alte persoane responsabile de creşterea şi îngrijirea lor, în scopul de a obține avantaje personale sau de a influența deciziile autorităților publice.

(5) Consiliul Național al Audiovizualului monitorizează modul de derulare a programelor audiovizuale, astfel încât să se asigure protecția şi garantarea dreptului copilului prevăzut la alin. (1),

Art. 23. - (1) Copilul are dreptul la libertate de exprimare.

(2) Libertatea copilului de a căuta, de a primi şi de a difuza informații de orice natură, care vizează promovarea bunăstării sale sociale, spirituale şi morale, sănătatea sa fizică şi mentală, sub orice formă şi prin orice mijloace la alegerea sa, este inviolabilă.

(3) Părinții sau, după caz, alți reprezentanți legali ai copilului, persoanele care au în plasament copii, precum şi persoanele care, prin natura funcției, promovează şi asigură respectarea drepturilor copiilor au obligația de a le asigura informații, explicații şi sfaturi, în funcție de vârsta şi de gradul de înțelegere al acestora, precum şi de a le permite să-şi exprime punctul de vedere, ideile şi opiniile.

(4) Părinții nu pot limita dreptul copilului minor la libertatea de exprimare decât în cazurile prevăzute expres de lege.

Art. 24. — (1) Copilul capabil de discernământ are dreptul de a-şi exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl priveşte.

(2) În orice procedură judiciară sau administrativă care îl priveşte copilul are dreptul de a fi ascultat. Este obligatorie ascul-

tarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani. Cu toate acestea, poate fi ascultat şi copilul care nu a împlinit vârsta de 10 ani, dacă autoritatea competentă apreciază că audierea lui este necesară pentru soluționarea cauzei.

(3) Dreptul de a fi ascultat conferă copilului posibilitatea de a cere şi de a primi orice informație pertinentă, de a fi consultat, de a-şi exprima opinia şi de a fi informat asupra consecințelor pe care le poate avea opinia sa, dacă este respectată, precum şi asupra consecințelor oricărei decizii care îl privește.

(4) În toate cazurile prevăzute la alin. (2), opiniile copilului ascultat vor fi luate în considerare şi li se va acorda importanța cuvenită, în raport cu vârsta şi cu gradul de maturitate a copilului.

(5) Orice copil poate cere să fie ascultat conform dispozițiilor alin. (2) şi (3). În caz de refuz, autoritatea competentă se va pronunța printr-o decizie motivată.

(6) Dispozițiile legale speciale privind consimțământul sau prezența copilului în procedurile care îl privesc, precum şi prevederile referitoare la desemnarea unui curator, în caz de conflict de interese, sunt şi rămân aplicabile.

Art. 25. — (1) Copilul are dreptul la libertate de gândire, de conştiință şi de religie.

(2) Părinții îndrumă copilul, potrivit propriilor convingeri, în alegerea unei religii, în condițiile legii, ținând seama de opinia, vârsta şi de gradul de maturitate a acestuia, fără a-l putea obliga să adere la o anumită religie sau la un anumit cult religios.

(3) Religia copilului care a împlinit 14 ani nu poate fi schimbată fără consimțământul acestuia; copilul care a împlinit vârsta de 16 ani are dreptul să-şi aleagă singur religia.

(4) Atunci când copilul beneficiază de protecție specială, persoanelor în îngrijirea cărora se află le sunt interzise orice acțiuni menite să influențeze convingerile religioase ale copilului.

Art. 26. — (1) Copilul are dreptul la liberă asociere în structuri formale şi informale, precum şi libertatea de întrunire paşnică, în limitele prevăzute de lege.

(2) Autoritățile administrației publice locale, unitățile de învățământ şi alte instituții publice sau private competente iau măsurile necesare asigurării exercitării corespunzătoare a drepturilor prevăzute la alin. (1).

Art. 27. — (1) Copilul aparținând unei minorități naționale, etnice, religioase sau lingvistice are dreptul la viață culturală proprie, la declararea apartenenței sale etnice, religioase, la practicarea propriei sale religii, precum și dreptul de a folosi limba proprie în comun cu alți membri ai comunității din care face parte.

(2) Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării asigură și urmărește exercitarea drepturilor prevăzute la alin. (1).

Art. 28. — (1) Copilul are dreptul la respectarea personalității și individualității sale și nu poate fi supus pedepselor fizice sau altor tratamente umilitoare ori degradante.

(2) Măsurile de disciplinare a copilului nu pot fi stabilite decât în acord cu demnitatea copilului, nefiind permise sub nici un motiv pedepsele fizice ori acelea care se află în legătură cu dezvoltarea fizică, psihică sau care afectează starea emoțională a copilului.

Art. 29. — (1) Copilul are dreptul să depună singur plângeri referitoare la încălcarea drepturilor sale fundamentale.

(2) Copilul este informat asupra drepturilor sale, precum și asupra modalităților de exercitare a acestora.

SECȚIUNEA a 2-a

Mediul familial și îngrijirea alternativă

Art. 30. — (1) Copilul are dreptul să crească alături de părinții săi.

(2) Părinții au obligația să asigure copilului, de o manieră corespunzătoare capacităților în continuă dezvoltare ale copilului, orientarea și sfaturile necesare exercitării corespunzătoare a drepturilor prevăzute în prezenta lege.

(3) Părinții copilului au dreptul să primească informațiile și asistența de specialitate necesare în vederea îngrijirii, creșterii și educării acestuia.

Art. 31. — (1) Ambii părinți sunt responsabili pentru creșterea copiilor lor.

(2) Exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părinteşti trebuie să aibă în vedere interesul superior al copilului și să asigure bunăstarea materială și spirituală a copilului, în special prin îngrijirea acestuia, prin menținerea relațiilor personale cu el, prin asigurarea creșterii, educării și întreținerii sale, precum și prin reprezentarea sa legală și administrarea patrimoniului său.

(3) În cazul existenței unor neînțelegeri între părinți cu privire la exercitarea drepturilor şi îndeplinirea obligațiilor părinteşti, instanța judecătorească, după ascultarea ambilor părinți, hotărăşte potrivit interesului superior al copilului.

Art. 32. — Copilul are dreptul să fie crescut în condiții care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală şi socială. În acest scop părinții sunt obligați:

a) să supravegheze copilul;

b) să coopereze cu copilul şi să îi respecte viața intimă, privată şi demnitatea;

c) să informeze copilul despre toate actele şi faptele care l-ar putea afecta şi să ia în considerare opinia acestuia;

d) să întreprindă toate măsurile necesare pentru realizarea drepturilor copilului lor;

e) să coopereze cu persoanele fizice şi persoanele juridice care exercită atribuții în domeniul îngrijirii, educării şi formării profesionale a copilului.

Art. 33. — Copilul nu poate fi separat de părinții săi sau de unul dintre ei, împotriva voinței acestora, cu excepția cazurilor expres şi limitativ prevăzute de lege, sub rezerva revizuirii judiciare şi numai dacă acest lucru este impus de interesul superior al copilului.

Art. 34. — (1) Serviciul public de asistență socială va lua toate măsurile necesare pentru depistarea precoce a situațiilor de risc care pot determina separarea copilului de părinții săi, precum şi pentru prevenirea comportamentelor abuzive ale părinților si a violenței în familie.

(2) Orice separare a copilului de părinții săi, precum şi orice limitare a exercițiului drepturilor părinteşti trebuie să fie precedate de acordarea sistematică a serviciilor şi prestațiilor prevăzute de lege, cu accent deosebit pe informarea corespunzătoare a părinților, consilierea acestora, terapie sau mediere, acordate în baza unui plan de servicii.

Art. 35. — (1) Planul de servicii se întocmeşte şi se pune în aplicare de către serviciul public de asistență socială, organizat la nivelul municipiilor şi oraşelor, precum şi de persoanele cu atribuții de asistență socială din aparatul propriu al consiliilor locale

comunale din unitatea administrativ-teritorială unde se află copilul, în urma evaluării situației copilului şi a familiei acestuia.

(2) La nivelul municipiului Bucureşti întocmirea şi punerea în aplicare a planului prevăzut la alin. (1) se realizează de către direcția generală de asistență socială şi protecția copilului de la nivelul fiecărui sector.

(3) Planul de servicii se aprobă prin dispoziția primarului.

(4) Planul de servicii are ca obiectiv prevenirea separării copilului de părinții săi. În acest scop serviciul public de asistență socială ori, după caz, direcția generală de asistență socială şi protecția copilului de la nivelul fiecărui sector al municipiului Bucureşti sprijină accesul copilului şi al familiei sale la serviciile şi prestațiile destinate menținerii copilului în familie.

(5) Planul de servicii poate avea ca finalitate transmiterea către direcția generală de asistență socială şi protecția copilului a cererii de instituire a unei măsuri de protecție specială a copilului, numai dacă, după acordarea serviciilor prevăzute de acest plan, se constată că menținerea copilului alături de părinții săi nu este posibilă.

Art. 36. — (1) Dacă există motive temeinice de a suspecta că viața şi securitatea copilului sunt primejduite în familie, reprezentanții serviciului public de asistență socială ori, după caz, ai direcției generale de asistență socială şi protecția copilului de la nivelul sectoarelor municipiului Bucureşti au dreptul să viziteze copiii la locuința lor şi să se informeze despre felul în care aceştia sunt îngrijiți, despre sănătatea şi dezvoltarea lor fizică, educarea, învățătura şi pregătirea lor profesională, acordând, la nevoie, îndrumările necesare.

(2) Dacă, în urma vizitelor efectuate potrivit alin. (1), se constată că dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială a copilului este primejduită, serviciul public de asistență socială este obligat să sesizeze de îndată direcția generală de asistență socială şi protecția copilului în vederea luării măsurilor prevăzute de lege.

(3) Direcția generală de asistență socială şi protecția copilului este obligată să sesizeze instanța judecătorească în situația în care consideră că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru

decăderea, totală sau parțială, a părinților ori a unuia dintre ei din exercițiul drepturilor părinteşti.

Art. 37. — (1) Direcția generală de asistență socială şi protecția copilului va lua toate măsurile necesare pentru ca părinții decăzuți din drepturile părinteşti, precum şi cei cărora le-a fost limitat exercițiul anumitor drepturi să beneficieze de asistență specializată pentru creşterea capacității acestora de a se ocupa de copii, în vederea redobândirii exercițiului drepturilor părinteşti.

(2) Părinții care solicită redarea exercițiului drepturilor părinteşti beneficiază de asistență juridică gratuită, în condițiile legii.

Art. 38. — Instanța judecătorească este singura autoritate competentă să se pronunțe, luând în considerare, cu prioritate, interesul superior al copilului, cu privire la:

a) persoana care exercită drepturile şi îndeplineşte obligațiile părinteşti în situația în care copilul este lipsit, temporar sau permanent, de ocrotirea părinților săi;

b) modalitățile în care se exercită drepturile şi se îndeplinesc obligațiile părinteşti;

c) decăderea totală sau parțială din exercițiul drepturilor părinteşti;

d) redarea exercițiului drepturilor părinteşti.

Art. 39. — (1) Orice copil care este, temporar sau definitiv, lipsit de ocrotirea părinților săi sau care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija acestora are dreptul la protecție alternativă.

(2) Protecția prevăzută la alin. (1) include instituirea tutelei, măsurile de protecție specială prevăzute de prezenta lege, adopția. În alegerea uneia dintre aceste soluții autoritatea competentă va ține seama în mod corespunzător de necesitatea asigurării unei anumite continuități în educarea copilului, precum şi de originea sa etnică, religioasă, culturală şi lingvistică.

Art. 40. — (1) Tutela se instituie în situația în care ambii părinți sunt decedați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părinteşti sau li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti, puşi sub interdicție, declarați judecătoreşte morți sau dispăruți, precum şi în cazul în care, la încetarea adopției, instanța

judecătorească hotărăşte că este în interesul copilului instituirea unei tutele.

(2) Tutela se instituie conform legii de către instanţa judecătorească în a cărei circumscripţie teritorială domiciliază sau a fost găsit copilul.

Art. 41. — (1) Pot fi tutori persoanele fizice sau soţul şi soţia împreună, care au domiciliul în România şi nu se află în vreunul dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute de lege.

(2) Persoana fizică sau familia care urmează a fi tutore trebuie să fie evaluată de către direcţia generală de asistenţă socială şi protecţia copilului cu privire la garanţiile morale şi condiţiile materiale pe care trebuie să le îndeplinească pentru a primi un copil în îngrijire. Evaluarea se realizează de către direcţia generală de asistenţă socială şi protecţia copilului de la domiciliul persoanei sau familiei, acordându-se prioritate membrilor familiei extinse a copilului.

Art. 42. — (1) Instanţa judecătorească numeşte cu prioritate ca tutore, dacă motive întemeiate nu se opun, o rudă sau un afin ori un prieten al familiei copilului, în stare să îndeplinească această sarcină.

(2) Persoana fizică, respectiv soţii care urmează a fi tutori sunt numiţi pe baza prezentării de către direcţia generală de asistenţă socială şi protecţia copilului a raportului de evaluare a acestora. Propunerea se va face ţinându-se seama de relaţiile personale, de apropierea domiciliilor, precum şi de opinia copilului.

SECŢIUNEA a 3-a

Sănătatea şi bunăstarea copilului

Art. 43. — (1) Copilul are dreptul de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate pe care o poate atinge şi de a beneficia de serviciile medicale şi de recuperare necesare pentru asigurarea realizării efective a acestui drept.

(2) Accesul copilului la servicii medicale şi de recuperare, precum şi la medicaţia adecvată stării sale în caz de boală este garantat de către stat, costurile aferente fiind suportate din Fondul naţional unic de asigurări sociale de sănătate şi de la bugetul de stat.

(3) Organele de specialitate ale administraţiei publice centrale, autorităţile administraţiei publice locale, precum şi orice alte insti-

tuții publice sau private cu atribuții în domeniul sănătății sunt obligate să adopte, în condițiile legii, toate măsurile necesare pentru:

a) reducerea mortalității infantile;

b) asigurarea şi dezvoltarea serviciilor medicale primare şi comunitare;

c) prevenirea malnutriției şi a îmbolnăvirilor;

d) asigurarea serviciilor medicale pentru gravide în perioada pre- şi postnatală, indiferent dacă acestea au sau nu au calitatea de persoană asigurată în sistemul asigurărilor sociale de sănătate;

e) informarea părinților şi a copiilor cu privire la sănătatea şi alimentația copilului, inclusiv cu privire la avantajele alăptării, igienei şi salubrității mediului înconjurător;

f) dezvoltarea de acțiuni şi programe pentru ocrotirea sănătății şi de prevenire a bolilor, de asistență a părinților şi de educație, precum şi de servicii în materie de planificare familială;

g) verificarea periodică a tratamentului copiilor care au fost plasați pentru a primi îngrijire, protecție sau tratament;

h) asigurarea confidențialității consultanței medicale acordate la solicitarea copilului;

i) derularea sistematică în unitățile şcolare de programe de educație pentru viață, inclusiv educație sexuală pentru copii, în vederea prevenirii contactării bolilor cu transmitere sexuală şi a gravidității minorelor.

(4) Părinții sunt obligați să solicite asistență medicală pentru a asigura copilului cea mai bună stare de sănătate pe care o poate atinge şi pentru a preveni situațiile care pun în pericol viața, creşterea şi dezvoltarea copilului.

(5) În situația excepțională în care viața copilului se află în pericol iminent ori există riscul producerii unor consecințe grave cu privire la sănătatea sau integritatea acestuia, medicul are dreptul de a efectua acele acte medicale de strictă necesitate pentru a salva viața copilului, chiar fără a avea acordul părinților sau al altui reprezentant legal al acestuia.

(6) Vizitele periodice ale personalului medical de specialitate la domiciliul gravidelor şi al copiilor până la împlinirea vârstei de un an sunt obligatorii, în vederea ocrotirii sănătății mamei şi copilului,

educației pentru sănătate, prevenirii abandonului, abuzului sau neglijării copilului.

Art. 44. — (1) Copilul are dreptul de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală şi socială.

(2) Părinților sau, după caz, altor reprezentanți legali le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților, cele mai bune condiții de viață necesare creşterii şi dezvoltării copiilor; părinții sunt obligați să le asigure copiilor locuință, precum şi condițiile necesare pentru creştere, educare, învățătură şi pregătirea profesională.

Art. 45. — (1) Copilul are dreptul de a beneficia de asistență socială şi de asigurări sociale, în funcție de resursele şi de situația în care se află acesta şi persoanele în întreținerea cărora se găseşte.

(2) În cazul în care părinții sau persoanele care au, potrivit legii, obligația de a întreține copilul nu pot asigura, din motive independente de voința lor, satisfacerea nevoilor minime de locuință, hrană, îmbrăcăminte şi educație ale copilului, statul, prin autoritățile publice competente, este obligat să asigure acestora sprijin corespunzător, sub formă de prestații financiare, prestații în natură, precum şi sub formă de servicii, în condițiile legii.

(3) Părinții au obligația să solicite autorităților competente acordarea alocațiilor, indemnizațiilor, prestațiilor în bani sau în natură şi a altor facilități prevăzute de lege pentru copii sau pentru familiile cu copii.

(4) Autoritățile administrației publice locale au obligația de a informa părinții şi copiii în legătură cu drepturile pe care le au, precum şi asupra modalității de acordare a drepturilor de asistență socială şi de asigurări sociale.

Art. 46. — (1) Copilul cu handicap are dreptul la îngrijire specială, adaptată nevoilor sale.

(2) Copilul cu handicap are dreptul la educație, recuperare, compensare, reabilitare şi integrare, adaptate posibilităților proprii, în vederea dezvoltării personalității sale.

(3) Îngrijirea specială trebuie să asigure dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială a copiilor cu handicap. Îngrijirea specială constă în ajutor adecvat situației copilului şi

părinților săi ori, după caz, situației celor cărora le este încredințat copilul şi se acordă gratuit, ori de câte ori acest lucru este posibil, pentru facilitarea accesului efectiv şi fără discriminare al copiilor cu handicap la educație, formare profesională, servicii medicale, recuperare, pregătire, în vederea ocupării unui loc de muncă, la activități recreative, precum şi la orice alte activități apte să le permită deplina integrare socială şi dezvoltare a personalității lor.

(4) Organele de specialitate ale administrației publice centrale şi autoritățile administrației publice locale sunt obligate să inițieze programe şi să asigure resursele necesare dezvoltării serviciilor destinate satisfacerii nevoilor copiilor cu handicap şi ale familiilor acestora în condiții care să le garanteze demnitatea, să le favorizeze autonomia şi să le faciliteze participarea activă la viața comunității.

SECȚIUNEA a 4-a

Educație, activități recreative şi culturale

Art. 47. — (1) Copilul are dreptul de a primi o educație care să îi permită dezvoltarea, în condiții nediscriminatorii, a aptitudinilor şi personalității sale.

(2) Părinții copilului au cu prioritate dreptul de a alege felul educației care urmează să fie dată copiilor lor şi au obligația să înscrie copilul la şcoală şi să asigure frecventarea cu regularitate de către acesta a cursurilor şcolare.

(3) Copilul care a împlinit vârsta de 14 ani poate cere încuviințarea instanței judecătoreşti de a-şi schimba felul învățăturii şi al pregătirii profesionale.

Art. 48. — (1) Ministerul Educației şi Cercetării, ca organ de specialitate al administrației publice centrale, precum şi inspectoratele şcolare şi unitățile de învățământ, ca instituții ale administrației publice locale cu atribuții în domeniul educației, sunt obligate să întreprindă măsuri necesare pentru:

a) facilitarea accesului la educația preşcolară şi asigurarea învățământului general obligatoriu şi gratuit pentru toți copiii;

b) dezvoltarea de programe de educație pentru părinții tineri, inclusiv în vederea prevenirii violenței în familie;

c) organizarea de cursuri speciale de pregătire pentru copiii care nu pot răspunde la cerințele programei şcolare naționale, pentru a nu intra prematur pe piața muncii;

d) organizarea de cursuri speciale de pregătire pentru copiii care au abandonat şcoala, în vederea reintegrării lor în sistemul naţional de învăţământ;

e) respectarea dreptului copilului la timp de odihnă şi timp liber, precum şi a dreptului acestuia de a participa liber la viaţa culturală şi artistică;

f) prevenirea abandonului şcolar din motive economice, luând măsuri active de acordare a unor servicii sociale în mediul şcolar, cum sunt: hrană, rechizite, transport şi altele asemenea.

(2) În cadrul procesului instructiv-educativ copilul are dreptul de a fi tratat cu respect de către cadrele didactice, de a fi informat asupra drepturilor sale, precum şi asupra modalităţilor de exercitare a acestora. Pedepsele corporale în cadrul procesului instructiv-educativ sunt interzise.

(3) Copilul, personal şi, după caz, reprezentat sau asistat de reprezentantul său legal, are dreptul de a contesta modalităţile şi rezultatele evaluării şi de a se adresa în acest sens conducerii unităţii de învăţământ, în condiţiile legii.

(4) Cadrele didactice au obligaţia de a semnala serviciului public de asistenţă socială sau, după caz, direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţia copilului cazurile de rele tratamente, abuzuri sau de neglijare a copiilor.

Art. 49. — (1) Copilul are dreptul la odihnă şi vacanţă.

(2) Copilul trebuie să beneficieze de timp suficient pentru odihnă şi vacanţă, să participe în mod liber la activităţi recreative proprii vârstei sale şi la activităţile culturale, artistice şi sportive ale comunităţii. Autorităţile publice au obligaţia să contribuie, potrivit atribuţiilor ce le revin, la asigurarea condiţiilor exercitării în condiţii de egalitate a acestui drept.

(3) Autorităţile publice au obligaţia să asigure, potrivit atribuţiilor care le revin, locuri de joacă suficiente si adecvate pentru copii, în mod special în situaţia zonelor intens populate.

CAPITOLUL III

Protecția specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi

SECȚIUNEA 1

Dispoziții comune

Art. 50. — Protecția specială a copilului reprezintă ansamblul măsurilor, prestațiilor şi serviciilor destinate îngrijirii şi dezvoltării copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi sau a celui care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija acestora.

Art. 51. — (1) Copilul beneficiază de protecția specială prevăzută de prezenta lege până la dobândirea capacității depline de exercițiu.

(2) La cererea tânărului, exprimată după dobândirea capacității depline de exercițiu, dacă îşi continuă studiile într-o formă de învățământ de zi, protecția specială se acordă, în condițiile legii, pe toată durata continuării studiilor, dar fără a se depăşi vârsta de 26 de ani.

(3) Tânărul care a dobândit capacitate deplină de exercițiu şi a beneficiat de o măsură de protecție specială, dar care nu îşi continuă studiile şi nu are posibilitatea revenirii în propria familie, fiind confruntat cu riscul excluderii sociale, beneficiază, la cerere, pe o perioadă de până la 2 ani, de protecție specială, în scopul facilitării integrării sale sociale. În cazul în care se face dovada că tânărului i s-au oferit un loc de muncă şi/sau locuință, iar acesta le-a refuzat ori le-a pierdut din motive imputabile lui, în mod succesiv, prevederile prezentului alineat nu mai sunt aplicabile.

Art. 52. — Serviciile de protecție specială sunt cele prevăzute la art. 108—110.

Art. 53. — (1) Măsurile de protecție specială a copilului se stabilesc şi se aplică în baza planului individualizat de protecție.

(2) Planul prevăzut la alin. (1) se întocmeşte şi se revizuieşte în conformitate cu normele metodologice elaborate şi aprobate de Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului.

(3) Măsurile de protecție specială a copilului care a împlinit vârsta de 14 ani se stabilesc numai cu consimțământul acestuia. în situația în care copilul refuză să îşi dea consimțământul, măsurile de protecție se stabilesc numai de către instanța judecătorească,

care, în situații temeinic motivate, poate trece peste refuzul acestuia de a-şi exprima consimțământul față de măsura propusă.

Art. 54. — (1) Direcția generală de asistență socială şi protecția copilului are obligația de a întocmi planul individualizat de protecție imediat după primirea cererii de instituire a unei măsuri de protecție specială sau imediat după ce directorul direcției generale de asistență socială şi protecția copilului a dispus plasamentul în regim de urgență.

(2) În situația copilului pentru care a fost instituită tutela, dispozițiile alin. (1) nu sunt aplicabile.

(3) La stabilirea obiectivelor planului individualizat de protecție se acordă prioritate reintegrării copilului în familie sau, dacă aceasta nu este posibilă, plasamentului copilului în familia extinsă. Obiectivele planului se stabilesc cu consultarea obligatorie a părinților şi a membrilor familiei lărgite care au putut fi identificați.

(4) Planul individualizat de protecție poate prevedea plasamentul copilului într-un serviciu de tip rezidențial, numai în cazul în care nu a putut fi instituită tutela ori nu a putut fi dispus plasamentul la familia extinsă, la un asistent maternal sau la o altă persoană sau familie, în condițiile prezentei legi.

Art. 55. — Măsurile de protecție specială a copilului sunt:

a) plasamentul;

b) plasamentul în regim de urgență;

c) supravegherea specializată.

Art. 56. — De măsurile de protecție specială, instituite de prezenta lege, beneficiază:

a) copilul ai cărui părinți sunt decedați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părinteşti sau cărora li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti, puşi sub interdicție, declarați judecătoreşte morți sau dispăruți, când nu a putut fi instituită tutela;

b) copilul care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija părinților din motive neimputabile acestora;

c) copilul abuzat sau neglijat;

d) copilul găsit sau copilul abandonat de către mamă în unități sanitare;

e) copilul care a săvârşit o faptă prevăzută de legea penală şi care nu răspunde penal.

Art. 57. — Părinții, precum şi copilul care a împlinit vârsta de 14 ani au dreptul să atace în instanță măsurile de protecție specială instituite de prezenta lege, beneficiind de asistență juridică gratuită, în condițiile legii.

SECȚIUNEA a 2-a

Plasamentul

Art. 58. — (1) Plasamentul copilului constituie o măsură de protecție specială, având caracter temporar, care poate fi dispusă, în condițiile prezentei legi, după caz, la;

a) o persoană sau familie;

b) un asistent maternal;

c) un serviciu de tip rezidențial, prevăzut la art. 110 alin. (2) şi licențiat în condițiile legii.

(2) Persoana sau familia care primeşte un copil în plasament trebuie să aibă domiciliul în România şi să fie evaluată de către direcția generală de asistență socială şi protecția copilului cu privire la garanțiile morale şi condițiile materiale pe care trebuie să le îndeplinească pentru a primi un copil în plasament.

Art. 59. — Pe toată durata plasamentului, domiciliul copilului se află, după caz, la persoana, familia, asistentul maternal sau la serviciul de tip rezidențial care îl are în îngrijire.

Art. 60. — (1) Plasamentul copilului care nu a împlinit vârsta de 2 ani poate fi dispus numai la familia extinsă sau substitutivă, plasamentul acestuia într-un serviciu de tip rezidențial fiind interzis.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), se poate dispune plasamentul într-un serviciu de tip rezidențial al copilului mai mic de 2 ani, în situația în care acesta prezintă handicapuri grave, cu dependență de îngrijiri în servicii de tip rezidențial specializate.

(3) La stabilirea măsurii de plasament se va urmări:

a) plasarea copilului, cu prioritate, la familia extinsă sau la familia substitutivă;

b) menținerea fraților împreună;

c) facilitarea exercitării de către părinți a dreptului de a vizita copilul şi de a menține legătura cu acesta.

Art. 61. — (1) Măsura plasamentului se stabileşte de către comisia pentru protecția copilului, în situația în care există acordul părinților, pentru situațiile prevăzute la art. 56 lit. b) şi e).

(2) Măsura plasamentului se stabileşte de către instanţa judecătorească, la cererea direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţia copilului:

a) în situaţia copilului prevăzut la art. 56 lit. a), precum şi în situaţia copilului prevăzut la art. 56 lit. c) şi d), dacă se impune înlocuirea plasamentului în regim de urgenţă dispus de către direcţia generală de asistenţă socială şi protecţia copilului;

b) în situaţia copilului prevăzut la art. 56 lit. b) şi e), atunci când nu există acordul părinţilor sau, după caz, al unuia dintre părinţi, pentru instituirea acestei măsuri.

Art. 62. — (1) Drepturile şi obligaţiile părinteşti faţă de copil se menţin pe toată durata măsurii plasamentului dispus de către comisia pentru protecţia copilului.

(2) Drepturile şi obligaţiile părinteşti în situaţia copilului pentru care nu a putut fi instituită tutela şi pentru care instanţa a dispus măsura plasamentului sunt exercitate şi, respectiv, îndeplinite de către preşedintele consiliului judeţean, respectiv de către primarul sectorului municipiului Bucureşti.

(3) Prin excepţie de la prevederile alin. (2), părinţii decăzuţi din drepturile părinteşti, precum şi cei cărora li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti păstrează dreptul de a consimţi la adopţia copilului lor.

(4) Modalitatea de exercitare a drepturilor şi de îndeplinire a obligaţiilor părinteşti cu privire la persoană şi la bunurile copilului aflat în situaţia prevăzută la art. 56 lit. c) şi d) şi, respectiv, la art. 56 lit. b) şi e) se stabileşte de către instanţa judecătorească.

Art. 63. — Comisia pentru protecţia copilului sau, după caz, instanţa care a dispus plasamentul copilului va stabili, dacă este cazul, şi cuantumul contribuţiei lunare a părinţilor la întreţinerea acestuia, în condiţiile stabilite de Codul familiei, Sumele astfel încasate se constituie venit la bugetul judeţului, respectiv la cel al sectorului municipiului Bucureşti de unde provine copilul.

SECŢIUNEA a 3-a

Plasamentul în regim de urgenţă

Art. 64. — (1) Plasamentul copilului în regim de urgenţă este o măsură de protecţie specială, cu caracter temporar, care se stabileşte în situaţia copilului abuzat sau neglijat, precum şi în situaţia copilului găsit sau a celui abandonat în unităţi sanitare.

(2) Dispozițiile art. 58—60 se aplică în mod corespunzător.

(3) Pe toată durata plasamentului în regim de urgență se suspendă de drept exercițiul drepturilor părinteşti, până când instanța judecătorească va decide cu privire la menținerea sau la înlocuirea acestei măsuri şi cu privire la exercitarea drepturilor părinteşti. Pe perioada suspendării, drepturile şi obligațiile părinteşti privitoare la persoana copilului sunt exercitate şi, respectiv, sunt îndeplinite de către persoana, familia, asistentul maternal sau de către şeful serviciului de tip rezidențial care a primit copilul în plasament în regim de urgență, iar cele privitoare la bunurile copilului sunt exercitate şi, respectiv, sunt îndeplinite de către preşedintele consiliului județean, respectiv de către primarul sectorului municipiului Bucureşti.

Art. 65. — (1) Măsura plasamentului în regim de urgență se stabileşte de către directorul direcției generale de asistență socială şi protecția copilului din unitatea administrativ-teritorială în care se găseşte copilul găsit sau cel abandonat de către mamă în unități sanitare ori copilul abuzat sau neglijat, în situația în care nu se întâmpină opoziție din partea reprezentanților persoanelor juridice, precum şi a persoanelor fizice care au în îngrijire sau asigură protecția copilului respectiv.

(2) Măsura plasamentului în regim de urgență se stabileşte de către instanța judecătorească în condițiile art. 94 alin. (3).

Art. 66. — (1) În situația plasamentului în regim de urgență dispus de către direcția generală de asistență socială şi protecția copilului, aceasta este obligată să sesizeze instanța judecătorească în termen de 48 de ore de la data la care a dispus această măsură.

(2) Instanța judecătorească va analiza motivele care au stat la baza măsurii adoptate de către direcția generală de asistență socială şi protecția copilului şi se va pronunța, după caz, cu privire la menținerea plasamentului în regim de urgență sau la înlocuirea acestuia cu măsura plasamentului, instituirea tutelei ori cu privire la reintegrarea copilului în familia sa. Instanța este obligată să se pronunțe şi cu privire la exercitarea drepturilor părinteşti.

(3) În situația în care plasamentul în regim de urgență este dispus de către instanța judecătorească, aceasta se va pronunța în condițiile art. 94 alin. (4).

SECȚIUNEA a 4-a

Supravegherea specializată

Art. 67. — (1) Măsura de supraveghere specializată se dispune în condițiile prezentei legi față de copilul care a săvârşit o faptă penală şi care nu răspunde penal.

(2) În cazul în care există acordul părinților sau al reprezentantului legal, măsura supravegherii specializate se dispune de către comisia pentru protecția copilului, iar, în lipsa acestui acord, de către instanța judecătorească.

SECȚIUNEA A 5-A

Monitorizarea aplicării măsurilor de protecție specială

Art. 68. — (1) Împrejurările care au stat la baza stabilirii măsurilor de protecție specială, dispuse de comisia pentru protecția copilului sau de instanța judecătorească, trebuie verificate trimestrial de către direcția generală de asistență socială şi protecția copilului.

(2) În cazul în care împrejurările prevăzute la alin. (1) s-au modificat, direcția generală de asistență socială şi protecția copilului este obligată să sesizeze de îndată comisia pentru protecția copilului sau, după caz, instanța judecătorească, în vederea modificării sau, după caz, a încetării măsurii.

(3) Dreptul de sesizare prevăzut la alin. (2) îl au, de asemenea, părinții sau alt reprezentant legal al copilului, precum şi copilul.

Art. 69. — (1) Direcția generală de asistență socială şi protecția copilului sau, după caz, organismul privat autorizat are obligația de a urmări modul în care sunt puse în aplicare măsurile de protecție specială, dezvoltarea şi îngrijirea copilului pe perioada aplicării măsurii.

(2) În îndeplinirea obligației prevăzute la alin. (1) direcția generală de asistență socială şi protecția copilului sau, după caz, organismul privat autorizat întocmeşte, trimestrial sau ori de câte ori apare o situație care impune acest lucru, rapoarte privitoare la evoluția dezvoltării fizice, mentale, spirituale, morale sau sociale a copilului şi a modului în care acesta este îngrijit.

(3) În situația în care se constată, pe baza raportului întocmit potrivit alin. (2), necesitatea modificării sau, după caz, a încetării măsurii, direcția generală de asistență socială şi protecția copilului

este obligată să sesizeze de îndată comisia pentru protecția copilului sau, după caz, instanța judecătorească.

Art. 70. — La încetarea măsurilor de protecție specială prin reintegrarea copilului în familia sa, serviciul public de asistență socială, organizat la nivelul municipiilor şi oraşelor, persoanele cu atribuții de asistență socială din aparatul propriu al consiliilor locale comunale, precum şi direcția generală de asistență socială şi protecția copilului, în cazul sectoarelor municipiului Bucureşti, de la domiciliul sau, după caz, de la reşedința părinților au obligația de a urmări evoluția dezvoltării copilului, precum şi modul în care părinții îşi exercită drepturile şi îşi îndeplinesc obligațiile cu privire la copil. În acest scop acestea întocmesc rapoarte lunare pe o perioadă de minimum 3 luni.

Art. 71. — Copilul față de care a fost luată o măsură de protecție specială are dreptul de a menține relații cu alte persoane, dacă acestea nu au o influență negativă asupra dezvoltării sale fizice, mentale, spirituale, morale sau sociale.

CAPITOLUL IV
Protecția copiilor refugiați şi protecția copiilor în caz de conflict armat

Art. 72. — (1) Copiii care solicită obținerea statutului de refugiat, precum şi cei care au obținut acest statut beneficiază de protecție şi asistență umanitară corespunzătoare pentru realizarea drepturilor lor.

(2) Copiii prevăzuți la alin. (1) beneficiază de una dintre formele de protecție prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 102/2000 privind statutul şi regimul refugiaților în România, aprobată cu modificări prin Legea nr. 323/2001, cu modificările şi completările ulterioare.

Art. 73. — (1) În situația în care copilul care solicită statutul de refugiat este neînsoțit de către părinți sau de un alt reprezentant legal, susținerea intereselor acestuia pe parcursul procedurii de acordare a statutului de refugiat se asigură de către direcția generală de asistență socială şi protecția copilului în a cărei rază administrativ-teritorială se află organul teritorial al Ministerului Administrației şi Internelor unde urmează a fi depusă cererea.

(2) Cererea pentru acordarea statutului de refugiat al copilului aflat în situația prevăzută la alin. (1) se analizează cu prioritate.

(3) În scopul susținerii adecvate a intereselor copilului prevăzut la alin. (1), direcția generală de asistență socială şi protecția copilului desemnează o persoană cu studii superioare juridice sau de asistență socială din cadrul personalului propriu sau al unui organism privat autorizat, care să susțină drepturile copilului şi să participe, alături de acesta, la întreaga procedură de acordare a statutului de refugiat.

(4) În situația în care se constată că persoana desemnată de către direcția generală de asistență socială şi protecția copilului nu îşi îndeplineşte corespunzător obligația de apărare a intereselor copilului sau dovedeşte rea-credință în îndeplinirea acesteia, Oficiul Național pentru Refugiați poate solicita direcției generale de asistență socială şi protecția copilului înlocuirea acestei persoane.

Art. 74. — (1) Până la soluționarea definitivă şi irevocabilă a cererii de acordare a statutului de refugiat, cazarea copiilor prevăzuți la art. 73 se realizează într-un serviciu de tip rezidențial prevăzut de prezenta lege, aparținând direcției generale de asistență socială şi protecția copilului sau unui organism privat autorizat.

(2) Copiii care au împlinit vârsta de 16 ani pot fi cazați şi în centrele de primire şi cazare aflate în subordinea Oficiului Național pentru Refugiați.

(3) Copiii prevăzuți la alin. (1), cărora li s-a acordat statutul de refugiat, beneficiază de protecția specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi, prevăzută de prezenta lege.

Art. 75. — (1) În situația în care cererea copilului prevăzut la art. 72, de acordare a statutului de refugiat, este respinsă în mod definitiv şi irevocabil, direcția generală de asistență socială şi protecția copilului sesizează Autoritatea pentru Străini şi solicită instanței judecătoreşti stabilirea plasamentului copilului într-un serviciu de protecție specială.

(2) Măsura plasamentului durează până la returnarea copilului în țara de reşedință a părinților ori în țara în care au fost identificați alți membri ai familiei dispuşi să ia copilul.

Art. 76. — (1) Copiii afectați de conflicte armate beneficiază de protecție şi asistență în condițiile prezentei legi.

(2) În caz de conflicte armate, instituțiile statului iau măsurile necesare pentru dezvoltarea de mecanisme speciale menite să asigure monitorizarea măsurilor adoptate pentru protejarea drepturilor copilului.

Art. 77. — Nici un copil nu va fi folosit ca spion, călăuză sau curier în timpul conflictelor armate.

Art. 78. — (1) În situația existenței unui conflict armat, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, în colaborare cu Ministerul Administrației și Internelor, cu Ministerul Apărării Naționale, precum și cu alte instituții cu atribuții specifice, are obligația de a iniția și de a implementa strategii și programe, inclusiv la nivel familial și comunitar, pentru a asigura demobilizarea copiilor soldați și, respectiv, pentru a remedia efectele fizice și psihice ale conflictelor asupra copilului și pentru a promova reintegrarea socială a acestuia.

(2) Organele administrației publice centrale menționate la alin. (1), în colaborare cu Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă și cu Ministerul Educației și Cercetării, vor promova măsurile corespunzătoare pentru:

a) educarea în spiritul înțelegerii, solidarității și păcii, ca un proces general și continuu în prevenirea conflictelor;

b) educarea și pregătirea copiilor demobilizați pentru o viață socială activă și responsabilă.

Art. 79. — (1) În orice județ sau sector al municipiului București, președintele consiliului județean ori, după caz, primarul sectorului municipiului București are obligația de a înainta direcției generale de asistență socială și protecția copilului, în termen de 24 de ore de la inițierea unui conflict armat, o listă completă a tuturor copiilor aflați pe teritoriul respectivei unități administrativ-teritoriale, în vederea monitorizării situației acestora.

(2) Infrastructura având ca destinație protecția și promovarea drepturilor copilului nu va fi folosită în scopuri militare.

(3) În cazul acțiunilor de evaluare desfășurate în urma unor conflicte armate, copiilor li se va acorda prioritate. Direcția generală de asistență socială și protecția copilului, în colaborare cu protecția civilă, va lua măsurile necesare pentru a se asigura supravegherea copiilor care sunt evacuați de către persoane care își

pot asuma responsabilitatea ocrotirii şi siguranţei lor. Ori de câte ori este posibil, membrii aceleiaşi familii vor fi cazaţi împreună.

CAPITOLUL V
Protecţia copilului care a săvârşit o faptă penală şi nu răspunde penal

Art. 80. — (1) Pentru copilul care a săvârşit o faptă prevăzută de legea penală şi care nu răspunde penal, la propunerea direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţia copilului în a cărei unitate administrativ-teritorială se află copilul, se va lua una dintre măsurile prevăzute la art. 55 lit. a) şi c).

(2) În dispunerea uneia dintre măsurile prevăzute la art. 55 lit. a) şi c), Comisia pentru Protecţia Copilului, atunci când există acordul părinţilor sau al altui reprezentant legal al copilului, ori, după caz, instanţa judecătorească, atunci când acest acord lipseşte, va ţine seama de:

a) condiţiile care au favorizat săvârşirea faptei;

b) gradul de pericol social al faptei;

c) mediul în care a crescut şi a trăit copilul;

d) riscul săvârşirii din nou de către copil a unei fapte prevăzute de legea penală;

e) orice alte elemente de natură a caracteriza situaţia copilului.

Art. 81. — (1) Măsura supravegherii specializate constă în menţinerea copilului în familia sa, sub condiţia respectării de către acesta a unor obligaţii, cum ar fi:

a) frecventarea cursurilor şcolare;

b) utilizarea unor servicii de îngrijire de zi;

c) urmarea unor tratamente medicale, consiliere sau psihoterapie;

d) interzicerea de a frecventa anumite locuri sau de a avea legături cu anumite persoane.

(2) În cazul în care menţinerea în familie nu este posibilă sau atunci când copilul nu îşi îndeplineşte obligaţiile stabilite prin măsura supravegherii specializate, comisia pentru protecţia copilului ori, după caz, instanţa judecătorească, după distincţiile prevăzute la art. 80 alin. (2), poate dispune plasamentul acestuia în familia extinsă ori în cea substitutivă, precum şi îndeplinirea de către copil a obligaţiilor prevăzute la alin. (1).

Art. 82. — În cazul în care fapta prevăzută de legea penală, săvârşită de copilul care nu răspunde penal, prezintă un grad ridicat de pericol social, precum şi în cazul în care copilul pentru care s-au stabilit măsurile prevăzute la art. 81 săvârşeşte în continuare fapte penale, comisia pentru protecţia copilului sau, după caz, instanţa judecătorească dispune, pe perioadă determinată, plasamentul copilului într-un serviciu de tip rezidenţial specializat.

Art. 83. — Este interzis să se dea publicităţii orice date referitoare la săvârşirea de fapte penale de către copilul care nu răspunde penal, inclusiv date privitoare la persoana acestuia.

Art. 84. — (1) Pe toată durata aplicării măsurilor destinate copilului care săvârşeşte fapte penale şi nu răspunde penal, vor fi asigurate servicii specializate, pentru a-i asista pe copii în procesul de reintegrare în societate.

(2) Tipurile de servicii specializate prevăzute la alin. (1), precum şi standardele referitoare la modalitatea de asigurare a acestor servicii se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

CAPITOLUL VI

Protecţia copilului împotriva exploatării

Art. 85. — (1) Copilul are dreptul de a fi protejat împotriva oricăror forme de violenţă, abuz, rele tratamente sau neglijenţă.

(2) Orice persoană fizică sau juridică, precum şi copilul pot sesiza autorităţile abilitate de lege să ia măsurile corespunzătoare pentru a-l proteja împotriva oricăror forme de violenţă, inclusiv violenţă sexuală, vătămare sau de abuz fizic sau mental, de rele tratamente sau de exploatare, de abandon sau neglijenţă.

(3) Angajaţii instituţiilor publice sau private care, prin natura profesiei, intră în contact cu copilul şi au suspiciuni asupra unui posibil caz de abuz, neglijare sau rele tratamente au obligaţia de a sesiza de urgenţă direcţia generală de asistenţă socială şi protecţia copilului.

Art. 86. — (1) Părinţii copilului sau, după caz, alt reprezentant legal al acestuia, autorităţile publice şi organismele private au obligaţia să ia toate măsurile corespunzătoare pentru a facilita readaptarea fizică şi psihologică şi reintegrarea socială a oricărui copil care a fost victima oricărei forme de neglijenţă, exploatare sau abuz, de tortură sau pedeapsă ori tratamente crude, inumane sau degradante.

(2) Persoanele menționate la alin, (1) vor asigura condițiile necesare pentru ca readaptarea şi reintegrarea să favorizeze sănătatea, respectul de sine şi demnitatea copilului.

SECȚIUNEA 1

Protecția copilului împotriva exploatării economice

Art. 87. — (1) Copilul are dreptul de a fi protejat împotriva exploatării şi nu poate fi constrâns la o muncă ce comportă un risc potențial sau care este susceptibilă să îi compromită educația ori să îi dăuneze sănătății sau dezvoltării sale fizice, mentale, spirituale, morale ori sociale.

(2) Este interzisă orice practică prin intermediul căreia un copil este dat de unul sau de ambii părinți ori de reprezentantul lui legal în schimbul unei recompense sau nu, în scopul exploatării copilului sau a muncii acestuia.

(3) În situațiile în care copiii de vârstă şcolară se sustrag procesului de învățământ, desfăşurând munci cu nerespectarea legii, unitățile de învățământ sunt obligate să sesizeze de îndată serviciul public de asistență socială. În cazul unor asemenea constatări, serviciul public de asistență socială împreună cu inspectoratele şcolare județene şi cu celelalte instituții publice competente sunt obligate să ia măsuri în vederea reintegrării şcolare a copilului.

(4) Inspecția Muncii, în colaborare cu Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, are obligația de a promova campanii de conştientizare şi informare:

a) pentru copii — despre măsurile de protecție de care pot beneficia şi despre riscurile pe care le implică cazurile de exploatare economică;

b) pentru publicul larg — incluzând educație parentală şi activități de pregătire pentru categoriile profesionale care lucrează cu şi pentru copii, pentru a-i ajuta să asigure copiilor o reală protecție împotriva exploatării economice;

c) pentru angajatori sau potențiali angajatori.

SECȚIUNEA a 2-a

Protecția copilului împotriva consumului de droguri

Art. 88. — (1) Copilul are dreptul de a fi protejat împotriva folosirii ilicite de stupefiante şi substanțe psihotrope.

(2) Este interzisă vânzarea de solvenți copiilor, fără acordul părintelui ori al altui reprezentant legal.

(3) Agenția Națională Antidrog, în colaborare cu Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copiilor, şi, după caz, cu alte autorități sau organe de specialitate ale administrației publice centrale, are obligația de a lua măsurile corespunzătoare pentru:

a) prevenirea folosirii copiilor la producția şi traficul ilicit al acestor substanțe;

b) conştientizarea publicului larg şi, în mod particular, a copiilor cu privire la această problematică, inclusiv prin intermediul sistemului de învățământ şi, după caz, prin introducerea acestui subiect în programa şcolară;

c) sprijinirea copiilor şi familiilor acestora, prin consiliere şi îndrumare — dacă este necesar, de natură confidențială, dar şi prin elaborarea de politici şi strategii care să garanteze recuperarea fizică şi psihică şi reintegrarea socială a copiilor dependenți de droguri, inclusiv prin dezvoltarea în acest scop de metode de intervenție alternativă la instituțiile psihiatrice tradiționale;

d) dezvoltarea suplimentară a sistemelor pentru adunarea unor date reale asupra apariției consumului de droguri la copii, ca şi asupra implicării acestora în producția şi traficul ilicit de droguri; evaluarea permanentă a acestor situații, a progreselor realizate, a dificultăților întâmpinate şi, respectiv, a obiectivelor propuse pentru viitor;

e) dezvoltarea unui sistem de informare publică care să reducă toleranța în ceea ce priveşte consumul de droguri şi să ajute la recunoaşterea primelor simptome de consum de droguri, mai ales în rândul copiilor.

(4) Instituțiile prevăzute la alin. (3) se vor asigura că opiniile copiilor sunt luate în considerare la elaborarea strategiilor antidrog.

SECȚIUNEA a 3-a

Protecția copilului împotriva abuzului sau neglijenței

Art. 89. — (1) Prin *abuz asupra copilului* se înțelege orice acțiune voluntară a unei persoane care se află într-o relație de răspundere, încredere sau de autoritate față de acesta, prin care este periclitată viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului.

(2) Prin *neglijarea copilului* se înțelege omisiunea, voluntară sau involuntară, a unei persoane care are responsabilitatea creşterii, îngrijirii sau educării copilului de a lua orice măsură subordonată acestei responsabilități, fapt care pune în pericol viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului.

Art. 90. — Sunt interzise aplicarea pedepselor fizice sub orice formă, precum şi privarea copilului de drepturile sale de natură să pună în pericol viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului, atât în familie cât şi în orice instituție care asigură protecția, îngrijirea şi educarea copiilor.

Art. 91. — (1) Orice persoană care, prin natura profesiei sau ocupației sale, lucrează direct cu un copil şi are suspiciuni în legătură cu existența unei situații de abuz sau de neglijare a acestuia este obligată să sesizeze serviciul public de asistență socială sau direcția generală de asistență socială şi protecția copilului în a cărei rază teritorială a fost identificat cazul respectiv.

(2) Pentru semnalarea cazurilor de abuz sau de neglijare a copilului, la nivelul fiecărei direcții generale de asistență socială şi protecția copilului se înființează obligatoriu *telefonul copilului* al cărui număr va fi adus la cunoştință publicului.

Art. 92. — În vederea asigurării protecției speciale a copilului abuzat sau neglijat, direcția generală de asistență socială şi protecția copilului este obligată:

a) să verifice şi să soluționeze toate sesizările privind cazurile de abuz şi neglijare, inclusiv cele venite din partea asistenților familiali;

b) să asigure prestarea serviciilor prevăzute la art. 107, specializate pentru nevoile copiilor victime ale abuzului sau neglijării şi ale familiilor acestora.

Art. 93. — Pentru verificarea sesizărilor privind cazurile de abuz şi neglijare a copilului, reprezentanții direcției generale de asistență socială şi protecția copilului au drept de acces, în condițiile legii, în sediile persoanelor juridice, precum şi la domiciliul persoanelor fizice care au în îngrijire sau asigură protecția unui copil. Pentru efectuarea acestor verificări, organele de poliție au

obligația să sprijine reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

Art. 94. — (1) Reprezentanții persoanelor juridice, precum și persoanele fizice care au în îngrijire sau asigură protecția unui copil sunt obligați să colaboreze cu reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului și să ofere toate informațiile necesare pentru soluționarea sesizărilor.

(2) În situația în care, în urma verificărilor efectuate, reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului stabilesc că există motive temeinice care să susțină existența unei situații de pericol iminent pentru copil, datorată abuzului și neglijării, și nu întâmpină opoziție din partea persoanelor prevăzute la alin. (1), directorul direcției generale de asistență socială și protecția copilului instituie măsura plasamentului în regim de urgență. Prevederile art. 58—60, art. 64 alin. (3) și ale art. 66 se aplică în mod corespunzător.

(3) În situația în care persoanele prevăzute la alin. (1) refuză sau împiedică în orice mod efectuarea verificărilor de către reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului, iar aceștia stabilesc că există motive temeinice care să susțină existența unei situații de pericol iminent pentru copil, datorată abuzului și neglijării, direcția generală de asistență socială și protecția copilului sesizează instanța judecătorească, solicitând emiterea unei ordonanțe președințiale de plasare a copilului în regim de urgență la o persoană, la o familie, la un asistent maternal sau într-un serviciu de tip rezidențial, licențiat în condițiile legii. Prevederile art. 58—60 și ale art. 64 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(4) În termen de 48 de ore de la data executării ordonanței președințiale prin care s-a dispus plasamentul în regim de urgență, direcția generală de asistență socială și protecția copilului sesizează instanța judecătorească pentru a decide cu privire la: înlocuirea plasamentului în regim de urgență cu măsura plasamentului, decăderea totală sau parțială din exercițiul drepturilor părintești, precum și cu privire la exercitarea drepturilor părintești.

Art. 95. — (1) În cadrul procesului prevăzut la art. 94 alin. (3) și (4), se poate administra, din oficiu, ca probă, declarația scrisă a copilului referitoare la abuzul sau neglijarea la care a fost supus.

Declarația copilului poate fi înregistrată, potrivit legii, prin mijloace tehnice audio-video. Înregistrările se realizează în mod obligatoriu cu asistența unui psiholog.

(2) Acordul copilului este obligatoriu pentru realizarea înregistrării declarației sale.

(3) Dacă instanța judecătorească apreciază necesar, aceasta îl poate chema pe copil în fața ei, pentru a-l audia. Audierea are loc numai în camera de consiliu, în prezența unui psiholog și numai după o prealabilă pregătire a copilului în acest sens.

Art. 96. — În cazul în care abuzul sau neglijarea a fost săvârșită de către persoane care, în baza unui raport juridic de muncă sau de altă natură, asigurau protecția, creșterea, îngrijirea sau educația copilului, angajatorii au obligația să sesizeze de îndată organele de urmărire penală și să dispună îndepărtarea persoanei respective de copiii aflați în grija sa.

Art. 97. — În instituțiile publice sau private, precum și în serviciile de tip rezidențial, publice sau private, care asigură protecția, creșterea, îngrijirea sau educarea copiilor, este interzisă angajarea persoanei împotriva căreia a fost pronunțată o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă pentru săvârșirea, cu intenție, a unei infracțiuni.

SECȚIUNEA a 4-a

Protecția copilului împotriva răpirii sau oricăror forme de traficare

Art. 98. — (1) Ministerul Administrației și Internelor și Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, în colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării, vor efectua demersurile necesare pentru adoptarea tuturor măsurilor legislative, administrative și educative destinate asigurării protecției efective împotriva oricăror forme de trafic intern sau internațional al copiilor, în orice scop sau sub orice formă, inclusiv de către propriii părinți.

(2) În acest scop, autoritățile publice menționate la alin. (1) au responsabilitatea elaborării unei strategii la nivel național pentru prevenirea și combaterea acestui fenomen, inclusiv a unui mecanism intern de coordonare și monitorizare a activităților întreprinse.

SECȚIUNEA a 5-a

Protecția copilului împotriva oricăror forme de exploatare

Art. 99. — (1) Copilul are dreptul la protecție împotriva oricărei forme de exploatare.

(2) Instituțiile şi autoritățile publice, potrivit atribuțiilor lor, adoptă reglementări specifice şi aplică măsuri corespunzătoare pentru prevenirea, între altele:

a) transferului ilicit şi a nereturnării copilului;

b) încheierii adopțiilor, naționale ori internaționale, în alte scopuri decât interesul superior al copilului;

c) exploatării sexuale şi a violenței sexuale;

d) răpirii şi traficării de copii în orice scop şi sub orice formă;

e) implicării copiilor în conflicte armate;

f) dezvoltării forțate a talentelor copiilor în dauna dezvoltării lor armonioase, fizice şi mentale;

g) exploatării copilului de către mass-media;

h) exploatării copilului în cadrul unor cercetări ori experimente ştiințifice.

CAPITOLUL VII

Instituții şi servicii cu atribuții în protecția copilului

SECȚIUNEA 1

Instituții la nivel central

Art. 100. — Monitorizarea respectării principiilor şi drepturilor stabilite de prezenta lege şi de Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, ratificată prin Legea nr. 18/1990, republicată, precum şi coordonarea şi controlul activității de protecție şi promovare a drepturilor copilului se realizează de către Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, aflat în subordinea Ministerului Muncii, Solidarității Sociale şi Familiei.

Art. 101. — Apărarea drepturilor şi libertăților copilului în raporturile acestuia cu autoritățile publice cu scopul de a promova şi de a îmbunătăți condiția copilului se realizează şi prin instituția Avocatul Poporului.

SECȚIUNEA a 2-a

Instituții și servicii

Art. 102. — Autoritățile administrației publice locale au obligația să garanteze și să promoveze respectarea drepturilor copiilor din unitățile adininistrativ-teritoriale, asigurând prevenirea separării copilului de părinții săi, precum și protecția specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de îngrijirea părinților săi.

Art. 103. — (1) Autoritățile administrației publice locale au obligația de a implica colectivitatea locală în procesul de identificare a nevoilor comunității și de soluționare la nivel local a problemelor sociale care privesc copiii.

(2) În acest scop pot fi create structuri comunitare consultative cuprinzând, dar fără a se limita, oameni de afaceri locali, preoți, cadre didactice, medici, consilieri locali, polițiști. Rolul acestor structuri este atât de soluționare a unor cazuri concrete, cât și de a răspunde nevoilor globale ale respectivei colectivități.

(3) Mandatul structurilor comunitare consultative se stabilește prin acte emise de către autoritățile administrației publice locale.

(4) Pentru a-și îndeplini rolul pentru care au fost create, structurile comunitare consultative vor beneficia de programe de formare în domeniul asistenței sociale și protecției copilului.

Art. 104. — (1) În subordinea consiliului județean și, respectiv, a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București funcționează comisia pentru protecția copilului, ca organ de specialitate al acestora, fără personalitate juridică, având următoarele atribuții principale:

a) stabilirea încadrării în grad de handicap și orientarea școlară a copilului;

b) pronunțarea, în condițiile prezentei legi, cu privire la propunerile referitoare la stabilirea unei măsuri de protecție specială a copilului;

c) soluționarea cererilor privind eliberarea atestatului de asistent maternal;

d) alte atribuții prevăzute de lege.

(2) Organizarea și metodologia de funcționare a comisiei pentru protecția copilului se reglementează prin hotărâre a Guvernului,

Art. 105. — (1) Serviciul public specializat pentru protecția copilului, existent în subordinea consiliilor județene şi a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului Bucureşti, precum şi serviciul public de asistență socială de la nivelul județelor şi sectoarelor municipiului Bucureşti se reorganizează ca direcție generală de asistență socială şi protecția copilului.

(2) Direcția generală de asistență socială şi protecția copilului este instituție publică cu personalitate juridică, înființată în subordinea consiliului județean, respectiv a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului Bucureşti, care preia, în mod corespunzător, funcțiile serviciului public de asistență socială de la nivelul județului şi, respectiv, atribuțiile serviciului public de asistență socială de la nivelul sectoarelor municipiului Bucureşti.

(3) Instituția prevăzută la alin. (2) exercită în domeniul protecției drepturilor copilului atribuțiile prevăzute de prezenta lege, precum şi de alte acte normative în vigoare.

(4) Structura organizatorică, numărul de personal şi finanțarea direcției generale de asistență socială şi protecția copilului se aprobă prin hotărâre a consiliului județean, respectiv a consiliului local al sectorului municipiului Bucureşti, care o înființează, astfel încât să asigure îndeplinirea în mod corespunzător a atribuțiilor ce îi revin, precum şi realizarea deplină şi exercitarea efectivă a drepturilor copilului.

(5) Atribuțiile şi regulamentul-cadru de organizare şi funcționare ale direcției generale de asistență socială şi protecția copilului se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Solidarității Sociale şi Familiei.

Art. 106. — (1) Serviciile publice de asistență socială organizate la nivelul municipiilor şi oraşelor, precum şi persoanele cu atribuții de asistență socială din aparatul propriu al consiliilor locale comunale îndeplinesc în domeniul protecției copilului următoarele atribuții:

a) monitorizează şi analizează situația copiilor din unitatea administrativ-teritorială, precum şi modul de respectare a drepturilor copiilor, asigurând centralizarea şi sintetizarea datelor şi informațiilor relevante;

b) realizează activitatea de prevenire a separării copilului de familia sa;

c) identifică şi evaluează situaţiile care impun acordarea de servicii şi/sau prestaţii pentru prevenirea separării copilului de familia sa;

d) elaborează documentaţia necesară pentru acordarea serviciilor şi/sau prestaţiilor şi acordă aceste servicii şi/sau prestaţii, în condiţiile legii;

e) asigură consilierea şi informarea familiilor cu copii în întreţinere asupra drepturilor şi obligaţiilor acestora, asupra drepturilor copilului şi asupra serviciilor disponibile pe plan local;

f) asigură şi urmăresc aplicarea măsurilor de prevenire şi combatere a consumului de alcool şi droguri, de prevenire şi combatere a violenţei în familie, precum şi a comportamentului delincvent;

g) vizitează periodic la domiciliu familiile şi copiii care beneficiază de servicii şi prestaţii;

h) înaintează propuneri primarului, în cazul în care este necesară luarea unei măsuri de protecţie specială, în condiţiile legii;

i) urmăresc evoluţia dezvoltării copilului şi modul în care părinţii acestuia îşi exercită drepturile şi îşi îndeplinesc obligaţiile cu privire la copilul care a beneficiat de o măsură de protecţie specială şi a fost reintegrat în familia sa;

j) colaborează cu direcţia generală de asistenţă socială şi protecţia copilului în domeniul protecţiei copilului şi transmit acesteia toate datele şi informaţiile solicitate din acest domeniu.

(2) La nivelul sectoarelor municipiului Bucureşti, atribuţiile prevăzute la alin. (1) sunt exercitate de direcţia generală de asistenţă socială şi protecţia copilului.

Art. 107. — (1) Pentru prevenirea separării copilului de părinţii săi, precum şi pentru realizarea protecţiei speciale a copilului separat, temporar sau definitiv, de părinţii săi, se organizează şi funcţionează următoarele tipuri de servicii:

a) servicii de zi;

b) servicii de tip familial;

c) servicii de tip rezidenţial.

(2) Regulamentul-cadru pentru organizarea şi funcţionarea serviciilor prevăzute la alin. (1) se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

Art. 108. — (1) Serviciile de zi sunt acele servicii prin care se asigură menținerea, refacerea și dezvoltarea capacităților copilului și ale părinților săi, pentru depășirea situațiilor care ar putea determina separarea copilului de familia sa.

(2) Accesul la aceste servicii se realizează în baza planului de servicii sau, după caz, a planului individualizat de protecție, în condițiile prezentei legi.

Art. 109. — Serviciile de tip familial sunt acele servicii prin care se asigură, la domiciliul unei persoane fizice sau familii, creșterea și îngrijirea copilului separat, temporar sau definitiv, de părinții săi, ca urmare a stabilirii în condițiile prezentei legi a măsurii plasamentului.

Art. 110. — (1) Serviciile de tip rezidențial sunt acele servicii prin care se asigură protecția, creșterea și îngrijirea copilului separat, temporar sau definitiv, de părinții săi, ca urmare a stabilirii în condițiile prezentei legi a măsurii plasamentului.

(2) Fac parte din categoria serviciilor de tip rezidențial centrele de plasament și centrele de primire a copilului în regim de urgență.

(3) Sunt considerate servicii de tip rezidențial și centrele maternale.

(4) Serviciile de tip rezidențial care aparțin autorităților administrației publice se organizează numai în structura direcției generale de asistență socială și protecția copilului, în regim de componente funcționale ale acestora, fără personalitate juridică.

(5) Serviciile de tip rezidențial se organizează pe model familial și pot avea caracter specializat în funcție de nevoile copiilor plasați.

Art. 111. — (1) Pentru asigurarea prevenirii separării copilului de părinții lui, consiliile locale ale municipiilor, orașelor, comunelor și sectoarelor municipiului București au obligația să organizeze, în mod autonom sau prin asociere, servicii de zi, potrivit nevoilor identificate în comunitatea respectivă.

(2) În situația în care consiliul local nu identifică resurse financiare și umane suficiente pentru a organiza serviciile prevăzute la alin. (1), la cererea acestuia, consiliul județean va asigura finanțarea necesară înființării acestor servicii. Consiliul local asigură finanțarea cu până la 50% a cheltuielilor de funcționare a acestor

servicii, cota-parte şi cuantumul total al acestor cheltuieli fiind stabilite anual prin hotărâre a consiliului judeţean.

Art. 112. — Pentru asigurarea protecţiei speciale a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinţilor săi, consiliul judeţean şi, respectiv, consiliul local al sectorului municipiului Bucureşti au obligaţia să organizeze, în mod autonom sau prin asociere, servicii de tip familial şi de tip rezidenţial, potrivit nevoilor identificate la nivelul unităţii lor administrativ-teritoriale. În funcţie de nevoile evaluate ale copiilor plasaţi, consiliul judeţean poate organiza şi dezvolta şi servicii de zi.

CAPITOLUL VIII
Organisme private

Art. 113. — (1) Organismele private care pot desfăşura activităţi în domeniul protecţiei drepturilor copilului şi al protecţiei speciale a acestuia sunt persoane juridice de drept privat, fără scop patrimonial, constituite şi acreditate în condiţiile legii.

(2) În desfăşurarea activităţilor prevăzute la alin. (1), organismele private acreditate se supun regimului de drept public prevăzut de prezenta lege, precum şi de reglementările prin care aceasta este pusă în executare.

Art. 114. — Organismele private legal constituite şi acreditate pot înfiinţa, organiza şi dezvolta serviciile de prevenire a separării copilului de familia sa, precum şi de protecţie specială a copilului, prevăzute la art. 107, numai pe baza licenţei eliberate de Autoritatea Naţională pentru Protecţia Drepturilor Copilului.

CAPITOLUL IX
Licenţierea şi inspecţia serviciilor de prevenire a separării copilului de familia sa, precum şi a celor de protecţie specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinţilor săi

Art. 115. — (1) Autorităţile publice sau organismele private autorizate pot înfiinţa, organiza şi dezvolta servicii de prevenire a separării copilului de familia sa, precum şi servicii de protecţie specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinţilor săi, prevăzute de prezenta lege, numai dacă au obţinut licenţa de funcţionare pentru serviciul respectiv, eliberată de Autoritatea Naţională pentru Protecţia Drepturilor Copilului.

(2) Licența de funcționare prevăzută la alin. (1) se acordă pe baza îndeplinirii standardelor minime obligatorii elaborate pentru serviciile de prevenire a separării copilului de familia sa, precum şi pentru serviciile de protecție specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi. Standardele se elaborează de către Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului şi se aprobă prin ordin al secretarului de stat.

Art. 116. — Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului efectuează inspecții periodice cu privire la modul în care autoritățile publice sau organismele private autorizate respectă standardele prevăzute la art. 110.

Art. 117. — Condițiile şi procedura de acordare, retragere, anulare sau suspendare a licenței prevăzute la art. 115, precum şi condițiile şi procedura de efectuare a inspecțiilor prevăzute la art. 116 se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

CAPITOLUL X

Finanțarea sistemului de protecție a copilului

Art. 118. — (1) Prevenirea separării copilului de familia sa, precum şi protecția specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi se finanțează din următoarele surse:

a) bugetul local al comunelor, oraşelor şi municipiilor;

b) bugetele locale ale județelor, respectiv ale sectoarelor municipiului Bucureşti;

c) bugetul de stat;

d) donații, sponsorizări şi alte forme private de contribuții băneşti, permise de lege.

(2) Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului poate finanța programe de interes național pentru protecția şi promovarea drepturilor copilului, din fonduri alocate de la bugetul de stat cu această destinație, din fonduri externe rambursabile şi nerambursabile, precum şi din alte surse, în condițiile legii.

Art. 119. — (1) Pentru fiecare copil față de care s-a luat măsura plasamentului se acordă o alocație lunară de plasament, în cuantum de 670.000 lei, care se indexează prin hotărâre a Guvernului. De această alocație beneficiază şi copilul pentru care a fost instituită tutela, în condițiile legii.

(2) Alocația se plăteşte persoanei sau reprezentantului familiei care a luat în plasament copilul sau tutorelui.

(3) Alocația de plasament se suportă de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei.

Art. 120. — Cheltuielile pentru plata salariilor sau a indemnizațiilor asistenților maternali, precum și cele legate de aplicarea prevederilor Legii nr. 326/2003 privind drepturile de care beneficiază copiii și tinerii ocrotiți de serviciile publice specializate pentru protecția copilului, mamele protejate în centre maternale, precum și copiii încredințați sau dați în plasament la asistenți maternali profesioniști se suportă de la bugetul județului, respectiv de la bugetul sectorului municipiului București, și se gestionează de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului.

Art. 121. — (1) Primarii acordă prestații financiare excepționale, în situația în care familia care îngrijește copilul se confruntă temporar cu probleme financiare determinate de o situație excepțională și care pune în pericol dezvoltarea armonioasă a copilului.

(2) Prestațiile excepționale se acordă cu prioritate copiilor ale căror familii nu au posibilitatea sau capacitatea de a acorda copilului îngrijirea corespunzătoare ori ca urmare a necesității suportării unor cheltuieli particulare destinate menținerii legăturii copilului cu familia sa.

(3) În funcție de fiecare caz în parte, primarul decide, prin dispoziție, cu privire la acordarea prestației financiare excepționale și cuantumul acesteia.

Art. 122. — Cuantumul maxim, precum și condițiile de acordare a prestațiilor financiare excepționale se stabilesc prin hotărâre a consiliului local.

Art. 123. — Prestațiile financiare excepționale pot fi acordate și sub formă de prestații în natură, pe baza dispoziției primarului, constând, în principal, în alimente, îmbrăcăminte, manuale și rechizite sau echipamente școlare, suportarea cheltuielilor legate de transport, procurarea de proteze, medicamente și alte accesorii medicale.

CAPITOLUL XI

Reguli speciale de procedură

Art. 124. — (1) Cauzele prevăzute de prezenta lege privind stabilirea măsurilor de protecție specială sunt de competența tribunalului de la domiciliul copilului.

(2) Dacă domiciliul copilului nu este cunoscut, competența revine tribunalului în a cărui circumscripție teritorială a fost găsit copilul.

Art. 125. — (1) Cauzele prevăzute la art. 124 se soluționează în regim de urgență, cu citarea reprezentantului legal al copilului, a direcției generale de asistență socială și protecția copilului și cu participarea obligatorie a procurorului.

(2) Audierea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie și se face cu respectarea prevederilor art. 24, cu excepția cauzelor care privesc stabilirea unei măsuri de protecție specială pentru copilul abuzat sau neglijat; în acest caz, audierea copilului se face cu respectarea prevederilor art. 95 alin. (3).

(3) Termenele de judecată nu pot fi mai mari de 10 zile.

(4) Părțile sunt legal citate dacă citația le-a fost înmânată cel puțin cu o zi înaintea judecării.

Art. 126. — (1) Hotărârile prin care se soluționează fondul cauzei se pronunță în ziua în care au luat sfârșit dezbaterile.

(2) În situații deosebite, pronunțarea poate fi amânată cel mult două zile.

Art. 127. — (1) Hotărârea instanței de fond este executorie și definitivă.

(2) Hotărârea se redactează și se comunică părților în termen de cel mult 10 zile de la pronunțare.

Art. 128. — Termenul de recurs este de 10 zile de la data comunicării hotărârii.

Art. 129. — Dispozițiile prezentei legi referitoare la procedura de soluționare a cauzelor privind stabilirea măsurilor de protecție specială se completează în mod corespunzător cu prevederile Codului de procedură civilă.

Art. 130. — (1) În toate cauzele care privesc aplicarea prezentei legi, direcția generală de asistență socială și protecția copilului de la domiciliul copilului sau în a cărei rază administrativ-

teritorială a fost găsit copilul întocmeşte şi prezintă instanţei raportul referitor la copil, care va cuprinde date privind:

a) personalitatea, starea fizică şi mentală a copilului;

b) antecedentele sociomedicale şi educaţionale ale copilului;

c) condiţiile în care copilul a fost crescut şi în care a trăit;

d) propuneri privind persoana, familia sau serviciul de tip rezidenţial în care ar putea fi plasat copilul;

e) orice alte date referitoare la creşterea şi educarea copilului, care pot servi soluţionării cauzei.

(2) În toate cauzele care privesc stabilirea, înlocuirea ori încetarea măsurilor de protecţie specială stabilite de prezenta lege pentru copilul care a săvârşit o faptă penală şi nu răspunde penal se va întocmi un raport şi din partea serviciului de reintegrare şi supraveghere de pe lângă instanţa judecătorească.

Art. 131, — Cauzele care privesc aplicarea prezentei legi sunt scutite de taxa judiciară de timbru şi de timbru judiciar.

CAPITOLUL XII
Răspunderi şi sancţiuni

Art. 132. — (1) Îndemnul ori înlesnirea practicării cerşetoriei de către un minor sau tragerea de foloase de pe urma practicării cerşetoriei de către un minor se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 3 ani.

(2) Recrutarea ori constrângerea unui minor la cerşetorie se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.

(3) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) sau (2) este săvârşită de un părinte sau de reprezentantul legal al minorului, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 5 ani, pentru fapta prevăzută la alin. (1), şi de la 2 la 7 ani şi interzicerea unor drepturi, pentru fapta prevăzută la alin. (2).

Art. 133. — Fapta părintelui sau a reprezentantului legal al unui copil de a se folosi de acesta pentru a apela în mod repetat la mila publicului, cerând ajutor financiar sau material, se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 134. — (1) Nerespectarea obligaţiilor prevăzute la art. 36 alin. (2), art. 48 alin. (4) şi art. 91 constituie abatere disciplinară gravă şi se sancţionează potrivit legii.

(2) Nerespectarea obligaţiei prevăzute la art. 36 alin. (2), art. 87 alin. (3) teza întâi constituie abatere disciplinară,

Art. 135, — (1) Constituie contravenții următoarele fapte:

a) nerespectarea obligației prevăzute la art. 9 alin. (1), în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi;

b) nerespectarea obligației prevăzute la art. 9 alin. (2);

c) nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 10 alin. (1) si (3);

d) nerespectarea obligației prevăzute ia art. 11 alin. (1);

e) necomunicarea de către organele de poliție a rezultatelor verificărilor specifice privind identitatea mamei în conformitate cu prevederile art. 11 alin. (3);

f) neefectuarea de către serviciul public de asistență socială a declarației de înregistrare a nașterii, în conformitate cu prevederile art. 11 alin. (6);

g) nerespectarea obligației prevăzute la art. 11 alin. (7);

h) nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 13 şi la art. 18 alin. (3);

i) nerespectarea prevederilor art. 22 alin. (2)—(4) şi ale art. 83;

j) nerespectarea obligației prevăzute la art. 96.

(2) Contravențiile prevăzute la alin. (1) se sancționează astfel:

a) cu amendă de la 1.000.000 lei la 3.000.000 lei, cele prevăzute la lit. a), c), g) şi h);

b) cu amendă de la 2.000.000 lei la 5.000.000 lei, cea prevăzută la lit. f);

c) cu amendă de la 3.000.000 lei la 6.000.000 lei, cele prevăzute la lit. b), d) şi j);

d) cu amendă de la 5.000.000 lei la 15.000.000 lei, cele prevăzute la lit. e) şi i).

(3) Constatarea contravențiilor şi aplicarea sancțiunii se fac de către persoane anume desemnate dintre cele cu atribuții de control din:

a) Ministerul Sănătății, pentru contravențiile de la alin. (1) lit. a), c) şi d);

b) Ministerul Administrației şi Internelor, pentru contravențiile de la alin. (1) lit. b), e), h) şi i);

c) Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, pentru contravenția de la alin. (1) lit. j);

d) consiliul județean, respectiv consiliul local al sectorului municipiului Bucureşti, pentru contravențiile de la alin. (1) lit. f) şi g).

Art. 136. — Contravenţiilor prevăzute la art. 135 le sunt aplicabile prevederile Ordonanţei Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravenţiilor, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările ulterioare.

CAPITOLUL XIII
Dispoziţii tranzitorii şi finale

Art. 137. — În termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, direcţia generală de asistenţă socială şi protecţia copilului va reevalua împrejurările care au stat la baza măsurilor de protecţie dispuse de comisia pentru protecţia copilului şi, după caz, va solicita instituirea tutelei sau stabilirea unei măsuri de protecţie specială, în condiţiile prezentei legi.

Art. 138. — Centrele de plasament, centrele de primire în regim de urgenţă şi centrele maternale organizate în structura fostelor servicii publice specializate pentru protecţia copilului se reorganizează prin hotărârea consiliului judeţean, respectiv a consiliului local al sectoarelor municipiului Bucureşti în structura direcţiei generale de asistenţă socială din subordinea consiliului judeţean, respectiv a consiliului local al sectoarelor municipiului Bucureşti, în regim de componente funcţionale ale acestora, fără personalitate juridică.

Art. 139. — (1) Serviciile de zi destinate prevenirii situaţiilor ce pun în pericol securitatea şi dezvoltarea copilului, înfiinţate de consiliile judeţene, precum şi personalul care deserveşte aceste servicii se transferă consiliilor locale pe teritoriul cărora acestea funcţionează.

(2) Fac excepţie de la prevederile alin. (1) serviciile de zi specializate pentru copilul abuzat sau neglijat, care se consideră de interes judeţean.

(3) În situaţia în care serviciile prevăzute la alin. (1) fac parte dintr-un complex de servicii care are ca obiect de activitate şi protecţia copilului în regim rezidenţial, respectiv centru de plasament, centru de primire în regim de urgenţă sau centru maternal, transferul se realizează numai dacă este posibilă separarea patrimoniului şi a personalului.

(4) Consiliile locale au obligaţia să păstreze destinaţia şi structura de personal a serviciilor preluate.

(5) Transferul prevăzut la alin. (1) se realizează pe bază de protocol încheiat între consiliul județean şi consiliul local.

Art. 140. — Personalul didactic şi didactic auxiliar, transferat potrivit art. 46 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26/1997 privind protecția copilului aflat în dificultate, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, care la data intrării în vigoare a prezentei legi este încadrat cu acest statut în cadrul serviciilor publice specializate pentru protecția copilului, îşi păstrează statutul.

Art. 141. — În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, consiliile județene, respectiv consiliile locale ale sectoarelor municipiului Bucureşti, Ministerul Sănătății, Ministerul Administrației şi Internelor şi Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului au obligația să desemneze persoanele dintre cele cu atribuții de control, care vor constata contravențiile şi vor aplica sancțiunile menționate în prezentul capitol.

Art. 142. — (1) Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă:

a) art. 88 din Codul familiei;

b) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26/1997 privind protecția copilului aflat în dificultate, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 276 din 24 iulie 1998, cu modificările si completările ulterioare, cu excepția art. 20;

c) Hotărârea Guvernului nr. 604/1997 privind criteriile şi procedurile de autorizare a organismelor private care desfăşoară activități în domeniul protecției copilului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 280 din 16 octombrie 1997;

d) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 123/2001 privind reorganizarea comisiei pentru protecția copilului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 643 din 15 octombrie 2001, aprobată cu modificări prin Legea nr. 71/2002;

e) lit. A a alin. (2) al art. 3 din Regulamentul-cadru de organizare şi funcționare a serviciului public de asistență socială, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 90/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 81 din 7 februarie 2003, cu modificările ulterioare.

(2) Se modifică în mod corespunzător dispozițiile referitoare la înregistrarea naşterii copilului abandonat de mamă în spital, cuprinse în Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă,

publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 282 din 11 noiembrie 1996, cu modificările şi completările ulterioare.

(3) Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă orice alte dispoziţii contrare.

Art. 143. — (1) Formarea iniţială în domeniul protecţiei drepturilor copilului este obligatorie pentru toate categoriile profesionale din sistem şi pentru cei care au atribuţii decizionale privitoare la copil.

(2) Educaţia permanentă şi formarea profesională continuă în domeniul protecţiei speciale a copilului se asigură pentru toate categoriile profesionale din sistem.

(3) Autoritatea Naţională pentru Protecţia Drepturilor Copilului împreună cu Ministerul Educaţiei şi Cercetării, Ministerul Muncii, Solidarităţii Sociale şi Familiei, Ministerul Sănătăţii, precum şi, după caz, cu celelalte instituţii publice şi private interesate vor asigura formarea iniţială şi continuă a personalului care, în exercitarea sarcinilor ce îi revin, intră în contact cu domeniul protecţiei şi promovării drepturilor copilului.

Art. 144. — (1) La angajarea personalului de educaţie, protecţie şi îngrijire din cadrul instituţiilor publice şi private, care, prin natura profesiei, intră în contact cu copilul, se va prezenta în mod obligatoriu şi o expertiză neuropsihiatrică.

(2) Anual personalul prevăzut la alin. (1) este evaluat din punct de vedere psihologic.

(3) Rapoartele privind expertizele neuropsihiatrice, precum şi rapoartele de evaluare psihologică se păstrează conform legii la dosarul personal al salariatului.

Art. 145. — (1) Regulamentele proprii ale persoanelor juridice care desfăşoară activităţi de protecţie a copilului vor specifica expres regulile stabilite pentru a asigura exercitarea drepturilor şi îndeplinirea îndatoririlor pe care le au copiii, în conformitate cu vârsta, sănătatea şi gradul de maturitate al acestora.

(2) Aceste regulamente vor fi expuse într-un loc vizibil, astfel încât să permită accesul copiilor şi informarea lor adecvată.

Art. 146. — Prevederile prezentei legi se completează cu alte reglementări care se referă la drepturile copilului, inclusiv cu prevederile cuprinse în convenţiile şi tratatele internaţionale la care România este parte.

Art. 147. — Elaborarea proiectelor de acte normative care fac referire la oricare dintre drepturile copilului prevăzute de prezenta lege se realizează obligatoriu cu avizul Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului.

Art. 148. — (1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2005, cu excepția prevederilor art. 17 alin. (2), art. 19 alin. (3), art. 84 alin. (2), art. 104 alin. (2), art. 105 alin. (5), art. 107 alin. (2) şi art. 117, care intră în vigoare la 3 zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) Procedura de întoarcere a copiilor în țară, de identificare a părinților sau altor reprezentanți legali ai copiilor, modul de avansare a cheltuielilor ocazionate de întoarcerea în țară a acestora, precum şi serviciile de protecție specială, publice sau private, competente să asigure protecția în regim de urgență a copiilor aflați în străinătate, care, din orice motive, nu sunt însoțiți de părinți sau de un alt reprezentant legal ori nu se găsesc sub supravegherea legală a unor persoane din străinătate, prevăzută la art. 19 alin. (3), se elaborează de către Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului si Adopție.

(3) Organizarea şi metodologia de funcționare a comisiei pentru protecția copilului, prevăzută la art. 104 alin. (2), se elaborează de către Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului şi Adopție.

(4) Regulamentul-cadru pentru organizarea şi funcționarea serviciilor prevăzute la art. 107 alin. (2) se elaborează de către Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului şi Adopție.

(5) Condițiile şi procedura de acordare, retragere, anulare sau suspendare a licenței prevăzute la art. 115, precum şi condițiile şi procedura de efectuare a inspecțiilor prevăzute la art. 116 se elaborează de către Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului şi Adopție.

(6) Procedura referitoare la exercitarea dreptului copilului ai cărui părinți locuiesc în state diferite de a întreține relații personale şi contacte directe cu aceştia, prevăzută la art. 17 alin. (2), se elaborează de către Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului şi Adopție împreună cu Ministerul Afacerilor Externe.

(7) Tipurile de servicii specializate, prevăzute la art. 84 alin. (2), ce se asigură pe toată durata aplicării măsurilor destinate copilului care săvârşeşte fapte penale şi nu răspunde penal, pentru

a-i asista pe copii în procesul de reintegrare în societate, precum şi standardele referitoare la modalitatea de asigurare a acestor servicii se elaborează de către Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului şi Adopție în colaborare cu Ministerul Justiției.

(8) Atribuțiile şi Regulamentul-cadru de organizare şi funcționare a direcției generale de asistență socială şi protecția copilului, prevăzute la art. 105 alin. (5), se elaborează de către Ministerul Muncii, Solidarității Sociale si Familiei.

BCU "ASIC CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY"

B. CODUL PENAL

Republicat în M.Of. nr.65 din 16 aprilie 1997

-EXTRAS-

MĂSURILE EDUCATIVE APLICABILE MINORULUI[1]

TITLULV
MINORITATEA

Limitele răspunderii penale

Art. 99. - Minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani nu răspunde penal.

Minorul care are vârsta între 14 şi 16 ani răspunde penal, numai dacă se dovedeşte că a săvârşit fapta cu discernământ.

Minorul care a împlinit vârsta de 16 ani răspunde penal.

Consecinţele răspunderii penale

Art. 100. - Faţă de minorul care răspunde penal se poate lua o măsură educativă ori i se poate aplica o pedeapsă. La alegerea sancţiunii se ţine seama de gradul de pericol social al faptei săvârşite, de starea fizică, de dezvoltarea intelectuală şi morală, de comportarea lui, de condiţiile în care a fost crescut şi în care a trăit şi de orice alte elemente de natură să caracterizeze persoana minorului.

Pedeapsa se aplică numai dacă se apreciază că luarea unei măsuri educative nu este suficientă pentru îndreptarea minorului.

Măsurile educative

Art. 101. - Măsurile educative care se pot lua faţă de minor sunt:

a) mustrarea;

b) libertatea supravegheată;

---

[1] Până la Legea nr. 108/1998.

[1]c) internarea într-un centru de reeducare;
d) internarea într-un institut medical-educativ.

Mustrarea

Art. 102. - Măsura educativă a mustrării constă în dojenirea minorului, în arătarea pericolului social al faptei săvârşite, în sfătuirea minorului să se poarte în aşa fel încât să dea dovadă de îndreptare, atrăgându-i-se totodată atenţia că dacă va săvârşi din nou o infracţiune, se va lua faţă de el o măsură mai severă sau i se va aplica o pedeapsă.

Libertatea supravegheată

Art. 103. - Măsura educativă a libertăţii supravegheate constă în lăsarea minorului în libertate pe timp de un an, sub supraveghere deosebită. Supravegherea poate fi încredinţată, după caz, părinţilor minorului, celui care l-a înfiat sau tutorelui. Dacă aceştia nu pot asigura supravegherea în condiţii satisfăcătoare, instanta dispune încredinţarea supravegherii minorului, pe acelaşi interval de timp, unei persoane de încredere, de preferintă unei rude mai apropiate, la cererea acesteia, ori unei instituţii legal însărcinate cu supravegherea minorilor.

[2]Instanta pune în vedere, celui căruia i s-a încredin|at supravegherea, îndatorirea de a veghea îndeaproape asupra minorului, în scopul îndreptării lui. De asemenea, i se pune în vedere că are obligaţia să înştiinţeze instanţa de îndată, dacă minorul se sustrage de la supravegherea ce se exercită asupra lui sau are purtări rele ori a săvârşit din nou o faptă prevăzută de legea penală.

[3]Instanţa poate să impună minorului respectarea uneia sau mai multora din următoarele obligaţii:

---

[1] Potrivit Decretului nr.545/1972, publicat în B.Of., Partea I, nr.162 din 30 decembrie 1972, denumirea „centru de reeducare" înlocuieşte denumirea "institut special de reeducare".

[2] Alin.2 al art.103 este reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996.

[3] Alin.3 al art.103 este reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996.

a) să nu frecventeze anumite locuri stabilite;

b) să nu intre în legătură cu anumite persoane;

c) să presteze o activitate neremunerată într-o instituție de interes public fixată de instanță, cu o durată între 50 și 200 de ore, de maximum 3 ore pe zi, după programul de școală, în zilele nelucrătoare și în vacanță.

[1]Instanța atrage atenția minorului asupra consecintelor comportării sale.

[2]După luarea măsurii libertății supravegheate, instanța încunoștințează școala unde minorul învață sau unitatea la care este angajat și, după caz, instituția la care prestează activitatea stabilită de instanță.

Dacă înăuntrul termenului prevăzut în alin. 1 minorul se sustrage de la supravegherea ce se exercită asupra lui sau are purtări rele, ori săvârșește o faptă prevăzută de legea penală, instanța revocă libertatea supravegheată și ia față de minor măsura internării într-un centru de reeducare. Dacă fapta prevăzută de legea penală constituie infractiune, instanța ia măsura internării sau aplică o pedeapsă.

Termenul de un an prevăzut în alin. 1 curge de la data punerii în executare a libertății supravegheate.

Internarea într-un centru de reeducare

Art. 104. - Măsura educativă a internării într-un centru de reeducare se ia în scopul reeducării minorului, căruia i se asigură posibilitatea de a dobândi învățătura necesară și o pregătire profesională potrivit cu aptitudinile sale.

Măsura internării se ia față de minorul în privinta căruia celelalte măsuri educative sunt neîndestulătoare.

Internarea într-un institut medicai-educativ

Art. 105. - Măsura internării într-un institut medical educativ se

---

[1] Alin.4 al art.103 a fost introdus prin Legea nr. 140/1996.

[2] Alin.5 al art.103 a fost introdus prin Legea nr.140/1996 și alin.5 a fost alin.3 în această lege.

ia față de minorul care, din cauza stării sale fizice sau psihice, are nevoie de un tratament medical şi de un regim special de educație.

Durata măsurii

Art. 106. - Măsurile prevăzute în art.104 şi 105 se iau pe timp nedeterminat, însă nu pot dura decât până la împlinirea vârstei de 18 ani. Măsura prevăzută în art.105 trebuie să fie ridicată de îndată ce a dispărut cauza care a impus luarea acesteia. Instanța, dispunând ridicarea măsurii prevâzute în art.105, poate, dacă este cazul, să ia față de minor măsura internării într-un centru de reeducare.

La data când minorul devine major, instanța poate dispune prelungirea internării pe o durată de cel mult 2 ani, dacă aceasta este necesară pentru realizarea scopului internării.

Liberarea minorului înainte de a deveni major

Art. 107. - Dacă a trecut cel puțin un an de la data internării în centrul de reeducare şi minorul a dat dovezi temeinice de îndreptare, de sârguință la învățătură şi la însuşirea pregătirii profesionale, se poate dispune liberarea acestuia înainte de a deveni major.

Revocarea liberării sau internării minorului

Art. 108. - Dacă în perioada liberării acordate potrivit articolului precedent minorul are o purtare necorespunzătoare, se poate dispune revocarea liberării.

Dacă în perioada internării într-un centru de reeducare sau într-un institut medical-educativ ori a liberării înainte de a deveni major, minorul săvârşeşte din nou o infractiune pentru care se apreciază că este cazul să i se aplice pedeapsa închisorii, instanța revocă internarea. În cazul când nu este necesară o pedeapsă, se menține măsura internării şi se revocă liberarea.

Pedepsele pentru minori

Art. 109. - [1]Pedepsele ce se pot aplica minorului sunt închi-

---

[1] Alin.1 al art.109 este reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 104/1992.

soarea sau amenda prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită. Limitele pedepselor se reduc la jumătate. În urma reducerii, în nici un caz minimul pedepsei nu va depăși 5 ani.

Când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață, se aplică minorului închisoarea de la 5 la 20 de ani.

Pedepsele complementare nu se aplică minorului.

Condamnările pronunțate pentru fapte săvârșite în timpul minorității nu atrag incapacități sau decăderi.

Suspendarea conditionată a executării pedepsei

Art. 110. - [1]În caz de suspendare condiționată a executării pedepsei aplicate minorului, termenul de încercare se compune din durata pedepsei închisorii, la care se adaugă un interval de timp de la 6 luni la 2 ani, fixat de instanță. Dacă pedeapsa aplicată este amenda, termenul de încercare este de 6 luni.

Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere sau sub control

Art. 110^1. - [2]Odată cu suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii aplicate minorului în conditiile art.110, instanța poate dispune, pe durata termenului de încercare, dar până la împlinirea vârstei de 18 ani, încredințarea supravegherii minorului unei persoane sau instituții din cele arătate în art.103, putând stabili, totodată, pentru minor una sau mai multe obligații dintre cele prevăzute în art.103 alin.3, iar după împlinirea vârstei de 18 ani, respectarea de către acesta a măsurilor de supraveghere ori a obligațiilor prevăzute în art.86^3.

Dispozițiile art.81 alin.3 şi 4, art.82 alin.3, art.83, 84 şi 86 se aplică în mod corespunzător.

Sustragerea minorului de la îndeplinirea obligațiilor prevăzute în art.103 alin.3 poate atrage revocarea suspendării condiționate. În cazul neîndeplinirii măsurilor de supraveghere ori a obligatiilor

---

[1] Alin.2 şi 3 ale art. 110 au fost abrogate prin Legea nr. 140/1996.
[2] Art. 110^1 a fost introdus prin Legea nr. 140/1996.

stabilite de instanță, potrivit art.86[3], se aplică în mod corespunzător dispozițiile art.86[4] alin.2.

Dispozițiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător şi în caz de liberare conditionată a minorului.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

C. NOUL COD PENAL (extras: măsurile educative aplicate minorului) publicat în M. OF. nr. 575 din 29 iunie 2004

Titlul IV
Minoritatea

Limitele răspunderii penale

Art.113. - (1) Minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani nu răspunde penal.

(2) Minorul care are vârsta între 14 şi 16 ani răspunde penal numai dacă se dovedeşte că a săvârşit fapta cu discernământ.

(3) Minorul care a împlinit vârsta de 16 ani răspunde penal potrivit legii.

Consecinţele răspunderii penale

Art.114. - (1) Faţă de minorul care răspunde penal se poate lua o măsură educativă ori i se poate aplica o pedeapsă. La alegerea sancţiunii se ţine seama de gravitatea faptei săvârşite, de starea fizică, de dezvoltarea intelectuală şi morală a minorului, de comportarea lui, de condiţiile în care a fost crescut şi a trăit şi de orice alte elemente de natură să caracterizeze persoana minorului.

(2) Pedeapsa se aplică numai dacă se apreciază că luarea unei măsuri educative nu este suficientă pentru îndreptarea minorului.

Măsurile educative

Art.115. - Măsurile educative care se pot lua faţă de minor sunt:

a) mustrarea;
b) libertatea sub supraveghere;
c) libertatea sub supraveghere severă;
d) internarea într-un centru de reeducare;
e) internarea într-un institut medical-educativ.

Mustrarea

Art.116. - (1) Măsura educativă a mustrării constă în dojenirea minorului, în explicarea gravităţii faptei săvârşite, în sfătuirea mino-

rului de a se purta în aşa fel încât să dea dovadă de îndreptare, atrăgându-i-se totodată atenţia că dacă va săvârşi din nou o infracţiune, se va lua faţă de el o măsură mai severă sau i se va aplica o pedeapsă.

(2) Măsura mustrării nu se poate lua dacă minorul a devenit major la data judecării. În acest caz, în locul măsurii educative a mustrării se dispune amenda sub forma zilelor - amendă între 5 şi 10 zile, fiecare zi fiind socotită între 50.000 şi 100.000 lei, sau munca în folosul comunităţii pe o perioadă între 25 şi 50 de ore.

Libertatea sub supraveghere

Art.117. - (1) Măsura educativă a libertăţii sub supraveghere constă în lăsarea minorului în libertate pe timp de un an sub supravegherea părinţilor săi, a celui care l-a adoptat sau a tutorelui. Dacă aceştia nu pot asigura supravegherea în condiţii satisfăcătoare, instanţa dispune încredinţarea minorului, pe acelaşi interval de timp, unei persoane de încredere, de preferinţă unei rude apropiate, la cererea acesteia.

(2) Instanţa pune în vedere, celui căruia i s-a încredinţat supravegherea, îndatorirea de a veghea îndeaproape asupra minorului, în scopul îndreptării lui. De asemenea, i se pune în vedere că are obligaţia să înştiinţeze instanţa de îndată, dacă minorul se sustrage de la supravegherea ce se exercită asupra lui sau dacă a săvârşit o nouă infracţiune.

(3) Instanţa poate să impună minorului respectarea uneia sau mai multora din următoarele obligaţii:

a) să nu frecventeze anumite locuri stabilite;

b) să nu intre în legătură cu anumite persoane şi, dacă a fost contactat de acestea, să anunţe de îndată;

c) să frecventeze cursuri şcolare din învăţământul general obligatoriu;

d) să presteze o activitate neremunerată într-o instituţie de interes public fixată de instanţă, cu o durată între 50 şi 100 de ore, de maximum 3 ore pe zi, după programul de şcoală, în zilele nelucrătoare şi în vacanţă.

(4) Instanţa atrage atenţia minorului asupra consecinţelor comportării sale.

(5) După luarea măsurii libertăţii sub supraveghere, instanţa încunoştinţează şcoala unde minorul învaţă sau unitatea la care

este angajat şi, după caz, instituţia la care prestează activitatea stabilită de instanţă.

(6) Dacă înăuntrul termenului prevăzut în alin.(1) minorul se sustrage de la supravegherea ce se exercită asupra lui ori săvârşeşte o infracţiune, instanţa revocă libertatea sub supraveghere şi ia faţă de minor fie măsura libertăţii sub supraveghere severă, fie măsura internării într-un centru de reeducare sau îi aplică o pedeapsă.

(7) Dacă minorul a devenit major la data judecării, se dispune, în locul măsurii educative a libertăţii sub supraveghere, amenda sub forma zilelor - amendă de la 10 zile la 20 zile, fiecare zi fiind socotită între 50.000 şi 200.000 lei, sau munca în folosul comunităţii pe o perioadă între 50 şi 150 de ore.

(8) Termenul prevăzut în alin.(1) curge de la data punerii în executare a libertăţii sub supraveghere.

Libertatea sub supraveghere severă

Art.118. - (1) Măsura educativă a libertăţii sub supraveghere severă constă în lăsarea minorului în libertate pe o perioadă între un an şi 3 ani, sub supravegherea unei instituţii legal însărcinate cu supravegherea minorilor sau a serviciilor de reintegrare socială şi supraveghere.

(2) Supravegherea poate consta în includerea minorului în programe de reintegrare socială, precum şi în acordarea de asistenţă şi consiliere. Pe durata supravegherii severe, instanţa poate să impună minorului respectarea uneia sau mai multora dintre obligaţiile prevăzute în art.117 alin.(3).

(3) Dispoziţiile art.117 alin.(2), (4) - (6) şi (8) se aplică în mod corespunzător.

(4) Dacă minorul a devenit major la data judecării, se dispune, în locul măsurii educative a libertăţii sub supraveghere severă, o amendă sub forma zilelor-amendă între 15 şi 30 de zile, fiecare zi fiind socotită între 50.000 şi 300.000 lei, sau munca în folosul comunităţii pe o perioadă între 100 şi 200 de ore.

Internarea într-un centru de reeducare

Art.119. - (1) Măsura educativă a internării într-un centru de reeducare se dispune cu privire la minorul care, în raport cu gravitatea faptei săvârşite şi cu nevoile de reeducare, are posibilitatea

de a se îndrepta chiar fără a i se aplica o pedeapsă. În timpul internării i se asigură minorului posibilitatea de a dobândi educația necesară şi o pregătire profesională potrivit cu aptitudinile sale.

(2) Măsura se va lua pe timp nedeterminat, însă nu poate dura decât până la împlinirea vârstei de 18 ani. În mod excepțional, măsura educativă a internării poate dura până la împlinirea vârstei de 20 de ani, dacă minorul a comis fapta la o dată apropiată vârstei de 18 ani sau dacă gravitatea faptei săvârşite, nevoile de reeducare a minorului şi necesitatea continuității procesului său de pregătire justifică aceasta.

(3) Dacă în perioada internării într-un centru de reeducare minorul săvârşeşte din nou o infracțiune pentru care se apreciază că este necesar să i se aplice o pedeapsă privativă de libertate, instanța revocă internarea şi aplică pedeapsa. În cazul când instanța nu consideră că este necesară aplicarea pedepsei, se menține măsura internării.

(4) Dacă se descoperă după pronunțarea unei hotărâri prin care s-a dispus internarea minorului într-un centru de reeducare, că minorul săvârşise o infracțiune concurentă pentru care se apreciază că este necesar să i se aplice o pedeapsă privativă de libertate, instanța revocă internarea şi aplică pedeapsa. În cazul când instanța nu consideră că este necesară aplicarea pedepsei, se menține măsura internării.

(5) Dacă se descoperă, după pronunțarea unei hotărâri prin care s-a dispus internarea minorului într-un centru de reeducare, că minorul suferise pentru o infracțiune concurentă şi o condamnare la o pedeapsă privativă de libertate, măsura internării se revocă.

(6) Dacă minorul a devenit major la data judecării, se poate dispune internarea într-un centru de reeducare până la împlinirea vârstei de 20 de ani sau, în locul măsurii educative a internării într-un centru de reeducare, se poate dispune amenda sub forma zilelor - amendă între 20 şi 50 de zile, fiecare zi fiind socotită între 50.000 şi 350.000 lei sau munca în folosul comunității pe o perioadă între 100 şi 300 de ore.

Internarea într-un institut medical-educativ

Art.120. - (1) Măsura internării într-un institut medical-educativ se ia față de minorul care, din cauza stării sale fizice sau psihice,

are nevoie de un tratament medical şi de un regim special de educaţie.

(2) Măsura se ia pe timp nedeterminat, însă nu poate dura decât până la împlinirea vârstei de 18 ani.

(3) Măsura poate fi ridicată şi înainte de împlinirea vârstei de 18 ani, dacă a dispărut cauza care a impus luarea acesteia. Dispunând ridicarea măsurii, instanţa poate să ia faţă de minor măsura internării într-un centru de reeducare.

(4) Dispoziţiile art.119 alin.(3) se aplică în mod corespunzător.

(5) Dacă minorul a devenit major la data judecării, se poate dispune internarea într-un institut medical-educativ până la împlinirea vârstei de 20 de ani sau, în locul măsurii educative a internării într-un institut medical-educativ, se poate dispune obligarea la tratament medical şi amenda sub forma zilelor-amendă între 10 şi 20 de zile, fiecare zi fiind socotită între 50.000 şi 200.000 lei sau munca în folosul comunităţii pe o perioadă între 50 şi 150 de ore.

Liberarea minorului înainte de a deveni major

Art.121. - (1) Dacă a trecut cel puţin un an de la data internării în centrul de reeducare, iar minorul a dat dovezi temeinice de îndreptare, se poate dispune liberarea acestuia înainte de a deveni major.

(2) Cel care a devenit major în cursul judecăţii şi instanţa a dispus internarea în centru de reeducare până la împlinirea vârstei de 20 de ani poate fi eliberat după ce a executat cel puţin un an din această măsură, dacă a dat dovezi temeinice de îndreptare.

Revocarea liberării minorului

Art.122. - (1) Dacă în perioada liberării acordate potrivit art.121, minorul săvârşeşte din nou o infracţiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii, instanţa, ţinând seama de gravitatea infracţiunii, poate dispune fie menţinerea liberării, fie revocarea şi aplicarea unei pedepse. În cazul în care nu este necesară aplicarea unei pedepse, se revocă numai liberarea.

(2) Dacă în perioada liberării minorul săvârşeşte din nou o infracţiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii stricte, a detenţiunii severe sau a detenţiunii pe viaţă, instanţa revocă liberarea şi aplică o pedeapsă. În cazul când nu este necesară aplicarea pedepsei, se revocă numai liberarea.

Pedepsele pentru minori

Art.123. - (1) Pedepsele care se pot aplica minorului sunt următoarele:

a) închisoarea strictă de la 5 la 15 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârşită pedeapsa detențiunii pe viață;

b) închisoarea strictă de la 3 la 12 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârşită pedeapsa detențiunii severe;

c) închisoarea strictă între limitele reduse la jumătate ale pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârşită, când legea prevede pentru aceasta pedeapsa închisorii stricte, fără ca minimul închisorii stricte aplicabile minorului să depăşească 3 ani;

d) închisoarea între limitele reduse la jumătate ale pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârşită, când legea prevede pentru aceasta pedeapsa închisorii;

e) amenda sub forma zilelor-amendă, între 5 şi 180 de zile, fiecare zi fiind socotită între 50.000 şi 500.000 lei;

f) munca în folosul comunității, între 50 şi 250 de ore.

(2) Pedepsele aplicate minorului se execută în regimul prevăzut în legea pentru executarea pedepselor.

(3) Pedepsele complementare nu se aplică minorului.

(4) Condamnările pronunțate pentru faptele săvârşite în timpul minorității nu atrag incapacități sau decăderi.

Suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate minorului

Art.124. - (1) În cazul suspendării condiționate a executării pedepsei aplicate minorului, termenul de încercare se compune din durata pedepsei închisorii la care se adaugă un interval de timp de la 6 luni la 2 ani, stabilit de instanță. Dacă pedeapsa aplicată constă în zile - amendă, termenul de încercare este de 6 luni.

(2) Pe durata termenului de încercare, dar până la împlinirea vârstei de 18 ani, instanța poate dispune încredințarea supravegherii minorului unei persoane din cele arătate în art.117 ori unei instituții legal însărcinate cu supravegherea minorilor sau serviciului de reintegrare socială şi supraveghere, potrivit art.118. Instanța poate stabili, totodată, pentru minor una sau mai multe obligații dintre cele prevăzute în art.117 alin.(3), iar după împlinirea vârstei de 18 ani, instanța poate să oblige pe minor la respectarea de că-

tre acesta a măsurilor de supraveghere ori a obligațiilor prevăzute în art.103 şi art.107.

(3) Dispozițiile art.95 alin.(3), art.96 alin.(3), art.97 şi art.98 se aplică în mod corespunzător.

(4) Sustragerea minorului de la îndeplinirea obligațiilor prevăzute în art.117 alin.(3), art.103 şi art.107 poate atrage revocarea suspendării condiționate potrivit art.104 alin.(2) şi art.107 alin.(2).

(5) În cazul neîndeplinirii măsurilor de supraveghere ori a obligațiilor stabilite de instanță, potrivit art.103, se aplică în mod corespunzător dispozițiile art.104 alin.(2).

Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere aplicată minorului

Art.125. - (1) În cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere aplicate minorului, termenul de încercare se compune din durata pedepsei închisorii, la care se adaugă un interval de timp de la un an la 3 ani, stabilit de instanță.

(2) Pe durata termenului de încercare, instanța poate dispune luarea vreuneia din măsurile prevăzute în art.124 alin.(2).

Renunțarea la pedeapsă aplicabilă minorului

Art.126. - În cazul infracțiunilor sancționate cu pedeapsa închisorii sau cu pedeapsa închisorii stricte de cel mult 2 ani, instanța poate să nu aplice nici o pedeapsă minorului care nu a avut antecedente penale, a acoperit prejudiciul cauzat şi a dat dovezi temeinice că se poate îndrepta chiar fără aplicarea unei pedepse.

Amânarea aplicării pedepsei minorului

Art.127. - (1) În cazul infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa închisorii sau a închisorii stricte de cel mult 5 ani, instanța, după stabilirea pedepsei, poate să amâne aplicarea acesteia, dacă minorul nu are antecedente penale, a acoperit prejudiciul cauzat sau dovedeşte că are posibilitatea de a-l acoperi şi după săvârşirea faptei a dat dovezi temeinice că se poate îndrepta chiar fără aplicarea pedepsei.

(2) În cazul în care instanța amână aplicarea pedepsei, aceasta fixează în cuprinsul hotărârii data la care urmează să se pronunțe asupra pedepsei, care nu poate depăşi 2 ani din momentul pronunțării hotărârii.

(3) Intervalul de timp dintre momentul pronunțării hotărârii şi data fixată de instanță potrivit alin.(2) constituie perioadă de probă pentru minor.

(4) În perioada de probă, dar până la împlinirea vârstei de 18 ani, instanța poate dispune încredințarea minorului unei persoane din cele arătate în art.117 ori unei instituții legal însărcinate cu supravegherea minorului sau serviciului de reintegrare socială şi supraveghere, putând să dispună totodată pentru minor unele din obligațiile prevăzute în art.117 alin.(3).

(5) Dacă minorul a avut o conduită corespunzătoare în perioada de probă, instanța poate să nu aplice nici o pedeapsă, iar dacă minorul nu a avut o conduită corespunzătoare, instanța poate fie să amâne încă o dată pentru acelaşi termen aplicarea pedepsei, fie să aplice pedeapsa în limitele prevăzute de lege.

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITARĂ

CUPRINS

Titlul I
Adopția 15
Capitolul I
Precizări introductive 15
Secțiunea I
Noțiunea adopției 15
1. Definiția adopției 15
2. Adopția cu efecte depline 16
Secțiunea a II-a
Caracterele generale ale adopției 18
A. În condițiile O.U.G. nr. 25/1997 18
3. Adopția se face în interesul superior al adoptatului 18
4. Adopția este un act solemn 19
B. În condițiile reglementării actuale – Legea nr. 273/200419
5. Adopția se face cu respectarea unor principii 19
6. Adopția este un act solemn 21
Capitolul II
Cerințele încheierii adopției 22
Secțiunea I
Reglementarea legală 22
1. Reglementarea internă 22
2. Reglementarea internațională 22
3. Clasificarea cerințelor legale ale adopției 24
Secțiunea a II-a
Condițiile de fond ale adopției 25
A. În condițiile reglementării anterioare – O.U.G. nr. 25/1997 .. 25
4.1. Consimțământul la adopție 25
a. Consimțământul celui care adoptă 25
b. Consimțământul soțului celui care adoptă 27
c. Consimțământul părinților fireşti ai celui ce urmează a fi adoptat 28
d. Problema consimțământului în cazul copilului lipsit de ocrotirea părintească 31
5.2. Persoana sau familia (doi soți) care adoptă trebuie să aibă capacitatea deplină de exercițiu 32
6.3. Diferența de vârstă între persoana care adoptă şi cel care urmează a fi adoptat să fie de cel puțin 18 ani 32

7.4. Cel ce urmează a fi adoptat să nu fi dobândit capacitatea deplină de exercițiu 33
8.5. Adopția să fie în interesul superior al celui ce urmează a fi adoptat 35
9.6. Atestatul Comisiei pentru protecția copilului. 36
10.7. Avizul favorabil al Comisiei pentru protecția copilului de la domiciliul acestuia 37
11.8. Încredințarea copilului în vederea adopției, persoanei sau familiei care dorește să-l adopte 38
12.9. Se pot adopta copiii care se află în evidența Comitetului Român pentru Adopții 43
13.10. Condiții speciale pentru persoanele sau familiile cu domiciliul sau reședința pe teritoriul altor state și care doresc să adopte copii cu cetățenie română ori cu reședința pe teritoriul român 43
B. În condițiile reglementării actuale – Legea nr. 273/2004 44
14.1. Consimțământul la adopție 46
a. Consimțământul celui care adoptă 46
b. Consimțământul soțului celui care adoptă 47
c. Consimțământul părinților firești ai celui ce urmează a fi adoptat 48
d. Problema consimțământul în cazul copilului lipsit de ocrotirea părintească 51
e. Consimțământul copilului care urmează a fi adoptat 51
15.2. Persoana sau familia (doi soți) care adoptă trebuie să aibă capacitatea deplină de exercițiu 51
16.3. Diferența de vârstă între persoana care adoptă și cel care urmează a fi adoptat să fie de cel puțin 18 ani . 52
17.4. Cel ce urmează a fi adoptat să nu fi împlinit vârsta majoratului civil 52
18.5. Adopția să fie în interesul superior al celui ce urmează a fi adoptat.. 53
19.6. Atestatul direcției în a cărei rază teritorială domiciliază adoptatorul sau familia adoptatoare 53
20.7. Încredințarea copilului în vederea adopției, persoanei sau familiei care dorește să-l adopte 55
21.8. Se pot adopta copiii care se află în evidența Oficiului Român pentru Adopții. 58
22.9. Condiții speciale pentru adopția internațională 59

Secțiunea a III-a
Lipsa impedimentelor la adopție 60
A. În condițiile reglementării anterioare – O.U.G. nr. 25/1997.. 60
23. Lipsa impedimentului rezultând din rudenie 60
24. Lipsa impedimentului rezultând din calitatea de soț.. .. 61
25. Adopția a doi soți de către aceeași persoană sau familie este interzisă..... 62
26. Lipsa impedimentului rezultând dintr-o adopție anterioară 62
27. Lipsa confirmării cererii de adopției a Comitetului Român pentru Adopții. 63
B. În condițiile reglementării actuale – Legea nr. 273/2004 64
28. Lipsa impedimentului rezultând din rudenie 64
29. Lipsa impedimentului rezultând din calitatea de soț.. .. 65
30. Adopția a doi soți sau foști soți de către același adoptator sau familie adoptatoare este interzisă. 65
31. Lipsa impedimentului rezultând dintr-o adopție anterioară 66
32. Lipsa confirmării cererii de adopție a Oficiului Român pentru Adopții 67
Secțiunea a IV-a
Condițiile de formă 68
A. În condițiile reglementării anterioare – O.U.G. nr. 25/1997.. 68
33. Forma actelor juridice ale părților..... 68
34. Procedura adopției..... 72
34.1. Procedura administrativă..... 72
34.2. Procedura în fața instanței judecătorești. 80
B. În condițiile reglementării actuale – Legea nr. 273/2004 87
35. Forma actelor juridice ale părților..... 87
36. Procedura adopției. 91
36.1. Procedura administrativă..... 91
36.2. Procedura în fața instanței judecătorești 99
Capitolul III
Natura juridică a adopției și interesul determinării acesteia 106
Secțiunea I..... 106
Natura juridică a adopției în contextul reglementării anterioare..106
1. Adopția presupune mai multe operații juridice..... 106
2. Adopția este un act juridic complex. 107
3. Alte opinii:..... 109

4. Opinii exprimate pe baza reglementării prin Codul familiei. 112
Secțiunea a II-a
Natura juridică a adopției în contextul reglementării actuale 113
5. Adopția presupune mai multe operații juridice 114
6. Adopția continuă să fie un act juridic complex. 115
Secțiunea a III-a
Interesul determinării naturii juridice a adopției 116
7. La ce moment trebuie îndeplinite cerințele legale pentru adopție. 116
Capitolul IV
Efectele adopției 121
Secțiunea I 121
Filiația și rudenia civilă (prin adopție). 121
1. Distincția între filiație și rudenia civilă. 121
2. Asimilarea filiației și rudeniei din adopție cu filiația și rudenia firească 122
3. Relațiile dintre adoptat și părinții săi firești și rudele acestora. 123
Secțiunea a II-a
Drepturile și îndatoririle părinteşti 124
4. Trecerea drepturilor și îndatoririlor părinteşti de la părinții fireşti asupra părinților adoptivi 124
5. Adopția de către soț a copilului firesc al celuilalt soț 125
6. Decăderea adoptatorului din drepturile părinteşti 126
7. Adoptatorii divorțați. 128
Secțiunea a III-a
Numele de familie al adoptatului 128
8. Numele dobândit de adoptat. 128
9. Schimbarea numelui de familie al adoptatorului 129
10. Numele soțului adoptat 129
Secțiunea a IV-a
Domiciliul și locuința adoptatului 130
11. Domiciliul adoptatului. 130
12. Locuința adoptatului. 131
Secțiunea a V-a
Cetățenia adoptatului 132
13. Dobândirea cetățeniei române prin adopție 132
14. Pierderea cetățeniei române prin adopție 132

15. Schimbarea cetățeniei adoptatului..... 132
Capitolul V
Desființarea și desfacerea adopției..... 133
Secțiunea I
Desființarea adopției..... 133
1. Adopția poate fi lovită de nulitate..... 133
2. Nulitatea adopției este de competența tribunalelor..... 137
3. Felurile nulității..... 138
4. Efectele nulității adopției..... 140
5. Alte aspecte..... 142
Secțiune a II-a
Desfacerea adopției..... 142
6. Competența jurisdicțională..... 143
7. Cauze de desfacere a adopției..... 144
8. Legea nr. 273/2004..... 149
9. Efectele desfacerii adopției..... 151
Capitolul VI
Dispozițiile finale, tranzitorii și sancțiuni..... 154
Capitolul VII
Sublinieri privind reglementarea regimului juridic al adopției potrivit Legii nr. 273/2004..... 156
1. Adopția – măsură de ocrotire a copilului minor..... 156
2. Aspecte principale privind modificările aduse prin O.U.G. nr. 25/1997..... 156
3. Modificări aduse prin Legea nr. 87/1998 privind aprobarea O.U.G. nr. 25/1997..... 157
4. Modificările aduse prin Legea nr. 385/2003..... 159
5. Aspecte principale privind îmbunătățirile aduse prin noua reglementare..... 159
6. Noile acte normative în materia adopției, protecția și promovarea drepturilor copilului:..... 161
Titlul II
Reglementări interne privind adopția..... 163
A. LEGE nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției..... 163
B. H.G. nr. 1435/2004 pentru aprobarea normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției..... 188
C. LEGEA nr.105 din 22 septembrie 1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat..... 207

Titlul III
Convenţii internaţionale privind adopţia 214
A. LEGEA nr. 15 din 25 martie 1993 pentru aderarea României la Convenţia europeană în materia adopţiei de copii, încheiată la Strasbourg la 24 aprilie 1967, publicată în M. Of. nr.67 din 31 martie 1993. 214
B. LEGEA nr. 84/1994 publicată la 18 octombrie 1994 ratifică Convenţia asupra protecţiei copiilor şi cooperării în materia adopţiei internaţionale, încheiată la Haga la 29 mai 1993. 224
Titlul IV
Protecţia copilului aflat în dificultate în contextul reglementării anterioare– O.U.G. nr. 26/1997 239
Capitolul I
Precizări prealabile 239
Secţiunea I
Determinarea noţiunilor 239
1. Copilul aflat în dificultate 239
2. Copilul 239
3. Protecţia şi asistenţa acordată. 240
4. Cine asigură protecţia copilului. 240
Secţiunea a II-a
Alte categorii de copii 242
5. Copilul care a săvârşit fapte penale, dar nu răspunde penal 242
6. Persoanele cu handicap.. 242
Capitolul II
Măsurile de protecţie a copilului 244
1. Enumerarea măsurilor de protecţie a copilului. 244
2. Analiza măsurilor de protecţie a copilului potrivit Ordonanţei de urgenţă nr. 26/1997 246
A. Încredinţarea copilului unei persoane sau familii ori unui organism privat autorizat: 246
B. Plasamentul copilului la o persoană sau familie ori unui serviciu public specializat ori unui organism privat autorizat 248
C. Plasamentul copilului în regim de urgenţă 249
D. Încredinţarea copilului în vederea adopţiei 250
E. Măsuri educative pentru minorul care a săvârşit o faptă penală, dar nu răspunde penal 250
F. Sancţiuni contravenţionale 255

3. Durata încredințării sau plasamentului 256
4. Drepturi, facilități pentru copil și obligații pentru unele persoane. 256
5. Obligațiile autorităților administrației publice locale. 260
6. Obligațiile serviciului public specializat pentru protecția copilului sau ale organismului privat autorizat privind încredințarea și plasamentul copilului. 260
7. Atribuțiile Comisiei pentru protecția copilului. 261
8. Modificările aduse prin Legea nr. 108/1998 privind aprobarea Ordonanței de urgență nr. 26/1997. 262
Capitolul III
Organizarea și funcționarea Comisiei pentru protecția copilului și a Serviciului public specializat pentru protecția copilului 264
Capitolul IV
Organisme private care desfășoară activități în domeniul protecției copilului 268
Capitolul V
Finanțarea activităților de protecție a copilului aflat în dificultate 270
Capitolul VI
Măsuri pentru îmbunătățirea protecției copilului 271
Titlul V
Protecția și promovarea drepturilor copilului 274
Capitolul I
Precizări prealabile 274
Secțiunea I
Determinarea noțiunilor 274
1. Copilul care beneficiază de măsurile de protecție specială. 274
2. Copilul. 274
3. Protecția și promovarea drepturilor copilului. 275
4. Cine asigură protecția copilului. 276
Secțiunea a II-a
Drepturile copilului 277
5. Copilul are dreptul la stabilirea și păstrarea identității sale 277

BCU IAȘI

6. Copilul are dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu părinții, rudele, precum și cu alte persoane față de care copilul a fost dezvoltat legături de atașament 277
7. Copilul are dreptul la protejarea imaginii sale publice și a vieții sale intime, private și familiale 278
8. Copilul are dreptul la libertate de exprimare 278
9. Copilul capabil de discernământ are dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește 279
10. Copilul are dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de religie 279
11. Copilul are dreptul la libera asociere în structuri formale și informale, precum și libertatea de întrunire pașnică, în limitele prevăzute de lege. 279
12. Copilul are dreptul la respectarea personalității și individualității sale și nu poate fi supus pedepselor fizice sau altor tratamente umilitoare ori degradante 280
13. Copilul are dreptul să depună plângeri referitoare la încălcarea drepturilor sale fundamentale. 280
14. Copilul are dreptul să crească alături de părinții săi. . 280
15. Copilul are dreptul să fie crescut în condiții care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială 280
16. Copilul are dreptul de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate și de a beneficia de serviciile medicale și de recuperare necesare realizării acestui drept 282
17. Copilul are dreptul de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială 282
18. Copilul are dreptul de a beneficia de asistență socială și de asigurări sociale 282
19. Copilul cu handicap are dreptul la îngrijire specială, adaptată nevoilor sale 283
20. Copilul are dreptul de a primi o educație care să-i permită dezvoltarea, în condiții nediscriminatorii, a aptitudinilor și personalității sale 283
21. Copilul are dreptul la odihnă și vacanță 284
22. Concluzii privind drepturile copilului 284

Capitolul II
Măsurile de protecție specială a copilului **286**
1. Precizări prealabile 286
2. Plasamentul. 287
3. Plasamentul în regim de urgență 289
4. Supravegherea specializată 291
Capitolul III
Protecția copiilor refugiați și protecția copiilor în caz de conflict armat **292**
1. Protecția copiilor refugiați 292
2. Protecția copiilor în caz de conflict armat 293
Capitolul IV
Protecția copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal **294**
1. Măsuri educative pentru minorul care a săvârșit o faptă penală, dar nu răspunde penal 294
2. Sancțiuni contravenționale 299
Capitolul V
Protecția copilului împotriva exploatării **300**
1. Precizări prealabile 300
2. Protecția copilului împotriva exploatării economice. 300
3. Protecția copilului împotriva consumului de droguri. 300
4. Protecția copilului împotriva abuzului sau neglijenței. 301
5. Protecția copilului împotriva răpirii sau oricăror forme de traficare. 302
6. Protecția copilului împotriva altor forme de exploatare. 302
Capitolul VI
Instituții, servicii și organisme cu atribuții în protecția copilului **303**
1. Instituții la nivel central. 303
2. Instituții și servicii la nivel local 305
3. Organismele private 319
Capitolul VII
Alte aspecte **321**
1. Reguli speciale de procedură. 321
2. Răspunderi, sancțiuni și dispoziții finale. 323
3. Aspecte principale privind îmbunătățirile aduse prin Legea nr. 272/2004. 324

B.C.U. "M. EMINESCU" IAȘI

Titlul VI
Reglementări interne privind protecția și promovarea drepturilor copilului 325
A. LEGEA nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului 325
B. CODUL PENAL 377
C. NOUL COD PENAL (extras: măsurile educative aplicate minorului) publicat în M. Of. nr. 575 din 29 iunie 2004 383

B.C.U. "M. EMINESCU" IAȘI

3212/05

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY